ΧΛΩΡΟΓ ΟΘΩΜ ΜΕΘΟΔΟΣ

معارف نظارت جليله‌سنك ١٦ اغستوس ١٣١٠ تاريخلى رخصتنامه‌سيله

ΜΕΘΟΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΙΝ

ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ὑπὸ

Ι. ΧΑΩΡΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΔΗΣ
ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
1900

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν κάτωθι σφραγῖδα θεωρεῖται κλοπιμαῖον καὶ ὡς τοιοῦτον καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.

Χ. Χατζηδάκης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐξαντληθείσης τῆς ἐν ἔτει 1895 δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ Α' βιβλίου τοῦ παρόντος ταπεινοῦ μου πονήματος, προάγομαι εἰς τὴν ἀνατύπωσιν αὐτοῦ.

Ὡς ἔλεγον καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει, τὸ βιβλίον ὑποτίθησι τὸν σπουδαστὴν διελθόντα τὴν ὀθωμανικὴν γραμματικὴν καὶ ἑπομένως γινώσκοντα νὰ κλίνῃ ὀνόματα, ἀντωνυμίας, ῥήματα, ἤτοι τὰ κλιτὰ τοῦ λόγου μέρη· διὸ καὶ ἀποφεύγον τοὺς γραμματικοὺς τύπους, δι' οὓς ἁπλῶς παραπέμπει τὸν σπουδαστὴν εἰς τὰ οἰκεῖα κεφάλαια τῆς γραμματικῆς, καὶ μόνον ἐτυμολογικούς τινας τύπους ἐνιαχοῦ ἐν εἴδει σημειώσεων παραθέτον, περιορίζεται κυρίως εἰς καθαρῶς συντακτικοὺς κανόνας καὶ παρατηρήσεις, καὶ ὁδηγεῖ τὸν σπουδαστὴν εἰς τὴν πλοκὴν τοῦ ὀθωμανικοῦ λόγου διὰ βαθμολογικῆς σειρᾶς κανόνων καὶ ἀναλόγων διπλῶν θεμάτων, ἤτοι ἐκ τῆς τουρκικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τἀνάπαλιν, οὕτως ὥστε ἐν τέλει τοῦ παρόντος τόμου ὁ σπουδαστὴς κάτοχος τοῦ μηχανισμοῦ τῆς καθαρᾶς τουρκικῆς διαλέκτου, νὰ δύνηται τῇ βοηθείᾳ τόῦ λεξικοῦ νὰ μεταφράζῃ εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην καὶ τἀνάπαλιν πᾶσαν οἱανδήποτε πρότασιν

καὶ περιοδον, καὶ τὰ συνδέῃ καὶ συνάπτῃ πρὸς ἀλλήλας τὰς διαφόρους προτάσεις πρὸς καταρτισμὸν λόγου τελείου.

Ἐκ τῆς δεκαετοῦς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδόσεως ἐφαρμογῆς τῆς Μεθόδου ταύτης ὁδηγούμενος, ἐπήνεγκον καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ὅσας ἠδυνήθην βελτιώσεις καὶ μεταρρυθμίσεις, ποῦ μὲν ἀναπτύξας κανόνας τινὰς καὶ κεφάλαια, καὶ ἀναλόγως τροποποιήσας καὶ προσθεὶς θέματα, ποῦ δ' ἀφαιρέσας τινὰ ὡς περιττά, ἀποβλέπων πάντοτε πῶς τὸ βιβλίον ἠδύνατο νὰ ᾖ ὠφελιμώτερον εἰς ἑλληνόπαιδας, καὶ συγκρίνων πρὸς τοῦτο τὰς τουρκικὰς συντάξεις πρὸς τὰς τῆς ἡμετέρας γλώσσης.

Τοιαύτην ἐν συντόμῳ οὖσαν τὴν παροῦσαν τρίτην ἔκδοσιν τοῦ ταπεινοῦ μου τοῦτου πονήματος παραδίδωμι τῇ ὑπὸ τὴν φιλόμουσον αἰγίδα τοῦ πεφωτισμένου ἡμῶν Ἄνακτος τὴν σπουδὴν τῆς ἐπισήμου τοῦ Κράτους γλώσσης ἐφιεμένη ὁμογενεῖ νεολαίᾳ, εὐμενῆ ἐλπίζων τὴν περὶ τούτου κρίσιν τῶν ἁρμοδίων.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 1 Μαΐου 1900.

Ι. ΧΛΩΡΟΣ

ΜΕΘΟΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΙΝ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΜΑΘΗΜΑ 1.

Ἐρεστὼς τοῦ συνδετικοῦ: م ـمٌ ـيم im εἶμαι, ـين ـينٌ ـسك sin εἶσαι κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 72 § 69)*.

بوش πόϣ, κενός, ἄεργος	زنكين ζενγκίν, πλούσιος
نانكور νανκιόρ, ἀχάριστος	قير φακίρ, πτωχός
كيفسز κεϊφσίζ, ἀδιάθετος	خصم χπσήμ, συγγενής
بيوك πϋγιόκ, μέγας	يابانجى γιαπαντζῆ**, ξένος
كوچك κιτσσόκ, μικρός	كنج γκέντζ, νέος
طولو τωλοῦ, πλήρης	اختيار ἰχτιάρ, γέρων
خشنود χωσνούτ, εὐχαριστημένος	قورغون γιωργούν, κουρασμένος

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι: بن πὲν ἐγώ, سن σὲν σύ, او ὦ ἐκεῖνος, بز πὶζ ἡμεῖς, سز σὶζ ὑμεῖς, انلر ἀνλὰρ ἐκεῖνοι.

---

* Αἱ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τὴν Δ' ἔκδοσιν τῆς Ὀθωμανικῆς Γραμματικῆς Ἰ. Χλωροῦ ἐν ἔτει 1900.

** Γράμματα συνθηματικὰ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ: پ=μπ ـهٔ b || ت=ντ ـهٔ d || چ=ch || ى=u.

§ 1. *Πρότασις.* Ἡ πρότασις συνίσταται, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἐξ ὑποκειμένου κατηγορουμένου καὶ συνδετικοῦ καὶ καλεῖται συνδετική, ἢ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ῥήματος καὶ καλεῖται ρηματική.

§ 2. *Πρότασις συνδετική.* Ἐν τῇ συνδετικῇ προτάσει προηγεῖται τὸ ὑποκείμενον, ἕπεται τὸ κατηγορούμενον καὶ τελευταῖον τίθεται τὸ συνδετικόν· ὡς زنكين ن **πὲν ζενγκίν-ιμ,** ἐγὼ πλούσιος εἶμαι, سن زنكينسين **σὲν ζενγκίν-σιν,** σὺ πλούσιος εἶσαι κτλ.

§ 3. *Συμφωνία κατηγορουμένου:* Τὸ κατηγορούμενον δὲν συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν μετὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ συνδετικοῦ, ἀλλὰ τίθεται εἰς ἑνικὸν ἀριθμὸν καὶ ὀνομαστικὴν πτῶσιν· ὡς ممنون ن **πὲν χωνούτ-ουμ,** ἐγὼ εὐχαριστημένος εἶμαι, ممنون ز **πὶζ χωνούτ-ουζ,** ἡμεῖς εὐχαριστημένοι (κατὰ λέξιν: εὐχαριστημένος) εἴμεθα κτλ.

Γένος. Ἡ ὀθωμανικὴ γλῶσσα δὲν διακρίνει γένος. Ἑπομένως ἐν τοῖς ἐπιθέτοις δὲν ὑπάρχει ἰδιαιτέρα κατάληξις διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἰδιαιτέρα διὰ τὸ θηλυκὸν ἢ οὐδέτερον, ὡς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ χρησιμεύει καὶ διὰ τὰ τρία γένη τῆς ἑλληνικῆς· π. χ. τὸ زنكين ζενγκίν-ιμ σημαίνει εἶμαι πλούσιος, ἢ πλουσία, ἢ πλούσιον.

Τὸ συνδετικὸν εἶναι λέξις ἐγκλινομένη, ἤτοι ὁ τόνος αὐτοῦ ἀναβιβάζεται ἐπὶ τῆς λήγούσης τῆς προηγουμένης λέξεως.

Τὸ πρῶτον ἑνικὸν καὶ πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ

συνδετικοῦ γράφεται ر καὶ ز μετὰ συμφωνολήκτων· ὡς زنكين ζενγκίν-ιμ *πλούσιος εἶμαι·* زنكين ζενγκίν-ιζ *πλούσιοι εἴμεθα.*

Μετὰ φωνηεντολήκτων δὲ γράφεται ر καὶ ز: ὡς ياپانتزή-ϊμ *ξένος εἶμαι·* ياپانتزή-ϊζ *ξένοι εἴμεθα.*

ΘΕΜΑ.

Ι

بن فقيرم سن زنكينسين او خصمدر بز يانجيلر سز كنجلر
انلر اختياردرلر بن كوچكم سن بيوكسين او بوشدر بز كنجز
سز كيفسزسكز انلر يورغوندرلر بن خصمم بز خصمز
سن يانجيسين سز يانجيسكز او خشوددر انلر خشوددرلر

1

Εἶμαι συγγενής· εἶσαι πλουσία· εἶναι ξένος· εἴμεθα πτωχοί· εἶσθε μικροί· εἶναι μεγάλαι· εἶμαι γέρων· εἶσαι γραῖα· εἶναι νέος· εἶναι κουρασμένη· εἴμεθα εὐχαριστημένοι· εἶσαι εὐχαριστημένος· εἶσθε ἀδιάθετοι· εἶμαι ἀδιάθετος· εἶναι πλήρεις· εἶναι πλῆρες· εἶναι κενόν· εἶναι κενοί· εἴμεθα γέροντες· εἶσθε γραῖα· εἶναι νέοι· εἶναι νέαι· εἶσαι ἀχάριστος· εἴμεθα κουρασμέναι.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

بم كوچك بز كوچكلر سين كنج سكز كنجلر در خصم
درلر خصملر كيفسزلر سكز بيوكلردرلر يورغونلرز

ΜΑΘΗΜΑ 2.

Ἐνεστὼς τοῦ συνδετικοῦ ἀποφατικός: كَ **ţegíl-iu,** δὲν εἶμαι· ين-كَ **ţegíl-din,** δὲν εἶσαι κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 75 § 70).

جومشو **ţzoumérţ,** ἐλευθέριος·	اندا **ἐḑénţn,** κύριος·
كومئوُ **κωμέου,** γείτων·	ك **πέη,** βέης·
چالشقان **ţdalnéκán,** φιλόπονος·	و **βέ,** καί·
كمكار **ταμα'κιάρ,** φιλάργυρος, [πλεονέκτης·	ليڤ **τενπέλ,** ὀκνηρός, ἀμελής·
	كَ **ţegíl,** οὐχί.

Ὀνόματα κύρια : مح Μεχμέτ· على Ἀλῆ.

§ 4. *Μετάθεσις ὑποκειμένου.* Ἐπὶ ἐμφάσεως ἤ περιορισμοῦ, ἤτοι ὅταν προκήται νὰ εἴπωμεν ἐγὼ καὶ οὐχὶ ἄλλος, ἤ σὺ καὶ οὐχὶ ἄλλος κτλ. τὸ ὑποκείμενον μετατίθεται, δηλαδὴ προτάσσεται τὸ κατηγορούμενον καὶ ἐπιτάσσεται τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ συνδετικὸν τίθεται πάλιν τελευταῖον· π. χ. سڭين كمكار **ταμακιάρ σέν διν,** φιλάργυρος σὺ (καὶ οὐχὶ ἐγὼ ἤ ἄλλος) εἶσαι· ڤاقه ڕيچ **φακὴρ πέν-iu,** πτωχὸς ἐγὼ (οὐχὶ σὺ ἤ ἄλλος) εἶμαι.

§ 5. *Παράλειψις ὑποκειμένου.* Τὸ ὑποκείμενον τίθεται ὅπου καὶ παρ' ἡμῖν, ἤτοι ὅταν εἶναι ἀνάγκη· ἄλλως παραλείπεται ἐξυπονοούμενον· ὡς *εἶμαι πτωχὸς* ڕيچ, ἀντὶ ڕيچ ى *ἐγὼ εἶμαι πτωχός.*

§ 6. *Παράλειψις συνδετικοῦ.* Ὅταν συμπέσωτι δύο συνδετικαὶ προτάσεις, ἡ πρώτη ἀποφατικὴ καὶ ἡ δευτέρα καταφατική, τὸ συνδετικὸν παραλείπεται συνήθως ἐκ τῆς πρώτης τιθέμενον μόνον ἐν τῇ δευτέρᾳ· π. χ. ين ژنكين ڕيچ كَ **ζεγκὶν ţegíl, φακήρ-nu,** ἐγὼ πλούσιος δὲν εἶμαι, πτωχὸς εἶμαι (κατὰ λέξιν : πλούσιος οὐ, πτωχὸς εἰμι), ἀντὶ كَ **ţegíl-iu.** Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ: εἶμαι πτωχός, οὐχὶ πλούσιος.

§ 7. *Τιμητικά.* Αἱ λέξεις اندا **ἐḑénţn** κύριος, καὶ ك **πέη** βέης, τίθενται μετὰ τὸ κύριον ὄνομα· π. χ. مح اندا **Μεχμὲτ ἐḑénţn** ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης· ك على **Ἀλῆ πέη** ὁ Ἀλῆ βέης.

Ἡ λέξις ك πέη *βέης* εἶναι τίτλος διδόμενος εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν πασάδων· διὸ καὶ μετὰ τοῦτον τίθεται καὶ τὸ اندا *κύριος·* ὡς ك على اندا Ἀλῆ πέη ἐφέντη ὁ κ. *Ἀλῆ βέης.*

Αἱ λέξεις αὗται ἐπὶ δύο ἢ περισσοτέρων κυρίων ὀνομάτων συνδεομένων διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ و (καὶ) τίθενται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν· π. χ. بكر مح و على οἱ βέηδες Ἀλῆ καὶ Μεχμέτ, لار اندا مح و على οἱ κύριοι (ἐφένδηδες) Ἀλῆ καὶ Μεχμέτ. Ὅταν δὲ τίθενται ὁμοῦ καὶ αἱ δύο, τότε προηγεῖται ἡ λέξις ك καὶ ἕπεται ἡ اندا τίθεται δὲ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν μόνον ἡ τελευταία· π. χ. مح و على

بك افندیلر 'Αλῆ βὲ Μεχμὲτ πὲη ἐϕένπλερ οἱ κύριοι βέηδες (κατὰ λέξιν: βέη) 'Αλῆ καὶ Μεχμέτ.

ΘΕΜΑ

٢

بن فقیرم زنکین دکلم سن قومشوسین یبانجی دکلسین محمد
بك کوچکدر بیوك دکلدر بز یبانجی دکل خصمز سز تنبل
دکل چالشقانسکز علی و محمد بکار قومشو دکل خصملرلر
بن اختیارم سن کنج دکلسین او خشنوددر علی
افندی کنج و چالشقاندر محمد بك زنکین و جومرد در
تنبلسین تنبل سنسین نانکورسین نانکور سنسین علی بك
اختیاردر اختیار علی بك دکل محمد افندیدر

2

'Εγὼ εἶμαι ἐλευθέριος, δὲν εἶμαι φιλάργυρος· σὺ εἶσαι κουρασμένη, δὲν εἶσαι ἀδιάθετος· ἐκείνη εἶναι ὀκνηρά, δὲν εἶναι φιλόπονος· ἡμεῖς δὲν εἴμεθα γείτονες, εἴμεθα συγγενεῖς· ὑμεῖς δὲν εἶσθε φιλόπονοι, εἶσθε ἀμελεῖς· οἱ κύριοι Μεχμὲτ καὶ 'Αλῆ βέηδες δὲν εἶναι ἀχάριστοι, εἶναι εὐχαριστημένοι· ἡμεῖς εἴμεθα γέροντες καὶ πτωχοί· ὑμεῖς εἶσθε νέοι καὶ πλούσιοι· ἐκεῖνοι εἶναι φιλόπονοι καὶ εὐχαριστημένοι· ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης δὲν εἶναι συγγενής, εἶναι ξένος· ὁ 'Αλῆ βέης μικρὸς δὲν εἶναι, μεγάλος εἶναι· σὺ εἶσαι εὐ-

χαριστημένος, δὲν εἶσαι ἀχάριστος· εἶσαι γέρων· γέρων εἶσαι σύ· εἶσθε φιλάργυροι καὶ ὀκνηροί· ὀκνηροὶ καὶ φιλάργυροι εἶσθε ὑμεῖς.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

یم چالشقان بن سین سن طمعکار در دکل او قومشو بز
اختیارلرز کنجلر سز سکز افندی علی کیفسزدر بك محمد
دکلدر یورغون بز خشنودلر دکلز دکلدرلر انلر تنبللر

ΜΑΘΗΜΑ 3.

Παρατατικὸς τοῦ συνδετικοῦ καταφατικός: ایدم **idim** ἤμην· ایدك **idin** ἦσο κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 73).

Ἀποφατικός: دکل ایدم **değil idim**, δὲν ἤμην· دکل ایدك **değil idin**, δὲν ἦσο κτλ. (βλ. αὐτόθι σ. 75 § 70).

باغچه (ἢ بغچه) **bağtché**, κῆπος	فنا **fená**, κακός (κακῶς)
اوطه **ôdá**, δωμάτιον	کوتو **kiotoú**, μοχθηρός
یازیخانه **yazi-khané**, γραφεῖον	ایی **iyi** ἢ یی **yiyioú**, καλός (καλῶς)
دکان **dukkián**, κατάστημα	

مكتب **μεκτέπ**, σχολεῖον
آدم **ἀτέμ**, ἄνθρωπος
شى **σέϊ**, πρᾶγμα
نصل **νάσηλ**, ὁποῖος-α-ον;
[(ποίου εἴδους) πῶς;
ده **τὰ** ἢ **τέ**, ἐν

ايكى **ἐγὶ τεγίλ-ιμ**, δὲν εἶ-
[μαι καλὰ (κακῶς ἔχω)
نصلسكز **νάσηλ-σηνηζ**, πῶς εἶ-
[σθε (πῶς ἔχετε);
ايى **ἐγί-ιμ**, εἶμαι καλὰ (ἔ-
[χω καλῶς)
ده **τὰν** ἢ **τέν**, ἐκ.

Ὀνόματα κύρια: استانبول **Ἰσταντὸλ** Κωνσταντινούπολις· ازمير **Ἰζμὶρ** Σμύρνη· عثمان **Ὀσμάν**.

§ 8. *Ἔναρθρον ὑποκείμενον*. Ἡ ὀθωμανικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει ἄρθρον, τὸ δὲ παρ' ἡμῖν ἔναρθρον ὑποκείμενον ἐκφέρεται ἐν αὐτῇ μόνον, ἤτοι ἄνευ ἀορίστου ἀντωνυμίας· π. χ. كوچك اولم **ὡτὰ κιτσὸκ τὸρ** τὸ δωμάτιον εἶναι μικρόν· على افندى جومرددر **Ἀλῆ ἐφένδη τζουμέρτ τιρ** ὁ Ἀλῆ ἐφένδης εἶναι ἐλεύθερος.

§ 9. *Ἐπιθετικὸς προσδιορισμός*. Τὸ ἐπίθετον ὡς προσδιορισμὸς προηγεῖται τοῦ ὀνόματος ὅπερ προσδιορίζει, ἐνῷ ὡς κατηγορούμενον ἕπεται (§ 2)· π. χ. بيوك بڃه **μέγας κῆπος**, بڃه بيوك ὁ κῆπος εἶναι μέγας· كوچك اولم μικρὸν δωμάτιον, كوچك اولم τὸ δωμάτιον εἶναι μικρόν.

§ 10. *Ὁ τοπικὸς προσδιορισμὸς* ἐκφέρεται ἐπὶ στάσεως μὲν διὰ τῆς προθέσεως ده ἐν, ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπου διὰ τῆς προθέσεως دن ἐκ· π. χ. ده اولم **ὡτὰ-τὰ**, ἐν τῷ δω-

ματίῳ, دن اولم **ὡτὰ-τὰν** ἐκ τοῦ δωματίου· مكتبده **μεκτεπ-τέ**, ἐν τῇ σχολῇ, مكتبدن **μεκτεπ-τέν**, ἐκ τῆς σχολῆς.

Αἱ ἀνωτέρω προθέσεις μετὰ πλατυφώνων μὲν ὀνομάτων προφέρονται τὰ—τάν, μετὰ λεπτοφώνων δὲ τὲ - τέν, ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι.

Ὁ ὡς ἀνωτέρω τοπικὸς προσδιορισμὸς τίθεται μεταξὺ ὑποκειμένου καὶ συνδετικοῦ· π. χ. بڃه ايدم بن ἐγὼ ἐν τῷ κήπῳ εἰμὶν.

Ἐπὶ ἐμφάσεως ὅμως ἢ περιορισμοῦ, τὸ ὑποκείμενον πάλιν ἐπιτάσσεται (βλ. § 4)· ὡς بڃه ايدم بن ἐν τῷ κήπῳ ἐγὼ (οὐχὶ σὺ ἢ ἄλλος) εἰμὶν.

Ἡ προθεσις دن σημαίνει καὶ καταγωγήν· ὡς ازميردندر **Ἰζμιρτέν-τιρ**, εἶναι (κατάγεται) ἐκ Σμύρνης.

Τὸ ἐπίθετον خوشنود **χωάνοὺτ** εὐχαριστημένος συντάσσεται τῇ προθέσει دن· ὡς سندن خوشنودم **σενδὲν χωάνούτ-ουμ** παρὰ (ἐκ) σοῦ εὐχαριστημένος εἶμαι.

Ἀφῃρημένα: Διὰ τῆς καταλήξεως لق λὴκ (λοὺκ) μετὰ πλατυφώνων ἢ لك λὶκ (λϊκ) μετὰ λεπτοφώνων τὸ ἐπίθετον μεταβάλλεται εἰς ἀφῃρημένον· ὡς خصم χησὴμ συγγενής, خصملق χησημ-λὴκ συγγένεια· كيفسز κεῖφσὶζ *ἀδιάθετος*, كيفسزلك κεῖφσὶζ-λὶκ *ἀδιαθεσία*.

Τὸ ἀφῃρημένον τοῦ فقير φακὴρ πτωχός, γίνεται ἐκ τοῦ فقرا φουκαρά, ἀραβικοῦ πληθυντικοῦ τοῦ فقير, ἐν χρήσει παρ' ὀθωμανοῖς ὡς ἑνικοῦ· ἤτοι فقرالق φουκαρα-λὴκ πτωχεία.

ΘΕΜΑ

٣

بن يورغون ايدم كيفسز دكل ايدم سن جومرد ايدك طمعكار
دكل ايدك محمد بك خشنود ايدى نانكور دكل ايدى بز تنبل
دكل چالشقان ايدك سز خصم دكل قومشو ايدكز انلر بوش
دكل طولو ايدىلر بن انلردن خشنود دكلم انلردن خشنود
على افندى دكل عثمان بكدر سز نصلسكز ايو دكلم على
بك نصلدر ايودر ايو دكلدر خسته در كيفسز در

٤

عثمان بك استانبولده در على افندى ازميردندر محمد افندى
باغچەده در بن استانبولدنم زنكين بك بك زنكيندر
على افندى فنا آدم دكلدر فقرالق فنا شيدر زنكينلك ايى
شيدر نانكورلك ايى شى دكلدر على و محمد افندىلر قومشو
و خصمدرلر بن عثمان افندىدن خشنود دكلم بن دكاندە
ايدم باغچەده دكل ايدم

3

Δὲν ἤμην ξένη, ἤμην συγγενής· δὲν ἦσο φιλόπονος, ἦσο ὀκνηρά· δὲν ἦτο γέρων, ἦτο νέος· ἤμεθα πτωχοί, δὲν

ἤμεθα πλούσιοι· ἦσθε ἐλευθερία, δὲν ἦσθε φιλάργυρος· ἦσαν γείτονες, δὲν ἦσαν συγγενεῖς· ἐγὼ ἤμην ἐν τῷ σχολείῳ· σὺ δὲν ἦσο ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἐκείνη εἶναι ἐν τῷ γραφείῳ· ἡμεῖς δὲν ἤμεθα ἐν τῷ δωματίῳ· ὑμεῖς δὲν εἴσθε ἐν Σμύρνῃ· οἱ βένδες Ἀλῆ καὶ Μεχμὲτ εἶναι ἐν Κωνσταντινοπόλει· σὺ δὲν εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος, εἶσαι μοχθηρὸς ἄνθρωπος· ὁ Ἀλῆ βένς πῶς εἶναι; δὲν εἶναι καλά, εἶναι ἀδιάθετος· ἡ Σμύρνη πῶς εἶναι; ὁ Μεχμὲτ βένς ὁποῖος ἄνθρωπος εἶναι;

4

Ἀχάριστος ἄνθρωπος· ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀχάριστος· φιλόπονος ἄνθρωπος· ὁ ἄνθρωπος εἶναι φιλόπονος· τὸ μικρὸν γραφεῖον· τὸ γραφεῖον εἶναι μικρόν· μέγα κατάστημα· τὸ κατάστημα εἶναι μέγα· κακὸν πρᾶγμα εἶναι τὸ γῆρας· ἡ νεότης εἶναι καλὸν πρᾶγμα· ἡ ἀχαριστία δὲν εἶναι καλὸν πρᾶγμα· ἡ φιλαργυρία εἶναι κακὸν πρᾶγμα· κακὸν πρᾶγμα δὲν εἶναι τὸ γῆρας, εἶναι ἡ φιλαργυρία· εὐχαριστημένος ἐκ τῆς Σμύρνης εἶμαι ἐγώ, δὲν εἶναι ὁ Ἀλῆ βένς· ἐν τῷ σχολείῳ εἶμαι ἐγώ, δὲν εἶναι ὁ Ὀσμάν· ἐγὼ εἶμαι ἐκ Σμύρνης· δὲν εἶμαι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· ὁ Ὀσμὰν βένς εἶναι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, δὲν εἶναι ἐκ Σμύρνης· ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης δὲν εἶναι κακὸς ἄνθρωπος· ὁ Ἀλῆ βένς εἶναι καλὸς ἄνθρωπος· ἐγὼ εἶμαι ἀδιάθετος καὶ κουρασμένος· ὁ Ὀσμὰν βένς δὲν εἶναι εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ Μεχμὲτ ἐφένδη.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

شی ایو آدم فنا بك عثمان افندی بك محمد آدم

زنگین ایدی اوطه بوش ایدك بغچه‌ده سن ایدیکز دکل

اوطه‌ده سز فقرالق شی‌در فنا دکلدر محمد بك دکانده

ΜΑΘΗΜΑ 4.

Ἀντωνυμίαι δεικτικαί (βλ. Γραμ. σ. 59 § 50):

یو **ποῦ** οὗτος, η, ο (ἐπὶ τῶν πλησίον) — شو **σοῦ** οὗτος, η, ο (ἐπὶ τῶν ὀλίγον μακρὰν)—او **ὦ** ἐκεῖνος, η, ο (ἐπὶ τῶν μακρὰν)—اونده ἢ اوندا ἐν τούτῳ, اوندن ἢ اوندان ἐκ τούτου· اوندا ἐν ἐκείνῳ, اوندن ἐξ ἐκείνου.

Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι (βλ. Γραμ. σ. 63 § 55):

کیم **kim** τίς; (ἐπὶ προσώπων) ne — نه τίς, τί; (ἐπὶ πραγμάτων).

پدر **peder** ἢ ایی **pada**, πατήρ	کیك **ekmek** ἢ کك **ekmék**, ἄρτος
والده **valide** ἢ ننه **anná**, μήτηρ	نره‌ده **nérede**, ποῦ (ποῖον μέρος);
خانه **χανὲ** ἢ او **ēv**, οἰκία	آشاغی **áṡaγῆ**, ἢ **áṡaá**, κάτω
چاقی **ṫpitsák**, μάχαιρα	اوراده **oúra**, ἐδῶ (τοῦτο τὸ [μέρος) ἐπὶ τῶν πλησίον
طوز **ṫóz**, γάλα	

پینیر **peïnír**, τυρός	قاری **γaγwkaρῆ**, ἐπάνω
سفره **σωφρά**, τράπεζα	اوراده **oúra**, ἐδῶ (τοῦτο τὸ μέ- [ρος) ἐπὶ τῶν ὀλίγον μακρὰν
شهر **ṡéχρ**, πόλις	اورا **ῶra**, ἐκεῖ (ἐκεῖνο τὸ [ρος) ἐπὶ τῶν μακρὰν.
قلم **kalém**, κάλαμος· γρα- [φεῖον κυβερνητικὸν	
ده **dà ἢ dé**, παρὰ (πλησίον)	

Ὀνόματα κύρια: شوکت **Σεβκὲτ**· عزیز **Ἀζίζ**.

Ὀνόματα πόλεων: ادرنه **Ἐδίρνε** Ἀδριανούπολις· سلانیك **Σελανὶκ** Θεσσαλονίκη· یانیه **Γιάνγα** Ἰωάννινα.

§ 11. *Συμφωνία κατηγορουμένου*. Ἐπὶ πολλῶν ὑποκειμένων τρίτου προσώπου, τὸ κατηγορούμενον ὅταν ἢ ὄνομα τίθεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν (βλ. § 3): استانبول ادرنه سلانیك یانیه بیوك شهرلردر ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Ἀδριανούπολις, ἡ Θεσσαλονίκη, τὰ Ἰωάννινα εἶναι μεγάλαι πόλεις· عثمان ὁ Ὀσμὰν καὶ عزیز و شوکت کوزل چوجقلردر ὁ Ἀζίζ καὶ ὁ Σεβκὲτ εἶναι καλοὶ παῖδες.

§ 22. *Παράλειψις συνδετικοῦ*. Τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ συνδετικοῦ δύναται καὶ νὰ παραλείπηται, ὅταν εὐκόλως ἐξυπονοῆται· π. χ. (در) قلم ده‌در **kalém** νε- **ρεδὲ** (**dir**) ὁ κάλαμος ποῦ (εἶναι); (در) بنده **bendè** (**dir**) παρ' ἐμοὶ (εἶναι)· (در) بنده دکل **bendè dégil** (**dir**) παρ' ἐμοὶ δὲν (εἶναι).

§ 13. *Ἀντωνυμικὸς διορισμός*. Ὡς τὰ ἐπίθετα (§ 9),

οὕτω καὶ αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι προηγοῦνται πάντοτε τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζουσι· π. χ. آدم بو ايوى اوه, οὗτος ὁ ἄνθρωπος· او شو اوى اوه αὕτη ἡ οἰκία· اوه اوا ω ωὰ ἐκεῖνο τὸ δωμάτιον.

Ἐὰν ὑπάρχῃ ἐπίθετον καὶ δεικτικὴ ἀντωνυμία, αὕτη προηγεῖται καὶ τοῦ ἐπιθέτου· π. χ. آدم بو اخيار ايوى اه, οὗτος ὁ γέρων ἄνθρωπος· او يوش او ω ωὼ ἐκείνη ἡ κενὴ οἰκία.

§ 14. *Τὰ ἐπιρρήματα ἐπὶ στάσεως καὶ ἐπὶ κινήσεως.*

Τὰ ἐπιρρήματα οὗ اورا بورادا اورا شورا ἐπὶ στάσεως μὲν λαμβάνουσι τὴν πρόθεσιν دە· π. χ. دەده نەرە-دە (nérе-dе) ποῦ; دەاورا ايچرى-دە (ičeri-dè) ἐλθὼ· دەبيرى آشاغى ايرا ايلرى-ايرى-دە κάτω κτλ.

Ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπου, τὴν πρόθεσιν دن· π. χ. دنده نەرە-دەن (nérе-dèn) πόθεν; دنبورادن دورا-دان (dourа-dàn) ἐντεῦθεν· دنبرى يوقارى يوكارو-دان (youkarо-dàn) ἄνωθεν κτλ.

Τοπικά. Ἐκ τῶν ὀνομάτων πόλεων καὶ χωρῶν, τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως: لو loū ἢ لى lī (lí), σχηματίζονται ὀνόματα δηλοῦντα τὸν ἐκ τινος τόπου καταγόμενον· π. χ. استانبولو istanbol-loū *Κωνσταντινουπολίτης*· سلانيكلى sélanik-lí *Θεσσαλονικεύς*· شهرلى čehir-lí *πολίτης*.

Διὰ τῆς αὐτῆς καταλήξεως ἐκ τῶν ἀνωτέρω τοπικῶν ἐπιρρημάτων γίνονται τὰ ἐπίθετα: دەلى nerе-lī ἐκ τίνος μέρους (ποδαπός); بورالى bourалī ἐκ τούτου τοῦ μέρους· شورالى šourа-lī ἐκ τούτου τοῦ μέρους· اورالى ôrа-lī ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους.

ΘΕΜΑ

٥

قلم بنده‌در بيچاق سنده‌در اتمك انده‌در سوت بنده‌در
پدر سزده‌در والده اوده‌در عزيز بك زه‌ده‌در سلانيكده‌در
سلانيكده دكل ادرنه‌ده‌در افندى قلمده‌در ادرنه ده‌در
شهردر بوكيم پدرم محمد افندى على افندى اودر
بو دكلدر عزيز بك كيم بنم (بن م) بو نه‌در بن كيم
(كيم م) بيچاق كيمده‌در بو آدمده‌در بونده دكلدر انده‌در
سوت نصلدر ايو دكلدر

٦

او نه پنير بو اتمك فنا دكلدر او سوت ايى ايدى بو قلم
ايى دكلدر عزيز بك زه‌ليدر استانبوللودر سن زه‌ليسين
يانه‌لى‌يم او آدم سلانيكليدر بو ادرنه‌ليدر سز ازميرليسكز
انلر شهرليدرلر محمد افندى زه‌ده شهرده‌در بو كوچك
او فنا دكل او كيفسز آدم كيم سلانيكلى عثمان افندى بو
يانجى و جومرد آدم ادرنه‌لى شوكت بك افندى‌در

5

Ἡ μάχαιρα εἶναι παρ' ἐμοί· ὁ ἄρτος εἶναι παρὰ σοί· ὁ τυρὸς εἶναι παρ' αὐτῷ· ὁ κάλαμος εἶναι παρ' ἡμῖν· ἡ τράπεζα εἶναι παρ' ὑμῖν· ὁ Ἀλῆ βὲης εἶναι παρ' αὐτοῖς· ὁ πατὴρ ἦτο ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἡ μήτηρ ἦτο ἐν τῷ κήπῳ· ἐγὼ ἤμην κάτω· σὺ ἦσο ἐπάνω· οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἦτο ἐν τῇ πόλει· ἡμεῖς δὲν ἤμεθα ἐκεῖ· ὑμεῖς δὲν εἴσθε ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκεῖνοι ἦσαν ἐν Ἰωαννίνοις· οὗτος τίς; ὁ κ. Ἀζιζ βέης· ἐκεῖνο τί εἶναι; γάλα· ὁ κάλαμος παρὰ τίνι ἦτο; δὲν ἦτο παρ' ἡμῖν· ἦτο παρὰ σοί· ἡ μεγάλη ἐκείνη οἰκία εἶναι ἐκείνου· τὸ κενὸν ἐκεῖνο δωμάτιον εἶναι τούτου· τὸ γάλα καὶ ὁ τυρὸς εἶναι, καλὰ πράγματα· ὁ Ἀλῆ Βεὴς καὶ ὁ Ἀζιζ ἐφέντης εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι.

6

Ἐγὼ εἶμαι Κωνσταντινουπολίτης· σὺ (ποδαπὸς) πόθεν εἶσαι; Κωνσταντινουπολίτης εἶμαι ἐγώ, σὺ δὲν εἶσαι· ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης πόθεν εἶναι; εἶναι Θεσσαλονικεύς· ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι μεγάλη πόλις· ὁ κ. Ἀλῆ βέης εἶναι Ἰωαννίτης· ἡμεῖς εἴμεθα Ἀδριανουπολῖται, δὲν εἴμεθα Σμυρναῖοι· ὁ Ὀσμὰν βέης ποῦ εἶναι; εἶναι ἐν τῇ πόλει· ἐκεῖνοι πόθεν (ποδαποὶ) εἶναι; εἶναι πολῖται· δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, εἶναι ἐκ τούτου τοῦ μέρους· τίς εἶναι ἐκεῖνος ὁ νέος ἄνθρωπος; εἶναι ὁ Ἀζιζ βέης· τίς εἶναι ὁ Ἀλῆ βέης; ἐγὼ εἶμαι· ἡ κενὴ ἐκείνη οἰκία τίνος εἶναι; δὲν εἶναι τούτου, εἶναι ἐκείνου· ὁ Ἰωαννίτης Μεχμὲτ βέης ποῦ εἶναι; ἐκεῖνος ὁ πλούσιος γέρων εἶναι ὁ Κωνσταντινουπολίτης Ἀζιζ

βέης· τὸ τυρὶ πῶς εἶναι; δὲν εἶναι καλόν· ἡμεῖς πῶς εἴσθε; δὲν εἴμεθα καλὰ (δὲν ἔχομεν καλῶς).

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

شهر بو کوچکدر سفره او بیوکدر ایدم بن یانیده ایدك
سلانیکده سن افندی شوکت اودر اتك ایدی سفره‌ده او
آدم چالشقان بك عزیزدر بیچاق بوده‌در عثمان بك خشنوددر
یزدن خشنودلر دکلز یورغونلرسکز

ΜΑΘΗΜΑ 5.

میوه μεῖδέ, ὀπωρικὸν	قز κήζ, κόρη, θυγάτηρ
اوزوم ὀζὸμ, σταφυλὴ	پنجره πέντζερε, παράθυρον
چیچك τσιτσέκ, ἄνθος	آچیق ἀτσήκ, ἀνοικτὸς
تیاترو τέατρο, θέατρον	قپالو (قپالی) καπαλῆ, κλειστὸς
چوجق τσωτζούκ, παῖς	کون γκιὸν, ἡμέρα
کل γκιούλ, ῥόδον	دون τὸν, χθὲς
قپو καποῦ, θύρα	صباح σαπάχ, πρωΐα
پالو πάλω, χορὸς	اقشام ἀκσὰμ ἢ اخشام ἀχσάμ, [ἑσπέρα·

Ὀνόματα κύρια: رفعت **Ριφάτ**, حسین **Χουσεΐν.**

§ 15. *Γενικὴ ἐπὶ κτήσεως ἢ σχέσεως.* Ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἡ γενικὴ εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ κτήσεως ἢ σχέσεως· π. χ. او احمدكر شو **ὁσοῦ ἒϐ 'Αχμετήν ἠηρ** αὕτη ἡ οἰκία εἶναι τοῦ 'Αχμὲτ (κτῆσις)· او ڤیز علیكلر **ὡ κὴζ 'Αλὴν ἠηρ** ἐκείνη ἡ κόρη εἶναι τοῦ 'Αλῆ (σχέσις).

§ 16. *Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι*: Αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ τε ἑνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, ἤτοι بڭ **πενὶμ** ἐμοῦ, بزم **πιζὶμ** ἡμῶν—سڭ **σενὶν** σοῦ, سزك **σιζὶν** ὑμῶν—اوك **ἀνὶν** αὐτοῦ, اولرك **ἀνλαρὶν** αὐτῶν—ἐπέχουσι θέσιν καὶ κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, ἤτοι ἐμός, ἡμέτερος — σός, ὑμέτερος— ἑός, σφέτερος· π. χ. يدڭ او **ϑοῦ ἒϐ πενὶμ ἠιρ** αὕτη ἡ οἰκία εἶναι ἐμὴ (ἐμοῦ)· ڤیز بزمدر او **ὡ κὴζ πιζὶμ ἠιρ** ἐκείνη ἡ κόρη εἶναι ἡμετέρα (ἡμῶν).

§ 17. *Συγκριτικὸν ὑπεροχῆς.* Τὸ συγκριτικὸν γινόμενον διὰ τοῦ μορίου لر **ταχὰ** (ἔτι, μᾶλλον) συντάσσεται τῇ προθέσει دن ἀπό, ἤτοι ἡ παρ' ἡμῖν γενικὴ τῆς συγκρίσεως ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἐκφέρεται ἐμπροθέτως· π.χ. يڭدن لر **πενὶὲν ταχὰ ϕακὶρ** ἀπὸ ἐμὲ πτωχότερος, ἤτοι πτωχότερος ἐμοῦ· سڭدن لر **σεν-ὶὲν ταχὰ ζενγκὶν** ἀπὸ σὲ πλουσιώτερος, ἤτοι πλουσιώτερός σου.

Ὁ ἐμπρόθετος οὗτος προσδιορισμὸς προηγεῖται πάντοτε τοῦ συγκριτικοῦ, ὡς δείκνυται ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι, τὸ δὲ μόριον τῆς συγκρίσεως لر **ταχὰ** δύναται καὶ νὰ παραλείπηται· ὡς يڭدن **πενὶὲν ϕακὶρ**, سڭدن زنكين **σενὶὲν ζενγκὶν**.

Ἐπιτάσεως χάριν, μετὰ τὸ μόριον لر πρὸ τοῦ ἐπιθέτου τίθεται καὶ ἡ λέξις دها **ζιαὶὲ** περισσότερον· ὡς زنكين دها لر يڭدن **ἀνὶὰν ταχὰ ζιαὶὲ ζενγκὶν** περισσότερον ἐκείνου πλούσιος.

Καὶ τὸ συγκριτικόν, ὡς κατηγορούμενον, τίθεται πρὸ τοῦ συνδετικοῦ (§ 2), π. χ. يڭرم ڤیر سڭدن دها ن **πὲν σεν-ὶὲν ταχὰ ϕακὶρ-ηιμ** ἐγὼ ἀπὸ σὲ πτωχότερος εἶμαι.

Τὸ διὰ τοῦ μορίου لر γινόμενα συγκριτικὰ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὰ ἡμέτερα ἄναρθρα· ὡς زنكين دها لر *πλουσιώτερος, α, ον.*

Τὸ δὲ ἡμέτερον ἔναρθρον συγκριτικὸν ἐκφέρεται διὰ τοῦ μορίου اك *ἔν*· ὡς زنكين اك *ὁ πλουσιώτερος, α, ον.*

§ 18. *Χρονικὸς προσδιορισμός.* Ὁ χρονικὸς προσδιορισμὸς συνήθως προηγεῖται τοῦ τοπικοῦ· π. χ. بن دون صباح ازمیرده **πὲν τὸν σαὶὰχ 'Ιζμιρὶὲ ὶὶὶμ** ἐγὼ χθὲς τὸ πρωὶ ἐν Σμύρνῃ ἤμην.

Τὰ χρονικὰ ὀνόματα κατ' ὀνομαστικὴν τιθέμενα χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἐπιρρήματα· π. χ. بوكون **ϐ** ποῦ γκιοὺν *ἡ ἡμέρα αὕτη, σήμερον*· صباح **ϐ** ποῦ σαὶὰχ *ἡ πρωία αὕτη, σήμερον τὸ πρωί*· اخشام **ϐ** ποῦ ἀχσὰμ *ἡ ἑσπέρα αὕτη, ἀπόψε.*

§ 19. Ἡ ἐρωτηματικὴ **ω νὲ** τί, συνταττομένη ἐπιθέτῳ εἶναι ἀντὶ τοῦ **νὲ κατὰρ** ἤτοι σημαίνει *πόσον*! شو نا **ω νὲ ϕενὰ ὲὶ** πόσον κακὸν πρᾶγμα!

٧

اوزوم میوه‌در بو میوه اوزومدر کل چیچکدر شو چیچك
کلدر بو نصل کل او قپو قپالیدر شو پنجره اچیق
دکل ایدی بو قیز کیمکدر بندر بنم دکلدر بنم قیز مکتبده‌در
بوراده دکلدر سز دون اخشام بالوده ایدیکز بن دون صباح
سلانیکده ایدم بو قلم کیمکدر آنکدر سنکدر سنك دکل
آنکدر سنك قلم بو دکل اودر او دکان کیمکدر بونکدر
تانکورلك نه فنا شی! قلم کیمده بنده دکل انده‌در

٨

بندن دها بیوك سندن دها کوچك اندن ابو بزدن دها
چالشقان سزدن دها جومرد انلردن فقیر محمددن دها
کنج علی بك افندیدن کوچك عثمان و رفعت افندیلردن بیوك
بن سندن دها کوچکم سن بندن دها بیوکسین او بزدن دها
کنجدر سز بزدن ایوسکز پدر والده‌دن دها بیوکدر ادرنه
سلانیکدن کوچکدر علی بك افندی محمد افندیدن دها زنکیندر
انلر سزدن دها کنجدرلر اوزوم نه‌در میوه‌در بن کیم

سن کیمسین محمد افندی کیم اودر او دکل بودر بن بو
چوجقدن خشنود دکم

7

Ποῦ εἶναι τὸ ῥόδον; ἐν τῷ κήπῳ· παρὰ τίνι εἶναι τὸ ῥόδον; παρ'ἐμοί· τί εἶναι ἐκεῖνο; ὀπωρικόν· ὁποῖον (ποίου εἴδους) ὀπωρικόν; τίνος εἶναι ἡ σταφυλὴ αὕτη; ἐμοῦ· δὲν εἶναι ἰδική μου, εἶναι ἰδική σου· ἡ ἐμὴ (ἐμοῦ) σταφυλὴ εἶναι ἐκείνη· τίνος εἶναι ὁ παῖς οὗτος; εἶναι ἡμέτερος· δὲν εἶναι ἡμέτερος, εἶναι ὑμέτερος· ὁ ἡμέτερος παῖς εἶναι ἐν τῇ σχολῇ· ποῦ ἦσο σήμερον τὸ πρωΐ; σὺ ποῦ ἦσο; ἐγὼ χθὲς τὸ ἑσπέρας ἤμην ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ σήμερον τὸ πρωῒ ἐν τῷ καταστήματι· ἡ κόρη αὕτη τίνος εἶναι; εἶναι τούτου· δὲν εἶναι ἐκείνου· ὑμεῖς τίνες εἶσθε; σὺ δὲν εἶσαι ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης.

8

Νεώτερος ἐμοῦ· γεροντότερός σου· ἐπιμελέστερος ἐκείνου· μᾶλλον εὐχαριστημένος ἡμῶν· μᾶλλον ἀχάριστος ὑμῶν· μᾶλλον ἀδιάθετος ἐκείνων· πλουσιώτερος τοῦ Ριφάτ· πτωχότερος τοῦ Μεχμὲτ ἐφένδη· νεώτερος τῶν κκ. βένδων Σεβκὲτ καὶ Ἀλῆ· πόσον κακὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ὀκνηρία! ἡ ἀχαριστία εἶναι χειροτέρα τῆς ὀκνηρίας· τὸ γῆρας εἶναι καλλίτερον τῆς νεότητος· τὸ παράθυρον καὶ ἡ θύρα εἶναι κλειστά· ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι μεγαλειτέρα τῆς Σμύρνης· ὁ Ὀσμὰν βένης εἶναι μικρότερος τοῦ Ριφὰτ ἐφένδη· οἱ κ. βένδες Ἀλῆ καὶ Ριφὰτ εἶναι μεγαλεί-

τεροι τῶν κ. βένδων Σεβκὲτ καὶ Μεχμέτ· σὺ εἶσαι νεώτερος τούτου· ἐκεῖνος εἶναι πρεσβύτερός σου· οὗτοι εἶναι περισσότερον ἡμῶν κουρασμένοι· ποῦ εἶναι ἡ τράπεζα; εἶναι ἐν τῷ κήπῳ· δὲν εἶναι ἐν τῷ κήπῳ· εἶναι ἐν ἐκείνῳ τῷ κενῷ δωματίῳ· ὁ Ἀλῆ ἐφένδης δὲν εἶναι εὐχαριστημένος ἀπὸ σέ.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

دها كوچك بندن سين شوكت

رفعت افندى دها كنجدر عثمان افندیدن افندى ادرنه‌لى محمد بك

قلم او بمدر كل‌در اچيق استانبوللودن دها چالشقاندر

بنجره‌لر قپالیدرلر بو كيفسزلرز

ΜΑΘΗΜΑ 6.

Παρακείμενος τοῦ συνδετικοῦ καταφατικός: ايمشم **imiš-im** δῆθεν εἶμαι ἢ ἤμην· ايمشسين **imiš-sin** δῆθεν εἶσαι ἢ ἦσο κτλ. (βλ. Γραμ. § 69 σ. 74).

Ὁ αὐτὸς ἀποφατικός: ايمشم دكل **değil imiš-im** δῆθεν δὲν εἶμαι ἢ δὲν ἤμην· ايمشسين دكل **değil imiš-sin** δῆθεν δὲν εἶσαι ἢ δὲν ἦσο κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 75 § 70).

§ 20. Ὁ χρόνος οὗτος καλεῖται μὲν παρακείμενος, δὲν

ἔχει ὅμως σημασίαν παρακειμένου, ἀλλὰ σημαίνει ὅτι ὁ λαλῶν λέγει τι ὡς φήμην ἢ λόγον ἄλλου, ὃν αὐτὸς ἀγνοεῖ ἢ κ.λ. δὲν παραδέχεται· διὸ καὶ ἑρμηνεύεται παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ *δῆθεν* ἢ τοῦ *λέγει* ἢ *λέγουσι* καὶ ἐνεστῶτος ἤτοι εἶμαι κτλ. ἐπὶ παρόντων, ἢ παρατατικοῦ ἤτοι *ἤμην* κτλ. ἐπὶ παρελθόντων· π.χ. ايمش زنكين زنكين **imiš-im** εἶμαι (ἢ ἤμην) δῆθεν πλούτιος· عزيز بك كيفسز ايمش **Ἀζίζ bèn kèfsìz imiš** ὁ Ἀζίζ βέης εἶναι (ἢ ἦτο), λέγει, ἀδιάθετος.

كوتو **kötü**, κακός	چارشو ἢ چارشی **tsarsi**, ἀγορὰ (ἰδίως ἡ κλειστὴ)
سياه **siah**, μέλας, μαῦρος	يازار ἢ يازلر **pazar**, ἀγορὰ
طوغرى **doghrou**, ὀρθός, τίμιος, [ἀληθής	صو **sou**, ὕδωρ
خاص **khass**, ἐκλεκτός, πρω- [της ποιότητος, λευκὸς	خواجه چوتزا ἢ معلم **mou'alim**, διδάσκαλος
آجى **adji**, πικρὸς	سوز **sözz**, λόγος
تاتلى **tatlu**, γλυκύς	شاكرد **šagkirt**, μαθητὴς
ناز **taze**, νωπὸς	ايشك (ἢ اشك) **išté**, ἰδοὺ
بيات **paiat**, ἔωλος	صوغوق **sou(g)ouk**, ψῦχος, ψυ- [χρὸς
پاشا **paša**, πασᾶς (τίτλος [ἀνωτέρων πολιτικῶν [καὶ στρατ. βαθμούχων	صيجاق **sitzak**, θερμότης, θερ- [μὸς

Ὀνόματα κύρια: احمت Μιτχὰτ (**Midhat**)· سعيد Σαΐτ.

§ 21. *Ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία* ک **κὶ**: Ὅπου παρ' ἡμῖν παραλείπεται τὸ ὄνομα ἐξυπονοούμενον ἐκ τῶν προηγουμένων, ἐκεῖ ἐν τῇ ὀθωμανικῇ τίθεται ἡ καταληκτικὴ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία ک **κὶ** ὁ, ἡ, τὸ (βλ. Γραμ. σ. 56 § 45)· π. χ. ەدەز سنکی یدز قلم **ᵭoῦ kalèμ ᵭενίμ ᵭιρ, ᵭενινκὶ (kalèμ) νέρεᵭε**; ὁ κάλαμος οὗτος εἶναι ἐμός, ὁ σὸς (κάλαμος) ποῦ; یمکدر کیمکدر بغچه‌کی یوجق سزکدر **ᵭoῦ τσωτζοὺκ σιζίνᵭιρ, ᵭαγτσᵭεᵭε-κὶ (τσωτζοὺκ) κιμίνᵭιρ**; ὁ παῖς οὗτος εἶναι ὑμέτερος, ὁ ἐν τῷ κήπῳ (παῖς) τίνος;

Τὸ ληκτικὸν ک τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων τρέπεται εἰς ὐ ἑπομένων τῶν προθέτεων **ᵭə – ᵭə** π. χ. ەدەکی **ᵭενιμκι-ν-ᵭὲ** ἐν τῷ ἐμῷ-ῆ-ῷ· ەدەکی **ᵭενιμκι-ν-ᵭὲν** ἐκ τοῦ ἐμοῦ-ῆς-οῦ κτλ.

§ 22. *Θέσις συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν*: Ὡς τὰ θετικὰ (§ 9), οὕτω καὶ τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ προτάσσονται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζουσι· π. χ. زنکین آدم πλούσιος ἄνθρωπος. آدم زنکین دها πλουσιώτερος ἄνθρωπος, آدم زنکین یك πλουσιώτατος ἄνθρωπος κτλ.

§ 23. *Τιμητικά*. Καὶ ἡ λέξις ایشلی πασᾶς τίθεται μετὰ τὸ κύριον ὄνομα· π. χ. ایشلی سعید **Σαῖτ παάᵭ** ὁ Σαὶτ πασᾶς (βλ. § 7).

ΘΕΜΑ·

9

بن زنکین ایشم فقیر دکل ایشم سن قومشو ایشسین خصم

دکل ایشسین او آدم یورغون ایش کیفسز دکل ایش بز

خصم ایشز یانجی دکل ایشز سز طمعکار ایشسکز جومرد

دکل ایشسکز انلر ادرنه‌لی ایشلر استانبوللو دکل ایشلر احد

پاشا کنج دکل ایش مدحت افندی معلم ایش بو سوز

طوغری دکل ایش طوغری سوز آجی ایش شو اتمك او

اتمکدن دها سیاه ایش بو شاکرد اندن دها چالشقان ایش

۱۰

بو سوز یك طوغری الك طوغری سوز بو ایش محمد افندی

غایت زنکین آدم ایش الك زنکین آدم سعید یك ایش بو

کوچك چوجق او یوك چوجقدن دها چالشقان ایش بنم

بیچاق ٭ده بوراده سنکی ٭ده بزمکی اوراده دکل بو

قلم کیمکدر سنکی ٭ده ایشته اوراده بزمکی سزککندن

دها ایو انکی سنککندن دها فنا ایش بو خانه سزکدر

شهرده‌کی کیمکدر بو سفره انك ایش بغچه‌ده‌کی کیمك ایش

9

Τὸ ἡμέτερον ὕδωρ εἶναι, λέγει, πικρόν· δὲν εἶναι, λέγει, γλυκύ· ὁ ὑμέτερος ἄρτος ἦτο, λέγει, μαῦρος καὶ ἄωλος· δὲν ἦτο, λέγει, λευκός· ἡ ἡμετέρα θυγάτηρ δὲν εἶναι, λέγει,

ἐπιμελής· εἶναι ἀμελής· ἐγὼ εἶμαι, λέγει, φιλάργυρος· δὲν εἶμαι ἐλευθέριος· σὺ δῆθεν εἶσαι πτωχός· δὲν εἶσαι πλούσιος· ἐκεῖνος εἶναι, λέγουσι, πλούσιος· δὲν εἶναι πτωχός· ἡμεῖς δὲν ἤμεθα δῆθεν ἐν τῷ σχολείῳ, ἤμεθα δῆθεν ἐν τῷ θεάτρῳ· ὑμεῖς δὲν εἶσθε, λέγει, εὐχαριστημένοι· ἐκεῖνοι εἶναι, λέγουσι, μοχθηροὶ ἄνθρωποι· δὲν εἶναι λέγουσι, καλοὶ ἄνθρωποι· ὁ Ριφὰτ πασᾶς δὲν εἶναι δῆθεν Σμυρναῖος, εἶναι δῆθεν Κωνσταντινουπολίτης.

10

Οὗτος ὁ ἄρτος εἶναι, λέγει, λευκός· ὁ ἡμέτερος (ἄρτος) εἶναι δῆθεν περισσότερον μέλας· ὁ ὑμέτερος (ἄρτος) εἶναι, λέγει, πρώτης ποιότητος· εἶναι νωπότερος τοῦ ἡμετέρου· ὁ Μιδὰτ ἐφένδης εἶναι, λέγουσι νεώτατος· ὁ Ἀλῆ βέης εἶναι πρεσβύτερος ἡμῶν· ὁ ἀχαριστότερος ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἡμέτερος γείτων· ὁ μοχθηρότερος ἄνθρωπος εἶμαι, λέγει, ἐγὼ· ποῦ ἦτο ταύτην τὴν πρωΐαν ἡ μήτηρ; ἰδοὺ ὁ ἐμὸς ἄρτος· ὁ ὑμέτερος (ἄρτος) ποῦ; ὁ ἡμέτερος υἱὸς εἶναι μικρότερος τοῦ ἰδικοῦ σου· ὁ ὑμέτερος (υἱὸς) εἶναι μεγαλείτερος τοῦ ἡμετέρου (υἱοῦ)· τὸ μαχαίριον τοῦτο εἶναι ἡμέτερον· τὸ ὑμέτερον εἶναι, λέγει, μεγαλείτερον τούτου· ἐγὼ εἶμαι, λέγει, ὁ μᾶλλον φιλάργυρος ἄνθρωπος· ὑμεῖς πόθεν εἶσθε, λέγει; δὲν εἶμαι, λέγει, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως· τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι, λέγει, πικρόν· τὸ ἐν τῷ κήπῳ δὲν εἶναι, λέγει, πικρόν· ὁ ἄρτος οὗτος εἶναι, λέγει, θερμός· ὁ ἐν τῇ τραπέζῃ (ἄρτος) εἶναι, λέγει, ψυχρός.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

اتمك بو دكلدر خاص دها سياه بزمكيندر كوچك بو اوطه
بزمدر بزمكى قلم سزكدن دها ايودر تياترو بوده دكل ايمشسين
دون اخشام تنبل غايت ايدى بو چوچق بنمكى كتاب بودر
سنك نرده بچاق سزك دكلدر بو

ΜΑΘΗΜΑ 7.

خام **χάμ**, ἄωρος	آيوا **ἀϊβά**, κυδώνιον
قوش **κοῦς**, πτηνόν	قوروق **κουρούκ**, ὄμφαξ
كتاب **κιτάπ**, βιβλίον	ليمون **λιμόν**, λεμόνιον
بلبل **πλαπόλ**, ἀηδών	مندیل **μεντίλ**, ρινόμακτρον
قرنداش **καρηντάς**, ἀδελφός	جوراب **τσωράπ**, περικνημίς
قارى **καρῆ**, γυνή, σύζυγος	ماوشی **μαϊχώς**, ὑπόξοινος
تيزى **τεϊζέ**, θεία ἐκ μητρὸς	اكسى **ἐκσί**, ξοινός, ὀξὺς
خاله **χάλα** θεία ἐκ πατρὸς	لذيذ **λεζίζ**, ἡδύς, νόστιμος
داى **ταΐ**, θεῖος ἐκ μητρὸς	دها **ταχά**, ἀκόμη, εἰσέτι
عمو **ἀμουτζὰ** ἢ **ἄμτζα**, θεῖος ἐκ πατρὸς	قورقال **πωρτωκάλ**, χρυσόμηλον.

§ 24. *Προσδιορισμοὶ ἀντωνυμικοὶ καὶ ἐπιθετικοί.*

Εἴδομεν ὅτι τὰ ἐπίθετα (§ 9) καὶ αἱ ἀντωνυμίαι (§ 13) προτάσσονται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζουσι.

Πρ' ἡμῖν οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι τίθενται εἰς τὴν αὐτὴν πτῶσιν καὶ εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν μετὰ τοῦ ὀνόματος· π. χ. οὗτος ὁ πλούσιος ἄνθρωπος· τούτου τοῦ πλουσίου ἀνθρώπου κτλ. οὗτοι οἱ πλούσιοι ἄνθρωποι· τούτων τῶν πλουσίων ἀνθρώπων κτλ.

Ἐν δὲ τῇ ὀθωμανικῇ τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ ἀντωνυμίαι ἄνευ μὲν τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζουσι, κλίνονται· ὡς كنكين زنكين ζενγκινὶν τοῦ πλουσίου· كنك πουνοὺν τούτου κτλ.

Ὅταν ὅμως συνοδεύωνται ὑπὸ τοῦ ὀνόματος, τότε κλίνεται μόνον τοῦτο, αὐτὰ δὲ μένουσιν ἄκλιτα, ἤτοι δὲν τίθενται εἰς τὴν αὐτὴν πτῶσιν καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν μετὰ τοῦ ὀνόματος, ἀλλ' εἰς ἁπλῆν ὀνομαστικήν· π. χ. آدملك بو καὶ οὐχὶ آدملك كنك بونك τούτου τοῦ ἀνθρώπου· آدملك بو زنكين καὶ οὐχὶ زنكين آدملك بونك τούτου τοῦ πλουσίου ἀνθρώπου· آدملر بونلر καὶ οὐχὶ آدملر بونلر οὗτοι οἱ ἄνθρωποι· آدملر بو زنكين καὶ οὐχὶ زنكينلر آدملر بونلر οὗτοι οἱ πλούσιοι ἄνθρωποι. Οὕτω καὶ διὰ τὰς ἄλλας πτώσεις τοῦ τε ἑνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

§ 25. *Κύρια ὀνόματα.* Καὶ τὰ κύρια ὀνόματα ὅταν μὲν ὦσι μόνα κλίνονται ὡς ὅλα τὰ ὀνόματα· π. χ. τοῦ Ἀλῆ

علينك **Ἀλη-νὴν**· τῷ Ἀλῆ علىيه **Ἀλη-γὲ**· τὸν Ἀλῆ علىي **Ἀλη-γί**.

Ὅταν ὅμως ἕπηται λέξις τις τιμητική, οἵαι αἱ λέξεις پاشا **πασᾶ** πασᾶς, بك **πὲη** βέης, افندى **ἐφένδη** ἐφένδης (κύριος), τότε τὸ μὲν κύριον ὄνομα μένει ἄκλιτον, κλίνεται δὲ μόνον ἡ τιμητικὴ ἐκείνη λέξις· π. χ.

τοῦ Ἀλῆ πασᾶ	على پاشانك	**Ἀλῆ πασα-νὴν**
τῷ Ἀλῆ βέῃ	على بكه	**Ἀλῆ πε-γὲ**
τὸν Ἀλῆ ἐφένδην	على افندىيى	**Ἀλῆ ἐφενη-γί.**

Ὅταν τὸ κύριον ὄνομα συνοδεύηται ὑπὸ τῶν λέξεων بك καὶ افندى ὁμοῦ, ὡς افندى بك على (βλ. § 7), τότε μόνον τὸ δεύτερον τιμητικόν, ἤτοι τὸ افندى, κλίνεται· π. χ. على بك افندينك **Ἀλῆ πὲη ἐφενη-νὴν** τοῦ κ. Ἀλῆ βέη, على افندىيه بك **Ἀλῆ πὲη ἐφενη-γὲ** τῷ κ. Ἀλῆ βέῃ ἐφένδῃ κτλ.

Ὅταν τὰ κύρια ὀνόματα ὦσι δύο ἢ καὶ περισσότερα, συνήθως μόνον τὸ τελευταῖον κλίνεται, ἐὰν ὦσι μόνα· π.χ. على عثمانك **Ἀλῆ βὲ Ὀσμα-νὴν** τοῦ Ἀλῆ καὶ τοῦ Ὀσμάν.

Ἐὰν δὲ συνοδεύωνται καὶ ὑπό τινος τῶν τιμητικῶν λέξεων, τότε ἐπίσης μόνον αἱ λέξεις αὗται κλίνονται· π. χ. على عثمان افندىلرك **Ἀλῆ βὲ Ὀσμὰν ἐφενη-λερὶν** τῶν κυρίων Ἀλῆ καὶ Ὀσμάν.

على عثمان بك افندىلرك **Ἀλῆ βὲ Ὀσμὰν πὲη ἐφενη-λερὶν** τῶν κυρίων Ἀλῆ καὶ Ὀσμὰν βεήδων.

ΘΕΜΑ.

11

بو اكشى پورتقال كيمكدر عوجه‌نكدر شو طاتلى ليمون كيمكدر بنم دكلدر خاله‌نكدر بنمكى انككندن دها كوچكدر اشته بنمكى بودر بو چوراب كيمكدر انكدر انك دكل او كيفسز قارينكدر او نه‌در قوشدر بلبلدر او اوزوم طاتلى دكل ايمش دها قوروق ايمش لذيذ ايمش بو كتاب بيوك خواجه‌نكدر او منديل بونك ايمش بونك دكل ايمش شو اختيار آدمك ايمش كوچك رفعت افندى او بيوك باغچه‌ده ايمش بو بيوك باغچه كوچك عثمان بكك دكل سزك ايمش

12

او زنكين آدملر نره‌ده او زنكينلر ازميرده ايمشلر انلر ازميرده دكل استانبولده ايمشلر او بيوك دكانلر او زنكين آدملرك ايمش او زنكينلرك دكل بونلرك ايمش فقرالق نه فنا شى فنا شى فقرالق دكل نانكورلكدر بزم على افندى قومشو و خصمدر سزك عزيز بك نره‌ده دها قلمده ايمش سعيد پاشا بو صباح بزم مكتبده ايدى عثمان بك سندن غايت خشنود ايمش عموجه‌كز ايو دكل خسته‌در قرنداشكز نصل

11

Τίνος εἶναι, λέγει, τὸ ρινόμακτρον; εἶναι, λέγει, τοῦ πατρός· τὸ δὲ ἰδικόν μου ρινόμακτρον ποῦ εἶναι, λέγει; τίνος εἶναι ἐκείνη ἡ περικνημίς; εἶναι ἐκείνης τῆς πλουσίας γυναικός· ἐκείνη ἡ γυνὴ καὶ ὁ κ. Ἀζὶζ βέης εἶναι ἀδελφοί· ἐκεῖνο τί εἶναι; εἶναι σταφυλή· ἀκόμη εἶναι ὄμφαξ· χθὲς τὸ ἑσπέρας ὁ ἐκ πατρὸς θεῖος ἦτο, λέγει, ἐν τῷ μεγάλῳ χορῷ· τοῦτο τὸ χρυσόμηλον τίνος εἶναι; εἶναι τῆς ἐκ μητρὸς θείας μου; τὸ ὑμέτερον (χρυσόμηλον) ποῦ εἶναι; ἰδοὺ ἐκεῖ· τὸ λεμόνιον τοῦτο εἶναι γλυκύ· τὸ λεμόνιον τοῦτο εἶναι ξινότερον ἐκείνου· εἶναι γλυκύτερον ἐκείνου τοῦ χρυσομήλου· ἐκεῖνο τὸ χρυσόμηλον ἀκόμη εἶναι ξινόν· τίνος εἶναι ἐκείνη ἡ τράπεζα; εἶναι τοῦ Ὀσμὰν πασᾶ· τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἐκείνης τῆς κόρης· εἶναι ἐκείνης τῆς μικρᾶς καὶ ἀδιαθέτου κόρης.

12

Πόσον μεγάλη πόλις εἶναι ἡ Θεσσαλονίκη! ὁ Σαὶτ βέης εἶναι, λέγει, πρεσβύτερος τοῦ Μιδὰτ ἐφένδη· ὁ κάλαμος οὗτος εἶναι, λέγει, ἐκείνου· εἶναι ἐκείνου τοῦ νέου· εἶναι ἐκείνου τοῦ νέου ἀνθρώπου· ὁ κάλαμος τούτου (τοῦ ἀνθρώπου) ποῦ εἶναι; ἐγώ, λέγει, δέν εἶμαι Σμυρναῖος· ποδαπὸς εἶμαι, λέγει; παρὰ τίνι εἶναι τὸ ἡμέτερον βιβλίον; εἶναι, λέγει, παρὰ τῷ Σεβκὲτ βέη· ἡ γυνὴ ἐκείνη εἶναι πλουσιωτέρα τοῦ ἡμετέρου γείτονος· τὸ γραφεῖον τοῦτο εἶναι καλλίτερον τοῦ ὑμετέρου· πόσον κακὸς ἄνθρωπος εἶμαι, λέγει·

τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι, λέγει, πικρότατον· τὸ πικρότατον τοῦτο ὕδωρ εἶναι ἐκείνου τοῦ μικροῦ κήπου· τὸ μικρότατον καὶ ἐπιμελέστατον τοῦτο παιδίον εἶναι ἐκείνων τῶν καλῶν καὶ πλουσίων ἀνθρώπων· ἐκείνη ἡ μεγάλη θύρα εἶναι ταύτης τῆς μεγάλης οἰκίας, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο παράθυρον εἶναι ἐκείνου τοῦ μικροῦ δωματίου.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

بو پورتقال انك چوجقكدر شو كتاب شوكتك بككدر او

منديل انك فقيرك آدمكدر بو قوش انك يانجينكدر بو بيچاق

اونك كنجك آدمكدر بو منديل علينك افندينكدر بزمعلملرز بو

قوش ايش انك چوجقكدر بو آيوا ايش مايخوش دها اندن

ΜΑΘΗΜΑ 8.

لغو اوغوڵ (ἡ ὤγλ) υἱός	خانم χανήμ, κυρία
دوست δόστ, φίλος	يكى γενί, νέος
كچرگ κιοπρῦ, γέφυρα	اسكى ἐσκί, παλαιός
اوڭرنجه κούνδρα, πέθιλον	كوزل γκιοζέλ, ὡραῖος
ساعت σα'άτ, ὥρα, ὡρολόγιον	چركين τσιρκίν, δυσειδής
آرشون ἀρσήν, πῆχυς	يوكسك γιοσκέκ, ὑψηλός

طار τάρ, στενός	چاق κάτς, πόσος, ἡ, ον
كنيش γκενίς, εὐρύς, πλατύς	يول χώλ, εὐρύχωρος, ἄ-
آلچاق (ἡ آلچق) ἀλτσάκ, χα-	[ρθονος
[μηλός.	

Ἀριθμητικά: ير χὶρ εἷς, μία, ἕν· ايكى ικὶ δύο· اوچ ὄτς τρία· درت τὸρτ τέσσαρα κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 44 α').

Ὀνόματα κύρια: كچه Zεκιὲ (γυν.)· نورى Nουριὲ (γυν.).

§ 26. *Τιμητικά*: Καὶ ἡ λέξις خانم χανὴμ κυρία τίθεται μετὰ τὸ κύριον ὄνομα: خانم كچه Zεκιὲ χανὴμ ἡ κυρία Ζεκιὲ (βλ. § 7).

Μετ' αὐτὴν δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἡ λέξις افندى· π. χ. كچه خانم افندى Zεκιὲ χανὴμ ἐφένδη.

§ 27. *Ἀριθμητικά*· Τὰ ἀριθμητικὰ ὡς προσδιορισμοὶ μὲν προτάσσονται τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὅπερ προσδιορίζουσι, καὶ τὸ οὐσιαστικὸν οὐ μόνον ἐπιτάσσεται, ἀλλὰ καὶ τίθεται εἰς τὸν ἑνικὸν ἀριθμόν, ὅσῳ καὶ ἂν τὸ ἀριθμητικὸν ἐμφαίνῃ πλείω τοῦ ἑνός· π. χ. ايكى ικὶ ἔϐ, δύο οἰκίαι (κατὰ λέξιν, οἰκία)· اوچ اوطه ὄτς ὠτά, τρία δωμάτια (δωμάτιον)· اوچ ساعت ὄτς σα'άτ, τρεῖς ὧραι (ὥρα).

Ὡς κατηγορούμενον δ' ἐπιτάσσονται· π. χ. استانبول ير ير Ἰστανὸλ χὶρ χὶρ ἡ Κωνσταντινούπολις μία (δηλ. μοναδικὴ) εἶναι· اوچير ساعت σαὰτ ὄτς ὄτρ ἡ ὥρα τρεῖς εἶναι.

Τὰ ἡμέτερα διὰ τακτικῶν ἀριθμῶν ἐκφερόμενα, ὡς τῇ πέμπτῃ

ὥρα, κτλ. ἐκφράζονται ὀθωμανιστὶ διὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν καὶ τῆς προθέσεως ﻩ ﺗﺎ-ﺗﻪ ἐν· π. χ. ﺑﺶ ﺳﺎﻋﺖ ﺳﺎﺑﺖ ﺗﻪ-ﺗﻪ *τῇ πέμπτῃ ὥρᾳ* ἢ εἰς τὰς πέντε· ﺑﺶ ﺳﺎﻋﺖ ﺍﻟﺘﻰ ﺳﺎﺑﺖ ﺍﻟﺘﻰ-ﺗﻪ *τῇ ἕκτῃ ὥρᾳ* ἢ εἰς τὰς ἕξ κτλ.

Ἐὰν προτάξωμεν τὸ ἀριθμητικόν, ἤτοι ἐὰν εἴπωμεν· π. χ. ﺑﺶ ﺳﺎﻋﺘﻪ ﺗﻪ-ﺗﻪ ﺳﺎﺑﺖ-ﺗﻪ, ἢ ﺳﺎﻋﺘﻪ ﺍﻟﻰ ﺍﻟﺘﻰ ﺳﺎﺑﺖ-ﺗﻪ, κτλ. σημαίνει *εἰς πέντε ὥρας, εἰς ἕξ ὥρας,* ἤτοι *εἰς διάστημα πέντε ὡρῶν, ἕξ ὡρῶν*, κτλ.

§ 28. *Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.* Ἡ ﭼﻪ **κάτς** πόσος, η, ον, ἐπιθετικῶς μὲν προηγεῖται τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὅπερ προσδιορίζει, καὶ τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται, ὡς καὶ μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν, εἰς ἑνικὸν ἀριθμόν· π. χ. ﺁﺩﻡ ﭼﻪ **κάτς ἀτὲμ** πόσοι ἄνθρωποι (ἄνθρωπος); ﺩﻛﺎ ﭼﻪ **κάτς ἐδκιὰν** πόσα καταστήματα (κατάστημα); Ὡς κατηγορούμενον δ' ἔπεται· π.χ. ﺳﺎﻋﺖ ﻗﺎﭼﺪﺭ **σα'ὰτ κάτς ἐπρ** ἡ ὥρα πόση εἶναι;

§ 29. *Ὀνοματικοὶ προσδιορισμοί.* Καθὼς τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ ἀντωνυμίαι μένουσιν ἄκλιτα ὅταν συνοδεύωσι τὰ ὀνόματα, ἅπερ προσδιορίζουσι (§ 24), οὕτω καὶ τὰ προσηγορικά, ὡς προσδιορισμοὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων, οὐ μόνον προτάσσονται, ἀλλὰ καὶ μένουσιν ἄκλιτα, ἤτοι κατ' ὀνομαστικήν· π. χ. τοῦ υἱοῦ μου, τοῦ Ἀλῆ βέη λέγεται ﺍﻭﻏﻠﻢ ﻋﻠﻰ ﺑﻚ **ὠγλοὺμ Ἀλῆ πεήν**, καὶ οὐχὶ ﺍﻭﻏﻠﻮﻣﻮﻳﻦ **ὠγλουμοὺν**-τῶν υἱῶν μου, Ἀλῆ καὶ Μεχμὲτ βέηδων ﻣﺤﻤﺪ ﻭ ﻋﻠﻰ ﺍﻭﻏﻠﻢ

ﺑﻚ **ὠγουλλαρὴμ Ἀλῆ βὲ Μεχμὲτ πεπλερήν**, καὶ οὐχὶ ﻋﻠﻰ ﺍﻭﻏﻠﻢ **ὠγουλλαρημήν**. Οὕτω καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσι.

§ 30. *Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατά τι*: Ὁ προσδιορισμὸς οὗτος προηγεῖται τοῦ ἐπιθέτου ἐκφερόμενος ἀπολύτως, ἄνευ οὐδεμιᾶς προθέσεως· π. χ. ﻳﻮﻛﺴﻚ ﺑﺶ ﺁﺭﺷﻮﻥ **ἀρσὴν γιὸκσὲκ** πέντε πήχεις ὑψηλός, ἤτοι κατὰ πέντε πήχεις. Ἐπὶ δὲ συγκρίσεως τίθεται μετὰ τὸν ἐμπρόθετον προσδιορισμὸν τοῦ συγκριτικοῦ (§ 17), πρὸ τοῦ ἐπιθέτου· π. χ. ﺁﺭﺷﻮﻥ ﺑﻮﻛﺴﻚ ﺑﺶ ﺳﺰﻛﻨﺪﻥ ﺍﻭﻟﻤﺰ **ἐδιμὶζ διζινκινὲν πὲς ἀρσὴν γιὸκσὲκ τὶρ** ἡ οἰκία ἡμῶν τῆς ὑμετέρας πέντε πήχεις (ἤτοι κατὰ πέντε πήχεις) ὑψηλοτέρα εἶναι.

§ 31. *Κατ.αληκτικαὶ κτητικαί:* ﻡ **μη** μου· ﻥ **πν** σου· ﺱ αὐτοῦ κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 50 § 37).

Αἱ ἀντωνυμίαι αὗται δηλοῦσι κτῆσιν ἢ σχέσιν· π. χ. ﺳﺎﻋﺘﻢ **σα'ατ-ὴμ** τὸ ὡρολόγιόν μου (κτῆσις)· ﻭﻟﺪﻭﻥ **ὠγλ-δὸν** ὁ υἱός σου (σχέσις)· ﺍﻭﻯ **ἐδ-ὶ** ἡ οἰκία του (κτῆσις).

Ἡ λέξις ﻣﻮ πρὸ τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων προσλαμβάνει καὶ ἓν ﺱ, ἤτοι γίνεται ﻣﻮﺳ μου-γιοὺμ τὸ ὕδωρ μου, ﻣﻮﺳ μου-γιοὺν τὸ ὕδωρ σου κτλ ἐκτὸς ἐν τῷ γ' πληθυντικῷ ﻣﻮﻟﺮﻯ μου-λαρὴ τὸ ὕδωρ αὐτῶν, ἔνθα δὲν τίθεται ﺱ.

§ 39. *Διαφορὰ κτητικῆς καὶ συνδετικοῦ*: Τὸ α' πρόσωπον τῆς ἀντωνυμίας μου, ἤτοι τὸ ﻡ, διαφέρει τοῦ α' προσώπου τοῦ συνδετικοῦ (ﻡ) καθότι ἡ μὲν ἀντωνυμία

δέχεται τὸν τόνον, ὡς قرنداشم **καρνταά-νιμ** ὁ ἀδελφός μου· ἐνῷ τὸ συνδετικὸν ἐγκλίνεται, ὡς قرنداشم **καρνταά-νιμ** εἶμαι ἀδελφός.

ΘΕΜΑ

١٣

سعید افندی اوغلمدر اوغلم سعید افندی چالشقاندر بو کتاب
اوغلم سعید افندینکدر محمد افندی دوستکدر دوستك محمد
بك یورغوندر اوقوندره دوستك محمد بککدر قوندرەسی
استانبوللو احمد افندینککندن دها یکیدر رفعت افندی عموجەمزدر
عموجەمز رفعت افندی کیفمزدر بو چوراب عموجەمز رفعت
افندینکدر ذکیه خانم خاله‌کزدر خاله‌کز ذکیه خانم باغچەدەدر
او کوزل مندیل خاله‌کز ذکیه خانمکدر ازمیرلی عثمان و مدحت
افندیلر مکتبەدکل ایمشلر او کوزل کتابلر ازمیرلی عثمان و
مدحت افندیلرکدر اوطه‌کز بزمکندن ایکی آرشون دها کنیشدر
یازیخانەسی سنککندن بر آرشون بیوکدر قرنداش دکلیسکز
قرنداشم قرنداش دکلم

١٤

اوغلکز بردر قلمی بردر ساعت قاچدر ساعت ایکی

دها اوچ دکلدر دون آقشام ساعت بشده تیاتروده ایدك بو
کون ساعت یدیده باغچەده ایدك صویمز صویکزدن دها طاتلیدر
بغچەکز کوزل صوبی ایو دکل قلمز کیمەدر اك زنکین
آدم قومشوکز ایمش اتمکمز اتمککزدن دها خاصدر سوزکز
طوغری دکلدر دها ساعت اوچدر اوچ ساعتدر
بورادەیم ساعت اون ایکیده سلانیکده ایدك

13

Τὸ πέδιλόν μου εἶναι εὐρύχωρον· τὸ εὐρύχωρον πέδιλόν μου εἶναι ἐν τῷ κήπῳ· τὸ βιβλίον σου εἶναι νέον· τὸ νέον βιβλίον σου δὲν εἶναι ἐδῶ· ὁ ἐκ πατρὸς θεῖός του εἶναι ὡραιότατος· ὁ παῖς ἡμῶν εἶναι δυσειδέστατος· ἡ ἐκ μητρὸς θεία ἡμῶν εἶναι νεωτάτη· ὁ ἐκ μητρὸς θεῖός των εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος· ὁ ἀδελφός μου ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης εἶναι ἀδιάθετος· ἡ ἀπδὼν αὕτη εἶναι τοῦ ἀδιαθέτου ἀδελφοῦ μου Μεχμὲτ ἐφένδη· ἡ ὑπόξοινος αὕτη σταφυλὴ εἶναι τοῦ γείτονός σου Μεχμὲτ ἐφένδη· ἡ ἐκ μητρὸς θεία του κ. Νουριὲ εἶναι νεωτέρα τῆς ἐκ πατρὸς θείας μου κ. Ζεκιέ· ὁ στενὸς ἐκεῖνος κῆπος εἶναι τῆς ἐκ μητρὸς θείας ἡμῶν κ. Νουριέ· τὸ ὡρολόγιόν της εἶναι καλλίτερον τοῦ ἡμετέρου· οἱ Θεσσαλονικεῖς κύριοι Ἀχμὲτ καὶ Ἀλῆ ἦσαν εἰς τὰς πέντε (τῇ πέμπτῃ ὥρᾳ) ἐν τῇ σχολῇ· τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο πτηνὸν εἶναι τῶν Θεσσαλονικέων κυρίων Ἀχμὲτ καὶ Ἀλῆ· ἡ μήτηρ ἡμῶν Νουριὲ χθὲς ἦτο ἀδιάθετος· τὸ δωμάτιον τοῦ-

το εἶναι τῆς μητρὸς μου Νουριὲ· ἡ ἀδελφή σας Ζεκιὲ εἶναι θεία μου ἐκ πατρός· ὁ λόγος οὗτος εἶναι τῆς ἀδελφῆς του, τῆς κ. Ζεκιέ.

14

Οἱ κῆποι οὗτοι εἶναι πολὺ ὡραῖοι· τὰ ὕδατά των εἶναι κάλλιστα καὶ ἡδύτατα· ποῦ εἶναι ἡ κ. Ζεκιέ; ἰδοὺ ἡ κ. Ζεκιέ· αὕτη ἡ γυνὴ δὲν εἶναι ἡ κ. Ζεκιέ, εἶναι ἡ κ. Νουριέ· ἡ γέφυρα ἡμῶν εἶναι στενοτέρα ταύτης· ἡ οἰκία ὑμῶν εἶναι ὑψηλοτέρα τῆς ἡμετέρας κατὰ τρεῖς πήχεις· ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι νεώτερος ἐκείνου· ὁ κῆπός μας εἶναι πλατύτερος τοῦ ἰδικοῦ των κατὰ δώδεκα πήχεις· τὸ ἄνθος τοῦτο εἶναι ὡραιότερον ἐκείνου· εἶναι ἰδικόν μου· τὸ ἰδικόν σας ποῦ εἶναι; ἰδοὺ τὸ ἰδικὸν του· πόσον ὡραῖον εἶναι τὸ ἄνθος ἐκεῖνο! ἐκεῖνο τί εἶναι; εἶναι πτηνόν· εἶναι ἀηδών· πόσον ἄσχημον εἶναι! τίνος εἶναι; εἶναι τῆς κ. Νουριέ· ἡ γυνὴ αὕτη δὲν εἶναι, λέγει, ἡ κ. Νουριέ· ὁ λόγος μου δὲν εἶναι, λέγει, ὀρθός· ἡ σταφυλή σας εἶναι, λέγει, ἀκόμη δμφαξ· πόση εἶναι ἡ ὥρα! ἡ ὥρα εἶναι ἐννέα· ἀκόμη δὲν εἶναι δέκα· χθὲς τῇ ἐνδεκάτῃ ὥρᾳ ἤμεθα ἐν Ἰωαννίνοις· εἶμαι φίλος· ὁ φίλος μου εἶναι ἀδιάθετος· εἶμαι συγγενής· ὁ συγγενής μου εἶναι εὐχαριστημένος ἀπὸ σέ· ἐγὼ εἶμαι μία μικρὰ κόρη· ἡ κόρη μου εἶναι φιλόπονος· σὺ εἶσαι υἱός μου· ἤμεθα φίλοι των· εἴσθε ἀδελφοί μου· εἴμεθα γείτονές του.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

خانم نوریه و افندی عثمان خانه‌دەدر بچاق ایمش سزده

چوجقلر چالشقان چوجقدر اوچ ليمونلردر قاچ كتابلردر

كوپريكز دها طار اون ايكى ارشوندر بزمكندن ساعت بو اك

قارينكدر او كتاب بونك چالشقانك چوجقلدر انك دكل

اوغلكزك احدك بككدر

ΜΑΘΗΜΑ 9.

باش **πάς**, κεφαλή	درس **τέρς**, μάθημα
صاچ **σάτς**, κόμη	ترجمه **τερτζεμέ**, μετάφρασις
سقال **σακάλ**, γενειάς	اچير **ιντζίρ**, σῦκον
بيق **πηγίκ**, μύσταξ	تميز **τεμίζ**, καθαρός
اسكمله **ισκέμλε**, σκίμπους	اوست **οὔστ**, ἄνω
صندالیه **σανταλιγέ**, καθέδρα	الت **ἄλτ**, κάτω.
نار **νάρ**, ροΐδιον, ρώδιον	خالی **χαλή** ἢ قلی **καλή**, τάπης
آق **ἄκ**, λευκός	اوست الت **ἄλτ οὔστ**, ἄνω κάτω, ἤτοι ἐν ἀταξίᾳ, (ἔκπρημα).
اختار **ἀναχτάρ**, κλειδίον	
تك **κάτ**, πτυχή, ὀροφή	

Ὀνόματα κύρια: رژف **Ρεούφ**· ادم **Ἔτχεμ** (Ἐτέμ).

Ἡ λέξις ⟨illegible⟩ μετὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ἤτοι ⟨illegible⟩ κατ, ⟨illegible⟩ κατ, ⟨illegible⟩ κατ κτλ. σχηματίζει ἐπίθετα ἰσοδυναμοῦντα τοῖς ἡμετέροις : ἁπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς κτλ. καὶ ἐπὶ οἰκοδομῶν : μονώροφος, διώροφος, τριώροφος κτλ.

§ 33. *Διπλαῖ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι* : Εἴδομεν (§ 16) ὅτι αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἐπέχουσι θέσιν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν· ὡς ⟨illegible⟩ **πού ἔϐ πενίμ ϯιρ** αὕτη ἡ οἰκία εἶναι ἰδική μου (ἐμοῦ), ⟨illegible⟩ **ὦ παγτσὲ ϑενίντιρ** ἐκεῖνος ὁ κῆπος εἶναι ἰδικός σου (σοῦ).

Αἱ ἀντωνυμίαι αὗται οὐ μόνον ἐπιτάσσονται, ἤτοι ἐπέχουσι θέσιν κατηγορουμένου ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασιν, ἀλλὰ καὶ προτάσσονται τοῦ ὀνόματος ὡς ὁ ἀντωνυμικὸς προσδιορισμὸς (§ 13)· π. χ. ⟨illegible⟩ **πενὶμ ἔϐ κϑστσὄκ τσρ** ἡ ἐμὴ οἰκία εἶναι μικρά· ⟨illegible⟩ **σενὶν παγτσὲ πσγϑὄκ τσρ** ὁ σὸς κῆπος εἶναι μέγας.

Ὅταν προηγῆται τοῦ ὀνόματος τοιαύτη τις κτητικὴ ἀντωνυμία, καὶ τὸ ὄνομα δύναται νὰ λάϐῃ ἐκ περισσοῦ ἀνάλογον καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν, ἤτοι τοῦ α' προσώπου, ἐὰν ἡ προηγουμένη ἀντωνυμία ᾖ α' προσώπου· ἢ τοῦ β' προσώπου, ἐὰν καὶ ἐκείνη ᾖ β'. ὡς ⟨illegible⟩ **πενὶμ ἔϐ-ὶμ κϑστσὄκ τσρ** ἡ ἰδική μου οἰκία (κατὰ λέξιν : ἡ ἰδική μου ἡ οἰκία μου) εἶναι μικρά· ⟨illegible⟩ **σενὶν ἔϐ-ὶν πσγϑὄκ τσρ** ἡ ἰδική σου οἰκία (ἡ ἰδική σου ἡ οἰκία σου) εἶναι μεγάλη κτλ.

Ἡ καταληκτικὴ αὕτη ἀντωνυμία, ὡς περιττή, δύναται νὰ παραλειφθῇ ἐκ τοῦ ὀνόματος ἐν τῷ α' καὶ β' προσώπῳ τοῦ ἑνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ· π. χ. ⟨illegible⟩ καὶ ⟨illegible⟩ ἡ ἐμὴ οἰκία· ⟨illegible⟩ καὶ ⟨illegible⟩ ἡ ἡμετέρα οἰκία κτλ.

Ἐν τῷ γ' ὅμως προσώπῳ τοῦ τε ἑνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ δὲν δύναται νὰ παραλειφθῇ· π. χ. ⟨illegible⟩ **ἀνὶν ἔϐ-ὶ** ἡ ἰδική του οἰκία (του) καὶ ⟨illegible⟩ **ἀνλαρὶν ἔϐ-ὶ** ἡ ἰδική των οἰκία (των), καὶ οὐχὶ ⟨illegible⟩ **ἀνὶν ἔϐ** καὶ ⟨illegible⟩ **ἀνλαρὶν ἔϐ.**

Ὁ λόγος δὲ τούτου εἶναι ὁ ἑπόμενος συντακτικὸς κανών.

§ 34. *Προσδιορισμὸς κατὰ γενικήν.* Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὁ κατὰ γενικὴν προσδιορισμὸς τοῦ ὀνόματος δύναται νὰ προταχθῇ ἢ ἐπιταχθῇ· ὡς τοῦ πατρὸς ὁ οἶκος ἢ ὁ οἶκος τοῦ πατρός.

Ἐν δὲ τῇ ὀθωμανικῇ, ἡ μὲν γενικὴ πάντοτε προηγεῖται κατὰ τὴν τουρκικὴν σύνταξιν*, τὸ δ' ὄνομα οὐ μόνον ἐπιτάσσεται, ἀλλὰ καὶ λαμϐάνει ἐκ περισσοῦ τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν τοῦ γ' προσώπου (ς ἢ σ). Οὕτω τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα λέγεται : ⟨illegible⟩ **παϸανὶν**

* Ἐκτὸς τῆς τουρκικῆς συντάξεως ὑπάρχει καὶ ἡ περσικὴ σύνταξις ὀνόματος καὶ γενικῆς, γινομένη ἀντιστρόφως, περὶ ἧς γίνεται λόγος ἐν τῷ Β' βιϐλίῳ τῆς Μεθόδου.

ἐδί, οὐχὶ δὲ καὶ ἀντιστρόφως **ایلرى**, ἢ ἄνευ ἀντωνυμίας, ἤτοι او **ایلرى**.

Ἡ ὡς ἀνωτέρω προσθήκη τῆς καταληκτικῆς τριτοπροσώπου ἀντωνυμίας εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος, διότι ἄνευ αὐτῆς ἡ σύνταξις χωλαίνει, καὶ ἑπομένως τὸ او **ایلرى** εἶναι ἀσύντακτον.

Τὸ ـﺳﻰ τῆς τριτοπροσώπου καταληκτικῆς ἀντωνυμίας, ὡς ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ ἑνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ, οὕτω καὶ ἑπομένων τῶν προθέσεων ده καὶ دن λαμβάνει ὁ ἀντὶ ـﺳﻰ π. χ. اوى **ده-ل** ἡ οἰκία του, اوندن **ده-ن-دن** ἐν τῇ οἰκίᾳ του, دن اوندن **ده-ن-دن** ἐκ τῆς οἰκίας του· **بابا-سى** πατήρ του, **بابا-سنه** πατέρα του· **بابا-سنده** ἐν τῷ πατρί του. دن **بابا-سندن** ἐκ τοῦ πατρός του, دن **بابالر-ندن** πατέρων κτλ.

ΘΕΜΑ.

١٥

بنم باشم تميزدر سنك صاچك آقدر انك صقالى سياهدر

بزم اسكله‌مز بيوكدر سزك صندالیه‌كز كنيشدر انلرك

كتابلرى يكيدر بنم قلم بورادەدر سنك ترجه نرەده انك **بابا**سى

خسته‌در بزم خالى تميزدر سزك انختار نرەده انلرك

ترجه‌لرى ايو دكلدر بابامك دكانى بوشدر والدەكك اوطه‌سى

طولودر عموجه‌سنك يازيخانه‌سى طاردر تيزەمزك باغچه‌سى

كوزلدر دايىكزك چوجغى چركيندر خاله‌لرينك قونەلرى بولدر

١٦

بغچه‌مزك صويى بغچه‌كزك صويندن دها طاتلى و دها لذيذدر

اوكز قاچ قاندر ايكى قات نوريه خانم نرەده نوريه خانم

الت و ذكيه خانم اوست قاتەدرلر او بغچه‌نك آق انجيرلرى

شو بغچه‌نك سياه انجيرلرندن دها لذيذدر دون رؤف افندينك

بغچه‌سنده ايدك عزيز افندى و سعيد بك بوصباح ادهم بكك

يازيخانه‌سنده ايمشلر كتابكز اومزك اوست قاتنده بزم اوطه‌دەدر

قوندرەمزخانه‌كزك آلت قاتنده قرداشكزك اوطه‌سنده‌در خاله‌مزك

خانه‌سى داعيكزك اوندن اوچ آرشون دها كنيشدر

15

Τὸ ἐμὸν πέδιλον εἶναι ἐδῶ· τὸ ἰδικόν σου βιβλίον εἶναι ἐκεῖ· ὁ ἰδικός σου σκίμπους εἶναι καθαρός· ἡ ἡμετέρα καθέδρα εἶναι πλατεῖα· ὁ ὑμέτερος μύσταξ εἶναι λευκός· ἡ ἰδική των κόμη εἶναι μέλαινα· ὁ ἐμὸς θεῖος ἐκ πατρὸς εἶναι ἐν τῷ γραφείῳ του· ὁ σὸς θεῖος ἐκ μητρὸς εἶναι ἐν τῷ καταστήματί μου· ἡ ἰδική του θεία ἐκ πατρὸς εἶναι πολὺ ἀδιάθετος· ὁ ἡμέτερος κῆπος εἶναι κατὰ δώδεκα πήχεις πλατύτερος τοῦ ὑμετέρου· τὸ ὑμέτερον δωμάτιον εἶναι

κατὰ τρεῖς πήχεις στενότερον τοῦ ἐμοῦ· τὸ σχολεῖον αὐτῶν εἶναι τριώροφον· ὁ διδάσκαλός μας εἶναι ἐν τῇ ἄνω ὀροφῇ· ἡμεῖς ἤμεθα ἐν τῇ κάτω ὀροφῇ· τὸ σῦκον τοῦτο εἶναι λευκότερον ἐκείνου· τὸ κυδώνιον τοῦτο εἶναι νοστιμώτερον τοῦ ῥοδίου ἐκείνου· τὸ χρυσόμηλον τοῦτο εἶναι ξινότερον ἐκείνου τοῦ λεμονίου.

16

Ὁ κῆπος τῆς οἰκίας· ὁ μέγας κῆπος τῆς οἰκίας· ἐν τῷ κήπῳ τῆς οἰκίας· ἐν τῷ μεγάλῳ κήπῳ τῆς οἰκίας· ἐκ τοῦ κήπου τῆς οἰκίας· ἐκ τοῦ μεγάλου κήπου τῆς οἰκίας· τὸ εὐρὺ δωμάτιον τοῦ πατρός· ἐν τῷ εὐρεῖ δωματίῳ τοῦ πατρός· ἐκ τοῦ εὐρέος δωματίου τοῦ πατρός· τὰ ὡραῖα ἄνθη τοῦ μικροῦ κήπου· ἐν τοῖς ὡραίοις ἄνθεσι τοῦ μικροῦ κήπου· ἐκ τῶν ὡραίων ἀνθέων τοῦ μικροῦ κήπου· ὁ ὀρθὸς λόγος ἐκείνου τοῦ γέροντος ἀνθρώπου· ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἐκείνου τοῦ γέροντος ἀνθρώπου· ἐκ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐκείνου τοῦ γέροντος ἀνθρώπου· χθὲς ἐσπέρας ἤσο λέγει, ἐν τῷ ὡραίῳ κήπῳ τοῦ Ἐτὲμ πασᾶ· σήμερον τὸ πρωὶ ἤμεθα, λέγει, ἐν τῷ μεγάλῳ καταστήματι τοῦ ἐκ πατρὸς θείου σας· ἐγὼ δὲν ἤμην, λέγει, χθὲς ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ πατρός μου· σὺ δὲν ἦσο, λέγει, ἐν τῷ κήπῳ τοῦ θείου σου· ὁ υἱὸς τοῦ γείτονός μας δὲν ἦτο, λέγει, ἐν τῷ δωματίῳ τῆς μητρός του· ἦτο ἐν τῷ ὑμετέρῳ καταστήματι· ἐκ πόσων ὀροφῶν εἶναι (σύγκειται) ἡ μεγάλη οἰκία τοῦ Σαὶτ ἐφένδη· ἡ μικρὰ οἰκία τοῦ Ὀσμὰν πασᾶ εἶναι, λέγει, τριώροφος· ὁ ὡραῖος ἐκεῖνος τάπης εἶναι ἐν τῇ κάτω ὀροφῇ τῆς οἰκίας τοῦ Ρεοὺφ πασᾶ· τὸ δωμάτιόν μου εἶναι ἐν τῇ ἄνω

ὀροφῇ τῆς οἰκίας· ἡ κόμη μου εἶναι λευκοτέρα τῆς ἰδικῆς σου γενειάδος· ὁ μύσταξ του εἶναι μᾶλλον μέλας τοῦ ἰδικοῦ μου· τὸ ῥόδον σου εἶναι καλλίτερον τοῦ ἡμετέρου· τοῦτο τὸ ὡραῖον πτηνὸν εἶναι ἐκείνου τοῦ μικροῦ παιδός· ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης δὲν εἶναι εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ υἱοῦ τῆς γυναικὸς ἐκείνης.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

انك او تميز بك در انلرك سفره بردر چچجك بو انك بغچەدن
ايمش اوغل انك ايمش كيفسز ساعت بنم ايمش انك بابادە
قپو مكتبك ايمش قپالى انلرك صو صغوقدر

ΜΑΘΗΜΑ 10ον

Ὑποθετικὸς ἐνεστὼς τοῦ συνδετικοῦ καταφατικός: ايسەم **ايسه-م** ἐὰν ὦ· كسك ايسەسن **ايسه-ن** ἐὰν ᾖς κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 74).

Ἀποφατικός: دكل ايسەم **دكل ايسه-م** ἐὰν δὲν ὦ· دكل ايسەسك **دكل ايسه-ك** ἐὰν δὲν ᾖς κτλ. (βλ. αὐτόθι σ. 75 § 70).

كوپك **كوپه-ك**, κύων	تاشاقات, πταῖσμα
كدى **كده-ى**, γαλῆ	قيطاز **قيطاز-ى**, καθῆκον
قاون **قاون**, πέπων	چفت **چفت**, ζεῦγος
قاربوز **قاربوز**, ὑδροπέπων	لازم **لازم**, ἀναγκαῖος
الما **الما**, μῆλον	يورتمق **يورتمق**, ἐσχισμένος
بادم **بادم**, ἀμύγδαλον	صوصوق **صوصوق**, σεσηπώς

قدر **καϯάρ**, ὅσον	جوز **τζεβίζ**, κάρυον
ار قرناش ﻫ اركك قرناش (ﻫ	باش اوست **ϑϑτ πάς**, ἐνδυμασία
ἐρκὲκ) **καρνϯάς**, ἀδελφός;	شراب **σεράπ**, οἶνος
قز قرناش **κὶζ καρνϯάς**, ἀ-	قاز **ρακῆ**, ρακῆ
[δελφὴ	دخی **ταχὶ ﻫ οϑ τὲ** καὶ

Ἐπιφώνημα: ﺗ **ἄ βεβαίως.**

Ἡ λέξις باش اوست **ϑϑτ-πὰς** *ἐνδυμασία εἶναι σύνθετος ἐκ τῆς* اوست **ἐπάνω** *καὶ* باش **πὰς** *κεφαλή, ἑκατέρα τῶν ὁποίων λαμβάνει τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· π. χ.* باشم اوستم **ϑϑτ-ϑμ πασ-ήμ** *τὰ ἐνδύματά μου·* باشك اوستك **ϑϑτ-ϑν πασ-ήν** *τὰ ἐνδύματά σου κτλ.*

Ἐκφράσεις: ﻣﻦ ﺑﻴﻠﻤﻢ **νὲ βαζηϐ-ὲμ** (τί καθῆκόν μου;) τί μοι μέλει; ﺳﻦ ﺑﻴﻠﻤﻪ **νὲ βαζηϐ-ὲν** (τί καθῆκόν σου;) τί σοι μέλει; κτλ.

ﻛﻞ ﻣﻦ ﺑﻴﻠﻤﻢ **βαζηϐεμ-τὲ τεγίλ** (ἐν τῷ καθήκοντί μου δὲν εἶναι) δέν μοι μέλει· ﻛﻞ ﺳﻦ ﺑﻴﻠﻤﻪ (ἐν τῷ καθήκοντί σου δὲν εἶναι) δέν σοι μέλει κτλ.

ﻗﺎﺑﺖ ﻛﻴﻤﺪﻩ **καπαχὰτ κιμτέ τιρ** (τὸ σφάλμα ἐν τίνι εἶναι;) τίς πταίει; ﻗﺎﺑﺖ ﺑﻨﺪﻩ (τὸ σφάλμα εἶναι ἐν ἐμοί) ἐγὼ πταίω.

§ 35. *Συγκριτικὸν ἰσότητος.* Τὸ ἡμέτερον διὰ τοῦ τόσον ὅσον ἢ ἁπλῶς διὰ τοῦ ὅσῳ ἐκφερόμενον συγκριτικὸν τῆς ἰσότητος ἐκφέρεται ἐν τῇ Τουρκικῇ διὰ τοῦ μορίου قدر **καϯὰρ** ὅσον.

Καθὼς δ' ἐν τῷ *συγκριτικῷ τῆς ὑπεροχῆς* (§ 17) ὁ προσδιορισμὸς προηγεῖται τοῦ ἐπιθέτου μετὰ τῆς προθέσεως ﺩﻥ **ϯὰν-τὲν** (ἀπό), οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ προσδιορισμὸς προηγεῖται μετὰ τοῦ μορίου قدر ὅσον· π. χ.

ﺍﺣﻤﺪ ﺑﻚ ﺍﻓﻨﺪﻯ ﺩﻩ ﺯﻧﮕﻴﻦ ﺩﺭ **Ἀχμὲτ βὲς ἀπὸ τὸν Μεχμὲτ ἐφέντην** (**Μεχμὲτ ἐϕέντη-τεν**) πλουσιώτερος εἶναι, ἤτοι εἶναι πλουσιώτερος τοῦ Μεχμὲτ ἐφένδη·

ﺍﺣﻤﺪ ﺑﻚ ﺍﻓﻨﺪﻯ ﻗﺪر ﺯﻧﮕﻴﻦ ﺩﻛﻠﺪر ﻫ **Ἀχμὲτ βὲς** ὁ ἢ δὲν εἶναι τόσον πλούσιος, ὅσον ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης (**Μεχμὲτ ἐϕέντη καϯάρ**)· κατὰ λέξιν: ὁ Ἀχμὲτ βέης, ὅσον ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης, πλούσιος εἶναι ἢ δὲν εἶναι.

Ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἀνωτέρω παραδείγματι, τὸ μόριον قدر *τίθεται μετὰ τὴν λέξιν, ἥτις παρ' ἡμῖν λαμβάνει τὸ ὅσον.*

Τὸ μόριον τοῦτο μετὰ κυρίων ὀνομάτων ἢ προσηγορικῶν συντάσσεται ὀνομαστικῇ, ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρω παραδείγματι.

Μετὰ δὲ τῶν προσωπικῶν ἢ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν συντάσσεται γενικῇ· π. χ. ﺳﻌﻴﺪ ﺍﻓﻨﺪﻯ ﻳﻢ ﻗﺪر ﻳﻮرﻏﻮن ﺩﻛﻠﺪر **ὁ Σαὶτ** *ἐφένδης δὲν εἶναι τόσον κουρασμένος, ὅσον ἐγὼ* (**πενὶμ ἐμοῦ**)· ﺳﻨﻚ ﻗﺪر ﻳﻮرﻏﻮن ﺍﻟﺸﻘﺎن **ἄνθρωπος** *τόσον φιλόπονος, ὅσον σὺ* (**σενὶν σοῦ**).

Μετὰ τοῦ γ' ὅμως πληθυντικοῦ προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας, ὡς καὶ μετὰ τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τῶν τριῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, συντάσσεται ἐπίσης ὀνομαστικῇ· π. χ. ﺍﻧﻠﺮ ﻗﺪر ﻓﻘﻴﺮ ﺩﻛﻠﺪر **ἀνλὰρ καϯὰρ φακὶρ τεγίλ τιρ** *δὲν εἶναι τόσον πτωχός, ὅσον ἐκεῖνοι κτλ.*

§ 36. *Προσδιορισμὸς κατὰ γενικήν.* Εἴδομεν (§ 34) ὅτι ὁ κατὰ γενικὴν προσδιορισμὸς προηγεῖται κατὰ τὴν τουρκικὴν σύνταξιν. Ἐπὶ ποσότητος ὅμως συνήθως ἕπεται· π. χ. اوده قوندق يڭ **طولو** ἓν ζεῦγος ὑποδημάτων (κατὰ λέξιν: ἓν ζεῦγος ὑποδήματα).

Οὐχ ἧττον δύναται κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα νὰ προταχθῇ καὶ ἡ γενική· π. χ.

قوندق شو اوده نڭ **كوونترانڭ** تڭ تڭ ὑποδημάτων τὸ ζεῦγος τοῦτο· ايكيسى اوده قوندق نڭ **كوونترانڭ** تڭ τὰ δύο τῶν ὑποδημάτων.

§ 37. *Μόρια.* Οἱ σύνδεσμοι دخى **طاڅى** ἢ اوه **ده** (καὶ) ἐπιτάσσονται, ὁ δὲ σύνδεσμος اوه διαφέρει τῆς προθέσεως اوه **طا-ده** (ἐν) διότι ὁ τόνος του ἐγκλίνεται· π. χ. اوه بڭ **پەن-ده** καὶ ἐγώ, κἀγώ· بنده **پەنده** ἐν ἐμοί.

§ 38. *Διαφορὰ συμπλεκτικῶν.* Ὁ σύνδεσμος ى **يه** (καὶ) συμπλέκει δύο ἀλλεπαλλήλα ὀνόματα ἢ ἐπίθετα εὑρισκόμενα ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει, τιθέμενος ἐν ἀρχῇ τοῦ δευτέρου ὀνόματος ἢ ἐπιθέτου· π. χ. احمد و محمد افندیلر قرداشلرمدر ὁ Ἀχμὲτ καὶ ὁ Μεχμὲτ εἶναι ἀδελφοί μου· احمد افندی كنج و زنكين ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης εἶναι νέος καὶ πλούσιος.

Οἱ δὲ دخى **طاڅى** ἢ اوه **ده** συμπλέκουσι δύο ὀνόματα εὑρισκόμενα ἐν δύο ἀλλεπαλλήλοις προτάσεσι, τιθέμενοι ἐν τέλει τοῦ δευτέρου ὀνόματος· π. χ. احمد زنكين ايسه محمد دخى

طاڅى ἢ) Ἀχμὲτ **ζεν-γκὶν ἰδέ, Μεχμὲτ τε** (ἢ **Μεχμὲτ ταχὶ**) **φακὶρ τεγὶλ** ἐὰν ὁ Ἀχμὲτ εἶναι πλούσιος, καὶ ὁ Μεχμὲτ δὲν εἶναι πτωχός.

Ὁ اوه συμπλέκει καὶ δύο ὀνόματα ἀλλεπάλληλα εὑρισκόμενα ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει ἐπαναλαμβανόμενος ἐν τέλει καὶ τῶν δύο· π. χ. احمد زنكين يڭ اوده محمد اوده اوده اوده

ΘΕΜΑ.

17

بن زنكين ايسەم سنده فقير دكلسين آ بز خصم دكل ايسەك
پيانجيده دكلز انلر اختيار ايسەلر بزده كنج دكلز آ الما
ايو دكل ايمش چوروك ايمش سكا نه لازم سزك قيز قرنداشكز
زنكين ايسه نەمزه لازم بزم ار قرنداشمز مكتبده دكل ايسه سنك
نه وظيفەك سزك اوستكز باشكز برتيق ايسه كيمك وظيفەسنده
رؤف بك نصل احد افندى نصل چالشقانيدرلر رؤف بك ده
احد افندىده بك چالشقان چوجقلردر بنم قوندرەمك برلى
برتيق ايسه قرنداشكز ككينك ايكيسىده برتيقدر

81

بندن دها خشنوددر بنم قدر خشنود دكلدر اندن دها
چالشقانسين انك قدر چالشقان دكلسين سزدن دها كوچكز
سزك قدر كوچك دكلز او مالر بونلردن دها طاتليدرلر
اونلر بونلر قدر طاتلى دكلدرلر بكا بر كتاب لازم سزه اتمك
لازم انلره بيچاق لازم بوكا قلم لازم سن چالشقان دكل
ايسەك قباحت كيمده نوريه خانم ذكيه خانمك قيزى ايسه ذكيه

خانم دخى نوريه خانمك والدەسيدر على افندىده بنم قدر
فقير ايمش رؤف پاشا مدحت بك افندى قدر بيوك دكلدر اندن
بك كوچكدر

18

Ἐὰν ἐγὼ εἶμαι πτωχός, τί πρὸς σέ· ἐὰν σὺ εἶσαι πλούσιος, τί πρὸς ἐμέ· ἐὰν ἐκεῖνος εἶναι ὀκνηρός, καὶ σὺ δὲν εἶσαι βεβαίως φιλόπονος· ἐὰν τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο εἶναι ψυχρόν, τοῦτο βεβαίως εἶναι θερμόν· ἐὰν σὺ δὲν εἶσαι ἐπιμελής, τίς πταίει; ἐὰν τὰ ἐνδύματά σου εἶναι ἐσχισμένα, τὸ σφάλμα βεβαίως δὲν εἶναι ἰδικόν μου· μοὶ ἀναγκαιοῖ ἓν ῥινόμακτρον· σοὶ ἀναγκαιοῖ ἓν ζεῦγος περικνημίδων· καὶ ῥινόμακτρα καὶ περικνημῖδες μοὶ ἀναγκαιοῦσι· τῶν περικνημίδων τὸ ζεῦγος τοῦτο εἶναι ἐσχισμένον· μᾶς ἀναγκαιοῖ μία γαλῆ· μᾶς ἀναγκαιοῦσι καὶ κύων καὶ γαλῆ· τοῖς ἀναγκαιοῖ ἓν ὡρολόγιον· τούτῳ ἀναγκαιοῖ τυρός· ἐκείνῳ ἀναγκαιοῖ μάχαιρα· εἶσαι φιλοπονώτερος ἐμοῦ· δὲν εἶμαι τόσῳ φιλόπονος, ὅσῳ σύ· εἶσαι πλουσιώτερος τοῦ Ἀλῆ ἐφένδης· δὲν εἶναι τόσῳ πλούσιος, ὅσῳ ὁ Ἀλῆ ἐφένδης· εἴμεθα γεροντότεροι ὑμῶν· δὲν εἴμεθα τόσῳ νέοι, ὅσῳ ὑμεῖς· ἐκεῖνοι εἶναι φιλαργυρότεροι αὐτῶν· οὗτοι δὲν εἶναι τόσῳ φιλάργυροι, ὅσον ἐκεῖνοι.

19

Ἐὰν ὁ Ρεοὺφ πασᾶς εἶναι ἀδελφὸς τῆς κ. Ζεκιέ, καὶ ἡ κυρία Ζεκιὲ εἶναι ἀδελφὴ τοῦ Ρεοὺφ πασᾶ· ἐὰν σὺ εἶσαι

πατὴρ τοῦ Ὀσμὰν βέη, καὶ ὁ Ὀσμὰν βέης εἶναι υἱός σου· ἐὰν τὸ κάρυον τοῦτο εἶναι σεσηπός, δὲν εἶναι βεβαίως καὶ ἐκεῖνο τὸ μῆλον· ὁ πέπων ἐκεῖνος δὲν εἶναι τόσον γλυκύς, ὅσον οὗτος ὁ ὑδροπέπων· πῶς εἶναι ἐκεῖνος ὁ πέπων; πῶς ὁ ὑδροπέπων; καὶ ὁ πέπων καὶ ὁ ὑδροπέπων εἶναι γλυκύτατοι· τὸ λεμόνιον τοῦτο εἶναι ξινότερον ἐκείνου τοῦ χρυσομήλου· σὺ δὲν εἶσαι τόσον πτωχός, ὅσον ἐγώ· ὁ ἄρτος οὗτος εἶναι περισσότερον ἑωλος ἐκείνου· ἐὰν ἡ ἀδελφή σου ἡ κυρία Νουριὲ δὲν εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ της, ἐν τῇ οἰκίᾳ τίνος εἶναι;

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

بن سز قدر چالشقان دكل محمد افندى بن قدر اختيار دكل

عزيز بك عثمان افندينك اوطه‌م بنم سزكندن قدر يوك دكل

بغچه انلرك بيوك يازيخانه انك دكل ثميز قدر جومرددر

پكدر درت چوجقلر

ΜΑΘΗΜΑ 11.

Μετοχὴ χρονικὴ ἢ ἐναντιωματικὴ τοῦ συνδετικοῦ:

(Βλ. Γραμ. σ. 74 § 75).

Καταφατική	*Ἀποφατική*
ايكن ايكن	دكل ايكن ايكن

ἐνῷ εἶμαι, ἐνῷ εἶσαι κτλ.—ἐνῷ δὲν εἶμαι, δὲν εἶσαι κτλ.

Ἡ μετοχὴ αὕτη εἶναι ἄκλιτος, ἀναφέρεται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία πρόσωπα τοῦ τε ἑνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

كيف كيفْ, διάθεσις	مصالحه مصالحέ, συνοικία
يول يولْ, ὁδός, πορεία	ال ἔλ, χείρ
سوقاق صوقاق (ἢ زقاق) ὁδὸς	حال χάλ, κατάστασις
نومرو (ἢ عدد) νοῦμρο ἀριθμός	چوق τσὼκ, πολύς
... قسمت قِسمْ, μέρος, διαμέρισμα πόλεως.	آز ἄζ, ὀλίγος, η, ον
	طات τάτ*, γεῦσις

* Τῆς λέξεως طات τὸ ληκτικὸν ت τρέπεται εἰς د ὅταν κλίνηται, ὡς καὶ ὅταν λαμβάνῃ τὰς καταληκτικὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας· π. χ. طادم τάτ-ήμ ἡ γεῦσίς μου, طادك τάτ-ήν ἡ γεῦσίς σου κτλ.

Ἀριθμητικά: يكرمى γιγιρμὶ εἴκοσι, يوز γιοὺζ ἑκατόν, اوتوز τριάκοντα κτλ. (Βλ. Γραμμ. σ. 44 α').

Ἐκφράσεις: كيفكز نصل كيφινὶζ νάσηλ (ἡ διάθεσις ἡμῶν πῶς;) πῶς ἔχετε;

ελιμ-τέ-τιρ ἐν τῇ χειρί μου εἶναι, ἤτοι ἐπ' ἐμοί εἶναι, ἢ δύναμαι νὰ τὸ πράξω.

ελιν-τέ τιρ ἐν τῇ χειρί σου, ἤτοι ἐπί σοί εἶναι κτλ.

Ὀνόματα συνοικιῶν καὶ ὁδῶν: اوغلى كپ **Μπέη ὠγλοῦ** Σταυροδρόμιον· طلغه **Γαλάτα** Γαλατᾶς· فنار **Φενὲρ** Φανάριον· طاطلا **Ταταύλα** Τατάουλα· عبدى صوباشى **Ἀπτῆ σοῦ πασᾶ**· آغا جعفر **Τζα'φὲρ ἀγᾶ**· قبور بلى **Κουποὺρ πελί**· تخته منارە **Ταχτὰ μιναρέ.**

Τὸ ληκτικὸν ى τῶν: اغلى كپ — عبدى صوباشى — قبور بلى εἶναι καταληκτικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου καὶ τρέπεται εἰς ὁ ἑπομένων τῶν προθέσεων ده — دە· π.χ. اوغلنده كپ **Μπέη ὠγλ-ουν-τὰ** ἐν Σταυροδρομίῳ· اوغلندن كپ **Μπέη ὠγλ-ουν-τὰν** ἐκ Σταυροδρομίου.

§ 40. *Πλάγιαι προτάσεις.* Ἐν τῇ τουρκικῇ αἱ πλάγιαι προτάσεις προηγοῦνται τῆς κυρίας. Ἑπομένως ἡ διὰ τῆς ἀνωτέρω χρονικῆς ἢ ἐναντιωματικῆς μετοχῆς γινομένη πλαγία πρότασις προηγεῖται τῆς κυρίας· π. χ. اگر دكل ايكن طمكاردر **ὦ ᾧακὴρ ἐγὶλ ικὲν ταμακιάρ ἐτιρ** ἐκεῖνος πτωχὸς ἐνῷ δὲν εἶναι, φιλάργυρος εἶναι· ἤτοι ἐκεῖνος εἶναι φιλάργυρος, ἐνῷ δὲν εἶναι πτωχός (καίπερ μὴ πτωχός).

§ 41. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Ἐπὶ ὀνομάτων συνοικιῶν καὶ ὁδῶν παραλείπεται μὲν ἡ πτωτικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς, ἡ ἑπομένη ὅμως λέξις دە **μαχαλλὲ** συνοικία ἢ **سوقاق σωκὰκ** ὁδὸς λαμβάνει κατὰ τὸν κανόνα (§ 34)

ἐν τέλει τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν τοῦ γ' προσώπου ى ἢ سى· π.χ. عبدى صوباشى **Ἀπτῆ σοῦ πασᾶ μαχαλλεσῆ** συνοικία Ἀπτῆ σοῦ πασᾶ, ἀντὶ عبدى صوباشى.

§ 42. *Ἐπιθετικὴ* ك. Εἴδομεν (§ 21) ὅτι ἡ ἀντωνυμία αὕτη ἐπέχει θέσιν ὀνόματος παραλειπομένου. Αὕτη ὡς καταληκτικὴ προσαρτᾶται ἢ εἰς τὴν γενικὴν τῶν ὀνομάτων καὶ ἀντωνυμιῶν· ὡς بنم اوم شودر **πενὶμ ἐδίμ σοῦ τηρ· παπανζὶν-κὶ νέρεϊε** ἡ ἐμὴ οἰκία εἶναι αὕτη· ἡ τοῦ πατρός σας (ἤτοι, ἡ οἰκία τοῦ πατρός σας) ποῦ;

Ἢ εἰς ὀνόματα ἐμπρόθετα ἤτοι ἔχοντα τὴν πρόθεσιν ده (ἐν)· ὡς اوطه‌دكى **παπατα-κὶ** ὁ, ἡ, τὸ ἐν τῷ πατρί· اوطه‌دكى **ὠτατα-κὶ** ὁ, ἡ, τὸ ἐν τῷ δωματίῳ.

Μετὰ τῶν τελευταίων ὅμως δύναται νὰ τίθηται καὶ τὸ ὄνομα, ὅπερ προσδιορίζουσι· ὡς اوطه‌دكى **παπατα-κὶ ἐλμὰ** τὸ ἐν τῷ πατρὶ μῆλον· صو اوطه‌دكى **ὠτατα-κὶ σοῦ** τὸ ἐν τῷ δωματίῳ ὕδωρ (βλ. § 212).

§ 43. *Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία* نصل **νάσηλ,** ὅταν μὲν προσδιορίζῃ ὄνομα, εἶναι ἀντωνυμία· π. χ. ادم نصل **νάσηλ ἀτὲμ** ποίου εἴδους (ὁποιὸς τις;) ἄνθρωπος; Ὅταν δὲ προσδιορίζῃ ῥῆμα, εἶναι ἐπίρρημα· π. χ. نصلسكز **νάσηλ-σηνζ** πῶς εἶσθε, ἤτοι πῶς ἔχετε;

Τὰ ἐπιρρήματα ور — ورا — شورا — اورا (βλ. § 14), ὡς ὄντα κυρίως ὀνόματα τόπου, λαμβάνουσι καὶ τὰς καταληκτικὰς κτητικὰς ἀντωνυ-

μίας· π. χ. μοῦ νέρε·μ ποῖον μέρος μου; σοῦ νέρε·ν ποῖον μέρος σου; σοῦ νέρε·σῆ ποῖον μέρος του; κτλ.

ΘΕΜΑ

١٩

بن ازمیرده ایکن سن سلانیکده ایدك او استانبولده ایکن بز

غلطه‌ده ایدك بز فناروه ایکن انلر طاطاوله‌ده ایدیلر سن فقیر

دکل ایکن طمعکارسین بز زنکین دکل ایکن حالمزدن خشنودز

کیفکز نصل بن ایو دکلم سز نصلسکز قومشوکز رؤف

افندی فنا حالده‌در بو شی المده دکلدر سزك الکزده دکل ایسه

کیمك النده‌در بو نصل آدمدر بو میوه لیمون دکل ایکن

طادی لیمون قدر اکشیدر بو نصل شی

٢٠

ستمز فنار محله‌سی عبدی صوباشی زقاغز قبور بلی‌در خانه‌کز

قاچ نومرو طقوز نومرو سزککنك نومروسی قاچ اوراسی

ترسیدر طاطاوله طاطاوله دکل اشته طاطاوله بوراسی

قوندرم کنیشدر بابامکی پك طاردر شوکت بك افندینکی

ایودر بو اتمك بوکونکی دکل دونکی‌در مکتبمز عبدی صوباشی

محله‌سنده قبور بلی سوقاغنده سکز نومروده‌در محله‌کزده‌کنك

نومروسی قاچ یانیده‌کی همشیره‌کز سزدن دها بیوکدر بو

دکانده‌کی قوندره‌لر ایو دکل عموجه‌مزك عبدی صوباشی محله‌سنده‌کی

دکانی دایکزك بك اوغلنده‌کی دکاندن دها کوزلدر

20

Ἐνῷ ἐγὼ ἤμην ἐν Γαλατᾷ, σὺ ἦσο ἐν Ταταούλοις· ἐνῷ σὺ ἦσο ἐν Σταυροδρομίῳ, ἐκεῖνος ἦτο ἐν Φαναρίῳ· ἐνῷ ἡμεῖς ἤμεθα ἐν Σμύρνῃ, ὑμεῖς ἦσθε ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐνῷ ὑμεῖς ἦσθε ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐκεῖνοι ἦσαν ἐν Ἰωαννίνοις· ἐνῷ ἐκεῖνος δὲν εἶναι συγγενής, εἶναι φίλος· ἐνῷ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα πλούσιοι, εἴμεθα εὐχαριστημένοι· πῶς εἶναι ἡ κ. Νουριέ; δὲν εἶναι καλὰ (δὲν ἔχει καλῶς)· σὺ πῶς εἶσαι; εἶμαι καλά· ὑμεῖς πῶς εἶσθε; εἴμεθα ἐν κακῇ καταστάσει (κακῶς ἔχομεν)· τοῦτο ποίου εἴδους ἄνθος εἶναι; τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐφ' ὑμῖν (εἰς τὸ χέρι σας)· δὲν εἶναι ἐπ' ἐμοί· λοιπὸν ἐν τῇ χειρὶ τίνος εἶναι; (τίς δύναται νὰ τὸ πράξῃ)· εἶναι ἐν τῇ χειρὶ τῆς κυρίας Ζεκιέ· ὁ ἐν Ταταούλοις ἀδελφός σας εἶναι μεγαλείτερος ἡμῶν· τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἀδελφῆς σας ρινόμακτρον δὲν εἶναι αὐτό, εἶναι ἐκεῖνο· ὁ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Μεχμὲτ βὲη κάλαμος εἶναι ἐμός· ὁ ὑμέτερος ποῦ εἶναι; ἡ ἐν τῇ συνοικίᾳ Κουποὺρ πελὶ οἰκία τοῦ ἀδελφοῦ μου εἶναι μικροτέρα τῆς ἐν τῇ συνοικίᾳ Ταχτὰ μιναρὲ οἰκίας τῆς ἀδελφῆς σας.

21

Ποῖον μέρος εἶναι ἐκεῖνο; εἶναι τὸ Σταυροδρόμιον· δὲν εἶναι· ἰδού! τὸ Σταυροδρόμιον εἶναι ἐκεῖνο· τοῦτο τὸ μέρος εἶναι τὸ Φαναρίον· ποῦ εἶναι ἡ οἰκία ὑμῶν; ἡ οἰκία ἡμῶν εἶναι ἐν Φαναρίῳ, ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀπτῆ σοῦ πασῆ, ὑπ' ἀριθμὸν ἑξήκοντα πέντε· ποῖος (πόσος) εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῆς οἰκίας ὑμῶν; ἑκατὸν τεσσαράκοντα πέντε· τὸ ἡμέτερον διαμέρισμα εἶναι τὸ Φαναρίον· οὗτος ποίου εἴδους ἄνθρωπος εἶναι; ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἡμῶν εἶναι εὐρεῖα· ἡ τῆς ὑμετέρας οἰκίας εἶναι εὐρυτάτη· τὸ μῆλον τοῦτο εἶναι περισσότερον νόστιμον ἐκείνου τοῦ κυδωνίου· ἐκεῖνο τὸ σῦκον δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ξοινὸν ἐκείνου τοῦ δμφακος· ἐκεῖνο τὸ χρυσόμηλον εἶναι τόσον γλυκύ, ὅσον αὐτη ἡ σταφυλή· μοὶ ἀναγκαιοῖ ἓν ζεῦγος ὑποδημάτων· τῶν ὑποδημάτων τὸ ζεῦγος τοῦτο δὲν εἶναι καλόν.

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

خانه‌کز بو فنار محله‌دکی دکانکز قبور بلی سوقاقدکی او

عموجه‌مکی زرده بو اوطه سزك اوطه‌کزك قدر صیچاق دکلدر

خانه‌کزك اوست قات خانه‌کزك اوست قاتدکی اوطه بو فقیر

قارینك اوطه‌دن دها کوچکدر

ΜΑΘΗΜΑ 12.

ایپك ἱπέκ, μέταξα	التون ἀλτούν, χρυσὸς
ایپکلی ἱπεκ-λί, μεταξωτὸς	پامیوق پαμουκ ἢ βαμβάξ
یوك γιούν, μαλλίον	پامیوقلی پαμουκλοῦ, βαμβακερὸς
کتان κετέν, λινὸν	کومش کιουμοὺς ἢ κόμις
یوکسه یوکسك γιώκ-σα ἢ γιώχσα εἰδεμὴ	[ἄργυρος

Κύρια ὀνόματα: عمر **Ὀμέρ**· عوني **Ἀβνῆ**.

§ 44. *Ἐρώτησις*: Ἡ ἐρώτησις ἐκφέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἐρωτηματικῶν ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ· π. χ. كيم او ὦ κίμ ἐστιν, ἐκεῖνος τίς εἶναι; ؟ده نرده على افندی **Ἀλῆ ἐφέντη νερέδε**, ὁ Ἀλῆ ἐφέντης ποῦ (εἶναι); ؟نه‌در او ὦ νέ ἐστιν, ἐκεῖνο τί εἶναι;

Ὅταν ὅμως δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῇ προτάσει ἐρωτηματική τις ἀντωνυμία ἢ ἐπίρρημα, τότε ἡ ἐρώτησις ἐκφέρεται οὐχὶ μόνον διὰ τῆς ἐντάσεως τῆς φωνῆς, ὡς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ μορίου ی mi: ؟ی افندی على **یومیدر Ἀλῆ ἐφέντη ποῦ-μι-ἐστιν**, ὁ Ἀλῆ ἐφέντης εἶναι οὗτος;

Τὸ μόριον τοῦτο τίθεται πάντοτε ἐν τέλει ἐκείνης τῆς λέξεως, περὶ ἧς ἡ ἐρώτησις· π. χ. ἡ πρότασις:

ايدك مكتبده سن دون **değil-dir**, σὺ οὐκ εἶ ἐν τῷ μαθητικῷ, σὺ οὐχθὲς ἐν τῇ σχολῇ ἦσο, γίνεται ἐρωτηματικῶς ὡς ἑξῆς:

1] ايدك مكتبده سن دون mi, σὺ οὐχθὲς ἐν τῇ σχολῇ (ἢ ἀλλαχοῦ) ἦσο;

2] ايدك مكتبده دونی سن, σὺ ἐν τῇ σχολῇ οὐχθὲς (ἢ ἄλλην ἡμέραν) ἦσο;

3] ايدك مكتبده دون سنمی, ἐν τῇ σχολῇ οὐχθὲς σὺ (ἢ ἄλλος τις) ἦσο;

Ὡς φαίνεται ἀνωτέρω, ἡ λέξις περὶ ἧς ἡ ἐρώτησις, εἴτε ὑποκείμενον εἶναι, εἴτε χρονικός ἢ τοπικός προσδιορισμός, λαμβάνουσα τὸ μόριον mi πρέπει νὰ τίθηται χάριν ἐμφάσεως πρὸ τοῦ ῥήματος, καὶ οὐχὶ ἐν τῇ συνήθει θέσει.

Τὸ μόριον τοῦτο μόνον κατόπιν τοῦ συνδετικοῦ δὲν τίθεται, ἀλλὰ προστίθεται εἰς τὴν ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ λέξιν· ἐν δὲ τῷ ἀποφατικῷ παρεντίθεται μεταξὺ τοῦ değil καὶ τοῦ συνδετικοῦ· π.χ. یوخسه دکلی‌م زنگینی‌م **zengin-mi-yim değil-dir**, πλούσιος εἶμαι ἢ δὲν εἶμαι;

§ 45. *Παράλειψις κατηγορουμένου καὶ συνδετικοῦ.* Ἐπὶ διαζευκτικῆς ἐρωτήσεως, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικὸν παραλείπονται ἐκ τοῦ δευτέρου μέρους, ὡς ἑξυπονοούμενα ἐκ τοῦ πρώτου· π. χ. او اللی چوروکدر یوخسه او جوجق (چوروکدر) ایکنه, τὸ ἐκεῖνο μῆλον σεσηπὸς εἶναι, ἢ τοῦτο τὸ κάρυον (σεσηπὸς εἶναι);

§ 46. *Παράλειψις διαζευκτικοῦ.* Καὶ ὁ διαζευκτικὸς یوخسه **değil-se**, δύναται νὰ παραλειφθῇ· π. χ. او اللی چوروکدر یوخسه (یوخسه) او جوجق ایکنه, τὸ ἐκεῖνο μῆλον σεσηπὸς εἶναι, (ἢ) τοῦτο τὸ κάρυον;

§ 47. *Συγκριτικὸν ἐλάσσονος.* Τὸ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ ἧττον ἢ ὀλιγώτερον ἐκφερόμενον συγκριτικὸν γίνεται ἐν τῇ τουρκικῇ ὡς καὶ τὸ συγκριτικὸν τῆς ὑπεροχῆς (§ 17), μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι μετὰ τὸ μόριον dha πρὸ τοῦ ἐπιθέτου τίθεται ἡ λέξις az ὀλίγον, ἧττον, ὀλιγώτερον· π. χ. احمد محمددن دها زنگیندر ὁ Ἀχμὲτ εἶναι πλουσιώτερος τοῦ Μεχμέτ· احمد محمدن دها آز زنگینی‌در ὁ Ἀχμὲτ εἶναι ὀλιγώτερον πλούσιος τοῦ Μεχμέτ;

Τὸ μόριον dha δύναται καὶ νὰ παραλείπηται· π. χ. احمد محمدن آز زنگینی‌در.

Μετουσιαστικά. Τὰ ὀνόματα τῆς ὕλης, ἐξ ἧς εἶναί τι κατεσκευασμένον, χρησιμεύουσιν ἐν τῇ τουρκικῇ καὶ ὡς ἐπίθετα· π.χ. كيك چوراپ ἐπὶ τραπέζης **ekmek** ἄρτος **üzerinde** ἐπάνω **sofra** τράπεζα ساعت التون ἀλτοὺν saat **altından** χρυσοῦν **saat** ὡρολόγιον.

Ὀνόματα τεχνιτῶν ἢ ἐπαγγελματιῶν. Ταῦτα γίνονται διὰ τῆς καταλήξεως جی tzi, τζῆ, τζὶ ἢ τσή, τσί· π. χ. پیتیرچی πεϊνιρ-τζὶ **peynirci** τυροπώλης· قوندره کونترا-τζῆ **kondracı** πεδιλοποιός· التجی έτμεκ-ταί, **ekmekçi** ἀρτοπώλης· ساعتجی σααϊ-τσῆ **saatçı** ὡρολογοποιός.

Τὰ ὀνόματα ταῦτα ὡς διορισμοὶ προηγοῦνται τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα προσδιορίζουσι· π. χ. ساعتجی علی **saatçı** Ἀλῆς ὁ ὡρολογοποιός.

ΘΕΜΑ.

٢١

بواپيك چوراب كيمكدر سزكيدر يوخسه قيز قرنداشكزكى او
التون ساعت سنكميدر يوخسه نوريه خانمكميدر بن معلمىيم
شاكردمىيم قومشوكز ساعتجيميدر نه‌در بو منديل پاموقليمى
يوخسه ايپكلىمى بو كومش ساعتمى على افندينك او ايپك
مندىلى عمر بك افندى سزميسكز زنكين بنى ايمشم قرنداشمى
او انجير بو اوزومدن آز طاتلىميدر انك قدر طاتلى دكلىدر دها
زيادە طاتلى دكلىدر بو چوجق سفره‌جى احمدك دكلىدر

٢٢

دون تياتروده‌مى ايديكز تياتروده دونمى ايديكز دون تياتروده
سزمى ايديكز ار قرنداشكزمى ايدى بو الماى چوروك يوخسه
او جويزمى ازميرك اوزومىمى دها ايو انجيريمى دون بالوده
عزيز بكمى ايدى رؤف افنديمى بو صباح چارشوده بنى ايمشم
عموجه‌مى ساعتمى لازم اتمكمى قلم سكامى لازم اكامى سزدن
دها بيوك نوريه خانمى ادهم بكمى اوطه‌كزك پنجره‌سيمى آچيق
قپوسيمى بن سنك اوغلك دكلمىيم سن بنم پدرم دكلسين

22

Ἐγὼ τραπεζοκόμος εἶμαι; ἐκεῖνος ὡρολογοποιὸς εἶναι; ἡμεῖς ὑποδηματοποιοὶ εἴμεθα; ὑμεῖς πωληταὶ ὕδατος ἐστέ; Τίνος εἶναι ἐκεῖνος ὁ σκίμπους; ὑμέτερος εἶναι ἢ ἐκείνου τοῦ μπλοπώλου; ἡ κόρη ἐκείνη εἶναι τοῦ ἐκ μητρὸς θείου ὑμῶν ἢ τοῦ ἐκ πατρός; πόση εἶναι ἡ ὥρα; ἡ οἰκία αὕτη κατὰ πόσους πήχεις εἶναι ὑψηλοτέρα ἐκείνου τοῦ καταστήματος; τὸ κατάστημα ἐκεῖνο εἶναι ὀλιγώτερον ὑψηλὸν τῆς οἰκίας ἐκείνης; ἐκεῖνος ὁ τάπης εἶναι ὡραιότερος, ἢ ἐκεῖνο τὸ ὡρολόγιον; τὸ ὡρολόγιον ἐκεῖνο εἶναι ἥττον ὡραῖον ἐκείνου; ἡ γενειὰς ἡμῶν εἶναι λευκοτέρα, ἢ ἡ κόμη ὑμῶν; ἡ γενειὰς ὑμῶν εἶναι ὀλιγώτερον λευκὴ τῆς κόμης ἡμῶν; τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐν τῇ χειρὶ ὑμῶν ἢ οὔ; (δύνασθε νὰ τὸ πράξητε ἢ οὔ;)· ἐγὼ ἀδελφός σου δὲν εἶμαι; σὺ θεῖός μου (ἐκ πατρὸς) δὲν εἶσαι; ὁ Ἀλῆ ἐξένδης ἀδελφὸς τοῦ Ὀμὲρ βέη δὲν εἶναι;

22

Τὸ χρυσοῦν τοῦτο ὡρολόγιον τίνος εἶναι; εἶναι τοῦ ὑποδηματοποιοῦ Ἐτέμ· τὰ ἐνδύματά σας εἶναι καθαρά; ἡ κυρία Νουριὲ εἶναι μήτηρ ὑμῶν ἢ ἐκ μητρὸς θεία; ἐὰν ἐγὼ δὲν εἶμαι νέος, τί πρὸς τοῦτο· ἐὰν ὁ Ὀμὲρ πασᾶς εἶναι πατήρ μου, δὲν εἶναι καὶ πατὴρ τοῦ ἀδελφοῦ μου Σεβκὲτ βέη; Ἐνῷ ἐγὼ ἤμην ἐν τῷ κήπῳ τῆς ἀδελφῆς ὑμῶν, ἐκεῖνος ἦτο ἐν τῷ χορῷ· ἐκεῖνο τὸ ρινόμακτρον λινοῦν εἶναι ἢ μεταξωτόν; ποῖον (μέρος) εἶναι τὸ Φανάριον; τὸ Σταυροδρόμιον εἶναι

ἡ μεγαλειτέρα συνοικία τῆς Κωνσταντινουπόλεως· χθὲς τὸ ἑσπέρας ἤσθε ἐν τῷ θεάτρῳ ἢ δὲν ἤσθε (ἢ οὔ); ἐν τῷ θεάτρῳ χθὲς τὸ ἑσπέρας ὑμεῖς ἤσθε; ὑμεῖς γειτονες εἶσθε ἢ δὲν εἶσθε; ὁ υἱὸς τοῦ καθεδρουιοιοῦ Ἀχμὲτ εἶναι ἥττον ἐπιμελὴς τῆς θυγατρὸς τοῦ Μεχμὲτ ἐφένδη; δὲν εἶναι τόσῳ ἐπιμελὴς ὅσῳ ἐκείνη; δὲν εἶναι ἐπιμελέστερος ἐκείνης;

Ἡμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

رؤف بك او دكلدرمى محمد قوندره‌جى اودرمى عر افندى

سزسكزمى بن شاكرد دكلمى سن معلم دكلسينمى بزيورغوزمى

انلر كوچكلردرلرمى بن سز قدر كنج دكلمىم بنم اوطه‌مك

قپو قپالى دكلدرمى انك عموجه قومشوكزدرمى

ΜΑΘΗΜΑ 13.

برادر, πατέρ, ἀδελφός خسته, χαστά, ἀσθενὴς

خشير, χεμσιρέ, ἀδελφὴ صاغلام, σαγλάμ, ὑγιὴς

ياش, γιάς, ἡλικία كوچ كيشى, δύσκολος

اوزون, οὐζούν, μακρὸς اوت, ἔβετ, ναί

كيسه, κησά, βραχὺς خير, χάϊρ, οὐχί

هانى ἢ هانكى (ἢ ياقى) χάνγα, اوزاق οὐζάκ, ὁ μακρὰν

پوى; (ποῦ εἶναι λοιπόν); جين, γιακήν, ὁ πλησίον

كولاى, εὔκολος شهر, σέχρ, πολις

زور, ζώρ, ἐπίπονος, δυτχερὴς چينتز, τσίντζ, ρωμαλέος, εὔρωστος.

Ὀνόματα κύρια: امين Ἐμίν· فهيم Φεχίμ.

» » امينه Ἐμινὲ (γυν.) فهيمه Φεχιμὲ (γυν.).

§ 47. *Ἀλληλουχία γενικῶν.* Εἴδομεν (§ 34) ὅτι ἐν τῇ Τουρκικῇ ὁ κατὰ γενικὴν προσδιορισμὸς προτάσσεται τοῦ ὀνόματος ὅπερ προσδιορίζει, τοῦτο δ' ἐπιτάσσεται λαμβάνον πάντοτε τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· π. χ. اوى احمد افندينك τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη ἡ οἰκία (του).

Ὅταν ὑπάρχωσι δύο ἢ τρεῖς ἀλλεπαλλήλοι γενικαί, ὧν ἑκάστη προσδιορίζεται ὑπὸ τῆς ἀμέσως προηγουμένης, τότε ἐκτὸς τῆς πρώτης αἱ ἑπόμεναι δέον νὰ λαμβάνωσι τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν ὡς καὶ τὸ τελευταῖον ὄνομα· π. χ. اوى احمد افندينك بجه‌سى τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη τῆς οἰκίας (του) ὁ κῆπος (της), ἤτοι ὁ κῆπος τῆς οἰκίας τοῦ Ἀχμέτ.

Ἡ ἀλληλουχία αὕτη τῶν γενικῶν κτητικῶν, ἢ σχετικῶν, ἐπιτρέπεται τὸ πολὺ μέχρι τριῶν.

§ 48. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Καθὼς ἐπὶ ὀνομάτων ὁδῶν καὶ συνοικιῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ ὀνομάτων πό-

λεων, τόπων, τοποθεσιῶν κτλ. παραλείπεται μὲν ἐκ τῆς γενικῆς ἡ πτωτικὴ κατάληξις (ـِ ή ـِي), τὸ ἑπόμενον ὅμως ὄνομα λαμβάνει τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν (ـسى ή ـس) κατὰ τὸν κανόνα (§ 34)· π. χ. ادرن شهرى **édirne šehri** (ἀντὶ ادرنه) ἡ πόλις Ἀδριανουπόλεως· سلانيك شهرى **selanik šehri** (ἀντὶ سلانيكه) ἡ πόλις Θεσσαλονίκης.

§ 49. *Σύνταξις ἐπιθέτων.* Εἴδομεν (§ 22) ὅτι ἐν τῇ Τουρκικῇ τὰ ἐπίθετα, οἱουδήποτε βαθμοῦ κἂν ὦσι, προτάσσονται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζουσι.

Ἡ σύνταξις αὕτη ἐπιθέτου καὶ ὀνόματος δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς σύνταξιν γενικῆς καὶ ὀνόματος (§ 34), ἤτοι τὸ μὲν ὄνομα νὰ τεθῇ κατὰ γενικὴν καὶ νὰ προταχθῇ, τὸ δ' ἐπίθετον νὰ ἐπιταχθῇ καὶ λάβῃ τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· π.χ. τό: اك ايو شراب **ἓν ἐγὶ ἀραὰπ** ὁ καλλίτερος οἶνος, γίνεται شراب اك ايوسى **ἀραὰπὴν ἓν ἐϊδὶ** τοῦ οἴνου (τῶν οἴνων) ὁ καλλίτερος.

Τὸ μόριον اك δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ: شراب ايوسى.

§ 50. *Τὰ ἐπίθετα ὡς ἐπιρρήματα.* Τὰ ἐπίθετα χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἐπιρρήματα καὶ τότε προσδιορίζουσι τὸ ῥῆμα· π. χ. پدر ايومش ὁ πατὴρ καλῶς ἔχει;

§ 51. *Τακτικὰ ἀριθμητικά.* Ταῦτα, ὡς ἐπίθετα, προηγοῦνται τῶν οὐσιαστικῶν, ἅτινα προσδιορίζουσι· ὡς κατηγορούμενα δ' ἕπονται π. χ. درس ايكنجى **ikinǰi** ἕτερος δεύτερον μάθημα· درس ايكنجيدر τὸ μάθημα εἶναι δεύτερον.

Ἡ ἐρωτηματικὴ قچ *πόσος, η, ον.* Ἐπὶ ἐρωτήσεως περὶ ἡλικίας μετὰ τὴν ἀντωνυμίαν ταύτην τίθεται ἡ λέξις ياش γιὰξ *ἡλικία*, λαμβάνουσα ἐν τέλει τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν ـس καὶ τὴν πρόθεσιν ده, τὸ δὲ ـس τῆς ἀντωνυμίας τρέπεται εἰς ـ̇ · π. χ. قچ ياشنده كز گیاڊ-ην-ὰ σηνῆζ ποίας *ἡλικίας εἶσθε;* (κατὰ λέξιν: ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῶν πόσων εἶσθε;)

Ἐπιρρήματα τόπου. Τὸ ἐρωτηματικὸν هانى ή هانيا χάνια εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἐρωτήσεως περὶ τῶν ἐγγύς, τὸ δὲ اوزاق νέρετε λέγεται ἀδιαφόρως ἐπί τε τῶν ἐγγὺς καὶ ἐπὶ τῶν μακράν.

Μετὰ τὸ هانى τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ اوزاق· π. χ. سنك كتابك هانى اوزاق· τὸ *ἰδικόν σου τὸ βιβλίον ποῦ; εἰς ποῖον μέρος εἶναι;*

Ὀνόματα τέχνης. Ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν τεχνιτῶν γίνονται ἀφῃρημένα ὀνόματα τέχνης, τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως لق λὶκ διὰ τὰ ὀκτύφωνα ἢ لك λὶκ διὰ τὰ λεπτόφωνα· π. χ. ساعجى σαατ-τσῆ *ὡρολογοποιός*, ساعجيلق σαα-τση-λὶκ *ὡρολογοποιία*· قوندره‌جى κουντρα-τζῆ *ὑποδηματοποιός*, قوندره‌جيلق κουντρατζη-λὶκ *ὑποδηματοποιία*·

Ὀνόματα νομισμάτων. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, τῇ προσθήκῃ τῆς ἀνωτέρω καταλήξεως, γίνονται ὀνόματα ἀξίας νομισμάτων· π. χ. ايكيلك **iki-lìk** *δυάριον*· بشلك **bèš-lìk** *πενταάριον*.

ΘΕΜΑ

٢٣

درسكز قاچنجيدر سزكنكى قاچنجيدر سكزنجى دكليدر هانيا
كتابم ايشته بوراده‌در يدنجى درس سكزنجيدن دها كوجدر
سفره‌كز بزمكندن برآرشون قيصه‌در برادركزمى‌خسته‌همشيره‌كزمى
برادركز عثمان بك قاچ ياشنده‌در دها طقوز ياشنده دكل ادرنه
شهرى بورادن قاچ ساعت اوزاقدر بك يقيندر يدى ساعت
اوزاقدر اوطه‌كز قاچنجى قاتده‌در بشنجى قاتده‌در

٢٤

بوكونكى اتمك دونكى اتمكدن دها سياه ايسه قباحت اتمكجيده
دكل بزده‌در اتمكجيلك بك زوردر مكتبمزك برنجيسى اودر
خير برنجى بنم بو ايكيلكميدر اونلقميدر الك ايو ميوه اودر
ميوه‌نك ايوسى اوزوم‌در بو ساعت التوندن دكل ايكن التون
ساعتدن قات قات دها ايودر امين بك بزم قومشومز ادهم افندينك
الك كوچك اوغليدر سنك همشيره‌ك اندن ايكى ياش بيوكدر
الك اوزون يول بودر بو ايكى يولك الك قيصه‌سى شودر

24

Τὸ σημερινὸν γύμνασμα ἡμῶν εἶναι πολὺ σύντομον· εἶναι συντομώτερον καὶ εὐκολώτερον τοῦ χθεσινοῦ· τὸ χθεσινὸν ἦτο διεξοδικώτερον καὶ δυσκολώτερον· τοῦτο τὸ θέμα πόστον εἶναι; εἶναι δωδέκατον· δὲν εἶναι ἑνδέκατον; οὐχί· εἶναι δέκατον· ὑμεῖς πόσων ἐτῶν εἶσθε; δὲν εἶσθε πεντήκοντα ἑπτὰ ἐτῶν; ναί, ἐγὼ ἐγὼ εἶμαι τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ ἡ ἀδελφή μου ἑβδομήκοντα ἐννέα· ὁ ἀδελφός μου εἶναι κατὰ τρία ἔτη μικρότερος ὑμῶν· τοῦτο δὲν εἶναι δεκάριον; οὐχί· ποῦ εἶναι τὸ θέατρον; ἰδοὺ ἐδῶ· εἶναι πολὺ μακράν; οὐχί· εἶναι πολὺ πλησίον (ἐγγύτατα)· ἡ μακροτέρα ἡμέρα εἶναι ἡ σημερινή· τὸ σημερινὸν γάλα εἶναι καλλίτερον τοῦ χθεσινοῦ· τὸ τῆς πρωΐας τῆς χθὲς ἦτο νωπότερον τοῦ τῆς ἑσπέρας τῆς χθές· ἐγὼ ἤμην ἐν τῷ κήπῳ τοῦ καλοῦ ἐκείνου γείτονός σας· τὸ ὀπωρικὸν τοῦτο εἶναι ἐκ τοῦ κήπου τοῦ Ἰωαννίτου Ὀμὲρ βέη.

25

Ποῦ, εἰς ποῖον μέρος εἶναι ὁ Φεχὶμ βέης; εἶναι ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ἐκ πατρὸς θείου τῆς κ. Ἐμινέ· τὰ ἐνδύματά σου δὲν εἶναι καθαρά· τὰ τῆς ἀδελφῆς σου, τῆς κ. Φεχιμέ, εἶναι καθαρώτερα· τὸ καλλίτερον τῶν ἀνθέων εἶναι τὸ ῥόδον· τὰ καλλίτερα τῶν ῥόδων εἶναι τὰ τοῦ κήπου τοῦ θείου μου· οἱ καλλίτεροι τῶν ὑδροπεπόνων εἶναι τῆς Σμύρνης· τὰ νοστιμώτερα τῶν κυδωνίων εἶναι τῆς Ἀδριανουπόλεως· ἐὰν τοῦτο σὺ δὲν δύνασαι νὰ πράξῃς (δὲν εἶναι ἐν τῇ χειρί σου),

τίς δύναται νὰ τὸ πράξῃ; ἐνῷ ὁ μαθητὴς οὗτος δὲν εἶναι εὔρωστος καὶ ὑγιής, εἶναι ἐπιμελέστατος· ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης δὲν εἶναι, λέγει, τόσον εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ θέατρον, ὅσον ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης· ἐὰν ἐκείνη ἡ περικνημὶς εἶναι μεταξωτή, εἶναι τῆς ἀδελφῆς μου τῆς κ. Ἐμινέ· ἐκ πόσων ὀρόφων σύγκειται ἡ οἰκία σας (πόσοι ὄροφοι εἶναι); ἡ οἰκία τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὀσμὰν βὲη εἶναι τριώροφος, καὶ ἡ ἰδική μου διώροφος.

Ἐπιμαρτημένα πρὸς διόρθωσιν.

نوریه خانمك اوطه قپوسی — خانم امینكك قومشوسنك بغچه

آیوه‌نك اك ایو — میوه‌نك اك فنا — همشیره‌كز قاچ یاشده‌در

سز ایکنجی دکلسکزمی — بن سز قدر چالشقان دکل ایشم

سلانیك شهرك صولر بوچوجق والده نوریه خانمدر بوچوجق

انك کوزلك قارینك دکلدرمی

ΜΑΘΗΜΑ 14.

Ὑπαρκτικὸν

Τὸ ὑπαρκτικὸν καταφατικόν: ... واردر — وارسین — وارم **βάρ-ημ, βάρ-σην, βάρ-ἐηρ** . . . ὑπάρχω, ὑπάρχεις, ὑπάρχει κτλ. (βλ. Γραμμ. σ. 73 § 72).

Τὸ αὐτὸ ἀποφατικὸν ... یوقدر — یوقسین — یوغم **γιώκ-ουμ, γιώκ-σουν, γιώκ-τουρ** . . . δὲν ὑπάρχω, δὲν ὑπάρχεις, δὲν ὑπάρχει κτλ. (βλ. Γραμμ. αὐτόθι).

Ἐπὶ ἐρωτήσεως, τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον **μ** παρεντίθεται μεταξὺ τῶν λέξεων **وار** ἢ **یوق** καὶ τοῦ συνδετικοῦ, ὡς ἑξῆς: وارمیم **βάρ-μι-ϊμ** ὑπάρχω; یوقمیم **γιώκ-μι-ϊμ** δὲν ὑπάρχω; κτλ.

عادی **ἀδί**, συνήθης	مخدوم **μαχτούμ**, υἱός
غروش **γουρούς**, γρόσιον	کریم **κεριμέ**, θυγάτηρ
چینی **τσινί**, πορσελάνη	طاق **ταπάκ**, περόνη
بیاغی **πάγιαγι**, πρόστυχος	چتال **τσατάλ**, παροψίς
کشی **κισί**, ἄνθρωπος, ἄτομον	قاشق **καάσκ**, κοχλιάριον
فنفوری **φαφουρί**, ὁ ἐκ πορσελάνης	پشکیر **πεσκίρ**, χειρόμακτρον
کیمسه کسه **κίμσε** καὶ **κιμέσνε**, τίς (ἀντωνυμία ἀόριστος).	باشقه **πασκά**, ἄλλος, η, ον
	پارا **παρά**, πρᾶς, χρήματα
	ممنون **μεμνούν**, εὐχαριστημένος, εὐγνώμων

Κύρια ὀνόματα: کوستاکی **Κωστάκη[ς]**· قسطی **Κωστῆ[ς]**· قسطندینو **Κωσταντῖνο[ς]**· یورغاکی **Γεωργάκη[ς]**· یورکی **[Γιώργη]** Γεώργιος, καὶ جورجی **Τζώρτζη[ς]**· التو **Ἐλέγκω** καὶ الی **Ἐλένη**.

§ 52. *Ὑποκείμενον ἀόριστον.* Εἴδομεν (§ 8) ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔναρθρον ὑποκείμενον ἐκφέρεται ἐν τῇ τουρκικῇ, ἐλλεί-

ψει ἄρθρου, δι'ἁπλοῦ ὀνόματος· π. χ. آدم **ادَمِ,** ὁ ἄνθρωπος, چوچ **تسوتزούκ,** ὁ παῖς.

Τὸ δ' ἡμέτερον ἀναρθρον ἢ ἀόριστον ὑποκείμενον ἐκφέρεται ἐν αὐτῇ ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας χ τίς· π. χ. آدم χ **ἄνθρωπός τις·** ارى χ **γυνή τις·** چوچ χ **πὶρ τσωτζούκ,** παιδίον τι.

Τὸ χ προηγούμενον τῆς ἐρωτηματικῆς ڤى κάτς, *πόσος, η, ον* μεταβάλλει αὐτὴν εἰς ἀόριστον· π. χ. كشى ڤى χ **πὶρ** κὰτς **κισί,** *ἄνθρωποί τινες.*

Προηγούμενον ἑτέρων ἀπολύτων ἀριθμητικῶν ἐχόντων ἐν τέλει τὸ μόριον قدر **κατὰρ** ἰσοδυναμεῖ τῷ τῆς καθωμιλημένης *καμμιά,* ἤτοι περίπου· π. χ. كشى قدر يكرى χ **πὶρ γιγιρμὶ κισὶ κατὰρ,** *καμμιὰ εἰκοσαριά,* ἤτοι *ἄνθρωποι περὶ τοὺς εἴκοσι.*

Ἑπομένου δὲ τοῦ ἀποφατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ (ماڤس) ἢ τοῦ ὑπαρκτικοῦ (يوقدر) ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ *οὐδεὶς ἢ μηδεὶς-μία-ἕν·* π. χ. ماڤس شى χ **πὶρ** ڤέϊ **τεγίλιιρ,** *ἓν πρᾶγμα δὲν εἶναι,* ἤτοι *οὐδὲν εἶναι·* يوقدر يرك χ ايكى آنڭا **πὶρ** παρὰ **γιώκτουρ,** *ἓν αὐτῷ εἷς παρᾶς δὲν ὑπάρχει, οὐδ' ὀβολὸν ἔχει.*

Τὸ χ ὡς ἀόριστος ἀντωνυμία, ἢ προτάσσεται τοῦ ἐπιθέτου· π.χ. چوچ كوزل χ **πὶρ γκιουζὲλ τσωτζούκ,** ἓν ὡραῖον παιδίον· ἢ τίθεται μετὰ τὸ ἐπίθετον καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. چوچ كوزل χ ὡραῖόν τι παιδίον.

Ἐν δὲ τοῖς συγκριτικοῖς καὶ ὑπερθετικοῖς τίθεται πάντοτε

μετὰ τὸ ἐπίθετον καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. بولدى آت χ كوزل **πουντὰν ταχὰ γκιουζὲλ πὶρ ἄτ,** εἷς ἵππος ὡραιότερος τούτου· آت χ كوزل يك εἷς ἵππος ὡραιότατος.

§ 53. *Θέσις ὑποκειμένου.* Ὅταν τὸ ὑποκείμενον, εἴτε κύριον ὄνομα εἶναι εἴτε προσηγορικόν, ἢ ὡρισμένον, προτάσσεται τοῦ τοπικοῦ προσδιορισμοῦ· عزيز يك اودەمدە **Ἀζὶζ πὲη ἐθτὲ-μι-τὶρ,** ὁ Ἀζίζ βέης ἐν τῇ οἰκίᾳ εἶναι ;

Ὅταν δὲ ἢ ἀόριστον, προτάσσεται ὁ τοπικὸς προσδιορισμός· π. χ. آدم وار χ اودە **ἐθτὲ πὶρ ἀτὲμ βάρ,** ἐν τῇ οἰκίᾳ ἄνθρωπός τις ὑπάρχει.

§ 54. *Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι.* Ἡ كيمسه **κίμσε** καὶ ἡ كيمسنه **κιμέσνε** (τις) μετὰ μὲν τοῦ καταφατικοῦ ὑπαρκτικοῦ σημαίνουσι τίς, μετὰ δὲ τοῦ ἀποφατικοῦ οὐδείς ἢ μηδείς-μία-ἕν· π. χ. كيمسه وارميدى **κίμσε βὰρ-μι-δὶή,** ὑπῆρχέ τις; كيمسه يوغيدى **κίμσε γιώγ-πτη,** οὐδεὶς ὑπῆρχε.

§ 55. *Καταληκτικαὶ ἀντωνυμίαι.* Αὗται μετ' ἐπιθέτων καὶ τακτικῶν ἀριθμητικῶν ἐξηγοῦνται παρ' ἡμῖν ἢ κτητικῶς, ὡς يودر خستەكز **χαστανὶζ ἔτ τὶρ,** ὁ ἀσθενὴς ὑμῶν εἶναι καλά· ἢ διαιρετικῶς, ὡς اودر يرمشيزر **πιριντζιμὶζ ὥτουρ,** ὁ πρῶτος ἡμῶν (ἤτοι ἐξ ἡμῶν) εἶναι ἐκεῖνος.

Τὰ δ' ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ μετὰ τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὰ ἡμέτερα ἔναρθρα· π. χ. ايكيمزدە **ικιμὶζ τε χαστὰ ἶζ,** καὶ οἱ δύο (μας) εἴμεθα ἀσθενεῖς·

ایکیزده خسته‌کز καὶ οἱ δύο (σας) εἶσθε ἀσθενεῖς· ایکیسیده خسته‌لرلر καὶ οἱ δύο των εἶναι ἀσθενεῖς.

Τὸ ـم δυνατὸν νὰ λάβῃ ὁμοῦ ἀμφοτέρας τὰς καταληκτικὰς κτητικὰς τοῦ γ' προσώπου, ἤτοι τὸ ـس καὶ εἶτα τὸ ـم π. χ. ـسم πὶρὶ καὶ ـسیم πὶριτί, ὁ εἷς.

Τὸ ـسی χρησιμεύει καὶ ὡς ἀόριστος ἀντωνυμία, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἄνθρωπός τις.

§ 56. *Ἡ ἐπιμεριστικὴ* **ـشه πaσκά,** ἄλλος, η, ο. Αὕτη ἢ προτάσσεται τοῦ ὀνόματος, ὡς ἐπίθετον· π. χ. کتاب ـشه **πaσκὰ κιτάπ,** ἄλλο βιβλίον· ἢ λαμβάνει τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν τοῦ γ' προσώπου ـسی καὶ εἶναι ἐν χρήσει ἄνευ ὀνόματος, ἤτοι ἀντωνυμικῶς· π. χ. ـشه‌سی **πaσκασή,** ἄλλος τις, ἄλλη τις, ἄλλο τι.

Προτασσομένης δὲ λέξεώς τινος μετὰ τῆς προθέσεως ـدن ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἐκτός· π. χ. ـشه ـدن **πενὲν πaσκά,** ἐκτὸς ἐμοῦ· ـشه ـدکی **Ἀχμὲτ πεπὲν πaσκά,** ἐκτὸς τοῦ Ἀχμέτ βέη.

§ 57. *Τιμητικά.* Εἴδομεν (§ 7. 26) ὅτι τὰ τιμητικὰ افندی καὶ خانم τίθενται μετὰ τὰ κύρια ὀνόματα· ὡς افندی عمر **Ὀμὲρ ἐφένδη,** ὁ κ. Ὀμέρ· خانم ذکیه **Zekiὲ χανοῦμ,** ἡ κ. Ζεκιέ.

Μετὰ δὲ προσηγορικῶν ὀνομάτων ἢ ἐπιτάσσονται· π. χ. پدر افندی **πεδὲρ ἐφένδη,** ὁ κύριος πατήρ· والده‌کز خانم **βαλιδεβὶζ χανοῦμ,** ἡ κυρία μήτηρ σας· ἢ προτάσσονται, ὡς افندی

بابا **ἐφένδη πaπά,** κύριε πάτερ! کرم خانم **χανοῦμ χεμὶρενίζ,** ἡ κυρία ἀδελφή σας· برادرکز افندی **πὲν ἐφένδη πιραδερινίζ,** ὁ βέης ἐφένδης, ὁ ἀδελφός σας· قیز خانم **χανοῦμ κήζ,** ἡ κυρία θυγάτηρ, δεσποινίς.

§ 58. *Παράλειψις συμπλεκτικοῦ.* Ὁ συμπλεκτικὸς ὁ δὲ (καὶ) ἐνίοτε παραλείπεται ἐπὶ τὸ ζωηρότερον· π. χ. کل بنیم **ἐγμὲκ πεϊνίρ,** ψωμὶ τυρί.

ΘΕΜΑ.

٢٥

یو کون وارم یارین یوغم سن‌ده بو صباح وارسین یارین صباح یوقسین مکتبده کیمسه وارمی کیمسه یوق سفره‌ده نه وار پشکیر و طباق وار چتال و قاشیق یوق ادرنه‌شهرنده یوز یکرمی یاشنده بر آدم وار ایمش تیاتروده سزده وارمیدکز خیر بن یوغیدم بشقه کیم وار ایدی سعید بکدن بشقه کیمسه یوغیدی الك طوغری سوز بودر سوزك طوغریسی بودر دون بالوده کیم وار ایدی بر بن وار ایدم برده قسطاکی افندی و والده‌سی النقو خانم وار ایدی بغچه‌ده کیم وار مخدومکزمی وار یوخسه کیمه کزمی

٢٦

آتمك پنير وار ايسه بشقه بر شى لازم دكل سفره‌ده پشكير

و طباق وار ايسه چتال قاشيق يوق رفعت افندى حالندن

ممنون دكلدر مخدومى غايت خسته‌در بر غروش قاچ پاره‌در

قرق پاره بو چتال عاديدر بك بياغيدر شو طباق غفورى

ايمش او چينى طباق كيكدر او ايپك چوراب سزكى بك

افندى برادركز دون آخشام نره‌ده ايدى هانيا همشيره‌كزخانم

بوراده ايمش پدر افندى نصلدر فنا حالده‌در سمتكز يقينى

بزده بوندن ايو قلم يوقدر مكتبزده غايت چالشقان بر شاكرد

وار ايسه اوده عمر افنديك الك كوچك اوغليدر

26

Ποῦ εἶναι ὁ ἀσθενὴς ὑμῶν; ὁ ἀσθενὴς ὑμῶν πῶς εἶναι; δὲν εἶναι καλλίτερα; τίς εἶναι ὁ ἀσθενὴς ὑμῶν; καὶ οἱ δύο (μας) εἴμεθα ἀσθενεῖς· καὶ οἱ τρεῖς (σας) εἶσθε χθὲς ἐσπέρας ἐν τῷ χορῷ· σήμερον τὸ πρωὶ ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἄνθρωπός τις· τίς ἦτο; ἦτο ὁ κ. Κωστάκης· ἐκτὸς τοῦ κ. Κωστάκη δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τις; οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν· ὑπῆρχε, λέγει, καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ κ. Κωστάκη,

ἡ κ. Ἑλένη· ὑπῆρχον, λέγει, ἀκόμη ἄλλοι δύο ἄνθρωποι· χθὲς ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπῆρχον πεντήκοντα περίπου ἄνθρωποι (καμμιὰ πενηνταριά)· ὁ Ὀσμὰν βέης εἶναι ἓν παιδίον κάλλιστον· χθὲς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ διδασκάλου σας Μιδὰτ ἐφένδη ὑπῆρχε φιλόπονός τις μαθητής· ποῦ εἶναι ὁ κ. ἀδελφός σας; χθὲς ἐσπέρας ἦτο ἐν Θεσσαλονίκῃ· σήμερον εἶναι ἐνταῦθα· τοῦτο δὲν εἶναι τίποτε· παρὰ τῷ Ὀμὲρ βέη οὐδ' ὀβολὸς ὑπάρχει.

27

Ἐν τῇ τραπέζῃ ὑπάρχει μαχαίριον, ἄρτος δὲν ὑπάρχει· ὑπάρχει παροψὶς καὶ περόνη; ἐκτὸς κοχλιαρίου καὶ χειρομάκτρου οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει· ὁ ἄνθρωπος σήμερον ὑπάρχει, αὔριον δὲν ὑπάρχει· ἐν τῇ τραπέζῃ σας ἄρτος δὲν ὑπάρχει ἢ τυρός; πόσοι ἄνθρωποι ὑπῆρχον ἐν τῷ θεάτρῳ; ἐκτὸς ἐμοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ σας Σεβκὲτ ἐφένδη οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν· ἐν τῇ τραπέζῃ τί ὑπάρχει; ἐὰν ὑπάρχει οἶνος, τὸ ὕδωρ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον· οὐδὲν πρᾶγμα ὑπάρχει τόσον ἡδύ, ὅσον οὗτος ὁ οἶνος· ἐν τῇ ὑμετέρᾳ συνοικίᾳ πόσαι οἰκίαι ὑπάρχουσιν; ὑπάρχουσι τριάκοντα οἰκίαι καὶ δώδεκα καταστήματα· ποῦ εἶναι ἡ κ. ἀδελφή σας; ποῦ εἶναι ἡ δεσποινίς; ὑπάρχει τις ἐν τῇ οἰκίᾳ; οὐδεὶς ἐκτὸς τοῦ Ἀλῆ ἐφένδη· τί ἔχομεν; οὐδὲν ὑπάρχει· ὁ Ὀσμὰν πασᾶς εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ; ἐν τῇ οἰκίᾳ σας ὑπάρχει πτωχόν τι παιδίον· ἐν τῷ κήπῳ τοῦ πλουσίου ἐκείνου ἀνθρώπου ὑπάρχουσιν ὡραῖα πτηνὰ καὶ ἀηδόνες· καὶ οἱ τέσσαρες εἶσθε ἀδιάθετοι.

ΜΑΘΗΜΑ 15.

Τὸ ρῆμα ἔχω

§ 59. Τὸ γ' πρόσωπον τοῦ συνδετικοῦ ز ἢ دکلر καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ررر ἢ ررو, προηγουμένου ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας μετὰ τῆς προθέσεως ده ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἔχω, ἔχεις κτλ. π. χ. ررده کیتاب τὸ βιβλίον παρὰ τίνι ἐστίν, ἤτοι τίς ἔχει τὸ βιβλίον; ررده پند παρ' ἐμοὶ εἶναι, ἐγὼ τὸ ἔχω· ررو یوشه کراز ررر ده پره τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ βύσσινα ὑπάρχουσι, κεράσια δὲν ὑπάρχουσιν, ἢ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔχει βύσσινα, δὲν ἔχει κεράσια κτλ.

Τὸ συνδετικὸν ز δύναται καὶ νὰ παραλείπηται· π.χ. ور ره ده پند παρ' ἐμοὶ χρήματα ὑπάρχουσιν, ἤτοι ἐγὼ ἔχω χρήματα.

دنیا **dounyá**, κόσμος	چاق **paláh**, ἰχθύς
علم **ilm**, παιδεία, γράμματα	میده **mídza**, μύδιον
شیشه **bíshe**, βύσσινον	استریده **istrídza**, ὄστρεον
خشاب **khshápp**, ξύλον, ξύλινος	آرموت **armoút**, ἄπιον
کارگیر **kiargkír**, λίθινος	قایسی **kaïsí**, βερύκοκκον
یکن **yegén**, ἀνεψιός	شفتالو **sefdalóu**, ροδάκινον

كيراز **kirás**, κεράσιον	كيرك **kérik**, δαμάσκηνον
كراز **kiráz** ἢ	فرانجله **fprandzéla**, ἄρτος πρὸς [της ποιότητος

ده زاده **amoutzà-zadé**, ἐξάδελφος, ἡ (ἐκ θείου πρὸς πατρός).

ده زاده **daï-zadé**, ἐξάδελφος, ἡ (ἐκ θείου πρὸς μητρός).

ده زاده **khála-zadé**, ἐξάδελφος, ἡ (ἐκ θείας πρὸς πατρός).

ده زاده **teïzè-zadé**, ἐξάδελφος, ἡ (ἐκ θείας πρὸς μητρός).

Κύρια ὀνόματα: لطیف Λατήφ· لطیفه Λατηφὲ (γυν.) خیری Χαϊρῆ· خیریه Χαϊριὲ (γυν.) نوری Νουρῆ· زکی Ζεκί.

Συνοικίαι, ὁδοί: سلطان محمد Σουλτὰν Μεχμέτ· چوق قره کوی Τσουκοὺρ χαμὰμ σοκαγῆ· جادده **Καρὰ κιοῖ tzadesì** μεγάλη ὁδὸς Καράκιοϊ· ایچ اوی Ἐμὶν τονέ.

Ἐπιρρήματα: آ ἄ, ها ἀϊ, ۏ ὤ.

§ 60. *Ὁ ἑνικὸς περιληπτικός*. Ἐπί ποσοῦ ὁ ἑνικὸς εἶναι ἐν χρήσει περιληπτικῶς ἀντὶ πληθυντικοῦ· π. χ. شه وشه ده زاده ررو پند παρ' ἡμῖν βύσσινα (βύσσινον) ὑπάρχουσι· ررو کراز ده سزده παρ' ὑμῖν κεράσια (κεράσιον) ὑπάρχουσι.

§ 61. *Κλητικὸν ἐπιφώνημα*. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα آ ἢ ها τίθεται ἐπὶ οἰκειότητος, πάθους καὶ ὀργῆς· π. χ. بکم آ **á pèmm** ὦ βέη μου! اوغل ها **aï ôl** (**ôgoùl**) ὦ τέκνον!

Ἄλλως παραλείπεται· ὡς παπᾶ ἐφένδη κύριέ μου! بكم افندى بك يا!

Ὀνόματα καταστημάτων. Ταῦτα γίνονται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τεχνίτου καὶ τῆς λέξεως ὀκὰ τζαρσὶ καταστημα, λαμβανούσης τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν ς' π.χ. ὀκὰ چارشى-نك ὡρολογοποιοῦ καταστημα, ὡρολογοποιεῖον κτλ.

ΘΕΜΑ.

٢٧

بنده كراز وار سنده نه وار آنده قايسى وار بزده
اريك وار سزده آرمود وارمى انلرده وشنه وارمى بنده
شفتالو وار ايدى سنده فرانجله وار ايدى آنده بالق وار
ايدى بزده مديه و استرديه وار ايدى سزده نه وار ايدى
انلرده اريك وار ايدى كتابم سزده‌مى آى اوغل بزده بر
شيكز يوقدر كتان مندیلز سنده‌مى بزده ليمون وار پورتقال
يوق بنده اتمك يوغيدى سنده سوت يوقيدى سزده بر
شيمز وارمى ايدى بزده رؤف افنديك قلمرى وار ايمش سزده
عثمان و على افنديلرك كتابلرى وار ايمش لطيفه و خيريه خانم
افنديلرك كوچك برادرى نورى افندى دون بزده ايدى

٢٨

لطيف افنديده بر كوش قاشيق وار ايمش لطيفه خانم افنديده
بر التون ساعت وار ايمسه سكا نه بزم عموجه زاده خيرى
بكك خانه‌سنده كيمسه وارميدى اوچ كشى وار ايدى يكنكز
نورى افنديده نه وار او اتمكجى دكانده خاص اتمك وارمى
خاله زاده‌كز خيريه خانم افنديده كوزل برآيوه وارايمش بودنياده
علم قدر لذيذ شى يوقدر اوكز كاركيرميدر اخشاميدر شو
بالقجى دكانده استرديه وارمى بر اللى قدر وار

28

Ἐγὼ ἔχω κάρυα· σὺ ἔχεις ἀμύγδαλα· ἐκεῖνος ἔχει ρακῆν· ἡμεῖς ἔχομεν ἀμύγδαλα· ὑμεῖς ἔχετε οἶνον· ἐκεῖνοι ἔχουσιν ὑδροπέπονας· ὁ κ. Λατηὴφ βέης εἶχεν ὄστρεά τινα· ἡ ἀδελφή του, ἡ κ. Λατηφέ, εἶχεν ἄπιά τινα· ὁ ἐξάδελφός σας (ἐκ θείου πρὸς πατρός), Ζεκῆ ἐφένδης, εἶχε μερικὰ ροδάκινα· ἡμεῖς ἔχομεν βερύκοκκα· ὑμεῖς ἔχετε χρυσόμηλά τινα· οἱ γείτονές των εἶχον κεράσια· ἔχετε τὸ χρυσοῦν ὡρολόγιόν μου; ὦ τέκνον! ἡμεῖς οὐδέν πρᾶγμά σου ἔχομεν· ὁ υἱὸς τοῦ κ. Χαΐρῆ βέη, ὁ Ζεκῆ ἐφένδης, εἶχε, λέγει, ἕνα ὡραῖον κῦνα· ἡ ἀνεψιά του, ἡ κ. Χαΐριέ, εἶχε, λέγει, μερικὰ ἀργυρᾶ κοχλιάρια καὶ περόνας ὑμῶν· ὑμεῖς ἔχετε τὸν σκίμποδά μου; κύριέ μου! ἡμεῖς ἔχομεν τὴν καθέδραν σας, δὲν

ἔχομεν τὸν σκίμποδά σας· Ὁμὲρ βέη! ποῦ εἶσαι; ἰδού, ἐδῶ εἶμαι· ἐν ἐκείνῳ τῷ ὑποδηματοποιείῳ ὑπάρχει, λέγει, ἓν ζεῦγος ὡραίων πεδίλων· τὸ ἀρτοπωλεῖον τοῦτο ἔχει ἄρτον πρώτης ποιότητος· ποῦ εἶναι τὸ κατάστημα τοῦ Νουρῆ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ζεκῆ ἐφένδη; τὸ κατάστημά των δὲν εἶναι ἐνταῦθα, εἶναι ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ ὁδῷ Ἐμὶν-όνοῦ, ὑπ' ἀριθμὸν 12· ποῦ εἶναι τὰ καταστήματα τοῦ ἀδελφοῦ σου;

29

Ἐὰν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ κ. Ὁμὲρ βέη, ὁ Ὀσμὰν ἐφένδης, δὲν ἔχει χρήματα, τί πρὸς ἡμᾶς; ἐνῷ ὁ ἐξάδελφός σας (ἐκ θείου πρὸς μητρὸς) κ. Κωστάκης ἔχει χρήματα, ὁ ἀδελφός του κ. Γεωργάκης οὐδ' ὁλόλον ἔχει· τί σοι μέλει; ἡ οἰκία τοῦ Ἀδνῆ ἐφένδη εἶναι ξυλίνη· ἡ τοῦ Ρεοὺφ πασᾶ εἶναι λιθίνη· ἡ ἰδική σας ποῦ εἶναι; ἐν Γαλατᾷ, ἐν τῇ ὁδῷ Καράκιοϊ, ὑπ' ἀριθμὸν 135· τίς ἦτο (ὑπῆρχε) σήμερον ἐν τῇ σχολῇ; εἷς ἐγὼ ἤμην (ὑπῆρχον), καὶ εἷς ὁ ἀδελφός μου· ἡμεῖς εἴχομεν παροψίδας ἐκ πορσελάνης; οὐχί· ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει πρᾶγμα ἡδύτερον τῆς παιδείας; ἡμεῖς τί ἔχετε; οὐδέν· ὑμεῖς ἔχετε τὸ λινοῦν ρινόμακτρόν μου; βέη μου! ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὸ λινοῦν ρινόμακτρόν σου, ἔχομεν τὸ χειρόμακτρον ἡμῶν· ἡ ἐξαδέλφη σας (ἐκ θείας πρὸς μητρός), ἡ κ. Ἑλένη, ἔχει, λέγει, μίαν ὡραίαν γαλῆν· τίνος εἶναι ὁ κύων οὗτος! ποῦ εἶναι ὁ κύων τῶν βεήδων Ἀλῆ καὶ Ὀσμάν· ὁ κύων των εἶναι ἐκεῖ· ποῦ εἶναι οἱ κύνες τῶν φίλων σας; τὸ τέκνον τοῦ Χαΐρῆ βέη καὶ τῆς κ. Ζεκιὲ δὲν εἶναι τοῦτο; οὐχὶ τὸ τέκνον των εἶναι τοῦτο· τὰ τέκνα τῶν γειτόνων μας εἶναι ἀσθενῆ.

ΜΑΘΗΜΑ 16.

Τὸ ῥῆμα ἔχω.

§ 62. Τὸ ἡμέτερον ἔχω, ἔχεις, κτλ. ἢ δὲν ἔχω, δὲν ἔχεις κτλ. ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ μαθήματι ἐκτεθέντος τρόπου, ἐκφέρεται ἐπίσης διὰ τοῦ وار ἢ وار καὶ يوقدر ἢ يوق ὡς ἑξῆς:

α'] Τὸ παρ' ἡμῖν ἀντικείμενον τοῦ ἔχω προτάσσεται τοῦ وار ἢ يوق λαμβάνον μίαν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν δεικνύουσαν τὸ πρόσωπον· π. χ.

Ἐνεστώς.

Καταφατικὸς		*Ἀποφατικὸς*	
اوم وار	**ἐδ-ὶμ βὰρ** ἔχω	οἶκον	يوق اوم دێن ێخو
اوك وار	**ἐδ-ὶν** » ἔχεις	»	يوق اوك دێن ێخيس
اوى وار	**ἐδ-ὶ** » ἔχει	»	يوق اوى دێن ێخى
اومز وار	**ἐδ-ιμὶζ** » ἔχομεν	»	يوق اومز دێن ێخومين
اوكز وار	**ἐδ-ινὶζ** » ἔχετε	»	يوق اوكز دێن ێخيتى
اولرى وار	**ἐδ-λερὶ** » ἔχουσιν	»	يوق اولرى دێن ێخوسى

Οὕτω καὶ ὁ παρατατικὸς καὶ οἱ λοιποὶ χρόνοι τοῦ ὑπαρκτικοῦ· π. χ. ايدى اوم وار **ἐδ-ὶμ βὰρ ἰτὶ** εἶχον οἰκίαν, ايدى اوك وار **ἐδ-ὶν βὰρ ἰτὶ** εἶχες οἰκίαν κτλ. ἢ يوغيدى اوم

ἐδ-ὶμ γιώγ-ουτου δὲν εἶχον οἰκίαν· یوغد كو اول **ἐδ-ὶν γιώγ-ουτου** δὲν εἶχες οἰκίαν κτλ.

Τὰ ἀνωτέρω κατὰ λέξιν σημαίνουσιν οἶκός μου ὑπάρχει, οἶκός σου ὑπάρχει, ἢ οἶκός μου δὲν ὑπάρχει κτλ. καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἔστι μοι οἶκος κτλ.

Ἡ ἔκφρασις αὕτη τοῦ ἔχω διαφέρει τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ μαθήματι وار ـدك κτλ. (§ 59), διότι σημαίνει ὅτι ὁ λαλῶν εἶναι κάτοχος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐνῷ τὸ وار ـدك δύναται καὶ νὰ σημαίνῃ ὅτι πρᾶγμά τι ἀλλότριον εὑρίσκεται παρ' ἐμοὶ κτλ. π. χ. وار چفت قوندرمق ـم ἔχω ἓν ζεῦγος πεδίλων (ἰδικῶν μου)· وار ـدك قوندرمق ἔχω τὰ πέδιλά σας (παρ' ἐμοὶ τὰ πέδιλά σας ὑπάρχουσι).

6'] Τὸ δὲ παρ' ἡμῖν ὑποκείμενον τοῦ ἔχω, ἔχεις κτλ. ἐκφέρεται ἐν τῇ Τουρκικῇ κατὰ γενικὴν προτασσομένην· π. χ. وار اوی اسد افندینك ـی ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ἔχει μίαν οἰκίαν (κατὰ λέξιν, τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη μία οἰκία (του) ὑπάρχει).

صاپون **σαπούν**, σάπων	آغا **ἀγά**, ἀγᾶς
شكر **σεκέρ**, ζάχαρις	قوناق **κωνάκ**, μέγαρον
پالامود **παλαμούτ**, θύννος	تردد **τεδτέρ**, κατάστιχον
قاوغا **καγγά**, κωβιός	ایش **ἰζ**, ἐργασία, ὑπόθεσις
اسقومری **ἰσκούμρου**, σκόμβρος	كمی **γκεμί**, πλοῖον
چیرچیك **γκερτέκ**, φαγητόν	چابوق **γκιορτόκ**, ταχὺς

آغیر **ἀγήρ**, βαρύς, βραδὺς	پارچه **παρτσούνια** ἢ تكه [**κίρ**, τρίγλη
آغاج **ἀγάτς**, δένδρον	اودون **ὠτούν**, ξύλον
قپودان **καπουτάν**, πλοίαρχος	كومور **κιομούρ**, ἄνθραξ
قپوجی **κηγγέ**, ἢ **كوی** ὠκὰ [ὀκκᾶ	

Ἀριθμητικά: یوز **ἰκὶ γιοὺζ** διακόσια· یوز اوچ **οὔτς γιοὺζ** τριακόσια κτλ. بك **πὶν χίλια** (βλ. Γραμ.σ.44 § 34).

Ὀνόματα κύρια: حسن Χασάν· اسماعیل Ἰσμαήλ· دیمتراکی Δημητράκη (ς)· دیمتری Δημήτρι (ος).

§ 63. *Τιμητικά.* Καὶ ἡ λέξις آغا **ἀγὰ** ἀγᾶς εἶναι τίτλος τιμητικὸς τιθέμενος ὡς καὶ οἱ τίτλοι بك—افندی (§ 7) μετὰ τὸ κύριον ὄνομα· π. χ. حسن آغا Χασὰν ἀγᾶς.

Ὁ τίτλος οὗτος εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀνθρώπων ἐκ τῆς τάξεως τῶν συντεχνιῶν, ἢ ἐπὶ στρατιωτικῶν ἀγραμμάτων· ἐνῷ ἡ λέξις افندی ἐφέντη **κύριος** εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀνθρώπων ἀνωτέρας τάξεως καὶ λογίων, ἢ ἐπὶ στρατιωτικῶν μεμορφωμένων.

§ 65. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Καθὼς ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων πόλεων, ὁδῶν, συνοικιῶν κλπ. (§ 48), οὕτω καὶ ἐπὶ ὀνομάτων ἰχθύων καὶ δένδρων παραλείπεται μὲν ἡ πτωτικὴ κατάληξις (ς ἢ ك) ἀπὸ τῆς γενικῆς, ἥτις προηγεῖται καὶ σημαίνει τὸ εἶδος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ καταληκτικὴ ἀντωνυμία (ς) ἐκ τοῦ ἑπομένου ὀνόματος· π.χ. قپا بالغی **καγγὰ παλιγ-ὶ** (ἀντὶ قپاك) κωβιοῦ ἰχθύς, ἤτοι κωβιός.

آغاجی ایون **λιμὼν ἀγατζ-ὴ** (ἀντὶ κιόγλ) λεμονέας δένδρον, ἤτοι λεμονέα.

§ 65. *Παράλειψις κτητικῆς ἀντωνυμίας.* Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἔχω, ἔχεις κτλ. ᾖ σύνθετόν τι ὄνομα, οἷα τὰ **ἀνωτέρω τῶν ἰχθύων** καὶ **δένδρων**, παραλείπεται ἡ καταληκτικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου (ς) ἡ ἐν τέλει τῆς λέξεως چالی καὶ آغاج, λαμβάνουσι δ' αἱ λέξεις αὗται ἀντωνυμίαν ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, ἤτοι ἐπὶ α' προσώπου τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν τοῦ α' προσώπου, ἐπὶ β' προσώπου τὴν ἀντωνυμίαν τοῦ β' προσώπου, καὶ οὕτω καθεξῆς· π. χ. وار یا بالم **καγιὰ ἁλιγ-ὴμ βὰρ** ἔχω κωβιούς· وار کلك یا بالڭ **καγιὰ ἁλιγ-ὴν βὰρ** ἔχεις κωβιούς· وار یا بالغی **καγιὰ ἁλιγὴ βὰρ** ἔχει κωβιοὺς κτλ.

§ 66. *Προσδιορισμὸς κατὰ γενικήν.* Εἴδομεν (§ 36) ὅτι ἐπὶ ποσότητος ἐπιτάσσεται συνήθως ἡ γενική.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ μέτρων καὶ σταθμῶν, διότι καὶ ταῦτα ἐκφράζουσι ποσόν· π. χ. کیلو ایکی **χ ὴλ̃ὸ ὀκὰ ἔτμεκ** μία ὀκκᾶ ἄρτου.

Καθὼς ἐπὶ ποσότητος, οὕτω καὶ ἐνταῦθα δυνατὸν νὰ προταχθῇ καὶ ἡ γενική, ὅτε ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ διαιρετικῇ γενικῇ· π. χ. ایکی کیلو **χ ἔτμεγὶν ὴλ̃ὸ ὀκασὴ** ἡ μία ὀκκᾶ τοῦ ἄρτου.

§ 67. *Δοτικὴ τοῦ τιμήματος.* Τὸ παρ' ἡμῖν κατὰ γενικὴν ἐκφερόμενον τίμημα ἐν τῇ Τουρκικῇ ἐκφέρεται κατὰ δοτικήν· π. χ. اوچ قاچ ایکی کیلو **ἔτμεγὶν ὀκασὴ κατδὰ τηο** ἢ یارم قاچ **κὰτς παραγὰ ἐιρ** ἡ ὀκκᾶ τοῦ ἄρτου πόσου, ἢ πόστων παρᾶδων τιμᾶται (κατὰ λέξιν: εἶναι).

§ 68. *Θέσις διορισμοῦ.* Τὰ ὀνόματα τῆς τέχνης, ἅτινα κατὰ τὸν κανόνα (§ 9) προτάσσονται τοῦ κυρίου ὀνόματος ὅπερ προσδιορίζουσιν, ἐνίοτε καὶ ἐπιτάσσονται· π. χ. احمد قپودان **Ἀχμὲτ καπουτὰν**, ὁ πλοίαρχος Ἀχμέτ, ὁ καπετὰν Ἀχμέτ.

ΘΕΜΑ

٢٩

اودونم وار كومورك وار صابونی وار قیا بالغمز وار

ارمودكز وار اریكاری وار باربونیم وار ایدی تكیر

بالغك وار ایدی یمكی وار ایدی اسقومری بالغمز وار ایدی

ایشكز وار ایدی فرانجله‌لری وار ایدی بالقجی حسن آغانك

برقیه اسقومری بالغی وار قپوجی اسماعیل آغانك برایشی یوغیمش

حسن افندینك بغچه‌سنده اون ایكی پورتقال آغاجی واردر سزك

قوناغكزك قاچ اوطه‌سی وار پشكیرمز سزده‌می بزده التی

چینی طباغكز وار پشكیركز یوقدر

٣٠

هانیا قوندرم بوراده بر چفت قوندره وار سنکمی یوخسه
دیمترا کی افندینکمیدر بزمدر دیمترا کی افندینککی قوناغنزك
اوست قاتنده ایمش بو کمی کیمکدر حسن قپودانکدر بك
آغیردر احمد قپودانککی دها یوروکدر محمد قپودانك کیمسی
قدر یوروك دکلدر بر ایشکز وارمی بغچه کزده قاچ قایسی
آغاجی واردر بغچه مزده بر آغاج وار ایسه اوده بر چوروك
جویز آغاجیدر سزده قاچ قیه کور وار بزم بر قیه کورمز
یوقدر کورك قیه‌سی قاچدر یکرمی بش پاره یه

30

Ἔχω ἕνα κῆπον· ἔχεις ἓν δωμάτιον· ἔχει ἓν γραφεῖον· ἔχομεν ἓν κατάστημα· ἔχετε μίαν σχολήν· ἔχουσιν ὡραίους σκίμποδας· εἶχον δύο ὀκκάδας σάπωνος· εἶχε τρεῖς ὀκκάδας τυροῦ· εἶχε τέσσαρας ὀκκάδας ροδακίνων· εἴχομεν σκόμβρους· εἴχετε τρίγλας· εἶχον ἕνδεκα ὀκκάδας ζακχάρεως· ἔχω, λέγει, τὰ πινάκιά σας· ἔχεις, λέγει, τὰ μαχαίρια ἡμῶν· ἔχει, λέγει, τοὺς καλάμους μου· ἔχετε τὰ ἀργυρᾶ κοχλιάρια ἡμῶν; ἐὰν ὁ Ριφὰτ ἐφένδης ἔχῃ ἕνα ἐξάδελφον (ἐκ θείας πρὸς πατρός), ὁ Φεχὶμ ἐφένδης ἔχει τρεῖς ἐξαδέλφους (ἐκ θείας πρὸς μητρός), καὶ δύο (ἐξαδέλ-

φας (ἐκ θείου πρὸς μητρός)· ἐὰν σὺ δὲν εἶσαι πλούσιος, τίς πταίει; ἐνῷ ἐν τῇ δαμασκηνέᾳ ταύτῃ ἓν δαμάσκηνον δὲν ὑπάρχει, ἐκείνη εἶναι πλήρης· ἐνῷ τὸ ἀνθρακοπωλεῖον τοῦ Χουσεὶν ἀγᾶ εἶναι κενόν, τὸ τοῦ Χασὰν ἀγᾶ εἶναι πλῆρες· ἔχει ὀγδοήκοντα χιλιάδας ὀκκάδας ἀνθράκων· πόσων ἐτῶν εἶναι ὁ κ. Δημητράκης; εἶναι ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν· ἐγὼ ἔχω τέκνα, δὲν ἔχω χρήματα· σὺ ἔχεις χρήματα, δὲν ἔχεις τέκνα· ἐκεῖνος ἔχει οἰκίαν, δὲν ἔχει κῆπον.

31

Ἔχετε τὸ βιβλίον μου; οὐχί· ἔχω τὸ τῆς κ. Λατηφέ· ἐκεῖνο εἶναι τὸ ἰδικόν σου· τίνος εἶναι τοῦτο τὸ πλοῖον; εἶναι τοῦ πλοιάρχου Γεωργίου· τὸ πλοῖον τοῦτο δὲν εἶναι τόσον ταχύ, ὅσον ἐκεῖνο· τὸ τοῦ πλοιάρχου Ἰσμαὴλ εἶναι ταχύτερον· τὸ ταχύτερον εἶναι τὸ τοῦ πλοιάρχου Χασάν· τὸ πλοῖον τοῦτο εἶναι ἐπιμηκέστερον καὶ δύο πήχεις πλατύτερον τοῦ ὑμετέρου· ἔχω μίαν μεταξωτὴν περικνημίδα· τίνος εἶναι; ἡ κόμη σου εἶναι λευκοτέρα τῆς γενειάδος· ὁ μύσταξ τοῦ Χαΐρῆ βέη δὲν εἶναι τόσον λευκός, ὅσῳ ἡ γενειάς του· ἔχω, λέγει, χρήματα· ἐὰν ἔχῃς χρήματα, τί πρὸς αὐτόν; τὰ ἐνδύματα τῆς θυγατρός τοῦ Ζεκῆ ἐφένδη εἶναι καθαρώτερα τῶν ἐνδυμάτων τοῦ υἱοῦ τῆς κ. Ἐμινέ· ἡμεῖς ἔχομεν ἅπια, δὲν ἔχομεν βερύκοκκα· ὑμεῖς ἔχετε θύννους, δὲν ἔχετε κωβιούς· πόσον τιμᾶται (εἶναι) ἡ ὀκκᾶ τῆς ζαχάρεως; πόσας ὀκκάδας σάπωνος ἔχετε; ἔχω χιλίας τριακοσίας τεσσαράκοντα πέντε ὀκκάδας ζαχάρεως καὶ δύο χιλιάδας πεντακοσίας δέκα ὀξ σάπωνος.

ΜΑΘΗΜΑ 17.

Τὸ ῥῆμα ἔχω

§ 69. Εἴδομεν (§ 62 β′) ὅτι τὸ παρ' ἡμῖν ὑποκείμενον τοῦ ἔχω, ἔχεις κτλ. ἐκφέρεται ἐν τῇ Τουρκικῇ κατὰ γενικὴν προτασσομένην.

Ἐὰν τὸ παρ' ἡμῖν ὑποκείμενον ᾖ οὐχὶ ὄνομα, ἀλλ' ἀντωνυμία τις προσωπική, ἐπίσης τίθεται καὶ αὕτη κατὰ γενικήν· π. χ. benim ekmek-im var, ἐγὼ ἔχω οἶκον· senin ekmek-in var σὺ ἔχεις οἶκον κτλ.

Τὰ ἀνωτέρω κατὰ λέξιν σημαίνουσιν: ἐμοῦ οἶκός μου ὑπάρχει, σοῦ οἶκός σου ὑπάρχει κτλ., ἤτοι αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι διπλαῖ (βλ. § 33).

Οὕτω συντάσσεται καὶ μεθ' ὅλων τῶν ἄλλων ἀντωνυμιῶν· π. χ. onun evi var οὗτος ἔχει οἰκίαν (κατὰ λέξιν: τούτου οἶκος αὐτοῦ ὑπάρχει)· kim-in ne-si var τίς τί ἔχει; (κατὰ λέξιν: τίνος τί αὐτοῦ ὑπάρχει);

Τὸ var ἐπὶ ὥρας ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ (παρὰ) καὶ συντάσσεται δοτικῇ· π. χ. saat üçe çeyrek var ἡ ὥρα ἔχει τέταρτον εἰς τὰς τρεῖς, ἤτοι εἶναι τρεῖς παρὰ τέταρτον;

Τὸ var μετὰ κτητικῆς βάρ, var κτητικῆς βάρ κτλ. σημαίνει τίνα ἔχω; τίνα ἔχεις; ἤτοι τίνα οἰκεῖον ἢ φίλον ἔχω, ἔχεις κτλ.

Τὸ var μου νὲ-μ βάρ, var σου νὲ-ν βάρ κτλ. τί ἔχω; τί ἔχεις; ἤτοι τί πρᾶγμα ἢ τίνα ἀσθένειαν ἔχω, ἔχεις κτλ.

Τὸ δὲ benim né-m-tir, senin κτλ· τί μου εἶναι; τί σου εἶναι; ἤτοι τίνα συγγένειαν ἔχει πρός με, πρός σε: κτλ.

صنعت **sana'át**, τέχνη	يان **yán**, πλευρά, πλησίον
قرنفل **karenfíl**, γαρύφαλλον	چوال **tsouvdál**, σακκίον
ياسمين **yasemín**, ἰάσμινον	راف **ráf**, θέσις πρὸς ἀποθε-
فول **foúl**, χρυσονάρκισσος	[θεσιν ἐδωδίμου, ἢ ἄλλου
پرنج **pirintz**, ὄρυζα	چارك (**tsar-yek**)**tsereék**, τέ-
قدح **kadéh**, ποτήριον	[ταρτον τῆς ὥρας
فوندوق **foundsoúk**, βυτίον	ساده يالى **yalán kát**, ἢ ἁπλῶς
بنده **pendé**, θεράπων	[(**sadé**) ἁπλοῦς (μονὸς)
صاپ **sáp**, λαβὴ μαχαιρίου,	كرلى **katmér**, διπλοῦς (ἐπὶ
[μίσχος ἄνθους, καρποῦ	[ἀνθέων)
منكشه **menekshé** (κυρ. بنفشه **ne-**	حضرتلرى **khazretlerí**, ἡ Αὐτοῦ
nefshé), ἴον	[ἐξοχότης

يانمده **yán-mn-dá**, παρ' ἐμοί (εἰς τὸ πλάγι μου), يانكده **yán-kn-dá**, παρὰ σοί κτλ.

يانباشمده **yánn pashm-dá**, παραπλεύρως μου· يانباشكده **yánn pashn-dá**, παραπλεύρως σου κτλ.

بنده‌كز **pendé-víz**, ὁ θεράπων σας, ἀντὶ τοῦ ἐγώ.

Τὴν λέξιν بنده μεταχειρίζονται οἱ ὀθωμανοὶ ὁμιλοῦντες πρὸς ἴσους ἢ ἀνωτέρους αὐτῶν, μετριοφροσύνης χάριν ἀντὶ τοῦ ἐγώ, ἢ

μετὰ τὰ ὀνόματα ἄλλων μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ φίλων αὐτῶν· π. χ. كردش بندهگر ὁ ἀδελφός μου ὁ θεράπων σας.

خانهٔ بنده پنجه‌ای خانه ἡ οἰκία τοῦ δούλου μου, ἡ πτωχική (μου) οἰκία.

خانهٔ دولت خانه (ὁ ὑμέτερος) οἶκος τῆς εὐτυχίας, (τὸ ἀρχοντικόν σας).

§ 70. *Ὑποκείμενον.* Ὅταν τὸ بنده ἢ ἀντὶ τοῦ ض. ἐγώ, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς α' πρόσωπον· π. χ. بنده‌گر کیفرزم ὁ θεράπων σας (ἐγὼ) εἶμαι ἀδιάθετος. Ὅταν δὲ συνοδεύῃ ὑποκείμενον γ' προσώπου, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς γ' πρόσωπον· ὡς کیفرزدر بنده‌گر کردش ὁ ἀδελφός μου ὁ θεράπων σας εἶναι ἀδιάθετος.

§ 71. *Προσδιορισμὸς κατὰ γενικήν.* Καθὼς ἐπὶ μέτρων καὶ σταθμῶν (§ 66), οὕτω καὶ ἐπὶ δοχείων προτάσσεται τὸ ὄνομα τοῦ δοχείου καὶ ἐπιτάσσεται ἡ γενικὴ τῆς ὕλης ὑπὸ τύπον ὀνομαστικῆς, ἤτοι ἄνευ πτωτικῆς καταλήξεως· π. χ. شراب فوچی ἓν βυτίον οἴνου (οἶνος).

Ἐὰν δ' ἐπιταχθῇ τὸ ὄνομα τοῦ δοχείου μετὰ τῆς καταληκτικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου, δὲν σημαίνει τὸ ποσόν, ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦ δοχείου· π. χ. شراب فوچیسی οἴνου βυτίον, ἤτοι κατάλληλον δι' οἶνον (κρασοβάρελον).

§ 72. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Καθὼς ἐπὶ

ὀνομάτων *ἰχθύων* καὶ *δένδρων* (§ 65), οὕτω καὶ ἐπὶ ὀνομάτων *ἀνθέων* παραλείπεται ἡ πτωτικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς· π. χ. منکشه چیچکی ἄνθος ἴου.

§ 73. *Ὑπόθεσις ἐναντιωματική.* Ὅταν κατόπιν τοῦ ὑποθετικοῦ ایسه τεθῇ ὁ σύνδεσμος ده, ἡ ὑπόθεσις γίνεται ἐναντιωματική, ἐξηγουμένη παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ (ἂν καὶ) ἢ τοῦ (καίτοι) ἢ τοῦ (μὲν... ἀλλά)· π. χ. کوش قاشیق وار ایسه ده یڭ ἂν καὶ ὑπάρχῃ παρ' ἡμῖν ἓν ἀργυροῦν κοχλιάριον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἡμέτερον, εἶναι τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν, ἢ καίτοι ἔχομεν . . . ἢ ἔχομεν μέν . . . ἀλλά . . .

§ 74. *Τιμητικά.* Μετὰ τὰ κύρια ὀνόματα ἐξόχων ἢ σεβαστῶν προσώπων, τίθεται χάριν τιμῆς κατόπιν τῆς λέξεως پاشا ἡ افندی ἐφέντη, ἡ λέξις حضرتلری σύνθετος ἐκ τῆς λέξεως حضرت χαζρὲτ (παρουσία) καὶ τῆς καταληκτικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου لری λερῆ (αὐτῶν)· π. χ. عثمان پاشا حضرتلری ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ὀσμὰν πασᾶς· علی بك افندی حضرتلری ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀλῆ βέης.

Τὸ ἐπίθετον طولو τολοῦ *πλήρης* συντάσσεται μετὰ τῆς προθέσεως ایله ilé, διά· ὡς صو ایله طولو *πλήρης ὕδατος, γεμάτο μὲ νερό.* Κοινῶς δὲ καὶ ἄνευ τῆς προθέσεως· ὡς صو طولو .

ΘΕΜΑ

٣١

بنم برمخدوم وار سنك ايكى كريمك وار انك اوج عموجه
زاده‌سى وار بزم درت خاله‌زاده‌مز وار انلرك تيزه
زاده‌لرى يوق سنده پاموق وار ايسه‌ده سنك دكل پاموقجى
عثمان افندينكدر بو درس قاچنجيدر اون يدنجى پك قولاى
و غايت قيصه‌در بزمكى پك اوزون و چوق كوجدر قونافده
كيم وار عثمان پاشا حضرتلرى دولمخانه‌كزده كيم وار
فقيرخانه‌مزده كيمسه يوق بغچه‌مزده قرنفيل ياسمين منكشه فول
طولودر ساعت قاچدر يدى‌يه چاريك‌وار دكانده برفوچى
شراب وار قاچ قيه‌در سكسان بش‌قيه شراب فوچيسيميدر
راقى فوچيسيميدر طولوميدر بوشميدر

٣٢

بنده‌كز بوكون كيفسزم نه‌كز وار بر شيكز يوق امين بك
نه‌كزدر بر شيم دكل بوكل قاتمردر او قرنفيل ياليناقاتدر
او چوال شكر طولودر او قدح صو طولودر رافده الما
و آيوه وار بو آرمودك صاپى اوزوندر او بيچاغك صاپى

سياهدر بنم كيم وار برادر لطيف بكدن بشقه كيمسه‌م يوقدر
سزك كيمكز وار بر همشيره خاتمدن بشقه كيمسه‌كز يوق هانيا
قدح يانكزده‌ميدر دون سنك يانكده كيم وار ايدى يانى
باشكزده‌كى آدم كيم ايدى شوكت بك افندى‌حضرتلرى مخدومى
ذكى افندى نصلدر خيرى بك نه‌كزدر عموجه‌زاده‌مدر

32

Ἐγὼ ἔχω ἓν δυάριον· σὺ ἔχεις ἓν πεντάριον· ἐκεῖνος ἔχει ἓν δεκάριον· ἡμεῖς ἔχομεν ἓν εἰκοσάριον· ὑμεῖς ἔχετε οἶνον, ἓν βαρέλιον· ἐκεῖνοι ἔχουσιν ὄρυζαν, δύο σάκκους· πόσαι ὁκκάδες εἶναι· ὀγδοήκοντα τέσσαρες ὁκκάδες· ἐκεῖνο τὸ βυτίον εἶναι βυτίον δι' οἶνον ἢ διὰ ρακῆν; ἐγὼ τί ἔχω; σὺ ἐκτὸς ἑνὸς βιβλίου καὶ ἑνὸς καλάμου, οὐδὲν ἄλλο ἔχεις· ὁ Νουρῆ ἐφένδης τί ἔχει; ἔχει ἕνα καλὸν κύνα· τίνα συγγένειαν ἔχει πρὸς ὑμᾶς (τί σας εἶνάι) ὁ Ἐτὲμ βέης; οὐδεμίαν (τίποτέ μου δὲν εἶναι)· ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν εἶναι μὲν πλούσιος, ἀλλ' εἶναι πολὺ ἐλευθέριος· ὁ Ζεκῆ ἐφένδης δὲν ἔχει μὲν κῆπον, ἔχει ὅμως ἄνθη· ὁ κῆπος ἡμῶν εἶναι πλήρης ἀνθέων· ἰδοὺ ῥόδα, γαρόφαλα, ἰάσμινα, χρυσονάρκισσοι, ἴα· τὸ ῥόδον τοῦτο εἶναι μὲν ἁπλοῦν, ἀλλὰ πολὺ ὡραῖον· ἐκεῖνο τὸ γαρόφαλον εἶναι μὲν διπλοῦν, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦ κήπου σας· ποῦ εἶναι τὸ λινοῦν ρινόμακτρόν μου; ἰδού· πλησίον σου εἶναι· τίς εἶναι ὁ κ. Ὀμὲρ βέης; τίνα συγγένειαν ἔχει πρὸς σὲ ὁ

Ὁμὲρ ἐφένδης; ὁ παραπλεύρως σου ἄνθρωπος τίς; τὸ ἄνθος τοῦτο δὲν ἔχει μίσχον; ὁ μίσχος του εἶναι μικρότατος· τὸ ποτήριον τοῦτο εἶναι ποτήριον ρακῆς, δὲν εἶναι οἶνου.

33

Ποῦ εἶναι ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Ἀχμὲτ πασᾶς; εἶναι ἐν τῷ μεγάρῳ του· τίνα συγγένειαν ἔχει πρὸς ἡμᾶς; εἶναι ἀνεψιός μου· τί ἔχει ἡ ἀνεψιά σας, ἡ κ. Λατηφέ; δὲν ἔχει τίποτε· τίνα συγγένειαν ἔχει πρὸς αὐτὸν ἡ κ. Λατηφέ; χθὲς ἦτο ἀδιάθετος· ὁ θεράπων σας δὲν εἶμαι καλά· τί ἔχετε; ἐν τῷ πτωχικῷ μου δὲν ὑπάρχουσι ξύλα, ἄνθρακες· τὸ ἀρχοντικόν σας εἶναι πλῆρες (γέμει) ξύλων καὶ ἀνθράκων· ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ὑπάρχουσι σάπωνες καὶ σάκχαρι· ἡ ἁλιεία εἶναι δύσκολος· ἐν τῷ κόσμῳ οὐδεμία τέχνη εἶναι τόσον ἡδεῖα, ὅσον ἡ ἁλιεία· αὕτη εἶναι ἡ μακροτέρα ὁδὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως; τὸ πλοῖον ἐκεῖνο εἶναι ταχύτερον τοῦ πλοίου τοῦ πλοιάρχου Ἰσμαήλ· ὑμεῖς ἔχετε ἕνα πατέρα, μίαν μητέρα, δύο ἀδελφοὺς καὶ μίαν ἀδελφήν· πῶς δὲν ἔχετε κανένα; ἔχετε δύο θείους ἐκ μητρός, μίαν θείαν ἐκ πατρὸς καὶ δύο ἐξαδέλφους (ἐκ θείας πρὸς μητρός)· ἐγὼ πατέρα μὲν δὲν ἔχω, ἔχω ὅμως μητέρα καὶ ἀδελφούς· σὺ ἔχεις μὲν πατέρα, δὲν ἔχεις ὅμως μητέρα καὶ ἀδελφούς.

ΜΑΘΗΜΑ 18.

Ἐνεστὼς—Παρατατικός.

Ἐνεστώς: يورم آرايورسين **ἀρά-γιορ-ουμ** ζητῶ, يورسون آرايور **ἀράγιορ-σουν** ζητεῖς κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 80. 1).

Παρατατικός: ايدم آرايور **ἀράγιορ ἤτ-ήμ**, ἐζήτουν, ايدك آرايور **ἀράγιορ ἤτ-ήν**, ἐζήτεις κτλ. (βλ. αὐτόθι 2).

كيتمك **γκιτ-μέκ**, μεταβαίνειν	اوقومق **ὠκου-μάκ**, μελετᾶν
گلمك **γκελ-μέκ**, ἔρχεσθαι	يازمق **γιαζ-μάκ**, γράφειν
يمك **γεμέκ**, τρώγειν	آرامق **ἀρα-μάκ**, ζητεῖν
ايچمك **ιτσ-μέκ**, πίνειν	كورمك **γκιορ-μέκ**, βλέπειν
آج (آچ) **ἄτζ**, νῆστις	صوسامق **σουσα-μάκ**, διψᾶν
طوق **τώκ**, χορτάτος	اويقو **οὔϊκοῦ**, ὕπνος
صوصوز **σου-σούζ**, διψαλέος	پارچه **παρτσά**, τεμάχιον
قارن **κὰρν ἢ καρήν**, κοιλία	مطبخ **ματπάχ**, μαγειρεῖον
ايستمك **ιστεμέκ**, θέλειν	لقه **λωκμά**, βλωμὸς (βοῦκα), ἢ τὸ γνωστὸν ζυμαρικὸν
تعلم **τα'λίμ**, γύμνασμα	اشتها **ιάτιχὰ ἢ** اشتهاء **ιάτὰχ** (κοιν.) } ὄρεξις
ترسی **τερτζεμὲ - τερσὶ** ἢ وظيفه **βαζηφὲ θέμα**	

قارنم آجدر **καρν-ήμ ἄτζ τηρ**, ἡ κοιλία μου εἶναι νῆστις, πεινῶ· قارنك آجدر **καρν-ήν ἄτζ τηρ**, ἡ κοιλία σου εἶναι νῆστις, πεινᾷς; κτλ.

رمۆ طۆ **karv-ìu tókτουρ,** ἡ κοιλία μου εἶναι χορτάτη, ἤτοι εἶμαι χορτάτος, رمۆ طۆ **karv-ìn tókτουρ,** ἡ κοιλία σου εἶναι χορτάτη, εἶσαι χορτάτος, κτλ.

رمۆ صوسۆ **dουδούζ-ουμ** διψαλέος εἰμί, διψῶ· صوسۆ **dουδούζ-σιν** διψαλέος εἶσαι, διψᾷς κτλ.

رار مۆیۆ **oὔϊκοὺ-μ βὰρ** νυστάζω (ὕπνος μοί ἐστι)· رار کۆیۆ **oὔϊκοὺ-ν βὰρ** νυστάζεις κτλ.

Ὀνόματα κύρια: لیل **περλὶν** Βερολῖνον· پرس **παρὶς** Παρίσιοι· ڤیا **βιάνα** Βιέννη· ڤیرۆسۆ **πετρούπολὺργ** Πετρούπολις.

§ 75. *Θέσις ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου.* Καθὼς ἐν τῇ συνδετικῇ προτάσει (§ 2), οὕτω καὶ ἐν τῇ ρηματικῇ συνήθως προτάσσεται τὸ ὑποκείμενον, ἐπιτάσσεται τὸ ἀντικείμενον καὶ τελευταῖον τίθεται τὸ ρῆμα· π.χ. یۆ درسمی اوقویۆرم ἐγὼ τὸ μάθημά μου ἀναγινώσκω.

§ 76. *Ἀντικείμενον ὡρισμένον, ἀόριστον.* Τὸ ἀντικείμενον τιθέμενον μὲν κατ' αἰτιατικὴν εἶναι ὡρισμένον καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἐνάρθρῳ ἀντικειμένῳ· τιθέμενον δ' ἄνευ πτωτικῆς καταλήξεως, ἤτοι ὑπὸ τύπον ὀνομαστικῆς, εἶναι ἀόριστον καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἀνάρθρῳ ἀντικειμένῳ· π. χ. یۆرم یییمک τρώγω τὸν ἄρτον· یۆرم یییمک τρώγω ἄρτον· یۆرم کرازلی τρώγω τὰ κεράσια· یۆرم کراز τρώγω κεράσια.

Τὸ δ' ἡμέτερον ἀόριστον ἀντικείμενον, τὸ συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ (τις, τι), ἐν τῇ τουρκικῇ ἐκφέρεται διὰ τοῦ ر ἄνευ πτωτικῆς ἐπίσης καταλήξεως· π.χ. ر کتاب اوقویورم ἓν βιβλίον (βιβλίον τι) ἀναγινώσκω.

§ 77. *Ἀπαρέμφατον τελικόν.* Τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ἐν χρήσει ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ· π.χ. ایستیورم یمک θέλω φαγεῖν (νὰ φάγω)· ایستیورسین اوقومق θέλεις ἀναγνῶναι (ν' ἀναγνώσῃς).

§ 78. *Ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.* Τὸ ἀπαρέμφατον καθὸ ῥῆμα λαμβάνει ἀντικείμενον, ὅπερ προτάσσεται αὐτοῦ· π. χ. سزی کورمك ایستیورم ἐγὼ ὑμᾶς ἰδεῖν θέλω, ἤτοι ἐγὼ θέλω νὰ σᾶς ἴδω.

§ 79. *Ἡ εἰς τόπον καὶ ἡ ἀπὸ τόπου κίνησις.* Ἡ μὲν εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται κατὰ δοτικήν· π. χ. مکتبه کیدیورم **μεκτεπὲ γκιτίορουμ** εἰς τὴν σχολὴν πορεύομαι.

Ἡ δ' ἀπὸ τόπου κίνησις διὰ τῆς προθέσεως دن (ἐκ)· π. χ. مکتبدن کلیورم ἐκ τῆς σχολῆς ἔρχομαι.

§ 80. *Προσδιορισμὸς κατὰ γενικήν.* Αἱ λέξεις ه‌ل καὶ پارچه ὡς δηλοῦσαι ποσότητα προτάσσονται, ἡ δὲ γενικὴ ἐπιτάσσεται ἄνευ πτωτικῆς καταλήξεως, ἤτοι ὑπὸ τύπον ὀνομαστικῆς (§ 36)· π. χ. ه‌ل ر εἷς βλωμὸς ἄρτου· پارچه ینیر ر ἓν τεμάχιον τυροῦ.

ΘΕΜΑ·

٣٣

بن اتمك ييورم سن تعليمكى اوقويورسين او وظيفه‌سنى يازيور
بز سزه كليورز سز پارسه كيديورسكز انلر صو ايچيورلر
بن صوسايور ايدم احمد افندى قلمدن كليور ايدى بز ترجمه
درسمزى اوقويوردق انلر تعليملرنى يازيور ايديلر بنم قارنم
آجدر سنك قارنك طوقدر انك اشتهاسى يوقدر سزك بر
پارچه پنيركز واردر انلرك اتمكرى چوقدر بن برلينه كيتمك
استيورم سن ويانه‌يى ورمك استيورسين سعيد بك پترسبورغدن
كلمك ايستيور سز بر قدح صغوق صو ايچمك استيورسكز
انلر بر لقمه خاص اتمك يمك ايستيورلر

٣٤

كيمى آرايورسكز حسن آغايى او مطبخده ايمش اويقوكز
وارمى ايدى بنم اويقوم يوغيدى چوجغك اويقوسى وار
ايدى بنم قارنم آج دكل ايدى نه يمك ايستيورسكز ايو استيديه
وار ايسه ييورم بنده‌كز شو كتابى اوقومق ايستيورم سز نه

اوقويورسكز بر كتاب اوقويورم صوسزميسكز خاله‌زاده‌كز
امينه خانم درسنى اوقويور يكنكز خيرى بك افندىيى كورمك
ايستيورم مدحت افندى حضرتلرى پارسدن كليور

34

Ἐγὼ ἀναγινώσκω τὸ μάθημά μου· σὺ γράφεις τὸ θέμα σου· ἐκεῖνος πίνει ὕδωρ· ἡμεῖς βλέπομεν ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον κατάστημά σας· ὑμεῖς ζητεῖτε ἓν καλὸν βιβλίον· ἐκεῖνοι ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς· ἐγὼ ἤθελον κάρυα· σὺ ἔτρωγες ἄπια· ἡ κ. Νουριὲ ἔπινεν ὕδωρ· μεταβαίνομεν εἰς Παρισίους· ὑμεῖς ἐγράφετε τὸ γύμνασμά σας· ἐκεῖνοι ἐζήτουν τὸν ἐξάδελφόν σας (ἐκ θείου πρὸς πατρός)· ἐγὼ νυστάζω· σὺ δὲν ἔχεις ὄρεξιν· ὁ Φεχὶμ βὲης πεινᾷ· ἡμεῖς διψῶμεν· ὑμεῖς εἴσθε κεχορτασμένοι· οἱ κύριοι εἶναι, λέγει, ἐν τῷ μαγειρείῳ· ἐγώ, ἐνῷ νυστάζω, τρώγω· σύ, μὴ ἔχων ὄρεξιν (ἐνῷ δὲν ἔχεις), τρώγεις· ἐνῷ ἐγὼ ἐνύσταζον, σὺ ἐδίψας· ὁ Ἰσμαὴλ ἐφένδης ἦτο κεχορτασμένος· ἡμεῖς εἴχομεν ἓν τεμάχιον τυροῦ· ὑμεῖς ἔχετε δύο βλωμοὺς ἄρτου· ἐκεῖνοι ἐνύσταζον· ἐὰν ἐν τῇ τραπέζῃ ὑπάρχει ἄρτος καὶ τυρός, τρώγω· σὺ δὲν πεινᾷς, λέγει· ὁ Χουσεὶν βέης, μὴ διψῶν (ἐνῷ δὲν διψᾷ) πίνει ὕδωρ.

35

Ἐγὼ ἔτρωγον τὸν μέλανα ἄρτον μου· σὺ ἔπινες ψυχρὸν ὕδωρ· ἡ κ. Ζεκιὲ ἐζήτει ἄνθρωπόν τινα· ἡμεῖς ἐγρά-

φομεν τὸ θέμα ἡμῶν· ὑμεῖς ἀνεγινώσκετε βιβλίον τι· οἱ κύριοι οὗτοι ἔπινον ἓν ποτήριον οἴνου· τί τρώγετε; τρώγω μῆλα· καὶ ἐγὼ τὸ μῆλον τρώγω· ἤθελον ν' ἀναγνώσω (ἀναγνῶσαι)· τί ἤθελες ν' ἀναγνώσῃς (ἀναγνῶσαι); ἤθελον ν' ἀναγνώσω (ἀναγνῶσαι) τὸ μάθημά μου· χθὲς τίνα ἐζητεῖτε; ἐζήτουν τὸν κ. Σεβκὲτ βέην καὶ τὴν ἀδελφήν του κ.'Εμινέ· ὁ 'Ετὲμ ἐφένδης ἤθελε νὰ μεταβῇ (μεταβῆναι) εἰς Παρισίους· ὁ 'Οσμὰν βέης ἔρχεται ἐκ Βιέννης· ὁ Χασὰν ἐφένδης ἐκ Πετρουπόλεως μεταβαίνει εἰς Παρισίους· ἡ κ. Λατηφὲ τί θέλει; θέλει νὰ σᾶς ἴδῃ· τί ζητεῖτε; ζητῶ τὸ βιβλίον· τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου· τὸ ἰδικόν σου εἶναι ἐν τῇ σχολῇ· πόστον εἶναι τὸ γύμνασμα τοῦτο; εἶναι δέκατον ὄγδοον· πόση εἶναι ἡ ὥρα; ἐννέα παρὰ τέταρτον· ἐγώ, μὴ ἔχων ὄρεξιν, τρώγω ἕνα βλωμὸν ἄρτου· σὺ πεινῶν, πίνεις ὕδωρ.

ΜΑΘΗΜΑ 19.

Ἐνεστὼς καὶ Παρατατικὸς προσδοκώμενος.

Ἐνεστὼς προσδοκώμενος. يارم **ἀράρ-πμ,** ζητῶ· يارسين **ἀράρ-σην,** ζητεῖς κτλ. (Βλ. Γραμ. 80. 1).

Παρατατικὸς προσδοκώμενος: يدم يارار **ἀραρ ἠτήμ,** ἐζήτουν· يدك يارار **ἀραρ ἠτήν,** ἐζήτεις κτλ. (Βλ. αὐτόθι).

§ 81. *Διαφορὰ τῶν δύο ἐνεστώτων.* Ὁ χρόνος οὗτος διαφέρει τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ μαθήματι ἐνεστῶτος,

διότι ἐκεῖνος μὲν εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ πράξεως ἢ καταστάσεως γινομένης καθ' ἣν στιγμὴν λαλοῦμεν, οὗτος δ' ἐν ταῖς ἑξῆς περιπτώσεσιν:

α'] Ἐπὶ πράξεως ἢ καταστάσεως γενησομένης θᾶττον ἢ βράδιον, ἤτοι προσδοκωμένης· ἄλλαις λέξεσιν, ἔχει σήμασίαν μέλλοντος· π. χ. آزدن كورم **ἀζτὰν γκελίριμ,** μετ' ὀλίγον ἔρχομαι· يارين كورم **γιαρὶν κὸρουμ** αὔριον ἔρχομαι.

β'] Ἐπὶ τῶν συνήθως γινομένων· π. χ. ساعت كچه **τσὶν κὶτσὲ σαὰτ** اوج **κιό-την γκιτζὲ σαὰτ** οὔτε **πουτσουκτὰ γέριζ,** τὸν χειμῶνα τὴν νύκτα κατὰ τὰς 3 $^1/_2$ πρωΐ ἐρχόμεθα.

γ'] Σημαίνει ἕξιν καὶ ἱκανότητα εἴς τι· π.χ. تركجه اوقومق **τούρκ-τσε ὀκούρουμ,** ἀναγινώσκω (ἤτοι ἔχω τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀναγινώσκειν) τουρκικά.

δ'] Εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων γεγονότων, ὅταν θέλῃ τις νὰ παραστήσῃ ταῦτα ἐπὶ τὸ ζωηρότερον ὡς συμβαίνοντα καθ' ἣν στιγμὴν λαλεῖ· ὡς كيدم يونى رلم سوريم **γκιτέριμ πουνοὺ σοϊλέριμ,** πηγαίνω, λέγω τοῦτο, ἀντὶ ὑπῆγον, εἶπον τοῦτο.

καχβέ, καφὲς	**ἐρκέν,** ἐνωρὶς
γιάζ, θέρος	**γκέτζ,** ἑξώρας
κὶς, χειμὼν	**γιάρην,** αὔριον
πεχάρ, ἔαρ, ἄνοιξις	**τέμιν,** πρὸ μικροῦ
γκιὸζ, φθινόπωρον	**γκετζέ,** νὺξ

یا—یا γιὰ-γιὰ	ἤ		
یاخود γιάχωτ			
ایلمك γιλι-μέκ, γινώσκειν			
یاپماق γιαπ-μάκ, κατασκευ-			
[άζειν, κάμνειν			
سویلمك σοϊλε-μέκ, ὁμιλεῖν			
باشلامق *πασλαμάκ, ἄρχε-			
[σθαι (δ.)			
ایچون γιατ-μάκ, κατακλίνε-			
[σθαι			
دوه τεφά	φορὰ	کره κερρέ	φορὰ
چه τζα-τζέ, ὡς, πρὸς			
آکلامق ἄνλα-μάκ, ἐννοεῖν			
سومك σεβ-μέκ, ἀγαπᾶν			
اویقو οὐγου-μάκ, κοιμᾶ-			
[σθαι			

* Τὸ ῥῆμα τοῦτο σύνταξσεται δοτικῇ, ὡς ἐδείχθη συντόμως μετὰ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Τούντεῦθεν οὕτω συντόμως θέλει δείκνυσθαι ἡ πτῶσις τῶν συνταξσομένων ἄλλως, ἢ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ῥημάτων.

Ὀνόματα ἐθνικά

ترك τούρκ, Τοῦρκος		اولاخ οὐλάχ, Βλάχος	
روم ρούμ κ. οὐρούμ, Ρω-		بلغار πουλγάρ, Βούλγαρος	
[μαῖος, Ἕλλην ὀρθόδοξος		ارمنی ἐρμενί, Ἀρμένιος	
آرناود ἀρναούτ, Ἀλβανός		یهود γεχουδί, Ἰουδαῖος	

§ 82. *Συμφωνία ὑποκειμένου καὶ ῥήματος.* Τὸ ὑποκείμενον συμφωνεῖ κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν μετὰ τοῦ ῥήματος· π. χ. ایلرم ἐγὼ γινώσκω· بیلرز ἡμεῖς γινώσκομεν.

Ἡ συμφωνία αὕτη μόνον ἐν τῷ γ' πληθυντικῷ προσώπῳ δὲν τηρεῖται· διότι μετὰ ὑποκειμένου πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ δύναται νὰ τεθῇ τὸ ῥῆμα εἰς ἑνικόν· π.χ. درسلر باشلار τὰ μαθήματά μας ἄρχονται (κατὰ λέξιν, ἄρχεται)· افندیلر کلور ἢ کلور οἱ κύριοι ἔρχονται (ἢ ἔρχεται).

Τούναντίον δὲ χάριν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ, μετὰ ὑποκειμένου ἑνικοῦ ἀριθμοῦ τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν· π. χ. رؤف پاشا حضرتلری دون بورادە ایدیلر ἡ A. Ἐξοχότης ὁ Ρεοὺφ πασᾶς πρὸ ὀλίγου ἦτο (ἦσαν) ἐδῶ.

§ 83. *Παράλειψις συνδετικοῦ.* Ὅταν ἐν τῇ προτάσει ὑπάρχωσι δύο ῥήματα τοῦ αὐτοῦ χρόνου καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, τὸ βοηθητικὸν δύναται νὰ παραλειφθῇ ἐκ τοῦ πρώτου καὶ νὰ τεθῇ μόνον ἐν τῷ δευτέρῳ, ἐξυπονοούμενον καὶ διὰ τὸ πρῶτον· π. χ. اوچدم (م) یاتیلی ایکیدم ر **ikidè yèr** (ἀντὶ ایکیدم یر **yér-imi**) **οὐτστὲ γιατάρ-πι** εἰς τὰς δύο τρώγω, εἰς τὰς τρεῖς κατακλίνομαι.

§ 84. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Καθὼς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐπὶ ἀοριστίας ἡ γενικὴ ἐκφέρεται ἀνάρθρως, οὕτως ἐν τῇ τουρκικῇ ἐκφέρεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἄνευ πτωτικῆς καταλήξεως· ὡς کیجه سی قیش χειμῶνος νύξ· یاز کونی θέρους ἡμέρα, ارمنی خانه سی Ἀρμενίου οἰκία.

Αἱ τοιαῦται γενικαὶ ἰσοδυναμοῦσι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς ἐπίθετον· ὡς χειμερινὴ νύξ, θερινὴ ἡμέρα, Ἀρμενικὴ οἰκία.

§ 85. *Προθέσεις.* Ἡ πρόθεσις ده (ἐν) τίθεται καὶ ἐπὶ χρόνου, ἰσοδυναμοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ κατά· π. χ. ده ساعت بڑسکز **ده‌ده کتڑ-تده γέρδινιζ** κατὰ ποίαν ὥραν τρώγετε; ده بدی ساعت **ده‌ده گه‌لی-ده** κατὰ τὰς ἑπτά, εἰς τὰς ἑπτά· ده‌ده یدی ساعت **ده‌ده یه‌ڵی-ده** κατὰ τὰς ἑπτά· **ده‌ده یدی ساعت χαδ-ده πὶρ ده‌ده** ἅπαξ καθ' ἑβδομάδα.

§ 86. *Σύνδεσμοι.* Ὁ διαζευκτικὸς یا—یا τίθεται εἴς τε τὸ α' καὶ τὸ β' μέρος τοῦ διαζευκτικοῦ λόγου· π. χ. بن یا سن یا **یزه πέν, یزه σὲν** ἢ ἐγὼ ἢ σύ.

Ὁ δὲ دخی μόνον εἰς τὸ β' μέρος· سن دخی بن ἐγώ, ἢ σύ.

§ 87. *Ἀριθμητικά.* Τὸ چ (εἷς) κατ' ἰδιωτισμὸν τῆς γλώσσης προτάσσεται ἐπιθέτων τινῶν· π. χ. آز چ **πὶρ ἂζ** ἓν ὀλίγον, ἤτοι ὀλίγον τι· قوچ چ **πὶρ τσὼκ** πολὺς-λὴ-λύ.

Τὸ آز چ μετὰ τῆς προθέσεως دن, ἤτοι دن آز چ σημαίνει ἐντὸς ὀλίγου.

Ὀνόματα γλωσσῶν. Ἐκ τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων διὰ τῆς καταλήξεως جه γίνονται ἐπίθετα ἅμα καὶ ὀνόματα γλωσσῶν ἢ ἐπιρρήματα· π. χ. ترکجه **τουρκ-τζε** ὁ τουρκικός, ἡ τουρκικὴ (γλῶσσα) ἢ τουρκιστί· رومجه **ρούμ-τζα** ὁ ἑλληνικός, ἡ ἑλληνικὴ (γλῶσσα), ἢ ἑλληνιστί κτλ.

Ἐπιρρήματα ποσότητος: ده‌ده چ πὶρ **τεφὲ** ἢ کره چ πὶρ **κερρὲ** ἅπαξ (μίαν φοράν)· ده‌ده ایکی **ikí τεφὲ** ἢ کره ایکی **ikí κερρὲ** **δὶς** (δύο φορὰς) κτλ·

Ἐπιρρήματα διαρκείας. Ὀνόματά τινα χρονικὰ λαμβάνοντα ἐν τέλει τὴν κατάληξιν یه (ην, ἢ ιν) μεταβάλλονται εἰς ἐπιρρήματα χρονικὰ δηλοῦντα διάρκειαν· π. χ. قیش **κὶς** χειμών, قیشین **κὶσ-ην** τὸν χειμῶνα· یاز **γιὰζ** θέρος, یازین **γιὰζ-ην** τὸ θέρος.

Τὰ δὲ ὀνόματα صباح **πρωΐι**, اخشام **ἑσπέρας**, καὶ گجه **νέξ**, λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν لین **λάϊν-λέϊν**· π. χ. صباحلین **σαπάχ-λαϊν ἐν καιρῷ πρωΐας**, τὸ **πρωΐ**· اخشاملین **ἀχσάμ-λαϊν ἐν καιρῷ ἑσπέρας**, τὴν ἑσπέραν· گجه‌لین **γκετζέ-λεϊν ἐν ὥρᾳ νυκτός**, τὴν νύκτα.

ΘΕΜΑ

۳۵

بن روجه بیلورم سن ترکجه سویلرسین او بلغارجه آکلار

بز ارمنیجه اوقورز سز یهودیجه یازارسکز انلر آرناودجه

سویلرلر بن قهوه‌یی سور ایدم سن قیشین چوق اوقورایدك

نوری بك یازین ساعت درتده یاتار ایدی بز کوزین پارسده

ایدك سز نه ایش یاپار ایدیکز بن یازین ساعت اون ایکیده

یرم و اوچده یاتارم قیشین دخی ساعت اوچده یر یدیده یاتارم

کیجه‌لین نه یاپارسکز برآز یازارم اویقوم وار ایسه ارکن یاتارم

بنده‌کز برآزدن کیدرم برآزدن بن‌ده کلورم درسلرکز ساعت

قاچده باشلار صباحلین ساعت برده احمد افندی یا بورادەدر

یا بوراده دکل ایکیسندن بری بورادەایسه برآز کورمك ایسترم

٣٦

بش قومشومز وار اوچی یهودی ایکیسی روم شنزك بر اولاح
دوستكز وار ایدی نره‌ده ویانه‌ده‌در محله‌كزده بر قاچ یهودی
وار شهرمزده یتمش خانه یهودی و اون ایكی خانه ارمنی واردر
یهودی خانه‌لری ارمنی خانه‌لرندن زیاده‌در مكتبزده ارمنیلردن
برچوق شاكرد وار مكتبكزده رومللردن قاچ كشی وار مكتبزده
اللی روم اوتوز بش ارمنی اون ایكی یهودی و درت بلغار واردر
بن رومجه سویلمكه باشلایورم سن ترجمه آ كلامغه باشلایورسین
اسماعیل افندی اوكزده یاخود قومشوكز محمد افندی، قوناغنك
باغچه‌سنده ایمش

36

Ἐγὼ ἐννοῶ τὴν Ἀλβανικήν· σὺ γράφεις τὴν Βλαχικήν· ἐκεῖνος ὁμιλεῖ τὴν Ἀρμενικήν· ἡμεῖς γράφομεν τὴν Ἑβραϊκήν· ὑμεῖς ἀναγινώσκετε τὴν Βουλγαρικήν· ἐκεῖνοι ὁμιλοῦσι τὴν Τουρκικήν· ἐγὼ ἤμην ὡρολογοποιός· κατεσκευάζον ὡρολόγια· σὺ ἦσο ἐπιμελὴς μαθητής· ἠγάπας τὸ σχολεῖον· ὁ Κωνσταντῖνος ἦτο ἓν ὀκνηρὸν παιδίον· πολὺ ἐκοιμᾶτο· ἡμεῖς τὸν χειμῶνα κατακλινόμεθα ἐξώρας· ὑμεῖς τὸ θέρος ἠρχίζετε ἐνωρὶς τὰ μαθήματά σας· ἐκεῖνοι τὸν χειμῶνα

μετέβαινον εἰς Παρισίους· πόθεν ἔρχεσθε; ἔρχομαι ἐκ Παρισίων, αὔριον μεταβαίνω εἰς Πετρούπολιν· ποῦ μεταβαίνετε; εἰς τὸ θέατρον· ἀκόμη εἶναι ἐνωρίς· ἡ ὥρα δὲν εἶναι ἀκόμη τρεῖς· εἶναι πολὺ ἐξώρας· αἱ νύκτες τοῦ χειμῶνος εἶναι πολὺ μακραί· αἱ νύκτες τοῦ θέρους εἶναι βραχύτατα· ὁ Μεχμὲτ βέης, ἡ ὁ ἀδελφός του Ριφὰτ βέης, μεταβαίνει σήμερον τὸ πρωῒ εἰς Θεσσαλονίκην.

37

Αἱ ἐν τῇ συνοικίᾳ ἡμῶν ἀρμενικαὶ οἰκίαι εἶναι περισσότεραι τῶν βουλγαρικῶν· ὁ Λατὶφ βέης ποίαν συγγένειαν ἔχει πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Ὀσμὰν πασᾶ; ἓν ἐκ τῶν δύο, ἢ υἱός του εἶναι, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ του υἱός· ὁ Ἀζὶζ βέης, ἢ ὁ υἱός του Ζεκῆ ἐφένδης, ἤτο λέγει χθὲς ἐν τῷ χορῷ· ἀρχίζω νὰ γράφω τὴν τουρκικήν· ἀρχίζεις νὰ ἐννοῇς τὴν ἑλληνικήν· τί τρώγετε; τρώγω ὑδροπέπονα· ὁ φίλος ἡμῶν Χουσεῒν βέης τρώγει τὸν πέπονα· ἀγαπῶ πολὺ τὰς σταφυλάς· χθὲς τίνα ἐζητεῖτε ἐν τῇ σχολῇ; ἐζήτουν τὸν υἱὸν τοῦ γείτονός μου, Νουρῆ ἐφένδην· ποσάκις τῆς ἡμέρας (ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τρώγετε; τρώγω τὴν πρωΐαν εἰς τὰς δύο, καὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς δώδεκα· κατὰ ποίαν ὥραν κοιμᾶσθε; τὸ πρωῒ κατὰ ποίαν ὥραν μεταβαίνετε εἰς τὴν σχολήν; τὰ τέκνα σας ἀγαπῶσι τὰ μῆλα· ἡ Α. Ε. ὁ Ριφὰτ πασᾶς αὔριον θέλει νὰ μεταβῇ ἐκ Βερολίνου εἰς Πετρούπολιν· τὸ ἔαρ εἶναι καλλίτερον τοῦ θέρους· ὁ χειμὼν εἶναι ψυχρότερος τοῦ φθινοπώρου.

ΜΑΘΗΜΑ 20.

Ὁ ἐνεστὼς ὡς ἀναφορικὴ μετοχή.

§ 88. Τὸ γ' ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου ἐνεστῶτος χρησιμεύει καὶ ὡς ἀναφορικὴ μετοχή· σημαίνει δέ, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα (§ 81), ἰδιότητα καὶ ἱκανότητα σταθερῶς ἐνυπάρχουσαν καὶ προτάσσεται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει, μένουσα ἄκλιτος· π. χ. آدم ير اوقور تركچه تورکیستی ἀναγινώσκων καὶ γράφων ἄνθρωπος, ἤτοι ἄνθρωπος ἀναγινώσκων καὶ γράφων τουρκιστί.

§ 89. Μετὰ δὲ τῆς μετοχῆς τοῦ συνδετικοῦ ایکن σχηματίζει ἄκλιτον χρονικὴν ἢ ἐναντιωματικὴν μετοχὴν ἐξηγουμένην δι' ἐνεστῶτος μέν, ἐὰν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως ᾖ ἐνεστώς, διὰ παρατατικοῦ δέ, ἐὰν τὸ τῆς κυρίας προτάσεως ᾖ παρατατικός· π.χ. بن كلور ایکن سن كيديورسين ἐνῷ ἐγὼ ἔρχομαι (ἐμοῦ ἐρχομένου), σὺ ἀπέρχεσαι· سن یازار ایدم بن اویناردم ایکن ἐνῷ σὺ ἔγραφες (σοῦ γράφοντος), ἐγὼ ἔπαιζον.

Τοιαύτη μετοχὴ γίνεται καὶ ἐκ τοῦ γ' ἑνικοῦ προσώπου τοῦ ἐνεστῶτος· π. χ. اوقویور ایکن او بن ἐνῷ ἐγὼ ἀναγινώσκω (ἐμοῦ ἀναγινώσκοντος), ἐκεῖνος γελᾷ.

Καὶ τὰ γ' πληθυντικὰ πρόσωπα τῶν δύο τούτων ἐνεστώτων χρησιμεύουσιν ὡς τοιαῦται χρονικαὶ μετοχαί· π.χ. بز یازار ایدك ایکن سویلیورلر ἐνῷ ἐκεῖνοι ὁμιλοῦν (ἐκείνων ὁμιλούντων), ἡμεῖς ἐγράφομεν.

تاز ζάτ, ἄτομον	اویناق ὠῖνα-μάκ, παίζειν
عالی ἀλί, ὑψηλός	كولك γκιὸλ-μέκ, γελᾶν
داعی ταΐ, εὐχέτης	دولت τεβλέτ, κράτος
عالی ἐχαλί, κάτοικοι, λαός	تپه τεπαά, ὑπήκοοι
چوق τσώκ, πολύς-ή-ύ	نفوس νουφούς, ψυχαί, πλη
یازیجی ζιατέ, περισσότερος	[θυσμός
قنغی κάνγκη ἢ κανگی χάνγκη,	ملکت μεμλεκέτ, χώρα, πα
[ποῖος, α, ον.	[τρίς, ἐπικράτεια

χέμ...χέμ (ἢ ... و ... χέμ...βὲ χέμ τε) καὶ—καί· ... و ... νέ...νὲ (ἢ ... و ... νέ...βὲ νέ τε) οὔτε—οὔτε.

ممالك محروسه μεμαλίκ-ι μαχρουσέ, χῶραι φυλαττόμεναι, ἢ **ممالك عثمانیه μεμαλίκ-ι οσμανιέ**, χῶραι ὀθωμανικαί, ἢ **ممالك شاهانه μεμαλίκ-ι σαχανέ**, χῶραι αὐτοκρατορικαί, ἤτοι ἡ ὀθωμανικὴ ἐπικράτεια.

دولت علیه τεβλέτ-ι ἀλιγέ, τὸ ὑψηλὸν κράτος, ἢ **دولت علیهٔ عثمانیه τεβλέτ-ι ἀλιγέ-ϊ οσμανιέ**, τὸ ὑψηλὸν ὀθωμανικὸν κράτος, ἤτοι τὸ ὀθωμανικὸν κράτος.

داعیکز ταΐνίζ, ὁ εὐχέτης ὑμῶν, ἀντὶ τοῦ بن ἐγώ, εἶναι ἐν χρήσει ὅταν ὁ λαλῶν ἢ κληρικὸν πρόσωπον· π. χ. داعیکز اوقورم کلور ὁ εὐχέτης ὑμῶν (ἐγὼ) ἔρχομαι.

يزدان **ẽḏénẽmiz** ὁ σύθέντης μας ἤ عالیکز ذات **ζάτ-ι ἁλινίζ** τὸ ὑψηλὸν ὑμῶν ἄτομον, ἀντὶ τοῦ سز ὑμεῖς· π. χ. بیلورسکز عالیکز ذات ὑμεῖς γινώσκετε.

ذات ر ἄτομόν τι, κύριός τις, ἀντὶ τοῦ یسی **πιρισὶ** τίς.

Κυριακὴ یاز پازار **παζὰρ**	Πέμπτη پنجشنبه **περσεμπὲ**
Δευτέρα ایرتسی پازار **παζὰρ ἐρ-**	Παρασκευὴ جمعه **τζουμαὰ**
Τρίτη سالی **σαλῆ** [**τεδὶ**	Σάββατον ایرتسی جمعه **τζου-**
Τετάρτη چهارشنبه **τσαρσαμπὰ**	[**μαὰ ἐρτεδί.**

Τὸ پازار καὶ τὸ ایرتسی جمعه σημαίνουσι κατὰ λεξιν ἡ ἐπιοῦσα τῆς Κυριακῆς, ἡ ἐπιοῦσα τῆς Παρασκευῆς.

Ὀνόματα ἐπικρατειῶν καὶ κρατῶν: آلمانیا **ἀλεμάνια** Γερμανία, انگلستان **ἰνγκλιτέρα** Ἀγγλία, آوستریا **ἀούστρια** Αὐστρία, روسیه **ρούσια** Ρωσία, فرانسه **φράνσα** Γαλλία.

§ 90. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Καθὼς ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων πόλεων καὶ τοποθεσιῶν (§ 48), οὕτω καὶ ἐπὶ ὀνομάτων κρατῶν καὶ ἐπικρατειῶν παραλείπεται μέν ἡ πτωτικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς, τὸ ἑπόμενον ὅμως ὄνομα λαμβάνει τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν ς ἤ سی· ὡς دولتی آلمانیا **ἀλεμάνια τεβλετ-ὶ** (ἀντὶ آلمانیانك) τὸ κράτος τῆς Γερμανίας.

Ἐπίσης παραλείπεται καὶ ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων ἡμερῶν, τιθεμένης μόνον τῆς καταληκτικῆς ἀντωνυμίας· π. χ. كون پازار **παζὰρ γκιονδ** (ἀντὶ پازارك) ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς.

Τὰ τοιαῦτα κλίνονται ὡς ἁπλοῦν ὄνομα, ἤτοι τὸ μὲν πρῶτον ὄνομα μένει ἄκλιτον, κλίνεται δὲ μόνον τὸ δεύτερον, ὡς ἑξῆς: Ὀν. آلمانیا دولتی — Γεν. آلمانیا دولتنك — Δοτ. آلمانیا دولتنه — Αἰτ. آلمانیا دولتی.

§ 91. *Ἐρωτηματικαί.* Ἡ ἐρωτηματικὴ قنی ἤ هانکی τίθεται ἐπὶ ἐρωτήσεως μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων· εἶναι δ' ἐν χρήσει ἡ ἐπιθετικῶς, ἤτοι: ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὀνόματος, ὅτε προτάσσεται καὶ μένει ἄκλιτος· π. χ. آدم هانکی قنی دولتلر ποῖος ἄνθρωπος; ποῖα κράτη; ἢ ἀντωνυμικῶς, ἤτοι μόνη ἄνευ τοῦ ὀνόματος, ὅτε λαμβάνει τὰς καταληκτικὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας, ἐξηγουμένας παρ' ἡμῖν διὰ γενικῆς διαιρετικῆς· π.χ. ایستیورسکز قنیمزی ποῖον ἐξ ἡμῶν θέλετε; اوی قنیکزك ποίου ἐξ ὑμῶν ὁ οἶκος;

§ 92. *Διαζευκτικός.* Ἐνίοτε ὁ διαζευκτικὸς یا **γιὰ** (ἤ) παραλείπεται ἐπὶ τὸ ζωηρότερον· π. χ. کلمه بر ایکی ἐξ, δύο βλωμοὶ ἄρτου, ἀντὶ کلمه بر یا ایکی ἐξ ἢ δύο βλωμοὶ ἄρτου· ایو کوتو **ἐγὶ κιοτὸ** καλὸς κακός, ἀντὶ ایو یا کوتو καλὸς ἢ κακός.

§ 93. *Σύνδεσμοι.* Οἱ σύνδεσμοι هم καὶ ده προτάσσονται· π.χ. فقیر ده زنگین ده καὶ νῆστις καὶ διψαλέος· نه صوسز هم آچ οὔτε πλούσιος, οὔτε πτωχός· نه کلور و نه کیدر οὔτε ἔρχεται, οὔτε ἀπέρχεται.

ΘΕΜΑ

٣٧

روسیه مملکتی بیوکدر اهالیسی سکسان ملیون نفوسدر آلمانیا دولتی یکی بر دولتدر فرانسه پك زنکین بر مملکتدر دولت علیهٔ عثمانیه اسکی دولتلردندر ممالك محروسه دیانك اك کوزل مملکتیدر روسیه دولتنك نفوسی آوسترپا دولتنك نفوسندن زیاده‌در افندمز قنغی دولت تبعه‌سندنسکز بنده‌کز دولت علیه تبعه‌سندنم قنغیزی استیورلر هم سزی هم رؤف بکی ایکیکزی دخی ایستیورلر بوکون مکتبده نه عثمان‌بك و نه‌ده عموجه زاده‌سی عزیز بك وار ایدی بریسی پدرکزك دکاننده ایدی هانکیسی عزیز بك بنده‌کز کیدیورم ذات عالیکز کلیورسکز سزی بر ذات آرایور

٣٨

ایشته ترجمه اوقور یازار بر آدم بو شهرده بلغارجه آکلار بر آدم یوقدر مملکتمزده روجه سویلر آدم چوقدر بن اوقور ایکن سن اوینار ایدك بنده‌کز پارسدن کلور ایکن محمد افندی ویانه‌یه کیدر ایدی بز بر ایکن سز اویور ایدیکز ذات عالیکز سویلر ایکن انلر کولرلر ایدی علی بکی کیم استیور قلدن

بریسی ایستیور نه یورسکز بر ایکی لقمه اتمك اتمککز یاتدر بیات تازه بودر قاچ قیه اتمککز وار بش اون قیه قدر وار نه سویلیور ایو کوتو سویلیور قنغیکز ترجمه سویلر بنده‌کز بوکون نه‌در چهارشنبه لطیف افندی پنجشنبه کونی پترسبورغه کیتمك ایستیور بن جمعه ایرته‌سی کونی سزه کلمك ایستیور ایدم

38

Ἐνῷ ἐγὼ ἔτρωγον, σὺ ἀνεγίνωσκες· ἐνῷ σὺ ὡμίλεις, ἐκεῖνος ἔγραφεν· ἐνῷ ἐκεῖνος μετέβαινεν, ἡμεῖς ἠρχόμεθα· ἐνῷ ἡμεῖς ἀνεγινώσκομεν, ὑμεῖς ἐγράφετε· ἐνῷ ὑμεῖς ἐμελετᾶτε, ἐκεῖνοι ἔγραφον· ὁ πληθυσμὸς τῆς Γερμανίας πόσα ἑκατομμύρια εἶναι; ἡ ἐπικράτεια τῆς Γερμανίας δὲν εἶναι τόσον μεγάλη, ὅσον ἡ ἐπικράτεια τῆς Ρωσίας· ἡ Γαλλία εἶναι ἡ πλουσιωτέρα χώρα τοῦ κόσμου· ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ὑπάρχει χώρα τόσον ὡραία, ὅσον ἡ ὀθωμανικὴ ἐπικράτεια· ἡ Αὐστρία εἶναι χώρα πτωχοτέρα τῆς Ἀγγλίας· ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἔχει, λέγει, πληθυσμὸν περισσότερον τῶν δύο ἑκατομμυρίων· ἡ Πετρούπολις δὲν εἶναι τόσον ὡραία, ὅσον οἱ Παρίσιοι· ἔχει πληθυσμὸν ἑξακοσίας χιλιάδας· οἱ ὑπήκοοι τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους εἶναι Τοῦρκοι, Ρωμαῖοι, Ἀλβανοί, Βλάχοι, Βούλγαροι, Ἀρμένιοι καὶ Ἰουδαῖοι.

39

Σήμερον τί εἶναι; εἶναι Τετάρτη· οὐχί, εἶναι Πέμπτη· χθὲς δὲν ἦτο Τρίτη; τὴν νύκτα τῆς Κυριακῆς ἤμην

ἐν τῷ θεάτρῳ· ζητῶ ἄνθρωπον ἀναγινώσκοντα καὶ γράφοντα τὴν Ἀλβανικήν· ἐν τῇ συνοικίᾳ ἡμῶν τρεῖς ἄνθρωποι ὑπάρχουσιν ἐννοοῦντες καὶ ὁμιλοῦντες τὴν Ἀρμενικήν· ποῦ εἶναι ὁ Σαὶτ βέης καὶ ὁ Μιδὰτ ἐφένδης; θέλω καὶ τοὺς δύο· καὶ οἱ τρεῖς μας μεταβαίνομεν αὔριον εἰς Βιέννην· τίνα ἐξ ἡμῶν ἀγαπᾶτε περισσότερον; ἀγαπῶ καὶ ὑμᾶς, καὶ τὸν ἐπιμελῆ ἀδελφόν σας Χουσεὶν ἐφένδην· κύριός τις ἦλθε· καὶ πεινῶ, καὶ διψῶ· ὁ παῖς μήτε κοιμᾶται, μήτε νυστάζει· ἐγὼ (ὁ θεράπων σας) θέλω νὰ κατακλιθῶ· ὑμεῖς (τὸ ὑψηλόν σας ἄτομον) τί θέλετε νὰ κάμητε; ἐγὼ (ὁ εὐχέτης σας) δὲν νυστάζω· τοῦτο τίς ἐξ ἡμῶν γινώσκει; τίνος κράτους ὑπήκοος εἶσθε; εἶμαι ὑπήκοος τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· τὴν τουρκικὴν καὶ ὁμιλῶ καὶ γράφω· ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ὡραία πόλις· ἡ πατρίς σας εἶναι μακρὰν (ἀπέχει) ἐντεῦθεν; εἶναι δέκα ὀκτὼ ὥρας μακράν.

ΜΑΘΗΜΑ 21.

عثمانلى 'Οσμανλῆ, 'Οθωμανός	درسعادت τέρι σεατέτ, Κωνσταντινούπολις
(τὴν ὑπηκοότητα)	
اهل اسلام ἔχλι ἰσλὰμ ἢ	كليسا κελισά, ἐκκλησία
مسلم μουσλίμ, Μωαμεθανός	جامع τζαμί, τέμενος
(τὸ θρήσκευμα)	لسان λισάν, γλῶσσα
غير مسلم γάϊρι μουσλίμ, μὴ	يالان γιαλάν, ψεῦδος, ψευδὴς
Μωαμεθανός]	ير γέρ, γῆ, τόπος
خرستيان χριστιάν, χριστιανός	آى ἄϊ, σελήνη, μήν
تخت پاى τάχτ, πρωτεύουσα	هفته χαφτά, ἑβδομὰς

ملت μιλλέτ, ἔθνος	يول γιόλ ἢ τεμὶρ γιόλ ἢ
چپ χέπ, πᾶς-α-ᾶν	دوغرى τοὺ-ῥὲρ σι-
يرلو γερλί, ὁμοῦ	δηρόδρομος]
ايله ἰλέ, διά, μετὰ	
قدر κατὰρ	τοσοῦτος-η-ον
شوقدر κατὰρ σοῦ	
اوڭدر κατὰρ ὦ	
نه قدر κατὰρ νὲ	πόσος-η-ον;

πόσον σᾶς ἀγαπῶ; (κατὰ λέξιν, σᾶς ἀγαπῶ πόσον;)

بو كون آيك قاچنجى σήμερον πόσας τοῦ μηνὸς ἔχομεν; (κατὰ λέξιν, σήμερον τοῦ μηνὸς πόση εἶναι;)

بشنجى آيك ἔχομεν πέντε (τοῦ μηνὸς πέντε εἶναι).

شباط يكرمى سكز كوندز ὁ Φεβρουάριος ἔχει εἴκοσιν ὀκτὼ ἡμέρας (ὁ Φεβρουάριος 28 ἡμέραι εἶναι).

'Ιανουάριος ڭانون ثانى κανοῦνι	Αὔγουστος آغستوس ἀγουστὸς
[δανὶ	Σεπτέμβριος ايلول ἐϊλοὺλ
Φεβρουάριος شباط σουπὰτ	'Οκτώβριος تشرين اول τεϱίνι
Μάρτιος مارت μὰρτ	[ἐββὲλ
'Απρίλιος نيسان νισὰν	Νοέμβριος تشرين ثانى τεϱίνι
Μάϊος مايس μαΐς	δανὶ
'Ιούνιος حزيران χαζιρὰν	Δεκέμβριος ڭانون اول κανοῦνι
'Ιούλιος تموز τεμοὺζ	[ἐββὲλ

§ 94. *Παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως.* Ἡ κατάληξις τῆς γενικῆς παραλείπεται καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν μη-

νῶν, τοῦ ἑπομένου ὀνόματος λαμβάνοντος τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν· π. χ. آي مارت ὁ μὴν τοῦ Μαρτίου, ἀντὶ مارتي.

Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν ὅταν μὲν ὦσι μόνα κλίνονται ὡς ὅλα τὰ ὀνόματα· μετὰ δὲ τῆς λεξεως اى αὐτὰ μὲν μένουσιν ἄκλιτα, κλίνεται δὲ μόνον ἡ λέξις اى ὡς ἑξῆς: Ὀνομ. آي مارت — Γεν. آيك مارت — Δοτ. آيه مارت — Αἰτ. آيى مارت.

§ 95. *Ἐπίθετον.* Τὸ ἐπίθετον هپ (πᾶς) ἢ προηγεῖται τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὅπερ προσδιορίζει, ὡς ὅλα τὰ ἐπίθετα· ἢ λαμβάνει τὰς καταληκτικὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας καὶ γίνεται هپز χέπ-ημζ πάντες ἡμεῖς, هپكز χέπ-ηνζ πάντες ὑμεῖς, هپسى χέπ-ησν πάντες αὐτοί· τότε δὲ τὸ οὐσιαστικὸν ἢ ὑπονοεῖται ἢ προηγεῖται κατὰ γενικήν· π. χ. هپسى يالڤلرك **ڤالڤ-لارﻧ χέπ-ησν** τῶν ἰχθύων ὅλοι, ἤτοι ὅλοι οἱ ἰχθῦς.

§ 96. *Προθέσεις.* Ἡ ايله σημαίνει τὸ ὁμοῦ (μετὰ) ἢ τὸ ὄργανον (διὰ) καὶ συντάσσεται ὡς καὶ ἡ ندر (§ 35), ἤτοι ὀνομαστικῇ μέν, μετὰ κυρίων καὶ προσηγορικῶν ὀνομάτων· π. χ. ايله احمد افندى μετὰ τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη· **ايله چاق ڤπτσάκ ايله** διὰ μαχαίρας· γενικῇ δέ, μετὰ προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐκτὸς τῆς τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου, καὶ μετὰ δεικτικῶν καὶ ἐρωτηματικῶν τοῦ ἑνικοῦ μόνον ἀριθμοῦ· π. χ. ايله بڭ μετ' ἐμοῦ· ايله كيم μετὰ τούτου· ايله كيمك μετὰ τίνος; κτλ.

Μετὰ δὲ τῆς προσωπικῆς τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου

καὶ μετὰ τῶν δεικτικῶν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται ὀνομαστικῇ· π. χ. ايله لر ايله μετ' αὐτῶν· ايله بونلر μετὰ τούτων κτλ.

Ἡ ἀντωνυμία αὕτη ὅταν σημαίνῃ τὸ ὁμοῦ ἀκολουθεῖται πολλάκις ὑπὸ τοῦ برابر **περαπὲρ** (ὁμοῦ)· ὡς افندى احمد برابر ايله ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη.

Ἡ δὲ πρόθεσις ده (ἐν) μετὰ χρόνου δηλωτικῶν λέξεων σημαίνει *διάρκειαν*, ἤτοι τὸ ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος γινόμενον· π. χ. شو كتابى بر كونده اوقودم τὸ βιβλίον τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ (ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας) ἀναγινώσκω.

Ἐπὶ χρονολογίας, ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ δοτικῇ· π. χ. ده درت آيك τῇ τετάρτῃ τοῦ μηνός.

Ἐπὶ τῆς ἐννοίας ταύτης πολλάκις παραλείπεται· ὡς بو كون (ἀντὶ ده بو كون) τῇ σήμερον· هفته بو (ἀντὶ ده هفته بو) τὴν ἑβδομάδα ταύτην.

§ 97. *Ἐθνικὰ ὀνόματα.* Ταῦτα εἶναι ἐν χρήσει οὐσιαστικῶς τε καὶ ἐπιθετικῶς· ὡς οὐσιαστικὰ κλίνονται καὶ τίθενται εἰς ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ ὁ λόγος· رومى **ρουμ-ουμ** εἶμαι ὀρθόδοξος (ρωμαῖος)· تركلرى سورم **τουρκ-λερὶ σεβέριμ** ἀγαπῶ τοὺς Τούρκους· ارمنيلرك خانملرى **ἐρμενιλερὶν χανελερὶ** τῶν Ἀρμενίων αἱ οἰκίαι.

Ὡς ἐπίθετα δέ, προηγοῦνται καὶ μένουσιν ἄκλιτα, ἡ δὲ λέξις πρὸς ἣν ἀναφέρονται λαμβάνει τὴν καταληκτικὴν

ἀντωνυμίαν ς ή ως π. χ. ملی روم **ροὺμ μιλλετ-ί** τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος (τῶν Ρωμαίων τὸ ἔθνος)· لسانی روم **ροὺμ λισαν-ί** ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα (ἡ γλῶσσα τῶν Ρωμαίων).

ΘΕΜΑ.

٣٩

مسلم غیر مسلم همچز عثمانلی‌یز همچز بر دولتك تبعه‌سندن دولتمز دخی دولت علیهٔ عثمانیه‌در محله‌كزك اهالیسی هپ اهل اسلامدر دولت علیه‌نك پایتختی درسعادتدر برلین شهری آلمانیا پایتختیدر یهودی ملتی اسکی ملتلردندر بن كلیسایه كیدیورم محمد افندی جامعدن كلیور ترك لسانی كوزل بر لساندر آرناود ملتنی سورم شو كتابی ایكی كونده اوقورم یالان سویلیورسكز اوچ كونده فرانسه‌یه كیدرم بن دمیر یول ایله ویانه‌دن پارسه كیدر ایكن ذكی افندی اورادن استانبوله كلیور ایدی ازمیره فصل كیدرسكز كی ایله كیدرز بر هفته قاچ كوندر یدی كوندر بوكون آیك قاچیدر اون طقوزی آی بزدن نه قدر اوزاقدر

٤٠

شرابكز نه قدردر شرابز سزكی قدر دكلدر سزكندن دها آزدر بزم سزك قدر شرابز یوقدر بزم الما آغاچلرمز سزك

آیوه آغاچلركز قدردر قنغی آیه‌یز شباطده دكلی‌یز تشرین ثانیده پارسه ایدم كونلرك اوزونی حزیران آینده و الك قیصه‌سی كانون اولده‌در امینه خانم افندی ذكیه خانم افندی ایله برابر كیدیور شوكت افندی یكله چارشویه كلك استیور ذات مالیكز مخدوم ایله برابر پارسه‌می كیدیورسكز سز یكی قاشیق ایله یورسكز احمد افندی الیله یمك استیور بو چوجقله مكتبه كیم كیتك استیور بونكله بن كیدرم

40

Ὁ μικρότερος τῶν μηνῶν εἶναι ὁ μὴν Φεβρουάριος· ἡ μακροτέρα τῶν ἡμερῶν εἶναι ἡ ἐννάτη τοῦ μηνὸς Ἰουνίου· ἡ βραχυτέρα ἡμέρα εἶναι ἡ ἐννάτη Δεκεμβρίου· τὸ ἔαρ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Μαρτίου μηνός· τὸ ῥοδινόπωρον δὲν εἶναι τόσον ὡραῖον, ὅσον τὸ ἔαρ· οἱ μῆνες τοῦ Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου, εἶναι ῥοδινοπωρινοί· ὁ Μάρτιος ἔχει ἡμέρας τριάκοντα μίαν· ἡ ἑβδομὰς ἔχει ἡμέρας ἑπτά· πόσοι εἶναι οἱ ἄνθρακές σας; οἱ ἄνθρακές μας δὲν εἶναι τόσοι, ὅσα τὰ ξύλα μας· ὁ σάπων σας εἶναι περισσότερος τοῦ ἡμετέρου· ἡ ζάχαρίς σου δὲν εἶναι τόση, ὅση ἡ ἰδική μου· τὸν Αὔγουστον δὲν ἤμην ἐδῶ· ὁ Κωνσταντῖνος παίζει ὁμοῦ μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ γείτονός σας, Ἀχμέτ· ὁ Ρεοὺφ βένς τρώγει ὁμοῦ μετὰ σοῦ· ὁ Μιδὰτ ἐβένδης ἀναγινώσκει μετ' ἐμοῦ· ὁ Ὀσμὰν βένς πίνει διὰ τοῦ ποτηρίου ὕδωρ· ἐγὼ τρώγω τὸν ἰχθὺν διὰ τῆς χειρός· σὺ διὰ τῆς περόνης καὶ τοῦ μαχαιρίου τρώγεις.

41

Πόσας ἔχομεν τοῦ μηνός; εἴκοσι δύο· σήμερον εἶναι ὀκτὼ τοῦ μηνός, ἡμέρα παρασκευή· ὅλοι (μας) εἴμεθα ἀδιάθετοι· ὑμεῖς ὅλοι (σας) εἴσθε συγγενεῖς· ὅλοι (των) εἶναι εὐχαριστημένοι ἀπὸ σέ· τὸ ἀρμενικὸν ἔθνος δὲν εἶναι τόσῳ ἀρχαῖον, ὅσῳ τὸ ἰουδαϊκόν· ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους· οἱ ὑπήκοοι τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους πόσα ἔθνη εἶναι; μωαμεθανοί, χριστιανοί, ἰουδαῖοι, ὅλοι εἴμεθα ὀθωμανοί· μεταβαίνω διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Ἀδριανούπολιν· ἡ Σμύρνη εἶναι ὡραῖος τόπος· οἱ κάτοικοι τῆς Σμύρνης εἶναι ἑκατὸν χιλιάδες ψυχῶν· ψεῦδος λέγετε· ἐν Ἰωαννίνοις δὲν ὑπάρχει σιδηρόδρομος· ἐν Θεσσαλονίκῃ ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες καὶ γράφοντες τὴν ἑβραϊκὴν εἶναι πολλοί· ἀγαπῶ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν· εἶναι μία ὡραία γλῶσσα· οἱ Ρωμαῖοι τῆς Σμύρνης εἶναι ὅλοι ἐλεύθεροι ἄνθρωποι.

ΜΑΘΗΜΑ 22.

Ἀόριστος—Ὑπερσυντελικός.

Ἀόριστος: آرادم **αραϫὴμ** ἐζήτησα, آرادك **αρα-ϫὴν** ἐζήτησας κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 82. 1).

Ὑπερσυντελικὸς (ἐξ ἀορίστου): ايدم آرادى **αραϫὴ ὴτὴμ** εἶχον ζητήσει, ايدك آرادى **αραϫὴ ὴτὴν** εἶχες ζητήσει κτλ. (βλ. αὐτόθι 2).

صاتمق **σατ-μάκ**, πωλεῖν	آلمق **ἀλμάκ**, λαμβάνειν
ويرمك **βερ-μέκ**, διδόναι	ديمك **τὲϊ-μέκ**, λέγειν, καλεῖν
آلق **ἀγϫάκ**, ποῦς	كوزكوكلق **κουλάκ**, οὖς, ὠτίον
يوزيوز **γϫὸζ**, πρόσωπον	انسان **ἰνσάν**, ἄνθρωπος
قره **καρά**, μέλας	صاغ **ϫαϊ̯**, κύκνους
صاغ ضعيف **ϫαϊ̯**, ἀδύνατος	قرال **κουμράλ**, καστανόχρους.

صوغق آلمق (ψῦχος λαμβάνειν) κρυολογῶ· جانم ايستيور **τζανὴμ ἰστίγιορ** (ἡ ψυχή μου θέλει) ἐπιθυμῶ, ὀρέγομαι.

Ὀνόματα γλωσσῶν: آلمانيجه **ἀλεμάνγα-τζα** ἡ Γερμανικὴ γλῶσσα, καὶ Γερμανιστί· انگليزجه **ἰνγκιλίζ-τζε** ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα, καὶ Ἀγγλιστί· فرانسزجه **φρανσίζ-τζε** ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα, καὶ Γαλλιστί.

§ 98. *Ἀόριστον ὄνομα*. Εἴδομεν (§ 52) ὅτι ὅταν τὸ ὄνομα συνοδεύηται ὑπὸ τῆς ἀορίστου ϫ (τίς, τί) ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ ἀνάρθρῳ καὶ ἀορίστῳ.

Ἐπειδὴ ἡ ἀόριστος ϫ δὲν ἔχει πληθυντικόν, τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῷ πληθυντικῷ ἐπέχει ἡ بعض **πάζη τινές**· π. χ. آدم ϫ ἄνθρωπός τις, آدملر بعض ἄνθρωποί τινες· چوجق ϫ παιδίον τι· چوجقلر بعض παιδία τινά.

Ἡ ἀντωνυμία αὕτη καθ' ἑαυτὴν μὲν εἶναι ἄκλιτος· κλίνεται δὲ ὁμοῦ μετὰ τῶν καταληκτικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐξηγουμένων παρ' ἡμῖν διὰ γενικῆς διαιρετικῆς π. χ.

بعضمز ڤازى-مڭز καὶ بعضلرمز ڤازىلار-مڭز, } τινὲς ἐξ ἡμῶν

بعضكز ڤازى-ڭز καὶ بعضلركز ڤازىلار-ڭز. } τινὲς ἐξ ὑμῶν

بعضيسى ڤازى-سى καὶ بعضيلرى ڤازى-لرڭ } τινὲς ἐξ αὐτῶν

Τὸ ى ὡς ἀόριστος ἀντωνυμία ἢ προτάσσεται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει· π. χ. ى قارى γυνή τις· ἢ ἐπιτάσσεται, καὶ τότε τὸ μὲν ὄνομα τίθεται κατὰ γενικήν, τὸ δὲ ى λαμβάνει κατὰ τὸν κανόνα (§ 34) τὴν καταληκτικὴν ى· π. χ. ى چوجغك τοῦ παιδὸς (ἤτοι τῶν παίδων) τις, ى قارينك τῆς γυναικὸς (ἤτοι τῶν γυναικῶν) τις.

Ἐπίσης καὶ τὸ بعض τινές· π. χ. بعض آدملر ἄνθρωποί τινες, καὶ بعضيسى آدملرك τῶν ἀνθρώπων τινές.

Ἡ διαιρετικὴ αὕτη γενικὴ ἐκφέρεται καὶ εἰς πληθυντικὸν διὰ τῆς προθέσεως دن ὡς ἑξῆς: ى چوجقلردن εἷς ἐκ τῶν παίδων· بعضلرى چوجقلردن τινὲς ἐκ τῶν παίδων.

§ 99. *Τὸ κύριον ὄνομα ἐπὶ ἀορίστου.* Ἐπὶ δὲ κυρίων ὀνομάτων ἀγνώστων προσώπων μετὰ τὸ κύριον ὄνομα τίθεται ἀμέσως ἡ λέξις امنه vaqnyá (ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ), σύν-

τοῦ لر ὄνομα, ἐκ τῆς καταληκτικῆς ى τραπείσης εἰς ى καὶ ἐκ τῆς προθέσεως ده καὶ εἶτα ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία ى τις· π. χ. بريسى امنده افندى نامنده على εἷς ὀνόματι Ἀλῆ ἐφένδης· ἢ τίθεται ἁπλῶς ἡ λέξις لر· π. χ. بريسى لر على εἷς ὀνόματι Ἀλῆς.

§ 100. *Ὑποκείμενον ἀόριστον.* Καθὼς ἐν τῇ συνδετικῇ προτάσει (§ 53), οὕτω καὶ ἐν τῇ ρηματικῇ τὸ ὑποκείμενον ὅταν ᾖ ἄγνωστον ἐπιτάσσεται, προηγουμένων καὶ τῶν δύο ἀντικειμένων, δηλαδὴ τοῦ ἀμέσου καὶ τοῦ ἐμμέσου, ὡς καὶ τοῦ τοπικοῦ καὶ χρονικοῦ προσδιορισμοῦ· π. χ. بو سوزى بكا امنده افندى نامنده على τὸν λόγον τοῦτον μοί εἶπεν εἷς ὀνόματι Ἀλῆ ἐφένδης· بريسى كلدى دون بورايه χθὲς ἐνταῦθα ἦλθέ τις.

§ 101. *Διπλοῦν ἀντικείμενον.* Ὅταν τὸ ῥῆμα συντάσσηται διπλῷ ἀντικειμένῳ, τότε τὸ ἄμεσον ἤτοι τὸ κατ' αἰτιατικὴν προτάσσεται μέν, ἐὰν ᾖ γνωστόν, καὶ ἐπιτάσσεται τὸ ἔμμεσον τὸ κατὰ δοτικήν· π. χ. بن اوكتابى سكا ويردم ἐγὼ ἐκεῖνο τὸ βιβλίον σοὶ ἔδωκα

Ἐπιτάσσεται δέ, ὅταν ᾖ ἀόριστον, προτασσομένου τοῦ ἐμμέσου· π. χ. بن سكا بر كتاب ويردم ἐγὼ σοὶ ἔδωκα ἓν βιβλίον.

§ 102. *Ἀντικείμενον καὶ κατηγορούμενον.* Ὅταν ἐν τῇ προτάσει ὑπάρχῃ ἀντικείμενον καὶ κατηγορούμενον, προτάσσεται τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐπιτάσσεται τὸ κατηγο-

ρούμενον· π. χ. ورمیورم ضعیف سزی ὑμᾶς ἀδύνατον βλέπω.

§ 103. *Σύνταξις.* Τὸ دیمك ἐεμὲκ *λέγειν* συντάσσεται διπλῷ ἀντικειμένῳ, ὡς καὶ τὸ ἡμέτερον *λέγειν*· π. χ. سویلدی بونی ایمدی توتو ایتمدی.

Ἐν δὲ τῇ σημασίᾳ τοῦ *καλεῖν*, ὀνομάζειν, τὸ ἡμέτερον κατ' αἰτιατικὴν ἀντικείμενον τίθεται ἐν τῇ τουρκικῇ κατὰ δοτικήν· π. χ. دیرلر بوکا قیا یالغی توتو (κατὰ λέξιν, τούτῳ) κωδιὸν καλοῦσι.

§ 104. *Τιμητικά.* Αἱ χάριν τιμῆς ἢ μετριοφροσύνης λέξεις داعیکز ṫaï-vïz, بنده‌کز ṗende-vïz, τίθενται μετὰ τὰ κύρια ὀνόματα· کز بنده افندی احمد ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ὁ θεράπων σας· داعیکز افندی رؤف ὁ Ρεοὺφ ἐφένδης ὁ εὐχέτης σας.

Ὑποκοριστικά. Τὰ ὀνόματα γίνονται ὑποκοριστικὰ διὰ τῆς καταλήξεως جق ṫzïk ἢ جغز ṫzïgaz μετὰ δασυφώνων, καὶ چك ṫzïk ἢ جکز ṫzïgèz μετὰ λεπτοφώνων (Βλ. Γραμ. σ. 141, στ').

ΙΥ ἀνὰ *μήτηρ*· اناجق ἀna-ṫzïk *προσφιλὴς μήτηρ* (μητερίτσα)· بابا ṗaṗa *πατὴρ*· بابجق ṗaṗa-ṫzïk *προσφιλὴς πατὴρ* (πατεράκης).

ΘΕΜΑ.

٤١

اومی صاتدم کیمه رؤف بکه قاچه یکرمی بیك غروشه سعید افندی کرازی النمش پاره‌یه الدی لطیف افندی سکا نه ویردی نه دیمك استیورسکز شو آغاجه پورتقال و اکا الما آغاجی دیرلر

نوری افندی او چیچکی بکا ویردی ذات عالیکز بکا بر ساعت ویردیکز بوکون بك افندی برادرکز و خانم همشیره‌کز کیفسز ایمشلر انسانك ایکی آیاغی و ایکی الی و ایکی کوزی و ایکی قولاغی واردر بو آدمك یوزی اسمر و اللری بیاضدر بزم دیشلرمز چوروکدر برادر بنده‌کزك صاچی قره و بیغی قرال و کوزلری ماویدر سزی شوکت بك نامنده بریسی آرادی دون یازیخانه‌کزه بر ذات کلدی دون بزه بر بیاض کدی کتیردیلر

٤٢

درسمی اوقودم ایدی تعلیمکی یازدك ایدی جانکز نه ایستیور ایدی بر قدح شراب ایچدك ایدی قارپوز یدیکز ایدی انلر درسه باشلادیلر ایدی بونی کیم سویلدی بریسی سویلدی قلمی کیمه ویردیکز چوجغك برینه سزی مکتب شاکردلرندن بریسی ایستیور جویزلرك هپسی ایو دکل بعضیسی صاغلام و بعضیسی چوروکدر مخدوم قسطاکی بنده‌کز برآز کیفسزدر چوجقجغز فناحالده‌در باباجغم! قارنم آج جانم پنیر اتمك ایستیور آناجغم! اویقوم یوقدر خانم قزلك الجکزنده نه وار اوجکزمز بك کوزل

بر برده در دولتخانه كزك اون درت اوطه سی و بر مطبخی و ایکی بغچه سی واردر فقیرخانه مك اوچ اوطه سی واردر

42

Σοὶ ἔφερα ἓν χρυσοῦν ὡρολόγιον· μοὶ ἔδωκας ἓν ζεῦγος μεταξωτῶν περικνημίδων· ὁ ἐξάδελφός σας (ἐκ θείου πρὸς πατρὸς) ἐπώλησεν ἡμῖν ἐκεῖνο τὸ λινοῦν ρινόμακτρον· ἀντὶ πόσων ἠγοράσατε ἐκεῖνον τὸν μάλλινον τάπητα· ἀντὶ 480 γροσίων ἠγοράσαμεν ἐκείνας τὰς δώδεκα μεταξωτὰς καθέδρας· ἐὰν ἐγὼ δὲν εἶμαι πλούσιος, τί πρὸς σέ; ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἐπ' ἐμοὶ (εἰς τὸ χέρι μου)· ὑπάρχει μὲν παρ' ἡμῖν εἷς κύων, δὲν εἶναι ὅμως ἡμέτερος· εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ μου Χαϊρῆ βέη· ἡ γεῦσις τοῦ οἴνου τούτου εἶναι ὀξεῖα· ἡ γεῦσις τοῦ μήλου τούτου δὲν εἶναι κακή· ἐνῷ τοῦτο εἶναι χρυσόμηλον, ἡ γεῦσίς του εἶναι γεῦσις λεμονίου· ἐὰν ἐγὼ δὲν ἔχω χρήματα, ἐκεῖνον τί τὸν μέλει; ποῦ εἶναι ὁ σκίμπους; ἰδοὺ πλησίον σου εἶναι· χθὲς πλησίον ὑμῶν ὑπῆρχε κύριός τις· τίς ἦτο; τὸ ὡρολόγιον εἶναι πλησίον σας; ἐὰν τὰ ἐνδύματά μου εἶναι ἐσχισμένα, τί πρὸς ὑμᾶς· ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ὁμιλεῖ τὴν γαλλικήν· ἐγὼ ὁμιλῶ τὴν γερμανικήν· ὁ φίλος ἡμῶν Σεβκὲτ βέης ὁμιλεῖ καλὰ τὴν ἀγγλικήν.

43

Σοὶ εἶχον φέρει ἕνα μικρὸν ἄρτον· μοὶ εἶχες πωλήσει τὸν κῆπόν σου· σοὶ εἶχον δώσει ἓν χειρόμακτρον βαμβακερόν· εἴχομεν ἀρχίσει νὰ γράφωμεν τὸ θέμα· εἴχετε ἔλθει εἰς ἡμᾶς·

εἶχον ζητήσει ἐν τῷ γραφείῳ τὸν ἀνεψιόν σας· ποῦ εἶναι ἡ οἰκία σας; ἡ πτωχικὴ μου οἰκία εἶναι ἐν Γαλατᾷ, κατὰ τὴν ὁδὸν Καράκιοϊ, ὑπ' ἀριθμὸν 64· ἡ οἰκία σας ξυλίνη εἶναι ἢ λιθίνη; τίνος εἶναι τὸ μέγαρον ἐκεῖνο; εἶναι τοῦ Χασὰν πασᾶ· ἐγὼ τίνα ἔχω; δὲν ἔχω κανένα· πῶς δὲν ἔχετε κανένα; δὲν ἔχετε δύο ἀδελφούς; τίνα συγγένειαν ἔχετε μετὰ τοῦ κ. Δημητράκη; ποῖον μέρος εἶναι ἐκεῖνο; δὲν εἶναι τὸ Σταυροδρόμιον; εἶχον ἰδει τὸν πατέρα σας ἐν τῇ γεφύρᾳ· τὸ διαμέρισμά σας εἶναι μακράν; οὐχί, εἶναι πολὺ πλησίον· ἐκεῖνο τὸ βαρέλιον εἶναι βαρέλιον οἴνου ἢ ρακῆς; πόσον οἶνον ἔχετε; ἔχομεν ἓν βαρέλιον οἶνον· ὁ οἶνός μας δὲν εἶναι τόσος, ὅση ἡ ρακῆ μας.

ΜΑΘΗΜΑ 23.

Ἀναφορικὴ μετοχὴ ἐκ τοῦ ἀορίστου.

آرادیغ-ی **ἀραϑηγ-ὴμ** ὁ, ἡ τὸ ζητούμενόν μου, ἤτοι ἐκεῖνος, η, ο, τὸν ὁποῖον, αν, ον ζητῶ ἢ ἐζήτησα.

آرادیغ-ك **ἀραϑηγ-ὴν** ὁ, ἡ, τὸ ζητούμενόν σου, ἤτοι ἐκεῖνος, η, ο, τὸν ὁποῖον, αν, ον ζητεῖς ἢ ἐζήτησας.

§ 105. Ἡ ὡς ἀνωτέρω σύνθετος ἀναφορικὴ μετοχὴ γινομένη ἐκ τοῦ α' πληθυντικοῦ προσώπου τοῦ ἀορίστου μετὰ τῶν καταληκτικῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν (βλ. γραμ. σ. 96,

2 κ'.) προτάσσεται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει, ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἡ ἐν τῷ 20 μαθήματι σημειωθεῖσα ἀναφορικὴ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος μετοχὴ (§ 88)· διαφέρει ὅμως ἐκείνης καθότι αὕτη ἀναλύεται ἐν τῇ ἑλληνικῇ δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ἥτις εἶναι *ἀντικείμενον*· ὡς اوقودیغم درس **ὀκουτουγοὺμ τὲρς** τὸ μάθημα, τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσα· صاتدیغك او **σατπιγὴν ἔδ** ἡ οἰκία τὴν ὁποίαν ἐπώλησας κτλ. ἐνῷ ἡ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἀναφορικὴ μετοχὴ ἀναλύεται πάρ' ἡμῖν δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, ἥτις εἶναι ὑποκείμενον· ὡς آدم اوقور یازار ر *ἄνθρωπος ἀναγινώσκων* (ὅστις ἀναγινώσκει) καὶ γράφων (ὅστις γράφει) τουρκιστί.

Καίτοι ἡ ἐν τέλει τῆς μετοχῆς ταύτης καταληκτικὴ ἀντωνυμία δεικνύει τὸ ὑποκείμενον, οὐχ ἧττον ἀντιθέσεως χάριν ἢ ἐμφάσεως, λαμβάνει ἐκ περισσοῦ ὡς ὑποκείμενον προσωπικὴν ἀντωνυμίαν κατὰ γενικὴν πτῶσιν· π. χ. صاتدیغم او ἡ οἰκία, ἣν ἐγὼ ἐπώλησα· او صاتدیغك او ἡ οἰκία, ἣν σὺ ἐπώλησας· او صاتدیغی کی ἡ οἰκία, ἣν ἐκεῖνος ἐπώλησε κτλ.

Ἡ μετοχὴ αὕτη δύναται ν' ἀναλυθῇ ἐν τῇ τουρκικῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς د (κι) ὅστις, ἥτις, ὅ,τι· π. χ. او الدیغم ات ἢ الدم د ات او **ὦ ἔτ κὶ ἀλτήμ,** ἐκεῖνο τὸ κρέας, ὅπερ ἠγόρασα· کیدیکك یدیکك ἢ کیدیکك د کیدی او **ὦ ἐτμὲκ κὶ γετὶν** ἐκεῖνος ὁ ἄρτος, ὃν ἔφαγες.

Ἑπομένως αἱ τοιαῦται ἀναλελυμέναι ἀναφορικαὶ προτάσεις δύνανται νὰ συμπτύσσωνται διὰ τοιαύτης ἀναφορικῆς μετοχῆς.

اولق **ὠλ-μάκ,** γίγνεσθαι	آغرمق **ἀγρη-μάκ,** πονεῖν
قالق **καλ-μάκ,** μένειν	یاغمق **γιαγ-μάκ,** βρέχειν
آچجی **ἀτ-τζῆ,** μάγειρος	قار **κάρ,** χιών
قپوجی **καπου-τζῆ,** θυρωρὸς	یاغمور **γιαγμούρ,** βροχὴ
قادین **κατὴν** (خاتون) γυνὴ	قار یاغمق **χιονίζειν**
دیشی **τισί,** θῆλυς	یاغمور یاغمق **βρέχειν**
آرسلان **ἀρσλάν,** λέων	کوی **κιόϊ,** χωρίον
حیوان **χαϊβάν,** ζῶον	قصبه **κασαπά,** κωμόπολις
دشی **τισέ,** φιάλη	ات **ἔτ,** κρέας
ولی **φιλάν,** ὁ, ἡ τὸ δεῖνα	قوزو **κουζοῦ,** πρόβατον
خدمتچی **χιτμετ-τζῆ,** (κοινῶς [خزمتچی]), ὑπηρέτης	قوزی **κουζοῦ,** ἀρνίον
صیغر **σηγήρ,** βοῦς.	

Κύρια ὀνόματα: حسن Χουσνὴ· عبد الرحمن **Ἀπτ-ουρ-ραχμάν**· مصطفی **Μουσταφά**· عزت **Ἰζζέτ**· فؤاد **Φουάτ**· قره **Καμὲρ** (γυν.)· عزیز **Ἀζιζὲ** (γυν.)· عنایت **Ἰναγὲτ** (γυν.).

§ 106. *Ἀπαρέμφατον τοῦ συνδετικοῦ.* Ἐπειδὴ τὸ συνδετικὸν ἢ ἄλλως βοηθητικὸν τῆς Τουρκικῆς εἶναι ἐλλειπές, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ οἱ ἄλλοι ἐλλείποντες αὐτοῦ χρόνοι ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ اولق γίγνεσθαι.

Τὸ ῥῆμα τοῦτο μετ' ἐπιθέτων σχηματίζει σύνθετα ῥήματα· π. χ. اولق خسته ἀσθενῆ γίγνεσθαι, ἀσθενεῖν· زنكين اولق πλούσιον γίγνεσθαι, πλουτεῖν.

§ 107. *Διάκρισις γένους.* Ἐπί τινων ὀνομάτων, κοινῶν μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τίθεται πρὸς διάκρισιν μετὰ τὸ ὄνομα ἡ λέξις قادن γυνὴ ἢ قز κόρη, ὅταν πρόκηται περὶ γυναικός· π. χ. آشجی μάγειρος, قادن آشجی μαγείρισσα· خدمتجی ὑπηρέτης, قادن خدمتجی ὑπηρέτρια, θεραπαινίς.

Ἐπὶ ζώων δέ, προτάσσεται τοῦ κοινοῦ ὀνόματος ἡ λέξις دیشی θῆλυς· π. χ. آرسلان λέων, دیشی آرسلان λέαινα.

§ 108. *Ἀόριστος ἀντωνυμία.* Ἡ دیمی (δεῖνα) προηγεῖται τοῦ ὀνόματος· π. χ. افندی دیمی ὁ δεῖνα κύριος.

Αὕτη ἐπαναλαμβάνεται ὡς τὸ ἡμέτερον ὁ δεῖνα καὶ ὁ τάδε, καὶ κοινῶς προφέρεται καὶ **فلان**· دیمی دیمی **فلان فلان**· ἐνίοτε δὲ λαμβάνει ἐν τέλει καὶ τὸ μόριον جه· ὡς **دیمی فلانجه**.

§ 109. *Τιμητικά.* Ὅταν ὦσι πολλὰ τὰ κύρια ὀνόματα, τότε αἱ λέξεις غه—ياشی—يك—افندی πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως κατόπιν ἑκάστου κυρίου ὀνόματος, τίθενται ἅπαξ ἐν τέλει εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν· π. χ. حسنی و مصطفی افندیلر οἱ κύριοι Χουσνῆς καὶ Μουσταφᾶς· عبد الرحمن و فؤاد پاشالر οἱ πασάδες Ἀπτ-ουρ-ραχμὰν καὶ Φουάτ.

§ 110. *Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τιμήματος.* Ὅταν ἐν τῇ προτάσει ὑπάρχωσιν ἄμεσον καὶ ἔμμεσον ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμὸς τοῦ τιμήματος, οὗτος τίθεται τελευταῖος ἀμέσως πρὸ τοῦ ῥήματος· π. χ. احمد افندی یه دکای یکا اون ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης μοὶ ἐπώλησε τὴν οἰκίαν ταύτην διὰ δέκα χιλιάδας γρόσια.

Ἐπανάληψις λέξεως. Τὸ ἐπίθετον χάριν ἐπιτάσεως τῆς ἐννοίας ἐπαναλαμβάνεται· π. χ. صيجاق صيجاق *ζεστὸν ζεστόν*, ἤτοι *θερμότατον*· صوق صوق *ψυχρὸν ψυχρόν*, *κατάψυχρον*.

Ἔν τισι δὲ προτάσσεται ἁπλῶς συλλαβὴ ὁμοία τῇ ἀρχικῇ συλλαβῇ τοῦ ἐπιθέτου· ὡς سيم سيم سلم سياه *σιμσιὰχ κατάμαυρος* (βλ. γραμ. σελ. 42, β').

Ἐν δὲ τῇ οἰκιακῇ γλώσσῃ ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ συνωνύμου τὸ ὄνομα, ἀφαιρουμένου τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῆς γράμματος καὶ προστιθεμένου ἀντ' αὐτοῦ τοῦ γράμματος ρ· ὡς كتاب كتاب κι-τὰπ μι-τάπ, *βιβλίον* (μιβλίον)· قلم قلم κα-λὲμ μα-λὲμ *κάλαμος* (μάλαμος). ليمون ليمون λι-μὸν μι-μὸν *λεμόνιον* (μεμόνιον)

Ὀνόματα κρεάτων. Ταῦτα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ζώου καὶ τῆς λέξεως اتی *κρέας* μετὰ τῆς καταληκτικῆς ى· π. χ. قوزو اتی κοζοὺν ἐτ-ὶ *προβάτου κρέας*, ἤτοι *πρόβειον κρέας*· صيغير اتی *βοὸς κρέας*, ἤτοι *βόειον κρέας* κτλ.

Χωρητικότης. Διὰ τῆς καταλήξεως لق λὶκ διὰ τὰ δασύφωνα ἢ لك λὶκ διὰ τὰ λεπτόφωνα, σχηματίζονται ἐπίθετα χωρητικότητος δηλωτικά· π. χ. اوقه اوقه ὀκά, اوقه‌لق اوقه-λὶκ ὁ ἔχων βάρος ὀκάς, ἢ

ὁ χωρῶν μίαν ὀκκάν· بك یکلك πεν-λὶκ χιλιάρικον, ἤτοι δοχεῖον χωρητικότητος χιλίων δραμίων, ἢ 2]12 ὀκκάδων· قاچ πόσος; قاچلق κατσ-λὶκ τῶν πόσων (ὀκκάδων δηλαδή);

٤٣

الدیغم ات قویون اتی‌در صیغیر اتی دکادر ایچدیکك صو بك
لذیذدر صاتدیغی او کارکیردر اوقودیغمز درس بك قولایدر
یازدیغمز شی کوردم ارادقلری دکان بو دکلدر بنم کتیردیکم
شیشه شودر سنك یدیکك قوزی اتی ایی دکل ایمش انك بزه
ویردیکی کل بو باغچه‌دندر بزم کوردیکمز ارسلانی اوده کوردی
سزك الدیغکز بغچه بزم دکل احمد افندینك ایدی انلرك دکی
ایستدکلری شی بودر باشم آغریور بو آشجی قادین عبدالرحمن
افندی قوناغنده‌در او آدم حسنی پاشانك قوناغنك قپوجیسی
ایمش آی اوغل! نه اولدك دون کیجه ژده قالدك برآز
صغوق الدم خسته اولدم فؤاد بك زنکین اولدی

٤٤

عزت و فؤاد و مصطفی بك افندیلر کلدیلر بو اوی بزه قاچه
ویرمك ایستیورسکز یکرمی بش بیك غروشه صاتارم پاره‌کز
وارمی بر پاره‌م یوقدر سزده دون بو قدر پاره وار ایدی نه

یاپدیکز بنم دکل بشقه‌سنك ایدی کیمك ایمش همشیره‌م قرك
بزده صیغیر اتی قدر قویون اتی یوقدر یمکی صیجاق صیجاق
یدیکز صوبی صغوق صغوق ایچدم قپو آپ اچیقدر شیشه
یومبوشدر یول طوس طوغریدر قر خاتونك اللری بم بیاضدر
مصطفی افندینك اللری سیم سیاهدر

ΘΕΜΑ

44

Εἶδον τὴν οἰκίαν· ἡ οἰκία, ἣν εἶδον, εἶναι τῆς Α. Ἐξοχ. τοῦ Ἰζζέτ πασᾶ· ἐζήτησας τὸν ἄνθρωπον· ὁ ἄνθρωπος, ὃν ἐζήτησας, σήμερον ἀναχωρεῖ εἰς Βερολῖνον· ἔγραψε τὸ θέμα· τὸ θέμα, ὅπερ ἔγραψεν, εἶναι πολὺ ἐκτενές· ἐπωλήσαμεν τὴν οἰκίαν· ἡ οἰκία, ἣν ἡμεῖς ἐπωλήσαμεν, δὲν εἶναι αὕτη· εἶναι ἐκείνη· ἠγοράσατε μῆλα· τὰ μῆλα, ἅτινα ὑμεῖς ἠγοράσατε, δὲν ἦσαν λέγει καλά· ἦσαν λέγει σεσηπότα· ἐκόμισαν ἄνθη· τὰ ἄνθη, ἅτινα οἱ κύριοι Μουσταφᾶς καὶ Φουὰτ ἐκόμισαν, δὲν εἶναι ταῦτα· χιονίζει· ἔβρεξε· χθὲς τὴν νύκτα ἐν τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ ἐχιόνισε· χθὲς ἐν τῇ κωμοπόλει ἡμῶν ἔβρεχε· ὁ κ. δεῖνα ἦλθε; τί ζητεῖ; θέλει νὰ σᾶς ἴδῃ· πόσων ὀκκάδων εἶναι τὸ βαρέλιον τοῦτο τοῦ οἴνου; ἐκείνη ἡ χιλίων δραμίων φιάλη πλήρης εἶναι ἢ κενή; τί ἔγινεν ἡ ἀδελφή σας κ. Ἰναγέτ; ποῦ μένει ὁ Φουὰτ ἐφένδης; ἀντὶ πόσου ἐπωλήσατε τῇ κυρίᾳ Νουριὲ τὴν οἰκίαν ταύτην; ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης ἐπλούτησεν· ἔχετε τόσα κυδώνια, ὅσα ῥόδια; ἡμεῖς ἔχομεν πε-

ρισσότερα δαμάσκηνα ἢ βερύκοκκα· ἐγὼ δὲν ἔχω ἄπια τόσα, ὅσα ροδάκινα· ὑμεῖς ὁμιλεῖτε τὴν Ἀγγλικὴν καὶ τὴν Γαλλικήν· ἐγὼ ὁμιλῶ τὴν Γερμανικήν.

45

Ἐγὼ μελετῶ τὸ μάθημα· τὸ μάθημα, ὅπερ ἐγὼ μελετῶ, εἶναι πολὺ δύσκολον· σὺ γράφεις τὸ γύμνασμα· τὸ γύμνασμα, ὅπερ σὺ γράφεις, εἶναι πολὺ σύντομον· ἐκεῖνος λέγει λόγον τινά· ὁ λόγος, ὃν ἐκεῖνος λέγει, δὲν εἶναι οὗτος· ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὸν παῖδα· ὁ παῖς, ὃν ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, εἶναι ἐκεῖνος· ὑμεῖς τρώγετε ἄρτον· ὁ ἄρτος, ὃν ὑμεῖς τρώγετε, εἶναι πολὺ νωπός· ἐκεῖνοι πίνουσιν ὕδωρ· τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐκεῖνοι πίνουσι, δὲν εἶναι πρόσφατον· ὁ μάγειρός μας ἀνεχώρησεν· ὁ ὑπηρέτης σας ποῦ μετέβη; εἰς τὴν οἰκίαν του ,πλησίον εἰς τὰ τέκνα του· ἡ θεραπαινὶς ἡμῶν Καμὲρ πόσων ἐτῶν εἶναι; εἶναι δέκα ἓξ ἐτῶν· εἶναι θυγάτηρ τοῦ ἡμετέρου θυρωροῦ Χουσεΐν ἀγᾶ· ἡ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ἄπτουρραχμὰν μαγείρισσα εἶναι θυγάτηρ ἐκείνης τῆς γραίας γυναικός· ὁ υἱὸς ἡμῶν Φεχὶμ βέης εἶναι παιδίον ὑγιέστατον· ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν ὑπάρχει μία ὁδὸς μακροτάτη καὶ εὐθυτάτη· ἀγαπῶ τὰς ἄσπρας σταφυλάς· ἡ σταφυλὴ ἐκείνη εἶναι κατάμαυρος· ὁ κῆπος οὗτος δὲν εἶναι ὁ κῆπος, ὃν ἡμεῖς γνωρίζομεν· ἔγινεν ὅλως διόλου διαφορετικός· ἀγαπῶ τὸ πρόβειον κρέας περισσότερον τοῦ βοείου· τὸ ἀρνίον τοῦτο εἶναι ἐκείνης τῆς μικρᾶς κόρης· χθὲς εἶδον μίαν λέαιναν.

Αἱ ἑπόμεναι ἐντὸς παρενθέσεως διὰ τῆς ک ἀναλελυμέναι ἀναφορικαὶ προτάσεις συμπτυχθήτωσαν

(او شی که ویردم) ایستیورم — (او سوزی که سویلدك) ایشیتدم — (او چیچکی که کتیردی) کوردم کل ایدی — (او حیوانی که کوردك) آرسلان ایدی — (او ات که یورسکز) قوزی ایدر — (او شیشه که الدیکز) شراب شیشه‌سیدر — (او چوجق که سویلیورسکز) قومشومز احمد افندینك محدومیدر — (او آدم که آرابورلر) احمد پاشانك خدمتجی قیزینك پاپاسیدر

ΜΑΘΗΜΑ 24.

Ἀναφορικὴ μετοχὴ ἐκ τοῦ ἀορίστου.

§ 111. Τὸ ὄνομα, ὅπερ προσδιορίζει ἡ ἐκ τοῦ ἀορίστου ἀναφορικὴ μετοχὴ δύναται καὶ νὰ παραλείπηται· π. χ. دكل بم سويلديكم سوز بو ὁ λόγος, ὃν ἐγὼ εἶπον, δὲν εἶναι οὗτος· καὶ دكل بو بم سويلديكم τὸ ρηθέν μοι (ἤτοι, ἐκεῖνο ὅπερ ἐγὼ εἶπον) δὲν εἶναι τοῦτο.

Ἡ μετοχὴ αὕτη ἑρμηνεύεται παρ' ἡμῖν διὰ ῥήματος καὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας αἰτιατικῆς πτώσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα ᾖ ἐνεργητικόν· π. χ.

كلن بيديكم ὁ ἄρτος, ὃν τρώγω·

او كيڤسانجه ή οἰκία, ἣν ἐπώλησας.

Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ἢ ἐνεργητικὸν ἀμετάβατον ἢ καταστατικόν, ἡ περ' ἡμῖν ἀναφορικὴ ἀντωνυμία εἶναι ἐμπρόθετος· π.χ.

او يوروم ή οἰκία, ἐν ᾗ ἐκάθησα·

ير كيدجك **γκιτ-τιγὶν γὲρ** τὸ μέρος, εἰς ὃ μεταβαίνεις·

ير كلدك **γκελτιγὶ γὲρ** τὸ μέρος, ἐξ οὗ ἔρχεται.

قورو **κουροῦ**, ξηρὸς	او اوتورمق **ὠτουρ-μάκ**, κάθησθαι
يارى **γιαρὴμ** } ἥμισυς, εια, υ چچ **πστσοὶκ** }	قلچ طوقلوين **πουλουν-μάκ**, εὑρίσκε-[σθαι
ايكنجى **ἀλλά**, ἐξαίρετος	ياكلش **γιανλὴς**, λάθος
خوش **χώς**, εὐάρεστος	قول **κούλ**, δοῦλος
حق **χάκκ**, δίκαιον	حولى **χαβλή**, αὐλὴ οἰκίας
قوقو **κωκοῦ**, ὀσμὴ	اون ايكى **τουζίνα**, δωδεκὰς
قوقولو **κωκου-λοῦ**, ὁ ἔχων ὀ-[σμὴν	قاش **κάς**, ὀρρὺς
خوش قوقولو **χὼς κωκουλοῦ**, [εὐώδης	ديل **τὶλ**, γλῶσσα
البته **ἐλπεττέ**, βεβαίως, ἀναμ-[φιβόλως	اما **ἔμμα** (ἄμμα) ἀλλὰ
جانم **τζανὴμ** (ψυχή μου) ἀ-[γαπητὲ	اغز (ἢ ἀγὶζ) **ἀγὶζ**, στόμα
	كوندوز **γκιοντὲζ**, ἡμέρα
	كوندوزين **γκιοντὲζιν** (ἐπιρ.) [τὴν ἡμέραν
	قولكز **κουλουνούζ**, ὁ θεράπων [σας

Αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία: مكندى **κεντὶ-μ** ἐγὼ αὐτός· كندك **κεντ-ὶν** σὺ αὐτός κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 61 § 52).

Κύρια ὀνόματα: صوفت Σοφ(ῶ)έτ· خيرالدين Χαϊρ-ὲδ-τὶν· عارف Ἀριφὴ· كامل Καμὴλ.

Ὀνόματα προαστείων Κωνσταντινουπόλεως: بشكطاش **πεϊκ-τὰς** Διπλοκιόνιον· اوسكودار **ὀρτά-κιοῦ** Μεσάχωρον· قوزى چشمه **κουροῦ τσεσμὲ** Ξηροκρήνη· كوى آرنود (ἢ آرناود) **ἀραναοὺτ-κιοῦ** Μέγα Ρεῦμα.

§ 112. *Ὑποκείμενον*. Τὸ قولكز **κουλουνοὺζ** (ὁ θεράπων σας) ὅταν μὲν ᾖ ἀντὶ τοῦ ἐγώ, συντάσσεται ὡς καὶ τὸ بندكر (§ 70) μετὰ ῥήματος α' προσώπου· π. χ. قولكز كليورم ὁ δοῦλός σας (ἐγὼ) ἔρχομαι.

Ἐπὶ δὲ τριτοπροσωπίας, συντάσσεται μετὰ ῥήματος γ' προσώπου· π. χ. احمد افندى قولكز كيتدى ὁ Ἀχμὲδ ἐφένδης, ὁ θεράπων σας, ἀπῆλθεν· اوغلم قولكز كليور ὁ υἱός μου, ὁ θεράπων σας, ἔρχεται.

§ 113. *Αὐτοπαθὴς*. Ἡ ἀντωνυμία αὕτη ὡς ὑποκείμενον συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς τίθεται κατ' ὀνομαστικήν· ὡς كندى يديكم ὁ κύριός μου, ὃν ἐγὼ αὐτὸς τρώγω· كندى يديكك ὁ ἄρτος, ὃν σὺ αὐτὸς τρώγεις.

§ 114. *Σύνταξις*. Τὰ ῥήματα كلك καὶ كيتمك συντασσόμενα δοτικῇ ἀπαρεμφάτου σημαίνουσι τέλος καὶ σκοπόν· π. χ. كيتدى آلمغه چارشويه ات μετέβη εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ

ἀγοράσῃ (ἀγοράσαι) κρέας· ايى كورمك ىزى ἦλθε διὰ νὰ ἴδῃ (ἰδεῖν) ὑμᾶς.

§ 115. *Σύνδεσμος.* Ὁ ما (ἀλλὰ) τίθεται ἐν ἀρχῇ τῆς ἐναντιωματικῆς προτάσεως, ὡς ὁ ἡμέτερος *ἀλλά*· π. χ. يوقدر يورم اما يو كالون (μέν), ἀλλὰ χρήματα δὲν ἔχω.

§ 116. *Μόρια.* Τὸ μόριον جه τιθέμενον ἐν τέλει τῆς ὀνομαστικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, τῶν προσηγορικῶν ὀνομάτων καὶ τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων σημαίνει *συμφωνίαν*· بنجه πέν-τζε, ὡς πρὸς ἐμέ, κατ' ἐμέ· سنجه σίζ-τζε, ὡς πρὸς ὑμᾶς, καθ' ὑμᾶς· سزجه ὡς πρὸς ὑμᾶς· ملتجه μιλλέτ-τζε, ὡς πρὸς τὸ ἔθνος, ἤτοι ἐθνικῶς· بوراجه πούρα-τζα, ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο (ὡς πρὸς ἐδῶ).

§ 117. *Διαφορὰ τοῦ* يارى *καὶ τοῦ* يچى. Τὸ μὲν يارى ἥμισυς τίθεται μόνον, ἄνευ ἀκεραίου· π. χ. الى اوقه يارى ἡμίσεια ὀκκᾶ μήλων.

Τὸ δὲ يچى ἥμισυς μετ' ἀκεραίου· μεταξὺ δὲ τοῦ ἀκεραίου καὶ αὐτοῦ δὲν τίθεται ὁ συμπλεκτικὸς *καί*, ἀλλ' ἐκφέρονται ἀσυνδέτως· π. χ. الى اوقه بر يچى μία (καὶ) ἡμίσεια ὀκκᾶ μήλων.

Ὀνόματα τεμενῶν. Ἐπὶ τεμενῶν, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ τίθεται ἡ λέξις جامع μετὰ τῆς ἀντωνυμίας ی : سلطان محمد جامعی Σουλτὰν Μεχμὲτ τζαμί, *τέμενος τοῦ Σουλτὰν Μεχμέτ*· سلطان سليم جامعی Σουλτὰν Σελὶμ τζαμί, *τέμενος τοῦ Σουλτὰν Σελίμ.*

Ὀνόματα ἐκκλησιῶν. Ἐπὶ δὲ ἐκκλησιῶν, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου τίθεται ἡ λέξις كليسا κελισὰ μετὰ τῆς ἀντωνυμίας ی· π. χ. آيا يورگى كليسامى ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου· آيا قسطنديڤو كليسامى ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΘΕΜΑ

٤٥

بنم اوقوديغم درس بودر سنك اوقوديغك نه‌در انك يازديغى

شى بك قيصه ايدى بزم يازديغمز بك اوزون ايدى سزك

يديككز اتمك بيات ايدى انلرك دخى يدكلرى تازه دكل ايدى

ساعت اوچ بچقده اوده ايدم حسين آغا يارم اتمك يدى

قولكز يورم صفوت افندى قولكز اوده دكلدر كندم يازدم

كندك اوقورسين سز كندىكز سويلديكز شو هانكى جامعدر

استانبولده الك اسكى جامع آيا صوفيه جامعيدر اوراسى نره‌سيدر

بوراسى بشكطاشدر اوراسى اورته كوى عارفى بك نه ايشده‌در

قلمده‌در بر دوزينه قاشيق الدم يو چيچكك قوقوسى يوقدر

بغچه‌مزك كلرى خوش قوقولودر كندو يازار كندى اوقور

٤٦

اوتورديغم او اسكيدر قالديغك خانه پكده يكى دكلدر ياتديغى

اوطه يك طارايدى بزم بولنديغمز يرده غايت كنيش بر بغچه وار
سزك اوتورديغكز قصبه بزم كويدن اوزاق دكلدر انلرك طوردقلرى
برى بيلورم حقم وار ياكاشك وار ياكاشمز وار ياكاشكز
وار ايمش حقلرى وار ايمش كوندوز نه ياپيورسين ° او آدم
كيجه كوندوز اويويور بعضلرمز بغچه‌يه بعضلرمز ده پازاره
كيتدك ايو اما اوده كيمسه يوقدر بو چيچك كوزل اما قوقوسى
يوقدر بنجه ايش بويله دكلدر سزجه ازمير شهرى سلانيكدن
دها يقينذر جانم! اورادە ايكى ساعت نه ياپيورسين يمك يرم
افندم! بو دمير يول البته ويانه‌يه كيدبور

46

Ὁ ἄρτος, ὃν ἐγὼ ὁ ἴδιος τρώγω, εἶναι ἐξαίρετος· ἐκεῖνος ὃν σὺ αὐτὸς τρώγεις, δὲν εἶναι νόστιμος· ἔχετε μέγα λάθος· ὁ κύριος, ὃν εἴδες, εἶναι ὁ Α. Ἐξοχ. ὁ Κιαμὴλ πασᾶς· ἐκεῖνος, ὃν ζητεῖς, εἶναι ὁ Ἀρηφῆ βέης· ὁ λόγος, ὃν εἶπετε, δὲν εἶναι ὀρθός· ἐκεῖνο, ὅπερ ὑμεῖς ὁ ἴδιος λέγετε, εἶναι ψευδές· τὸ βιβλίον, ὅπερ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἠγόρασαν, εἶναι ὡραῖον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ θέλουσιν· ἡ ἐργασία, ἐν ᾗ εὑρίσκομαι, εἶναι καλή· τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ σὺ ὁ ἴδιος κατακλίνεσαι, δὲν εἶναι εὐρύ· ἡ καθέδρα, ἐφ' ἧς κάθηται, εἶναι μεταξωτή· τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐμείναμεν, εἶναι τὸ Διπλοκιόνιον, δὲν εἶναι τὸ Μεσάχωρον· ἡ σχολή, εἰς ἣν

ὑμεῖς μεταβαίνετε, εἶναι πολὺ μακράν· ἡ πόλις, ἐξ ἧς ἦλθον, δὲν εἶναι ἡ πόλις τοῦ Βερολίνου· ἔχετε δίκαιον· ἐκεῖνο τὸ χρυσοῦν ὡρολόγιον εἶναι μὲν πολὺ ὡραῖον, ἀλλὰ δὲν ἔχω χρήματα· ἐκεῖνος ὁ ἄρτος εἶναι μὲν λευκός, ἀλλὰ δὲν εἶναι νόστιμος· οὗτος εἶναι μὲν κατάμαυρος, ἀλλ' ἐξαίρετος καὶ γλυκύτατος· ποῦ πηγαίνεις; πηγαίνω εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ πωλήσω τοὺς βόας μου· ὁ Χαΐρ ουλλὴν χθὲς ἦλθε διὰ νὰ σᾶς ἴδῃ· σὺ βεβαίως ἦλθες νὰ μείνῃς· ἔχετε λάθος.

47

Κατ' ἐμέ, ἡ χιὼν δὲν εἶναι τόσον ἀναγκαία, ὅσον ἡ βροχή· κατὰ σέ, ὁ χειμὼν εἶναι καλλίτερος τοῦ ἔαρος· καθ' ἡμᾶς, ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας εἶναι περισσότερος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γερμανίας· τοῦτο ἐθνικῶς εἶναι καλόν· καλέ! ποῦ πηγαίνεις; ὁ Ἀρηφῆ εἶναι ἀκόμη παῖς· ὁ υἱός σας Σιφὲτ ἐφένδης εἶναι ἐπιμελέστατος· ἡμέραν νύκτα (νυχθημερὸν) γράφει, ἀναγινώσκει· τὴν ἡμέραν τί κάμνετε; ἐκεῖνο ποῖον τέμενος εἶναι; εἶναι τὸ τέμενος τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτ· ἡ ἐν Ξηροκρήνῃ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶναι μικροτέρα τῆς ἐν Μ. Ρεύματι ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου· ἡ μαγειρισσά μας ἠγόρασε μίαν καὶ ἡμίσειαν ὀκκᾶν σκόμβρων· ἡ ὥρα εἶναι ἓξ καὶ ἡμίσεια· τὸ πρωὶ κατὰ τὴν ἡμίσειαν (ὥραν) ἤμην ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ· ἠγόρασα μίαν δωδεκάδα παροψίδων· τὸ στόμα τοῦ παιδίου τούτου εἶναι πολὺ μικρόν· ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶναι μακρά· τὸ ἄνθος τοῦτο εἶναι εὐῶδες· αἱ ὀφρῦς σας εἶναι κατάμαυραι, καὶ ἡ κόμη σας κατάλευκος.

ΜΑΘΗΜΑ 25.

Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον.

§ 118. Εἴδομεν (§ 77) ὅτι τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ἤτοι τὸ ἐν τῇ νεοελληνικῇ ἀναλελυμένως διὰ τοῦ νὰ (ἵνα) καὶ ὑποτακτικῆς ἐκφερόμενον, ἐκφέρεται ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἐπίσης δι' ἀπαρεμφάτου.

Τὸ δὲ διὰ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου (ὅτι) καὶ ὀρθοῦ ρήματος ἐκφερόμενον ἐν τῇ νεοελληνικῇ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐκφέρεται ἐν τῇ ὀθωμανικῇ συνεπτυγμένως διὰ τῆς ἐκ τοῦ ἀορίστου ἀναφορικῆς μετοχῆς (§ 105) χρησιμευούσης καὶ ὡς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον· π. χ.

Ἀναφορικὴ μετοχή: یدیکز او یره **آلدیغینیز ائو** ἠ οἰκία, ἣν ἠγοράσατε, εἶναι αὕτη.

Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον: بیلورم یدیکزی او یره **ائو آلدیغینیزی** γινώσκω ὅτι ἠγοράσατε τὴν οἰκίαν ταύτην.

§ 119. Ἡ μετοχὴ αὕτη, ὡς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, λαμβάνει ἀντικείμενον ὅπερ, ὡς καὶ τὸ τοῦ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 78), προηγεῖται ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἀνωτέρω παραδείγματι, καὶ τίθεται εἰς ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ὡς ῥῆμα.

§ 120. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου χρησι-

μεύει ἡ συνημμένη αὐτῷ καταληκτικὴ κτητικὴ ἀντωνυμία· οὐχ ἧττον, ἀντιθέσεως χάριν ἢ διαστολῆς, λαμβάνει ὡς ὑποκείμενον προσωπικὴν ἀντωνυμίαν ἢ ὄνομα κατὰ γενικήν· π. χ. بیلورم سزك یدیکزی او γινώσκω ὅτι ὑμεῖς ἠγοράσατε ταύτην τὴν οἰκίαν.

§ 121. Καθὼς ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ τοῦ ἀορίστου ἀναλύεται διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ڭ κι (§ 105), οὕτω καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον δύναται ν' ἀναλυθῇ διὰ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου ڭ کی (ὅτι) εἰς ῥῆμα χρόνου ἀορίστου ἢ ἐνεστῶτος· τότε δὲ τὸ μὲν κύριον ῥῆμα τῆς προτάσεως προτάσσεται, ἐπιτάσσεται δ' ἀμέσως ὁ σύνδεσμος ڭ καὶ τελευταῖον τίθεται τὸ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου προκύπτον ῥῆμα· π. χ.

Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον συνεπτυγμένον: یدیکزی او بیلورم.

Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἀναλελυμένον: بیلورم ڭ او یدیکز.

Ἑπομένως τὰ οὕτωσιν ἀναλελυμένα εἰδικὰ ἀπαρέμφατα μεταβάλλονται ὡς ἀνωτέρω εἰς συνεπτυγμένα.

§ 122. *Ἀπαρέμφατον τοῦ συνδετικοῦ.* Ὡς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον τοῦ συνδετικοῦ ἢ βοηθητικοῦ χρησιμεύει ἡ ἐκ τοῦ ἀορίστου ἀναφορικὴ μετοχὴ τοῦ اولمق **اولمه** γίγνεσθαι, ἤτοι یم اولدیغم **اولدوغومی** ὅτι εἶμαι, سك اولدیغك **اولدوغونی** ὅτι

εἶσαι κτλ. ὡς μυλοῦμαι بیلورم مخدومکزك چالشقان اولدیغی μαχτουμουνουζοὺν τσαλπάκαν ὠλτουγουνοῦ πιλίριμ γινώσκω ὅτι ὁ υἱός σας εἶναι (ἢ ἦτο) ἐπιμελής.

Καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ἀναλύεται διὰ τοῦ ك εἰς ἐνεστῶτα ἢ παρατατικὸν τοῦ βοηθητικοῦ· ἑπομένως τὸ ἀνωτέρω ἀναλύεται εἰς τὸ ἑξῆς: بیلورم كه مخدومکز چالشقان ایدی ἢ چالشقاندر.

Διὰ τῆς αὐτῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς ἐκφέρεται καὶ τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον τοῦ ἡμετέρου ἔχω· π. χ.
بیلورم سزك ير مخدومکز اولدیغی سزك یر مخدومکز واردر بیلورم كه سزك یر مخدومکز وارمش.

آناطولی **Ἀνατωλοῦ**, Ἀνατολή	الله **ἀλλάχ**, Θεός
روم ایلی **Roὺμ ἰλί**, Ρούμελη, [Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία	قاچ **ἀκ-μάκ**, παρατηρεῖν, [κυττάζειν, προσπαθεῖν
فائده **φαϊτέ**, ὠφέλεια	طورمق **τουρ-μάκ**, ἵστασθαι
فائدهلی **φαϊτε-λί**, ὠφέλιμος	كزمك **γκεζ-μέκ**, περιπατεῖν
فائدهسز **φαϊτε-σίζ**, ἀνωφελής	بولق **πουλ-μάκ**, εὑρίσκειν
اوجوز **οὐτζούζ**, εὐθηνός	قزانق **καζαν-μάκ**, κερδαίνειν
هر **χέρ**, πᾶς, πᾶσα, πᾶν	قوئق **κωϊ-μάκ**, τιθέναι
درهم **τιρχὲμ** (**τρὲμ**) δράμιον	چالشمق **τσαλπά-μάκ**, καταγί [νεσθαι
یاتق **γιατάκ**, κλίνη	بورمق **πουγιουρ-μάκ**, δια- [τάττειν
كریم **κερίμ**, ἐλευθέριος, εὐγενὴς	اکرام **ἰκράμ** (**ἰκρὰμ**) τιμή

اشیتمك **ἰσιτ-μέκ**, ἀκούειν	عالی بك **πάπι ἀλῆ**, Υ. Πύλη
آدم اولق **γίνεσθαι ἄνθρωπον**, [μορφοῦσθαι	عالی **πεχαλῆ** (**παχαλῆ**) ἀ- [κριβός.

ایش فنا τὰ πράγματα (ἡ δουλειὰ) ἄσχημα.

ایشلر فنا کیدیور τὰ πράγματα κακῶς βαίνουσι.

یولندهدر ایشلر τὰ πράγματα ἐν τάξει (ἐν τῇ ὁδῷ) εἶναι.

ایشی یولنه قویمق τὴν ἐργασίαν τακτοποιεῖν (εἰς τὴν ὁδόν της θέτω).

كریم الله ὁ Θεὸς εἶναι ἐλευθέριος, ἤτοι ἔχει ὁ Θεός.

ایشو پوشونه μάτην· καὶ **ایشو بوش پوشه پوشونه** ὅλως διόλου μάτην (εἰς τὰ κενά).

Ὀνόματα τοπικὰ καὶ ἐθνικά.

صرب **σὴρπ**, Σερβία, بلو صرپ **σηρπ-λοῦ**, Σέρβος.

خروات **χηρβάτ**, Κροάτης, قاتلی خروات **χηρβατ-λὴκ**, Κροατία.

یونانستان **γιουναν-ιστάν**, Ἑλλάς, بلو یونان **γιουναν-λῆ**, Ἕλλην.

قره بغدان **καρὰ τάγ**, Μαυροβούνιον, قره طاغ **καρὰ ταγ-λοῦ**, Μαυροβούνιος.

§ 123. *Ἀπαρέμφατον τελικόν.* Τοῦτο ὡς ἀντικείμενον τίθεται κατ' αἰτιατικὴν ἢ κατὰ δοτικήν, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ κύριον ῥῆμα· π. χ. كزمكی سودم (**γκεζμεγ-ὶ**) ἀγαπῶ τὸ περιπατεῖν, ἤτοι νὰ περιπατῶ· قزانمغه باقمق (**καζανμαγ-ὰ**) κυττάζει (εἰς τὸ) νὰ κερδήσῃ.

§ 124. *Διπλοῦ χρονικοὶ προσδιορισμοί.* Ὅταν ὑπάρχωσι δύο χρονικοὶ προσδιορισμοί, ὁ μὲν τοῦ ὅλου, ὁ δὲ τοῦ μέρους, προηγεῖται ὁ τοῦ ὅλου μετὰ τῆς προθέσεως دە καὶ ἕπεται ὁ τοῦ μέρους ἄνευ προθέσεως· π. χ. كوندە اوچ ساعت يازار τὴν ἡμέραν (ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τρεῖς ὥρας γράφει.

§ 125. *Ἐρωτηματικαί.* Ἡ قاچ πόσος διαφέρει τῆς ταὐτοσήμου قدر ἢ نەدەر ὡς ἑξῆς:

Ἡ μὲν قدر εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ποσοῦ συνεχοῦς ἢ τοῦ ὁποίου ἡ μονὰς τοῦ μέτρου δὲν εἶναι γνωστή· π. χ. قدر شراب πόσος οἶνος; روزگار قدر πόσαι σταφυλαί;

Ἡ δὲ قاچ ἐπὶ ἀτόμων ἢ πραγμάτων διακεκριμένων ἢ τῶν ὁποίων ἡ μονὰς εἶναι γνωστή· آدم قاچ πόσοι ἄνθρωποι; كتاب قاچ πόσα βιβλία; قپو قاچ πόσαι ὀκκάδες;

§ 126. *Αὐτοπαθής.* Ἐπὶ ἐμφάσεως καὶ ἀντιδιαστολῆς, πρὸ τῆς αὐτοπαθοῦς كندى τίθενται αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι ἀναλόγως τοῦ προσώπου: بن كندم ἐγὼ αὐτός· سن كندك σὺ αὐτὸς κτλ. π. χ. يازدم بن كندم ἐγὼ αὐτὸς ἔγραψα.

§ 127. *Σύνταξις.* Τὸ كزمك ἐν μὲν τῇ σημασίᾳ τοῦ *περιπατεῖν, περιφέρεσθαι*, συντάσσεται μετὰ τῆς προθέσεως دە· π. χ. كزمك بورادە شورادە περιφέρεται τῇδε κἀκεῖσε.

Ἐν δὲ τῇ σημασίᾳ τοῦ *περιέρχεσθαι*, συντάσσεται αἰτιατικῇ· π. χ. دنيايى كزمكلى περιῆλθον τὸν κόσμον· دنيايى كزدى περιῆλθε τὸν κόσμον.

Τὸ وار حقم ἔχω δίκαιον κτλ. συντάσσεται δοτικῇ· π. χ. بونى سويلمك حقكز يوقدر δὲν ἔχετε δίκαιον (εἰς τὸ) νὰ λέγητε τοῦτο.

Ἐπίσης δοτικῇ συντάσσονται καὶ τὸ فائدە καὶ τὸ ἐπίθετον لەفائدە· π. χ. اوڭا بر فائدەسى وارمى بونك بر اوڭ τούτου ἡμῖν ὠφελειά τις ὑπάρχει; ἤτοι ὠφελεῖ ἡμᾶς τοῦτο;

Ὀνόματα δωματίων. Γίνονται διὰ τῆς λέξεως اوطه *δωμάτιον*· π. χ. يتاق اوطەسى *δωμάτιον κλίνης, κοιτών*· سفره اوطەسى *δωμάτιον τραπέζης*, ἢ اوطەسى يمك *δωμάτιον φαγητοῦ, ἐστιατόριον*· قلم اوطەسى *δωμάτιον καλάμου, γραφεῖον*.

Ἐπίθετα σύνθετα: ἐκ τοῦ آق صقال *λευκὸς πώγων*, آق صقللو ἀχ ساقال-لوٗ *λευκοπώγων*·

ἐκ τοῦ قاش قره *μαύρη ὀφρύς*, قاشلو قره *καρᾶ καδ-λῆ μαυροφρύδης*·

ἐκ τοῦ كوز ماوى *κυανοῦς ὀφθαλμός*, كوزلو ماوى *μαβῆ γκιοζλοῦ κυανόφθαλμος*.

ΘΕΜΑ.

٤٧

بنم بك اوغلنده اوتوردیغمی سزه کیم سویلدی سنك بر هفتەده

اون بیك غروش قزاندیغکی ایشیتدم محمد افندینك چوق

چالشدیغنی کوریور ایدم بزم بر کیجه پارسده قالدیغمزی

دیورسکز ایشلری یولنه قویدیغکزی بیلورم انلرك دنیایی

کزدکلرنی بیلورم بن کزمکی چوق سورم سن اوقومغی

غایت سورسین امین افندی پاره قزانمغه باقیور پترسبورغ
شهرینی ایکی کونده کزدم پارسده بر کون و بر کیجه طوردق
ایشمز فنا ایشلر ایو کیدییور قیش کلدی کمورکز وارمی
یوقدر اما الله کریمدر دیورز بونك اکا بر فائده‌سی وارمی بو
کتاب بزه پك فائده‌لیدر باب عالیی کوردیکزمی دون
کزدم بنده‌کز هر کون کیدرم بزم اوراجه بر ایشمز یوقدر

٤٨

(Ὁ σπουδαστὴς ὀφείλει οὐ μόνον τὰ ἑρμηνεύσῃ ἑλληνιστί, ἀλλὰ καὶ τὰ συμπτύξῃ τουρκιστὶ τὰ κάτωθι ἀναδιδομένα εἰδικὰ ἀπαρέμφατα).

بیلورم که سز بك اوغلنه کیتدیکز سویلیورسکز که برادرم احمد
افندی دون پارسدن کلدی محمد افندی دیور که برلینده بر سنه
اوقودیکز بیلیورسکز که بو اوی کامل افندی اون بیك غروشه
الدی کوریپورسکز که امین بك پك چالشقان بر چوجقدر
بیلیورم که سزك اوج جوجغکز واردر کوریپورسین که
همشیره‌مك حالی پك فنادر نوری افندی آ کلادی که بو ایشده
بنم حقم واردر کوردیکز که دون کیجه کویمزده قار یاغدی

دیپورسکز که ادهم بك دنیایی کزدی بیلورم که حسن آغا برکیجه
سزك قوناغکزده قالدی سعید افندی بیلورکه بوسوزی سزه سویلدم

٤٩

صرب مملکتی قره‌طاغ مملکتندن دها بیوکدر خروا تلق یونانستاندن
دها کوچکدر یونانلولر نفوسجه قره طاغلولردن زیاده‌در
صربلولر پاره‌جه خروا تلردن‌دها زنکیندر او قره‌قاشلو و آق
صقاللو ذات کیمدر خیرالدین بك افندیدر صفوت افندی آشاغی
یوقاری کزیور بزم بونی سویلمکه حقمز یوغمیش بنده‌کز کونده
بش ساعت چالشور بر اویندرم بوکون پورایه قاچ کشی کلدی
اوده نه قدر صو وار سنده قاچ قیه شراب وار سزده نه قدر
راقی وار بونی کیم یازدی سنمی یازدك یوخسه برادرکمی بن کندم
یازدم بونی کیم سویلدی صفوت پاشامی سویلدی مخدومی
کامل بکمی صفوت پاشا کندیسی سویلدی بونی بز کندیمز
ویردك بن کویده کزر ایکن او مکتبده اوقور یازار آدم اولمق
ایستر بوش بوشنه چالشیورسکز

48

Χθὲς ἦλθεν ὁ κ. δεῖνα· πίνω ψυχρὸν ψυχρὸν ὕδωρ· τρώγω νωπὸν νωπὸν ἄρτον· τὴν ἡμέραν μίαν δύο ὥρας ἐρ-

γάζομαι ἐν τῷ κήπῳ· δύο τρεῖς ὥρας περιπατῶ· τὸ μῆλον τοῦτο εἶναι σεσηπός· ὑγιές, σεσηπός, τοῦτο εἶναι· ἔχετε ξύλα, κάρβουνα; δὲν ἔχομεν· ἔχει ὁ Θεός· ἔχετε κανένα; δὲν ἔχομεν ἄλλον ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ· ὁ Θεὸς εἶναι εἷς· ποῖα μέρη περιῆλθες; ποῦ ἐστάθης; περιῆλθον τὴν Ρούμελην διὰ τοῦ σιδηροδρόμου· ἡ Ἀνατολὴ εἶναι εἷς ὡραῖος τόπος· ἡ Ὑψηλὴ Πύλη εἶναι εὐρυχωροτάτη· τὰ γραφεῖά της εἶναι ὡραιότατα· σήμερον οἱ ἰχθῦς εἶναι πολὺ εὐθηνοί· ἡ ὀκκᾶ τῶν σκόμβρων τιμᾶται 40 παράδων· δὲν ἔχουσι τιμήν· αἱ τρίγλαι εἶναι ἀκριβόταται· τὴν ὀκκᾶν πωλοῦσι (δίδουσι) ἀντὶ τριῶν γροσίων· τοῦτο δὲν μὲ ὠφελεῖ· ἡ παλαιὰ ὀκκᾶ εἶναι 400 δράμια· ὁ κοιτών μου εἶναι πολὺ στενός· τὸ ἐστιατόριόν μας εἶναι εὐρύχωρον· τὸ μάθημα τοῦτο εἶναι ὠφελιμώτατον· ὁ πολὺς οἶνος δὲν εἶναι ὠφέλιμος τῷ ἀνθρώπῳ.

49

Εἶδον τὸν Ριφὰτ ἐφένδην· ὁ ἄνθρωπος, ὃν εἶδον, εἶναι ὁ Ριφὰτ ἐφένδης· γινώσκετε ὅτι εἶδον τὸν Ριφὰτ ἐφένδην· θέλω νὰ ἴδω (ἰδεῖν) τὸν Ριφὰτ ἐφένδην· ἐπίετε ὕδωρ· τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐπίετε, ἦτο ὕδωρ· εἶδον ὅτι ἐπίετε ὕδωρ· θέλετε νὰ πίητε (πιεῖν) ἐν ποτήριον ὕδατος· ὁ Σαφὲτ βένης γράφει τὸ θέμα του· τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἔγραψεν ὁ Σαφὲτ βένης, ἦτο πολὺ μικρότερον τοῦ ἰδικοῦ μου· ὁ διδάσκαλος εἶδεν ὅτι ὁ Σαφὲτ βένης ἔγραψε τὸ θέμα του· ὁ Σαφὲτ βένης θέλει νὰ γράψῃ (γράψαι) τὸ θέμα του· ἐμελετήσαμεν τὸ μάθημά μας· τὸ μάθημα, ὅπερ ἐμελετήσαμεν, ἦτο τὸ τουρκικόν· ὁ πατήρ μας εἶδεν ὅτι ἐμελετήσαμεν τὸ τουρκικὸν μάθημα· θέλομεν νὰ μελετήσωμεν (μελετῆσαι) τὸ τουρκικὸν μάθημά μας· ἐνοήσατε τὸν λόγον μου· ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον

ἐνόησα, δὲν εἶναι οὗτος; βλέπω ὅτι ἐνοήσατε τὸν λόγον μου· θέλω νὰ ἐννοήσω (ἐννοῆσαι) καλῶς τοὺς λόγους σας.

28

Γινώσκεις ὅτι αὔριον ἀναχωρῶ εἰς Βερολῖνον· ἔβλεπον ὅτι καταγίνεσαι εἰς τὰ μαθήματά σου· ἤκουσα ὅτι ὁ Ριφὰτ ἐφένδης εἶναι ἀσθενής· ἐνοήσατε ὅτι ἡμεῖς ἐφάγομεν τὰς σταφυλάς· λέγουσιν ὅτι γινώσκετε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον· εἶχες ἀκούσει ὅτι οἱ κ. Ἰζζὲτ καὶ Σεβκὲτ ἦλθον ἐκ Πετρουπόλεως· ὁ Σαφὲτ βένης σᾶς ζητεῖ· τί διατάττετε; θέλω ἓν ποτήριον ὕδατος· ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ Ὀσμὰν πασᾶς ἐτακτοποίησε τὰ πράγματα· τὰ ἡμέτερα πράγματα βαίνουσι κακῶς· ἐγὼ ἐσὲ παρατηρῶ· ποῦ μὲ εἶδες; τί εὗρες; ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης λέγει ὅτι εὗρεν ἓν χρυσοῦν ὡρολόγιον· τίς ἔκαμε τὸ θέμα τοῦτο; σὺ ἢ ὁ ἐξάδελφός σου (ἐκ θείου πρὸς πατρός); ἐγὼ ὁ ἴδιος· σὺ ὁ ἴδιος εἶχες εἰπει τοῦτο· ἡ κ. Καμὲρ ἡ ἰδία, ἢ ἡ θυγάτηρ της, ἡ δεσποινὶς Ἰναγέτ, μετέβη εἰς Διπλοκιόνιον; ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἴχομεν ἔλθει εἰς Μ. Ρεῦμα· ὑμεῖς οἱ ἴδιοι εἴπετε ἡμῖν τοῦτο· δὲν ἔχω, λέγει, δίκαιον νὰ λέγω τοῦτο· ἔχετε δίκαιον νὰ κάμητε τοῦτο· ἐκείνη ἡ κυανόφθαλμος κόρη εἶναι θυγάτηρ ἐκείνου τοῦ λευκοπώγωνος ἀνθρώπου· ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ περιπατῶ· ὁ φίλος μας Νουρῆ ἐφένδης κυττάζει νὰ κερδήσῃ χρήματα· ἐγὼ θέλω νὰ φάγω· σὺ θέλεις νὰ κοιμηθῇς· ὁ Ζεκῆ ἐφένδης θέλει νὰ ὁμιλῇ· γινώσκω ὅτι ὁ πατὴρ ὑμῶν εἶναι λίαν γενναιόδωρος· γινώσκετε ὅτι ἔχω ἕνα ἀδελφὸν ἐν Παρισίοις· βλέπω ὅτι εἶσθε πολὺ φιλόπονος· ἤκουσα ὅτι ἔχετε ἐν Σταυροδρομίῳ ἐν τῷ σχολείῳ τῶν κορασίων μίαν θυγατέρα.

ΜΑΘΗΜΑ 26.

Παρακείμενος—Ὑπερσυντελικός.

Παρακείμενος: آرامش **ἀραμὰ-ημ** ἔχω ζητήσει, آرامشین **ἀραμὰ-σην** ἔχεις ζητήσει κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 82. 1).

Ὑπερσυντελικός: ايدم آرامش **ἀραμὰς ἠτὰμ** εἶχον ζητήσει· كدايدى آرامش **ἀραμὰς ἠτὰν** εἶχες ζητήσει κτλ. (βλ. αὐτόθι 2).

كمنيم **ἠιν-μέκ**, ἐπιβαίνειν	ترپيه **τερπιγέ**, ἀνατροφὴ
كيرمك **γκιρ-μέκ**, εἰσέρχεσθαι	ترپيه‌لى **τερπιγε-λί**, εὐάγωγος
طوتمق **τουτ-μάκ**, κρατεῖν	آت **ἄτ**, ἵππος
كيمك **γκιϊ-μέκ**, φορεῖν	بوياو **βαπώρ**, ἀτμόπλοιον
اوندورمق **οὐνουτ-μάκ**, λησμονεῖν	مكتوب **μεκτούπ**, ἐπιστολὴ
طوغمق **τωϊ-μάκ**, χορταίνειν	پانتالون **παντελών**, περισκελὶς
صانمق **σαν-μάκ**, νομίζειν	كل **γελέκ**, ὑπενδύτης
عقل **ἄκλ** ἢ **ἀκήλ**, νοῦς	ستر **σέτρι**, ἐπενδύτης
عقلسز **ἀκηλ-λού**, νουνεχὴς	فس **φές**, φέσιον
كچوشدرمك **τσὲσδν-μέκ**, σκέπτεσθαι	طورون **τωρούν**, ἔγγονος, ἐγγόνη

اوغل كلين **ἔγγονος** (τοῦ υἱοῦ ὁ υἱός)· قيزى كلين **ἐγγόνη** (τοῦ υἱοῦ ἡ θυγάτηρ)· اوغل قيزى **ἔγγονος** (υἱὸς τῆς κόρης)· قيزى قيزى **ἐγγόνη** (τῆς θυγατρὸς θυγάτηρ).

اوغل طورون **δισέγγονος** (υἱὸς τοῦ ἐγγόνου, ης)· قيزى طورون **δισεγγόνη** (θυγάτηρ τοῦ ἐγγόνου, ης).

طوتمق او **ἔδ τουτμὰκ** πιάνειν οἰκίαν, ἐνοικιάζειν·

طوتمق قارن **κὰρν τωϊμὰκ** κορέννυσθαι τὴν κοιλίαν, χορταίνειν.

طوغمق كوز **γκιὸζ τωϊμὰκ** κορέννυσθαι τὸν ὀφθαλμόν, μὴ εἶναι ἄπληστον.

طوق كوزلو **τὼκ γκιοζλοῦ** ὁ χορτάτος τὸν ὀφθαλμόν, ὁ μὴ ἄπληστος, ἀφιλοχρήματος.

آچ كوزلو **ἄτζ γκιοζ-λοῦ** ὁ νῆστις τὸν ὀφθαλμόν, ἄπληστος·

عقلى باشنده **ἀκλὶ** باσὶ ده ὁ νοῦς εἶναι ἐν τῇ κεφαλῇ, ἥσυχος·

عقلى باشنده دكل **ἀκλὶ** باσὶ ده ὁ νοῦς δὲν εἶναι ἐν τῇ ἡλικίᾳ, εἶναι ἐν τῇ κεφαλῇ (παροιμία).

§ 128. *Διαφορὰ μεταξὺ παρακειμένου καὶ ἀορίστου.* Ἡ διαφορὰ τῶν δύο τούτων χρόνων δὲν εἶναι ὁποία ἡ μεταξὺ ἀορίστου καὶ παρακειμένου τῆς ἑλληνικῆς, ἀλλ' ἡ ἑξῆς: Ἀμφότεροι εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ πράξεως ἢ καταστάσεως παρελθούσης, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι ὁ μὲν ἀόριστος σημαίνει ὅτι ὁ λαλῶν εἶδεν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἢ ἤκουσεν ἰδίοις ὠσὶν ἐκεῖνο ὅπερ λέγει· ὁ δὲ παρακείμενος ὅτι ὁ λαλῶν λέγει, ὅπερ λέγει, οὐχὶ ὡς γινώσκων ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἀλλ' ἐκ φήμης καὶ ἐξ ἀκοῆς· π. χ. τὸ μὲν گلدى **ἀλδὶ** ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ἦλθε σημαίνει ὅτι ὁ λαλῶν εἶδε τὸν Ἀχ-

μὲτ ἐφένδη ἐλθόντα καὶ λέγει αὐτό, ἐνῷ τὸ احد افندی گلش ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ἦλθε, σημαίνει ὅτι ὁ λαλῶν δὲν εἶδεν ὁ ἴδιος τὸν Ἀχμὲτ ἐφένδη, ἀλλ' ἔμαθεν ἢ ἤκουσε παρ' ἄλλου ὅτι ἦλθε.

§ 129. Ὅταν εἰς τὸν παρακείμενον προστεθῇ τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ συνδετικοῦ, ἤτοι τὸ در (εἶναι), τότε καὶ ὁ παρακείμενος ἐκφράζει τὴν αὐτὴν βεβαιότητα, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἀόριστος· ὡς احد افندی گلمش ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ἦλθεν, ἤτοι ὁ λέγων εἶδε τὸν Ἀχμὲτ ἐφένδη καὶ λέγει τὸν λόγον τοῦτον μετὰ θετικότητος.

§ 130. Ἡ προσθήκη αὕτη τοῦ در γίνεται καὶ εἰς τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ παρακειμένου, ἤτοι καὶ εἰς τὸ α' καὶ β' ἑνικὸν καὶ πληθυντικόν, καὶ τότε ὁ χρόνος οὗτος ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν παρακείμενον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ὡς اوقومشدر **ὠκουμούσουμ-τὶρ** ἔχω ἀναγνώσει (ἀνέγνωκα)· کیتمشزدر **γκιτμίσιζ-τὶρ** ἔχομεν μεταβῇ (μεταβεβήκαμεν).

§ 131. *Θέσις τοῦ ὑποκειμένου.* Τὸ ὑποκείμενον, ὅπερ ὡς εἴδομεν (§ 100) τίθεται μετὰ τὸ ἀντικείμενον καὶ τὸν χρονικὸν ἢ τοπικὸν προσδιορισμόν ὅταν ᾖ ἄγνωστον, ἐπιτάσσεται καὶ γνωστὸν ὅταν ᾖ, ἐν ταῖς ἑξῆς περιπτώσεσι:

1] Ἀντιδιαστολῆς χάριν· π. χ. افندی کامل بوراید گلدی χθὲς ἐνταῦθα ὁ Κιαμὴλ ἐφένδης ἦλθεν, ἤτοι ὁ Κιαμὴλ ἐφένδης καὶ οὐχὶ ἄλλος.

2] Ὅταν συνοδεύηται ὑπὸ καταληκτικῆς ἀντωνυμίας, ἀναφερομένης εἰς τὸ ἀντικείμενον, ὅτε καὶ παρ' ἡμῖν ἐπιτάσσεται· π. χ. آرایور قر خاتی والده‌سی τὴν κ. Καμὲρ ἡ μήτηρ αὐτῆς ζητεῖ.

§ 132. *Ἀσύνδετον.* Καθὼς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ, οὕτω καὶ ἐν τῇ Τουρκικῇ ὁμιλοῦντες περὶ τῶν λόγων ἄλλου ἢ ἡμῶν ἀντὶ ν' ἀναφέρωμεν αὐτοὺς διηγηματικῶς δι' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐκφέρομεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ζωηρότερον ἀσυνδέτως καὶ ἀπαραλλάκτως ὡς ἐλέχθησαν· π. χ. بونی بن یاپدم دیدی τοῦτο «ἐγὼ ἔπραξα» εἶπεν, ἀντὶ بونی کندی یاپدیغنی دیدی εἶπεν ὅτι ὁ ἴδιος ἔπραξε τοῦτο.

§ 133. *Μόρια.* Τὸ *μόριον* قدر ἐκτὸς τῆς ὡς ἀνωτέρω (§ 35) σημασίας αὐτοῦ, σημαίνει προσέτι:

1] τὸ *περίπου*, καὶ συντάσσεται ὀνομαστικῇ· π. χ. یارم یوز اللی اوقه قدر ἑκατὸν πεντήκοντα ὀκκάδες περίπου· یارم ساعت قدر ἡμίσειαν ὥραν περίπου·

2] τὸ *μέχρι* καὶ συντάσσεται δοτικῇ· π. χ. بك اوغلنه قدر کیتدم μέχρι τοῦ Σταυροδρομίου μετέβην.

ΘΕΜΑ.

٥٠

آته بینمشدر واپوره کیرمشیندر اویقویه طوتمشدر اوی طوتمشزدر سزی‌یی کیمشکزدر بزی اوتومشلردر بن سنی

عقللو صانمش ایدم سن بزی سفوه‌یه دوشونمش ایدك علی‌بك
دمیر یوله بینمش ایدی بز یکی تیاترویه کیرمش ایدك سز سیاه
پانطالونکزی کیمش ایدیکز انلر بزی اونوتمشلر ایدی لطیف بك
عقللو و تربیه‌لو بر چوجقدر عموجه‌زاده‌کزك عقلی باشنده
دکلدر بو چوجغك تربیه‌سی یوقدر کریمه‌کزك کوچك اوغلی
بك چالشقان ایمش کونده بش ساعت اوقور یازار عقل
باشده دکل باشده‌در بو کون بك اوغلنه قدر کیتدم دون
مکتبده التی بچق ساعت قدر قالدق عارفی بك طوق کوزلو
بر آدمدر کوزی پاره‌یه طویمش بنم قارنم طویمشدر سن آج
قالدك انك اویقوسی یوقدر

٥١

بزم بیلدیکمز آدم پارسه کیتمش دیورلر ایشته فؤاد بکك یازدیغی
مکتوب بودر بنم اوطوردیغم اوی حسنی افندی نامنده بریسی
طوتمش دیورلر طورونکز بر شیشه شراب کتیرمش بو سوزی
بزه اوغلك اوغلی سویلدی خیریه خانم قیزینك قیزینی آرایور
عزت بکك قیزینك اوغلی صفوت افندی دون ازمیره کیتمشدر
لطیف افندی‌یی باباسی بولمشدر دمین کلدم سزی اویور کوردم

کیتدم محمد افندی بوکون کلور سزی کوررم دیدی قیش
کیجه‌لری یاز کونلری قدر اوزوندر قیش کیتدی بهار کلدی
بونی کیم سویلش سز کندیکز سویلدیکز بونی سویلمکه حقکز
یوقدر بونك بکا بر فائده‌سی وارمیدر بونك سزه فائده‌سی یوقدر

51

Ἔχω γεγραμμένον τὸ γύμνασμά μου· ἔχεις μαθημένον τὸ μάθημά σου· ἡ ἐγγόνη ὑμῶν ἔχει πωλημένην τὴν οἰκίαν της· ἔχομεν πίει τὸν καφέν μας· ἔχετε φάγει τὸ φαγητόν σας· ἔχουσιν ἐνοικιάσει οἰκίαν· εἶχον ἐπιθῇ τοῦ σιδηροδρόμου· εἶχες εἰσέλθει εἰς τὸν χορόν· εἶχε φορέσει τὸν μαῦρον ἐπενδύτην του· εἴχετε σκεφθῇ ἡμᾶς, ἐνῷ ἐν τῇ τραπέζῃ ἐτρώγετε· ἐκεῖνοι εἶχον ἀναχωρήσει διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Βερολῖνον, ἐνῷ ἡμεῖς ἠρχόμεθα διὰ πλοίου εἰς Κωνσταντινούπολιν· θέλω νὰ σᾶς ἴδω ὀλίγον· ὁ ἔγγονος ἡμῶν κ. Κωστάκης ἀγαπᾷ νὰ περιδιαβάζῃ· ὁ φίλος ὑμῶν Ἰζζὲτ ἐφένδης κυττάζει νὰ κερδίζῃ χρήματα· ἐχόρτασα τὸν ὕπνον· ὁ ὀφθαλμός μου εἶναι χορτάτος ἀπὸ χρήματα· πόσον κακὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀπληστία! ὁ υἱός μου, ὁ θεράπων σας, χθὲς εἰς τὰς δύο καὶ ἡμίσειαν ἦλθεν ἐκ Βιέννης· καθ' ἡμᾶς, ἡ πόλις τῶν Παρισίων εἶναι ὡραιοτέρα τῆς Βιέννης· κατὰ σέ, ἡ ὀσμὴ τοῦ χρυσοναρκίσσου εἶναι εὐαρεστοτέρα τῆς ὀσμῆς τοῦ ἰασμίνου· τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐθνικῶς δὲν εἶναι καλόν· ἐλησμόνησα τὸν ὑπενδύτην μου καὶ τὸ φέσιόν μου ἐν τῷ κοιτῶνι.

52

Εἶδον τὸν ἵππον, οὗ ἐπέδης· ἐνωκίασας λέγουσι τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐκαθήμην· ὁ σκίμπους, ἐφ' οὗ ἐκαθήμην, ἦτο λέγει τοῦ γείτονος ἡμῶν Ἐμὶν ἐφένδη· ἐνόμιζον ἐκεῖνον τὸν παῖδα εὐαγωγότερον· μ' ἐνόμιζες πλούσιον· ἐνῷ τὸ ἀτμόπλοιον ἀνεχώρει, ἐγὼ ἦλθον εἰς τὴν γέφυραν· σᾶς ἐνόμισα γινώσκοντα τὴν Τουρκικήν· σᾶς βλέπω πολὺ σκεπτόμενον· ἡ θυγάτηρ σας δὲν ἔχει φρόνησιν· ἀκόμη εἶναι μικρά· ποίας ἡλικίας εἶναι; εἶναι δέκα ἓξ ἐτῶν· ἡ φρόνησις δὲν εἶναι ἐν τῇ ἡλικίᾳ, εἶναι ἐν τῇ κεφαλῇ· ὁ ἔγγονός μου εἶναι μικρότερος, ἀλλ' εἶναι φρονιμώτερος· πόσον καλὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀνατροφὴ τῷ ἀνθρώπῳ! ὁ Ἀζὶζ ἐφένδης ἔχει λέγει δύο δισεγγόνους· γινώσκω ὅτι σκέπτεσθε περὶ ὑμῶν· εἶδον ὅτι ἐφορέσατε τὴν μαύρην περισκελίδα σας, εἶπον «ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης εἰς τὸν χορὸν πηγαίνει»· ὁ Μιδὰτ ἐφένδης «αὔριον ἐὰν εἶσθε ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔρχομαι» εἶπεν· ἡ σταφυλὴ αὕτη εἶναι ἀκόμη ὄμφαξ· διψῶ· ἡ ὡρολογοποιία εἶναι ἐπίπονος· βλέπω ὅτι νυχθημερὸν ἐργάζεσθε· ὁ διδάσκαλος ἔμεινε, λέγουσι, μέχρι τῆς ἑνδεκάτης καὶ ἡμισείας ἐν τῇ σχολῇ· ἐγὼ τρεῖς περίπου ὥρας περιεπάτησα· μέχρι τίνος μέρους ὑπήγετε; μέχρι Ταταούλων.

ΜΑΘΗΜΑ 27.

Ὁ παρακείμενος ὡς μετοχή.

§ 134. Καθὼς τὸ γ' ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου ἑνεστῶτος (§ 88) καὶ τὸ α' πληθυντικὸν τοῦ ἀορίστου

(§ 104), οὕτω καὶ τὸ γ' ἑνικὸν τοῦ παρακειμένου χρησιμεύει ὡς ἀναφορικὴ μετοχή.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προηγεῖται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει· π. χ. آدم بر كورمش ییلیی τὴν Βιέννην ἑωρακὼς ἄνθρωπος, ἤτοι ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει ἴδει τὴν Βιέννην.

Ὅταν δὲ τίθεται ὡς κατηγορούμενον, ἕπεται τῷ ἀντικειμένῳ· π. χ. رمالم صانمش سنی **σενὶ γκιτμὶὲ σαντὶμ** σὲ ἀναχωρήσαντα ἐνόμισα, ἤτοι ἐνόμισα ὅτι εἶχες ἀναχωρήσει.

Πολλάκις μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην τίθεται ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ τοῦ اولق **ὠλμάκ**, ἤτοι اولی **ὠλάν**· π. χ. آدم بوی شویلمش اولان ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἔχει εἴπει τοῦτο.

Μετὰ δὲ τῆς ایکن σχηματίζει χρονικὴν ἢ ἐναντιωματικὴν μετοχὴν (§ 89)· π. χ. سز گیتمش ایدیکز ن قالمش ایکن ἐνῷ ἐγὼ εἶχον μένει, ὑμεῖς εἴχετε ἀπέλθει.

Μετὰ δὲ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς τοῦ اولق **ὠλμὰκ** γίγνεσθαι, ἤτοι یلدیم **ὠλτουγούμ**, کیدیلدی **ὠλτουγοὶν** κτλ. σχηματίζει σύνθετον ἀναφορικὴν μετοχήν· π.χ. یازمش اولدیم **γιαζμὶς ὠλτουγούμ** ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω ἢ εἶχον γράψει· کیدیلدی یازمش **γιαζμὶς ὠλτουγοὶν** ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχεις ἢ εἶχες γράψει κτλ.

§ 135. Καθὼς ἡ ἐκ τοῦ ἀορίστου ἀναφορικὴ μετοχὴ (§ 105), οὕτω καὶ ἡ ἐκ τοῦ παρακειμένου δύναται ν' ἀναλυ-

θῇ· ἀναλύεται δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ک κὶ ὅστις, ἥτις, ὅ,τι· π.χ. τὸ آدم اولان بونی سویلمش ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰρηκὼς τοῦτο, ἀναλυόμενον γίνεται: ک آدم او بونی سویلمشدر ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει εἴπει τοῦτο.

Οὕτως ἀναλύεται καὶ ἡ σύνθετος ἀναφορικὴ μετοχή· π. χ. τὸ یازمش اولدیغم مکتوب بو دکلدر ἡ ἐπιστολή, ἣν ἔχω γράψει, δὲν εἶναι αὕτη, ἀναλυόμενον γίνεται: ک مکتوب او یازمشدر بو دکلدر ن ὦ μεκτοὶπ κὶ πὲν γαζμήσημ τηρ πού τεγίλειρ.

Ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο εἶναι ὅτι ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ک ἐν μὲν τῇ πρώτῃ εἶναι *ὑποκείμενον*, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἤτοι τῇ συνθέτῳ ἀναφορικῇ, εἶναι *ἀντικείμενον*.

خبر χαπέρ, εἴδησις	شمسیه σεμσιγέ, ἀλεξήλιον
چورك τσώρτζ, χρέος	باستون πασττών, ῥάβδος
شاپقه σάπκα, πῖλος	اره αραπά, ἅμαξα
لیرا λίρα, λίρα	مجیدیه μετζιτιέ, μετζιδιές
آوروپا Ἀβρωπα, Εὐρώπη	آسیا Ἀσια, Ἀσία
آفریقا Ἀφρικα, Ἀφρικὴ	آمریقا Ἀμέρικα, Ἀμερικὴ

یوك ποΐλέ, یوك σοΐλέ, یوق δΐλέ, τοιοῦτος, η, ον.

خبرم وار ἔχω εἴδησιν — خبر المق λαμβάνειν εἴδησιν — خبر ویرمك δίδειν εἴδησιν.

§ 136. *Συμφωνία ῥήματος καὶ ὑποκειμένου.* Ὅταν τὰ

ὑποκείμενα περισσότερα τοῦ ἑνὸς ὄντα συνοδεύωνται διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ و (*καὶ*), τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπικρατέστερον ἐξ αὐτῶν, ἤτοι:

ἢ τίθεται εἰς α' πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐὰν μεταξὺ τῶν ὑποκειμένων ὑπάρχῃ ἀντωνυμία α' προσώπου· π. χ. و سن مکتبه کیدیورز ἐγὼ καὶ σὺ μεταβαίνομεν εἰς τὴν σχολήν·

ἢ τίθεται εἰς β' πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ὑποκείμενον α' προσώπου, ἀλλὰ β' καὶ γ'· π. χ. قرداشك و سن یورغونکز ὁ ἀδελφός σου καὶ σὺ εἶσθε κεκοπιακότες·

ἄλλως τίθεται εἰς γ' πληθυντικὸν πρόσωπον· π. χ. خیری پك و محدومی نوری افندی پارسه کیتدیلر ὁ Χαϊρῆ βέης καὶ ὁ υἱός του, Νουρῆ ἐφένδης, μετέβησαν εἰς Παρισίους.

Ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι, τὸ ἐπικρατέστερον τῶν ὑποκειμένων δέον νὰ τίθηται τελευταῖον παρὰ τὸ ῥῆμα.

Ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα δὲν συνδέωνται διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ و, ἀλλὰ διαστέλλονται διὰ τοῦ διαζευκτικοῦ یا **γιά, γιάχωτ** (ἢ), τότε τὸ ῥῆμα:

ἢ ἐπαναλαμβάνεται μεθ' ἑνὸς ἑκάστου ὑποκειμένου: یا سن کلورسین یا او کلور ἢ σὺ ἔρχεσαι ἢ ἐκεῖνος ἔρχεται·

ἢ τίθεται μόνον εἰς τὸ πρῶτον καὶ ἐξυπονοεῖται καὶ διὰ τὸ δεύτερον: یا سن کیدرسین یا ن ἢ σὺ ἀπέρχεσαι ἢ ἐγώ·

ἢ τίθεται ἅπαξ τελευταῖον : یازار افندی احد یا سن یا ۵ ۵ ۵

پك زنكين بر يرايمش اهاليسيده غايت چالشقان ايمش آسيا
آوروبادن هم دها پيوك هم دها كوزلدر حسين افندينك
آفريقادن كلديكندن خبرم وار محمد افندينك ويانه‌يه كيتديكندن
خبرك يوقدر سزه قاچ غروش بورجم وار حسين افندينك
سزه ايكى بيك بشيوز غروش بورجى وار ايمش

٥٣

سن و بن چالشقانز كونده يدى ساعت اوقور يازارز محمد
افندى و سن دون تياتروده ايديكز عارفى پاشا حضرتلرى
و مخدومى شوكت بك افندى دون مكتبزه كلديلر بيچاغى اورايه
يا سز قويمشكز يا بن قويمشم مكتوبى يا بن يازارم يا سن
فؤاد پاشا حضرتلرى دون فقيرخانه‌مزه عربه ايله كلديلر عزت
بك بو مكتوبى بزه دون يازدى مصطفى افندى بكا شو ايپك
شميه‌يى ويردى صفوت پاشا شو التون ساعتى برادرمه
ويردى بو شميه كيمكدر اشته بنده بويله بر شميه ايسترم
فلان چوجق شويله تربه‌لو ايمش بويله چالشقان ايمش دكانى
ديمترا كى افندى‌يه صاتديغمى سز خبر ويرمشكز خير بن اكا
بغچه‌يى صاتمشكز ديدم بو ايكى مملكت نفوسجه بر دكلدر

(Αἱ ἑπόμεναι διὰ τῆς ⸗ ἀναλελυμέναι καὶ ἐντὸς κεραιῶν τεθειμέναι ἀναφορικαὶ προτάσεις συμπτυχθήτωσαν).

او كچه كه — سز شمندوفرايله ويانه‌يه كيتمش ايديكز — بن پترسبورغدن
پارسه كلمشيدم او كتاب كه — سز بنم ايچون برليندن المش ايديكز
— بن همشيره‌مه ويرمشيدم او ذات كه — سزه برقرنفيل ويرمش
ايدى — قومشوكزك اوغلى محمد افندى دكل يكنى مصطفى افنديدر
او چوجق كه — درسنى كوزل سويلمشيدى — پدريله بشكطاشه
كيتمشيدى او بالقچيى كه — سزه بو بالغى صاتمشيدى — بن اوكون
سلطان محمدده كورمشيدم آرناود كونده‌كى خانه‌كزى كه —
فؤاد افندى سزدن ايكى بيك غروشه المشيدى — بشقدسنه بش
بيك غروشه صاتمشيدى او آخشام كه — بن تياتروبه كيتمشيدم
— سز سعيد بك ايله بزه كلمشيدكز

53

Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἶχε κάμει τὴν τράπεζαν ταύτην, εἶναι λέγουσι σήμερον ἀσθενής· ὁ Ἰζζὲτ ἐφένδης εἶναι ἄνθρωπος, ὅστις πολλὰ πράγματα ἔχει ἀναγνώσει, ὅστις πολλὰ πράγματα ἔχει γράψει· ὁ Ἀβδ-ουρ ραχμὰν ἐφένδης εἶναι ἄνθρωπος, ὅστις περιῆλθεν ὅλον τὸν κόσμον· τὸ πρᾶγμα, ὅπερ εἶχε λησμονήσει, ἦτο ἐκεῖνο· τὸ τέμενος, ὅπερ εἶχες ἰδεῖ, ἦτο τὸ τέμενος τοῦ Σουλτὰν Μεχμέτ· τὴν νῦ-

κτα, καθ' ἣν εἶχε χιονίσει, ἤμην ἐν Βιέννῃ· ἐν τῷ ὑμετέρῳ χωρίῳ τοιοῦτός τις ἄνθρωπος ὑπάρχει ἢ οὔ; ἰδού, τοῦτο θέλω νὰ γινώσκω· τῷ δεῖνι κυρίῳ ἔχω τοσοῦτον χρέος· σᾶς ὀφείλω δύο λίρας καὶ τρεῖς μετζιδιέδες· καὶ ἐγὼ θέλω ἕνα τοιοῦτον πῖλον· τὴν ῥάβδον μου ἐν τῷ κήπῳ σας ἐλησμόνησα· ὁ Μουσταφᾶ ἐφένδης μοὶ ἔδωκεν ἐκεῖνο τὸ βαμβακερὸν ἀλεξήλιον· ὁ Φουὰτ ἐφένδης ἐκεῖνο τὸ γαρούφαλον εἰς ἐμὲ ἔδωκε· τοὺς κωδιοὺς τούτους ἔδωκεν ἡμῖν οὗτος ὁ ἰχθυοπώλης.

54

Ἐνῷ ἐγὼ ἐνόμιζον αὐτὸν ἀναχωρήσαντα, ἐκεῖνος ἔμενεν ἐδῶ· ἐνῷ ἐκεῖνος μὲ εἶχε λησμονήσει, ἐγὼ τὸν ἠγάπων· ἐνῷ εἴχετε χορτάσει, ἀκόμη ἠθέλετε νὰ φάγητε· ἐνῷ ἐγὼ ἤθελον ὄστρεα, ἐκεῖνος μοὶ ἔφερε μύακας· ὁ ἰχθύς, ὃν εἶχον φάγει, ἦτο τρίγλη· γινώσκει ὅτι τὸν ἀγαπᾷς· ἐννοεῖ ὅ,τι ἀναγινώσκει; βλέπει ὅτι κοιμώμεθα· ὁ πατὴρ [ὑμῶν εἶναι ἀσθενής· ἔχετε εἴδησιν; ἐγίνωσκον ὅτι ἡ μήτηρ μου ἦτο ὀλίγον ἀδιάθετος· δὲν εἶχον εἴδησιν τοῦ ὅτι ὁ πατήρ μου ἠσθένει· ἡ εἴδησις, ἣν μοὶ εἴχετε δώσει, ἦτο παλαιά· χθὲς σὺ καὶ ἐγὼ ἐγράφομεν· σήμερον ἡ ἐξαδέλφη σου Ἀζιζὲ καὶ σὺ παίζετε· αὔριον ἐν τῇ οἰκίᾳ ἢ σὺ μένεις ἢ ἐγὼ μένω· δὲν εἶναι ὁ νοῦς μου ἐν τῇ κεφαλῇ μου· ἤκουσα ὅτι καθ'ἑκάστην ἡμέραν τρεῖς ὥρας περιπατεῖτε· Ἀλβανοί, Βούλγαροι, Βλάχοι, Ἰουδαῖοι, Ἀρμένιοι, Ρωμαῖοι, ὅλοι εἶμεθα ὑπήκοοι τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

ΜΑΘΗΜΑ 28.

Μέλλων.

Μέλλων: آرايجم **αραγατζάγ-ιμ**, θέλω ζητήσει· آرايجسين **αραγατζάκ-σιν**, θέλεις ζητήσει· (βλ. Γραμ. σ. 84. 1).

Μέλλων παρῳχημένος: ايدم آرايجق **αραγατζὰκ ιτήμ**, ἤθελον ζητήσει· ايدك آرايجق **αραγατζὰκ ιτήν**, ἤθελες ζητήσει κτλ. (βλ. αὐτόθι 2).

§ 140. Τὰ γ' πρόσωπα τοῦ μέλλοντος λαμβάνοντα τὸ βοηθητικὸν ر σημαίνουσι βεβαιότητα, ὡς καὶ ὁ παρακείμενος (§ 129)· π. χ. كلجك θὰ ἔλθει· كلجكدر θὰ ἔλθει (ἐξάπαντος).

§ 141. *Ὁ μέλλων τοῦ συνδετικοῦ.* Ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ اولق (βλ. § 106)· ὡς زنگين اولجم πλούσιος ἔσομαι (θὰ ὦ, θὰ γίνω πλούσιος) κτλ.

Δι'αὐτοῦ ἐκφέρεται καὶ ὁ μέλλων τοῦ ἔχω, ἔχεις κτλ. (§ 63)· π. χ. پارم اولجق θὰ ἔχω χρήματα κτλ.

γκετσ-μέκ, διέρχεσθαι, [ὑπερβαίνειν	**τωγ-μάκ**, γεννᾶσθαι, [ἀνατέλλειν
τσηκμάκ, ἐξέρχεσθαι, [ἀναβαίνειν	**πατ-μάκ**, βυθίζεσθαι, [δύειν
τσεϊρέκ, τέταρτον ὥ- [ρας, λίρας, μετζιτιέ	**πιτούν**, ὁλόκληρος, πᾶς **σενέ**, ἔτος

ايوا ڤابا, καιρός, ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ

كونش گونيڤ, ἥλιος

آيدينلق آيتينلق, φῶς τῆς σελήνης, φῶς

قراكلق كارانلق, σκότος

سنه بو, τοῦτο τὸ ἔτος, ἐφέτος

دانه دانێ, σπόρος

عدد عەدەد, ἀριθμός

شمدى شيمدى, τώρα

ايچون ئيچون, ἵνα

يڼه گينه, πάλιν, καὶ οὕτω

Ὀνόματα κύρια: سليمان **Σουλεϊμὰν** Σολομών· رشيد **Ρεσίτ** Ἰμπραχὶμ Ἀβραάμ· يوسف **Γιουσοὺφ** Ἰωσήφ· محمود Μαχμούτ.

فوطى **Φώτη** Φώτιος· فوطاكى Φωτάκη(ς)· آندون **Ἀνὲων** Ἀντώνιος· آندوناكى Ἀντωνάκη(ς)· پترا Πέτρα· پتراكى Πετράκη(ς).

Ὀνόματα συνοικιῶν Πόλεως: صاچيه **Σαμάτια** Ὑψωμαθεία· لنگه **Λάγκα** Βλάγκα· قوم قپو **Κοὺμ καποῦ** Κοντοσκάλιον.

Ὀνόματα ἐκκλησιῶν: مريم آنا كليسى **Μεγὲμ ἀνὰ κελισάσῃ**, ἡ Παναΐα κλησιά· پنايه كليسى **Παναΐα κελισάσῃ** ἐκκλησία τῆς Παναγίας· بالقلى آيازمسى **παλικλῆ ἁγιάζμασῃ** Ἁγίασμα Βαλουκλίου, Ζωοδόχος Πηγή.

§ 142. *Ἀντωνυμίαι ἐπιρρηματικῶς.* Αἱ σχετικαὶ δεικτικαὶ قدر—بو قدر—شو قدر او τοσοῦτος, η, ον καὶ αἱ —بويله شويله—اويله τοιοῦτος, η, ον χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἐπίρρημα, τότε δὲ προσδιορίζουσι τὸ ῥῆμα, ἢ τὸ ἐπίθετον· π. χ.

بو قدر طمعكار بويله—ويلور τοιουτοτρόπως (οὕτω) *λέγει·* آدم τοσοῦτον φιλάργυρος.

§ 143. *Ἀριθμητικά.* Μεταξὺ τοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τοῦ ἀριθμουμένου παρεντίθενται πολλάκις λέξεις τινές. Οὕτως ἐπὶ χρημάτων παρεντίθεται ἡ λέξις عدد عەدەد ἀριθμός· π.χ. الى عدد ليرا ἓξ (ἀριθμὸς) *λίραι,* ἤτοι ἓξ τὸν ἀριθμὸν λίραι.

Ἐπὶ δὲ διαφόρων μικρῶν ἀντικειμένων τίθεται ἡ λέξις دانه دانێ σπόρος, ἰσοδυναμοῦσα τῇ λέξει عدد π. χ. اوچ دانه جوز τρία τὸν ἀριθμὸν κάρυα· اون دانه بورمال اون δέκα τὸν ἀριθμὸν χρυσόμηλα.

§ 144. Ἐπὶ χρονολογίας, προηγεῖται τὸ ἀριθμητικὸν καὶ ἕπεται ἡ λέξις سنه σενὲ μετὰ τῆς καταληκτικῆς ἀντωνυμίας سى καὶ τῆς προθέσεως ده ἐν· π. χ. بش يوز طقسان بش سكز بيك سنه سندە ἐν ἔτει (κατὰ λέξιν ἐν τῷ ἔτει τοῦ) 1895.

§ 145. *Σύνταξις ῥημάτων.* Τὸ كولمك γκιουλμὲκ γελᾶν, συντασσόμενον δοτικῇ, σημαίνει περιγελᾶν· π. χ. بكا كولمك μὲ περιγελᾷ.

Τὸ كچمك γκετσ-μὲκ, ὡς κινήσεως σημαντικόν, συντάσσεται:

α'] δοτικῇ τῆς κινήσεως (§ 79) καὶ σημαίνει μετάβασιν ἔκ τινος μέρους εἰς τὸ ἀντίθετον, ἤτοι διεκπεραιοῦσθαι· π. χ. غلطه يه كچدم ἐπέρασα (ἐκ τῆς πόλεως) εἰς τὸν Γαλατᾶν.

β'] τῇ προθέσει دن καὶ ἐκφράζει τὴν ἔκ τινος μέρους διάβασιν· π.χ. كچرين كچر ايكن διερχόμενος ἐκ τῆς γεφύρας·

γ'] συντάσσεται αἰτιατικῇ καὶ σημαίνει ὑπεροχήν· π.χ. سنى كچرم σενὶ **γκετσέριμ** σὲ ὑπερβαίνω.

Ἐπίσης τὸ چیقمق **تپه-مك**، ὡς κινήσεως σημαντικόν, συντάσσεται :

α'] δοτικῇ καὶ σημαίνει τὴν εἰς τόπον κίνησιν· π. χ. مدم چیقدم ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδόν· مدم چیقدم اوغلنه ك ἀνέβην εἰς τὸ Σταυροδρόμιον·

β'] τῇ προθέσει دن διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· π. χ. ایکن واپوردن چیقار ایکن ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου.

§ 146. *Σύνταξις ἐπιρρημάτων.* Τὸ ἐπίρρημα یقین **یقین** πλησίον, συντάσσεται δοτικῇ· π. χ. یقین شهره **دهیچ یقین** πλησίον τῇ πόλει, ἤτοι τῆς πόλεως.

Τὸ δὲ اوزاق **اوزاق** μακράν, συντάσσεται τῇ προθέσει دن· π. χ. اوزاق دن اوزاق μακρὰν ἀφ' ἡμῶν.

§ 147. *Σύνταξις μορίων.* Ἡ πρόθεσις دن ἰσοδυναμεῖ καὶ τῇ (παρά)· π. χ. دن سزدن بونی **ثوتموی σιζὲν ἀλλὴμ** τοῦτο παρ' ὑμῶν ἔλαβον.

Τὸ δὲ μόριον ایچون σημαῖνον *αἰτίαν* καὶ *σκοπόν*, συντάσσεται ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ ἡ ایله (§ 96), καὶ ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ προθέσει (*διὰ ἤ ἕνεκα*)· π. χ. بو ایچون چوچق ایچون διὰ τὸν παῖδα τοῦτον· محمد افندی ایچون διὰ τὸν Μεχμὲτ ἐφένδην· بنم ایچون بنی ایچون ἐμέ· بونلر ایچون بونك διὰ τούτους ἤ ἕνεκα ἐμοῦ, τούτου κτλ.

Συντασσόμενον δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου ἰσοδυναμεῖ τῷ

ἡμετέρῳ τελικῷ συνδέσμῳ (*ἵνα*)· π. χ. کتابی سزه اوقومق ویردم ایچون τὸ βιβλίον ἔδωκα ἡμῖν ἵνα ἀναγνώσητε.

Ἐπίθετα χρονικά. Ἐξ ὀνομάτων χρόνου δηλωτικῶν ἢ καὶ ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σχηματίζονται διὰ τῆς καταλήξεως لق لغ ἢ للك لغك ἐπίθετα χρονικά· π. χ. یاز *θέρος*, یازلق یازق-لغ *θερινός*· قیش *χειμών*, قیشلق قیشق-لغ *χειμερινός*· طقسان *ἐννενήκοντα*, طقسانلق ثوقسان-لغ *ἐννενηκοστός*, (ἐννενηντάρης).

ΘΕΜΑ

οο

بن یمك یه‌جكم سن نه یاپه‌جقسین پدر بزه بش دانه آرمود
و اون دانه شفتالو ویره‌جك بز اوی کزه‌جکز سز کیمی
دوشونه‌جکسکز انلر درسه باشلایه‌جقلرمی بك اوغلنده قاچ
سنه اوتوردیکز دوستمز سلیمان افندی بو سنه پترسبورغه کیده‌جکدر
ذات عالیکز نره‌یه چیقه‌جقسکز بنده‌کز فناره چیقه‌جغم محمد
و رشید افندیلر بوکون چارشویه چیقه‌جقلر ایمش بك سکز یوز
اللی بش سنه‌سنده نیسان آینك یکرمی اوچنده استانبولده طوغدم
بو آخشام کونش باتار ایکن آی طوغه‌جق آی اوغل! قراکلقده
نه کزیورسین نصل قراکلقده! بو قدر آیدنلق وار خانم! سنك
حالك نه اوله‌جق بتون کون بتون کیجه اوقور یازارسین خسته
اوله‌جقسین بونی سزه کیم سویلدی بویله ایشیتدم

٥٦

بنده‌كز بوكون سزه كله‌جك ايدم هانيا سن بكا بر شى ويره‌جك
ايدك اوده اونوتمشمدر محمود افندى يوسف افندىيه اوچ
عدد عثمانلى ليراسنى ويره‌جك ايدى بز او كيجه دولتخانه‌كزده
قاله‌جق ايدك افندمز صمايه‌ده بر او اله‌جق ايديكز فوطاكى
و پترا كى افندىلر ساعت التى بچقده امين اوكنده فلان دكانده
بولنه‌جقلر ايدى برسنه اوچيوز التمش بش كون و بر قاچ ساعتدر
اسماعيل افندى او قدر كيفمزميدر لقه بزه دها يقين‌در سعيد
افندى كوليور بالقلى آيازمه‌سى خرستيانلرك اسكى آيازمه‌لرندن‌در
على بك سكسانلك‌در هانيا يازلق پانطالونكز نه اولدى

55

Αὔριον θὰ σοὶ εἴπω κᾶτι τι· θὰ ἴδῃς ἐκεῖνο τὸ ὀποῖον θέλω· ὁ ἔγγονός σας Ρεσὶτ ἐφένδης θὰ γράψῃ τὸ γύμνασμά του· ἡμεῖς θὰ κερδίσωμεν τὸν ἄρτον μας· ὑμεῖς θὰ πίντε τὸν καφέν σας· ἐκεῖνοι θὰ περιέλθωσι τὴν πόλιν· ἡ σχολὴ ἡμῶν αὔριον θὰ ᾖ κλειστή· ἐὰν οὕτως ἔχῃ (εἶναι), καὶ ἐγὼ ἀναχωρῶ· ὁ ἀδελφός μου Ἀντωνάκης οὕτω γράφει· τοῦτο ἑκατοστάριον εἶναι ἓν πενταρίον; εἶναι τέταρτον μεδζιδιέ· σοὶ χρεωστῶ ἓν τέταρτον τῆς λίρας· ἐφέτος τὸ θέρος θὰ μεταβῶμεν μετὰ τοῦ πατρὸς εἰς Ἀγγλίαν· τὸ ἔτος σύγκειται

ἐκ δώδεκα μηνῶν· πόσον κακὸς καιρός! ὁλόκληρον τὴν νύκτα ἔβρεχεν· ὁ ἥλιος ἔδυσεν· ἰδοὺ ἡ σελήνη ἀνατέλλει· τὸ φῶς τῆς σελήνης εἶναι ἀσθενέστερον τοῦ ἡλίου· ἀγαπῶ νὰ περιπατῶ τὰς νύκτας ἐν τῷ σκότει· ἡ σελήνη εἶναι πλησιεστέρα πρὸς ἡμᾶς ἢ ὁ ἥλιος; ὁ ἥλιος εἶναι πολὺ μακρὰν τῆς γῆς· ἐγὼ εἶμαι ἑβδομηκοντούτης· ὁ πατήρ σας εἶναι ἀκόμη πεντηκοντούτης· πόσα δαμάσκηνα ἔφαγες; μοὶ χρεωστεῖς 112 λίρας· ἡ ἐγγόνη σας, κ. Ἰναγέτ, μοὶ χρεωστεῖ 380 μετζιδιέδες· ἠγόρασα ἐκ τοῦ Γαλατᾶ δι' ἡμᾶς ἕνα χειμερινὸν ἐπενδύτην ἀντὶ δύο λιρῶν καὶ τριῶν τετάρτων μετζιδιέ· αὔριον πόσας τοῦ μηνὸς θὰ ἔχωμεν; (πόση τοῦ μηνὸς θὰ ᾖ;) θὰ ἔχωμεν εἰκοσιν ἕξ.

56

Σήμερον ἤθελον (ἐγὼ) ἀναβῇ εἰς Σταυροδρόμιον· σὺ ἤθελες κατακλιθῇ· ἐκεῖνος ἤθελεν ἐργασθῇ· ἡμεῖς ἠθέλομεν φέρῃ ψυχρὸν ὕδωρ ἐκ τοῦ κήπου· ὑμεῖς ἠθέλετε εὑρεθῇ κατὰ τὰς 9 1]2 τὴν νύκτα ἐν τῷ θεάτρῳ· ἐκεῖνοι ἤθελον φορέσῃ τὴν χειμερινὴν περισκελίδά των· τώρα ποῦ εἶσθε; ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ ἐν Σταυροδρομίῳ; ἐφέτος ἐπεράσαμεν εἰς τὸ Σταυροδρόμιον· ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης μ' ἐπέρασε σήμερον ἐν τῇ ὁδῷ· ὁ ἀδελφός σας Ἰωσὴφ μετέβη εἰς Γαλατᾶν διὰ νὰ ἀγοράσῃ ἓν ζεῦγος ὑποδημάτων· τὰ ὑποδήματα διὰ τίνα θὰ ὦσι; διὰ τὸν ἑαυτόν του· διερχόμενος διὰ τῆς γεφύρας εἶδον ὅτι εἰσήρχεσθε εἰς τὸ ἀτμόπλοιον· σήμερον ἐξερχόμενος τῆς σχολῆς ἐκρύωσα· ὁ Μαχμοὺτ ἐφένδης δὲ περιεγέλασε· εἰσερχόμενος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας εἶδον ὅτι ἡμεῖς ἐξήρχεσθε· διὰ τίνα ἐφέρατε τὸ ὕ-

δωρ τοῦτο; ἐὰν δι' ἐμέ, τώρα ἔπιον· ὁ θεῖος (ἐκ πατρὸς) μετέβη εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ ν' ἀγοράσῃ ἄνθρακας· ἡ ἐκ μητρὸς θεία ἦλθεν εἰς τὸ πτωχικόν μας διὰ νὰ καθήσῃ ἡμέρας τινάς· ἡμεῖς ἤλθομεν διὰ νὰ σᾶς ἰδωμεν· δὲν ἔχετε δίκαιον νὰ λέγητε τοῦτο· ἔχετε πολὺ λάθος· τοσοῦτον σᾶς λέγω· ποῦ εἶναι ἡ οἰκία σας; ποῦ κατοικεῖτε; ἐν Ὑψωμαθείοις· ὁ κ. Ἀντωνάκης ποῦ εἶναι; πρὸ ὀλίγου ἦτο ἐδῶ· ἔχετε βιβλίον τι; αὔριον θὰ ἔχωμεν ἓν ὡραῖον βιβλίον· ἔχεις τέταρτα τῆς λίρας; σήμερον ἔχω τέταρτα μετζιτιέ· αὔριον θὰ ἔχω καμμιὰ ἑκατοντάδα τετάρτων λίρας.

ΜΑΘΗΜΑ 29.

Ὁ μέλλων ὡς μετοχή.

§ 148. Καθὼς τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος (§ 88) καὶ τοῦ παρακειμένου (§ 134), οὕτω καὶ τὸ τοῦ μέλλοντος χρησιμεύει ὡς ἀναφορικὴ μετοχή, καὶ τότε προηγεῖται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει, καὶ δύναται ν' ἀναλυθῇ παρ' ἡμῖν δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας καὶ ἁπλοῦ ἢ τελικοῦ μέλλοντος· π. χ. آدم واری یازمجق ὁ τοῦτο γράψων ἄνθρωπος, ἤτοι ὅστις θὰ γράψῃ ἢ νὰ γράψῃ;

Τὸ ὄνομα δύναται καὶ νὰ παραλείπηται ἐξυπονοούμενον· π. χ. یوقی اوقویهجق یوقمی δὲν ὑπάρχει ὁ ἀναγνώσων τοῦτο, ἤτοι ἄνθρωπος (آدم) ἀναγνώσων; (διὰ νὰ ἀναγνώσῃ).

§ 149. Αἱ μετοχαὶ αὗται σημαίνουσι πολλάκις τὸ *δύνασθαι* καὶ ἀναλύονται παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ *ὥστε νὰ . . .* ἢ ἐπέχουσι θέσιν ρηματικοῦ ἐπιθέτου ὡς τὰ εἰς ιμος τῆς ἑλληνικῆς, ἤτοι σημαίνουσι τὸ εἶναι ἄξιον ἢ κατάλληλον εἴς τι, ἢ χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἁπλοῦν προσηγορικόν· π. χ. آلامه طورمجق حالی یوقدر δὲν εἶναι εἰς θέσιν ὥστε νὰ (δύναται νὰ) σταθῇ ἐπὶ ποδός· اوطوریلهجق اوطورمجق οἰκία κατοικήσιμος, ἥτις δύναται νὰ κατοικηθῇ· کتاب یوقدر اوقویهجق δὲν ὑπάρχει βιβλίον τι ἀναγνώσιμον (*ἄξιον ἢ κατάλληλον* διὰ ν' ἀναγνωσθῇ τις)· ایچهجك صو itdetzèk soû, ὕδωρ πόσιμον (*κατάλληλον* πρὸς πόσιν)· یهجك ἐδώδιμον, τροφὴ (*κατάλληλον* πρὸς βρῶσιν).

§ 150. Καὶ ἡ μετοχὴ αὕτη συνοδεύεται πολλάκις ὡς καὶ ἡ τοῦ παρακειμένου (§ 134) ὑπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς اولان ὠλάν, καὶ τότε σημαίνει τὸ *ἔμελλε νά*· π. χ. یوق یازمجق اولان آدم یارسه کیندی ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔμελλε νὰ γράψῃ τοῦτο, ἀνεχώρησεν εἰς Παρισίους.

§ 151. Ὡς ὅλαι αἱ ἀναφορικαὶ μετοχαὶ (§ 105. 135), οὕτω καὶ αὕτη δύναται ν' ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας κ. π. χ. — یوق یازمجق یا یازاجق ایدی ἢ آدم کـ او یارسه کیندی.

§ 152. Μετὰ δὲ τῆς μετοχῆς τοῦ συνδετικοῦ ایکن σχηματίζει χρονικὴν ἢ ἐναντιωματικὴν μετοχὴν (§ 89)· π. χ.

ملدم اوكيدجك ايكن بن كلدم ἐνῷ ἐκεῖνος ἔμελλε ν' ἀπέλθῃ, ἦλθον ἐγώ.

Ἑπομένης δὲ τῆς λέξεως ده‌ر يرده‌، ἐν τῇ θέσει, σημαίνει ἀντὶ νά: رومان اوقويه‌جق ير كتاب اولدى ده‌ر اوقويه‌جق ير ده‌ر كتاب اولدى ἀντὶ ν' ἀναγνώτω μυθιστόρημα, ἀναγινώσκω ἓν ὠφέλιμον βιβλίον.

صورمق **σωρ-μάκ**, ἐρωτᾶν	كچيرمك اوكرنه‌-مك, μανθάνειν
چاغرمق **τσαγηρ-μάκ**, κράζειν	آچمق **ἀτσ-μάκ**, ἀνοίγειν
چيچك آچمق **τσιτσὲκ ἀτσμάκ**, [ἄνθος ἀνοίγειν, ἀνθεῖν	يورطى **γιωρτοῦ**, ἑορτή
پاسقالیه‌ **πασκάλια**, πάσχα	پرام **παϊράμ**, βαϊράμιον
(ن)اوكله‌ **ὀϊλέ(ν)**, μεσημβρία	خاطر **χατήρ**, μνήμη, χάρις
اوكلين **ὀϊλεΐν**, τὴν μεσημβρίαν	وده‌ **τεβά**, ἤ ده‌ر **κερρέ**, φορά
اول **ἐββέλ**, πρό, προηγουμένως	ديگر **ἀϊ-ρίρ**, ὁ ἄλλος, ἤ, ον
صكره‌ **σώνρα**, μετά, ὕστερον	ده‌ده‌ **τετέ**, ἤ يدى **ἀσ-γιόκ ἀτσετέρ**, πάππος [γιόك **ἀτσετέρ**, πάππος
بوتون **ἀτσοΐν ἀτσούν**, καὶ بوتون **ἀτσ-ἀτσούν**, ὅλως διόλου, ἐξ ὁλοκλήρου	والده‌ **βαλιτέ**, ἤ بيوك والده‌ **ἀσγιόκ βαλιτέ**, ἤ قادين **κατὴν νινέ**, μάμμη
	حال **χάλ**, κατάστασις, θέσις

Ὀνόματα χωρίων: كوى قاضى **Καϊπ-κιοΐ**, Χαλκηδών· اسكدار **Ἰσκιουτὰρ**, Χρυσόπολις· قوزغونجق **Κουζγουντζούκ**(ιον)· بكر بكى **Βεηλὲρ-βέη**· آيا ستفانوس **Ἁγιᾶ Στέφανος**, ἅγιος Στέφανος· كوى ماقرى **Μακρῆ-κιοΐ**, Μακροχώριον.

Ἐκφράσεις: رسمه‌لرمده‌ خاطرمده‌ **χατιρημτά** τηρ εἶναι ἐν τῇ μνήμῃ μου, ἐνθυμοῦμαι·

كيدى خاطرمدن چيقدى ἐξῆλθε τῆς μνήμης μου, ἐλησμόνησα·

كلير خاطرمه‌ ἔρχεται εἰς τὴν μνήμην μου, ἀναμιμνήσκομαι·

كتورى خاطرمه‌ ἤνεγκεν εἰς τὴν μνήμην μου (τι), ὑπέμνησέ (τι)·

اوچون خاطرم πρὸς χάριν μου (διὰ τὸ χατήρί μου)·

نه‌ يولله‌ ν' ἀλλὰ ὡ νὲ γιωλτὰ τίνι τρόπῳ; (ἐν τίνι ὁδῷ;)·

نه‌ يولله‌ يو ἀλλὰ ὄχι ὁδοῦ γιωλτά (ἢ نه‌ يولله‌ شو ὁδοῦ γιωλτά, ἢ نه‌ يولله‌ او ὅ γιωλτά), τοιοῦτος ἢ τοιουτοτρόπως.

§ 153. *Συμφωνία ὑποκειμένου καὶ ῥήματος.* Ἡ σύνταξις ὑποκειμένου γ' προσώπου πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ μετὰ ῥήματος γ' προσώπου ἑνικοῦ ἀριθμοῦ (§ 82) συμβαίνει πρὸ πάντων ὅταν τὸ ὑποκείμενον ᾖ ἄψυχον· π. χ. ايلدى اولدى ميوه‌لر oἱ καρποὶ ἔγιναν (ἔγινε)· كوزلرم آغريور oἱ ὀφθαλμοί μου πονοῦσι (πονεῖ).

§ 154. *Σύνταξις ῥημάτων.* Τὸ صورمق ἐρωτᾶν συντάσσεται δοτικῇ τοῦ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ τοῦ πράγματος· π. χ. سزه‌ بر شى صورمجم θὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς (ὑμῖν) κάτι τι.

Ἀντὶ δοτικῆς τοῦ προσώπου συντάσσεται καὶ μετὰ τῆς προθέσεως دن· π. χ. بونه‌ صورمجق دكل οὐχὶ εἰς ἐκεῖνο παρ' ἡμῶν ἐρωτᾷ.

Συντασσόμενον δ' αἰτιατικῇ τοῦ προσώπου σημαίνει

ἐρωτᾶν περί τινος, διαπυνθάνεσθαι· π. χ. سزی افندی دن صوردی ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ἠρώτησε περὶ ὑμῶν.

Τὸ چیقق συντασσόμενον δοτικῇ ἀπαρεμφάτου σημαίνει, καθὼς τὸ كلك καὶ كیتمك (§ 114), τέλος καὶ σκοπόν· π. χ. چیقدی كرمك ἐξῆλθεν ἵνα περιπατήσῃ (εἰς τὸ περιπατῆσαι).

§ 155. *Σύνταξις μορίων.* Τὸ اول ἔσσὲλ καὶ τὸ صكره χρησιμεύουσι καὶ ὡς πρόθεσις καὶ ὡς ἐπίρρημα, καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἐπιτάσσονται.

Καὶ ὅταν μὲν ἐπέχωσι θέσιν τῶν ἡμετέρων προθέσεων (*πρό, μετά*) ἀπαιτοῦσι τὸ ὄνομα, ἢ τὴν ἀντωνυμίαν, ὁμοῦ μετὰ τῆς προθέσεως ون· π. χ. اولندن **ὄτλεν-δὲν ἔσσὲλ** πρὸ μεσημβρίας· صكره اولندن **ὄτλεν-δὲν σόνρα** μετὰ μεσημβρίαν.

Ὅταν δ' ἐπέχωσι θέσιν ἐπιρρήματος, τὸ ὄνομα τίθεται μόνον, ἄνευ προθέσεως· π. χ. اول بش كون πέντε ἡμέρας προηγουμένως· صكره بش كون πέντε ἡμέρας ἔπειτα.

Ἐν τοιαύταις φράσεσιν ἐξυπονοεῖται τὸ ندن بوندن **πουνδὰν** ἀπὸ τούτου ἢ ἀπὸ ταύτης· π. χ. اول بوندن بش كون πέντε ἡμέρας προηγουμένως (ἀπὸ τούτου).

§ 156. *Ἀντωνυμίαι.* Ἡ ἀντωνυμία اوز **ὠ-ζὶρ** προηγεῖται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει· π. χ. آدم اوز ὁ ἄλλος ἄνθρωπος· ἐξυπονοουμένου δὲ τοῦ ὀνόματος προσλαμ-

βάνει τὴν καταληκτικὴν ς καὶ γίνεται اوزی **ὠ-ζὶρί**· π. χ. بردر اوبر بو دكل δὲν εἶναι οὗτος, εἶναι ὁ ἄλλος (δηλ. ἄνθρωπος) κτλ.

Ἡ δὲ ἐρωτηματικὴ ی *κατὰ δοτικὴν τιθεμένη, ἤτοι* یه (ἢ یـه) *νεγὲ σημαίνει αἰτίαν·* π. χ. صوربورسكز یه διατί (ἐπὶ τίνι) ἐρωτᾶτε;

ΘΕΜΑ·

٥٧

كله‌جك مارت آینك یكرمی طقوزنده پارسه كیده‌جكم بونی اوقویه‌جق
آدم یوقدر بو اوله‌جق شی دكلدر یه‌جك بر شی وارمی
كویمزده یازین ایچه‌جك صو یوقدر بن چیقه‌جق ایكن سن كیردك
او ویره‌جك ایكن سز ایستدیكز بزه بر قدح صو كتیره‌جك
آدم یوق چعه كونی بیرامدر پاسقالیه‌یه ایكی كون قالدی
ابراهیم افندی بكا بو یولده سویلدی عزیز افندی بزه او یولده
بر مكتوب یازدی كونده قاچ دفعه پرسكز ایكی كره بر اوكله‌ین
ساعت یدیده برده كیجه ساعت اوچ بچقده

٥٨

بو آدم نه اوقومق بیلور نه یازمق ذات عالیكز هم یازار هم
سویلرسكز بنده‌كز كوردیكمی سویلیورم بنم طوغدیغم كون

كله‌جك شباط آينك اون بشنجى پازار ايرتسى كونيدر باغچه‌ده
آغاچلر چيچك اچدى اوج آيدن صكره ميوه ويره‌جك اوج
آيدن صكره قيش كلور برادركز حسنى افندى ايكى كون اول
قاضى كوينه كيتمشيدى بنده‌كزده بر قاچ كوندن صكره او طوتمق
ايچون قوزغونجغه كيده‌جكم بن آيا ستفانوسى سورم بكربكى‌ده
فنا بر دكل ماقرى كوينده ايكى سنه اوطوردم رافده شكر وار
اما سنك ايچون دكل قادينك صاچى اوزون اولور عقلى قيصه
داعيكز كزمكه كيديورم ذات عاليكز بيك يه‌جكسكز

57

Ὑπάρχει τις διὰ ν' ἀναγνώσῃ (ὁ ἀναγνώσων) τὴν ἐπιστολὴν ταύτην; φωνάζεις, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τις, ὅστις ν' ἀκούσῃ (ὁ ἀκούσων)· τίς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις θὰ ἐννοήσῃ τοὺς λόγους τούτους; δὲν ἔχομεν κανένα, ὅστις νὰ ἐρωτήσῃ περὶ ὑμῶν· ἡ ἐννάτη τοῦ ἐλευσομένου μηνὸς Ἰουνίου εἶναι ἡ μακροτέρα ἡμέρα τοῦ θέρους· ὑπάρχει τι ἐδώδιμον; δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σταθῶ ἐπὶ ποδός· ὁ Σεβκὲτ ἐφένδης δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐρωτήσῃ τοῦτο· ὑπάρχει ὀλίγον ἄρνειον κρέας καὶ μερικὰ νωπὰ σῦκα· ἀγαπῶ καλλίτερον τὰ ξηρὰ σῦκα· αἱ σταφυλαί σας πόσαι ὀκκάδες εἶναι; τὰ ροδάκινά μας δὲν εἶναι τόσα, ὅσα τὰ βύσσινα· μελετῶ τὸ μάθημά μου διὰ νὰ μάθω· παρὰ τίνος ἐμάθετε τὸ πρᾶγμα τοῦτο; τὸ δένδρον ὅπερ θὰ δώσῃ καρπόν, ἀνθεῖ τὸ ἔαρ· αἱ ροδαῖ

μας ἤνθησαν· αἱ πορτοκαλέαι σας θὰ δώσωσι πολὺν καρπόν· ποῦ εἶναι ὁ ἀνεψιός σας, ὁ Μουσταφᾶ ἐφένδης; φίλε μου! εἶπον· ἐξῆλθε νὰ περιπατήσῃ· ὁ Ἀζὶζ ἐφένδης σήμερον ἀντὶ νὰ φορέσῃ τὴν χειμερινὴν περισκελίδα του, ἐφόρεσε τὴν θερινήν· ποσάκις εἰσήλθετε εἰς τὸ τέμενος τῆς ἁγίας Σοφίας; διατί ἐρωτᾶτε; θὰ ἐρωτήσω κάτι τι τὸν πάππον· τοῦτο τὸ ὁποῖον ζητεῖτε δὲν εἶναι ἐπ' ἐμοί· ἡμεῖς πεινῶμεν· ὑμεῖς ἀδιαφορεῖτε· τοῦτο ποσῶς δὲν σᾶς ὠφελεῖ· χάριν ὑμῶν ἦλθον ἕως ἐδῶ· τὸ Πάσχα ἐγγὺς εἶναι; αὔριον θὰ ἔχωμεν Πάσχα· μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ᾖ βαϊράμιον.

58

Ἐνῷ ὁ δοῦλός σας ἔμελλον ν' ἀναχωρήσω εἰς Ἅγιον Στέφανον, ἦλθεν ὁ πάππος μου Ἀρηφῆ βέης· μετὰ μεσημβρίαν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἀναχωροῦμεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ πατρὸς εἰς Παρισίους· πρὸ μεσημβρίας, τῇ τρίτῃ καὶ ἡμισείᾳ ὥρᾳ, θὰ ἔλθωμεν νὰ σᾶς ἰδωμεν· ἐνῷ ἡμεῖς ἐμέλλομεν νὰ εἴπωμεν τοῦτο, ἐκεῖνος ἠρώτησεν ἡμᾶς· τί εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ ἠρώτησε; δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἴπετε· ἐξῆλθεν ὅλως διόλου τῆς μνήμης σας ἐκεῖνο ὅπερ σᾶς εἶπον (ἐγώ)· θέλω νὰ σᾶς τὸ ὑπομνήσω· δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς ὑπομνήσω τοῦτο· αὔριον θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν μνήμην μου· ἐνῷ ἡμεῖς ἐμέλλετε νὰ εἰσέλθητε, ὑμεῖς ἐξηρχόμεθα· πρὸ ὑμῶν τίς ἐξῆλθε; ὁ πάππος εἶναι κατὰ τρία ἔτη μεγαλείτερος τῆς μάμμης μου· ἡ Χαλκηδὼν εἶναι μεγαλειτέρα τῆς Χρυσοπόλεως· ἡ ἐν Μακροχωρίῳ ξυλίνη οἰκία μας εἶναι μεγαλειτέρα τῆς ἐν Βεηλέρ-δεη λιθίνης οἰκίας σας· ὁ Ἀρηφῆ ἐφένδης ἀντὶ νὰ μελετήσῃ τὸ μάθημά του, παίζει ἐν τῷ κή-

πῳ· ὁ παῖς οὗτος ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν σχολήν, μετέβη εἰς τὸν κῆπον· ἔχετε δύο κύνας, ὁ εἷς εἶναι ἐνταῦθα, ὁ ἄλλος ποῦ; ἡ ἐπιστολή, ἣν ἐλάβετε παρὰ τοῦ Φουὰτ ἐφένδη, τίνι τρόπῳ ἦτο; ἦτο τοιαύτη· ἐγὼ ὅταν ἤμην ἀσθενὴς οὔτε ἔτρωγον, οὔτε ἔπινον.

ΜΑΘΗΜΑ 30.

Ὁ Μέλλων ὡς ἀναφορικὴ μετοχὴ καὶ ὡς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον.

1] *Ἀναφορικὴ μετοχή*: آراباجق **ἀραγιατζαγ-ὶμ** ὁ, ἡ τὸ ζητηθησόμενόν μοι, ἤτοι ἐκεῖνος, ἡ, ὁ ὅπερ θὰ ζητήσω*· كلجك آرابه **ἀραγιατζαγ-ὶν** ὁ, ἡ, τὸ ζητηθησόμενόν σοι, ἤτοι ἐκεῖνος, ἡ, ὁ ,ὅπερ θὰ ζητήσῃς κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 94. § 81. *β'*.

2] *Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον*: آرابجق ὅτι θὰ ζητήσω, كلجك ارابجق ὅτι θὰ ζητήσῃς κτλ. ὡς ἡ μετοχή.

§ 157. Καθὼς ἐκ τοῦ ἀορίστου σχηματίζεται μετὰ τῶν καταληκτικῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν σύνθετος ἀναφορικὴ

* Τὸ *α'* πρόσωπον τῆς μετοχῆς ταύτης διαφέρει τοῦ *α'* προσώπου τοῦ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς καθότι τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὡς آرابجق ἀραγιατζαγήμ· ἐνῷ τὸ τοῦ μέλλοντος τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, ὡς آرابجق ἀραγιατζάγημ.

μετοχὴ (§ 105) ἐπέχουσα θέσιν καὶ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 118), οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μέλλοντος ὡς ἀνωτέρω.

Ἡ μετοχὴ αὕτη προηγεῖται τοῦ ὀνόματος, ὅπερ προσδιορίζει· π. χ. ای الجم ἡ ἀγορασθησομένη μοι οἰκία, ἤτοι ἡ οἰκία, ἣν θὰ ἀγοράσω· كلجك يه ὁ ἄρτος ὃν θὰ φάγῃς κτλ.

§ 158. Καίτοι ἡ ἐν τέλει αὐτῆς κτητικὴ ἀντωνυμία δεικνύει τὸ ὑποκείμενον, οὐχ ἧττον καὶ αὕτη, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἀορίστου (§ 105), λαμβάνει ἀντιθέσεως χάριν ἢ ἐμφάσεως ὡς ὑποκείμενον προσωπικὴν ἀντωνυμίαν ἀνάλογον τῷ προσώπῳ, κατὰ γενικήν· π. χ. ای بن الجم ἡ οἰκία, ἣν ἐγὼ θ' ἀγοράσω· كلجك سنك ὁ ἄρτος, ὃν σὺ θὰ φάγῃς.

§ 159. Τὸ ὄνομα, ὅπερ προσδιορίζει ἡ μετοχὴ αὕτη, δύναται καὶ νὰ παραλείπηται ἐξυπονοούμενον· π. χ. بن بو بنه جكم آت هانیا سزك بنه جكك οὗτος εἶναι ὁ ἵππος, ὃν ἐγὼ θὰ ἱππεύσω· ἐκεῖνος (ὁ ἵππος), ὃν ὑμεῖς θὰ ἱππεύσητε ποῦ;

§ 160. Καθὼς ἐκ τοῦ παρακειμένου (§ 134), οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μέλλοντος σχηματίζεται καὶ ἑτέρα σύνθετος ἀναφορικὴ μετοχὴ διὰ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς τοῦ اولق ἤτοι اولدیغم—اولدیغ κτλ. σημαίνει δὲ τὸ *μέλλειν, σκοπεῖν, προτίθεσθαι*· π. χ. بن سویلیه جك اولدیغم سوز بو دكلدی ὁ λόγος, ὃν ἐγὼ ἔμελλον νὰ εἴπω, δὲν ἦτο οὗτος.

§ 161. Καὶ ἡ μετοχὴ αὕτη, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἀορίστου (§

111) ἑρμηνεύεται παρ' ἡμῖν δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας πτώσεως αἰτιατικῆς, ὅταν τὸ ῥῆμα ᾖ ἐνεργητικὸν μεταβατικόν, ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγματιν.

Ὅταν δὲ τὸ ῥῆμα ᾖ ἀμετάβατον, ἢ καταστατικόν, δι' ἐμπροθέτου ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας· π. χ.

ردر طارد پك صندالیه اوطورمجمز ἡ καθέδρα, ἐφ' ἧς θὰ καθήσωμεν, εἶναι πολὺ στενή·

كنيشدر پك اوطه مجفكز τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ θὰ κατακλιθῆτε, εἶναι πολὺ εὐρύχωρον.

اوزاقدر كلمجكلرى χ τὸ μέρος, ἐξ οὗ θὰ ἔλθωσιν, εἶναι μακράν.

§ 62. Ἡ μετοχὴ αὕτη κατὰ δοτικὴν τιθεμένη σημαίνει *ἀντὶ τοῦ*: اوقورم كتاب χ قاعلمى اوقويه جغم رومان ἀντὶ ν' ἀναγνώτω (**ὁκουγιαδζαγημὰ**) μυθιστόρημα ἀναγινώσκω ἵν' ὠφέλιμον βιβλίον.

§ 163. *Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον*. Ἡ ὡς ἀνωτέρω μετοχὴ χρησιμεύει καὶ ὡς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, προτάσσεται δὲ τοῦ ῥήματος, οὗ ἀντικείμενον εἶναι, καὶ τίθεται εἰς ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα· π. χ. كيدمجكلرى ايشيتدم **γκιτετζεγινζὶ ἰσὶττιμ** ἤκουσα ὅτι θ' ἀπέλθητε.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ εἰδικοῦ τούτου ἀπαρεμφάτου τίθεται ὡς καὶ τὸ ἐξ ἀορίστου (§ 120) κατὰ γενικήν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ἀπαρέμφατον

ὡς ῥῆμα· ἀμφότερα δέ, ἤτοι τό τε ὑποκείμενον καὶ τὸ ἀντικείμενον προηγοῦνται αὐτοῦ· π. χ. سزك بو اوى الهجكزى ايشيتدم ἤκουσα ὅτι ὑμεῖς ταύτην τὴν οἰκίαν θ' ἀγοράσητε.

§ 164. Καὶ ἡ σύνθετος ἀναφορικὴ μετοχὴ τοῦ μέλλοντος ὡς καὶ τὸ εἰδικὸν ἐξ αὐτοῦ ἀπαρέμφατον, δύνανται ν' ἀναλυθῶσι καθὼς καὶ τὰ ἐξ ἀορίστου (§ 105. 121) διὰ τῆς ἀναφορικῆς μὲν ἀντωνυμίας ⸗ ἡ μετοχή, διὰ τοῦ εἰδικοῦ δὲ συνδέσμου ⸗ τὸ ἀπαρέμφατον· π. χ.

Ἀναφορικὴ μετοχή: ساتين الهجم خانه ἡ ἀγορασθησομένη μοι οἰκία, ἣ ἡ οἰκία ἐκείνη, ἣν θ' ἀγοράσω.

Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον: ساتيلدم الهجكزى خانه يى ἤκουσα ὅτι θ' ἀγοράσητε ἐκείνην τὴν οἰκίαν· ἢ ⸗ ايشيتدم الهجكزى خانه يى.

اوغرامق **ὠγρα-μὰκ**, προσεγγίζειν (δοτ.)	قورقمق **κωρκ-μὰκ**, φοβεῖσθαι
انشاء الله **ἰν-ἀα-λλαχ**, ἐὰν θέλῃ ὁ Θεός, εἴθε	وارمق **βαρμὰκ**, τρέχειν (δοτ.)
خير **χαῖρ**, ἀγαθὸν	اوكسوز, τὸ ἔμπροσθεν, πρόσωψις
خيرلو **χαϊρλῆ**, ἀγαθὸς	وقت **βάκτ** ἢ **βακήτ**, καιρός
اسكله **ἰσκέλε**, ἀποβάθρα	زمان **ζεμάν**, καιρός, ἐποχή
يورك **γιουρτά**, ὠόν	ايلرو (ايلرى ἢ) **ἰλερῆ**, ἐμπρός
طاوق **ταούκ**, ὄρνις	كيرو (كيرى ἢ) **γκερί**, ὀπίσω
خروس **χωρός**, ἀλέκτωρ	ايچرو (ايچرى ἢ) **ἰτσερί**, ἐντός
	طيشارى **τσάρῆ**, ἐκτός
	آرقه **ἀρκὰ** ῥάχις, τὸ ὄπισθεν

Μετοχαὶ ὡς ἐπίθετα : اوقومش **ὠκουμούς**, ἀνεγνωκώς (διαβασμένος), σοφός· اولش **ὠλμοὺς** γεγενημένος, ὥριμος· قورقاجق **κωρκατζὰκ** τις ἢ τί ὅπερ νὰ φοβηθῇ τις, ἤτοι φοβερός, ά, όν.

Ἐκφράσεις : ایشی باشی اسکله **ἰσκελὲ πασῆ** ἡ κεφαλὴ τῆς ἀποβάθρας καὶ ایشی باشی کوپرو **κιοπροῦ πασῆ** ἡ κεφαλὴ τῆς γεφύρας, ἤτοι ἡ ἄκρα, ἡ ἀρχὴ τῆς γεφύρας, τῆς ἀποβάθρας.

نه وقت ایله **βακὶτ** καὶ نه زمان ایله **ζεμὰν** τίνα καιρόν; δηλ. πότε;

مکتبه یه **μεκτεπὲ βερμὲκ** δίδω εἰς τὴν σχολήν, ἤτοι πέμπω.

بنم حقمده **χακκ-ημ-τὰ** ὡς πρὸς ἐμέ, περὶ ἐμοῦ· سنك حقكده **χακκ-ην-τὰ** ὡς πρὸς σέ, περὶ σοῦ· اونك حقنده **χακκ-ην-τὰ** ὡς πρὸς αὐτόν, περὶ αὐτοῦ κτλ.

§ 166. *Σύνταξις ρημάτων*. Τὸ قورقمق φοβεῖσθαι συντάσσεται τῇ προθέσει دن· π. χ. كندن قورقيورسكز τίνα (ἀπό τίνα) φοβεῖσθε;

§ 166. *Σύνταξις ἐπιρρημάτων*. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα ἐπειδὴ κυρίως εἶναι ὀνόματα, κλίνονται. Ἑπομένως ἐπὶ μὲν τῆς εἰς τόπον κινήσεως τίθενται κατὰ δοτικήν· π. χ. ایلری ἐμπρός, ایلریه **ἰλερι-γὲ** εἰς τὰ ἐμπρός· كيرى ὀπίσω, كيريه **γκερι-γὲ** εἰς τὰ ὀπίσω.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν τόπῳ στάσεως, λαμβάνουσι τὴν πρό-

θεσιν ده ἐν· π. χ. ایلریده **ἰλερι-τὲ** ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· كيريده **γκερι-τὲ** ἐν τοῖς ὄπισθεν.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως, λαμβάνουσι τὴν πρόθεσιν دن· π.χ. ایلریدن **ἰλερι-τὲν** ἐκ τῶν ἔμπροσθεν· كيريدن **γκερι-τὲν** ἐκ τῶν ὄπισθεν.

Πρὸς τούτοις γίνονται συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά, ὡς καὶ τὰ ἐπίθετα· π. χ. ایلرو دها **μᾶλλον** ἔμπρός· ایلرو كى ὁ μᾶλλον ἔμπρός.

Λαμβάνουσι τὰς καταληκτικὰς ἀντωνυμίας, τάς τε κτητικὰς (§ 31) καὶ τὴν ἐπιθετικὴν (§ 21)· π.χ. ایلریسنده **ἰλερι-σὶν-τὲ** ἔμπροσθεν αὐτοῦ· كوزكزده **χὸν-σῦζτε-κὶ** ὁ ἔμπροσθεν ἡμῶν κτλ.

§ 167. *Συνδετικόν*. Τὸ γ' πρόσωπον τοῦ συνδετικοῦ در χρησιμεύει καὶ εἰς δήλωσιν διαρκείας χρόνου, ἤτοι ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ ἐπί: π. χ. بر ساعتدر **μὶα** ὥρα εἶναι σὲ ζητῶ, ἤτοι ἐπὶ μίαν ἤδη ὥραν σὲ ζητῶ.

Ἐπίσης τὸ وار καὶ τὸ ρῆμα اولق εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἀνωτέρω· π. χ. چوق وارى ἔχει πολύ; (ἀπὸ πολλοῦ;)— بر ساعت اولدى ἔγινε μία ὥρα (ἀπὸ μιᾶς ὥρας).

ΘΕΜΑ

٥٩

سويليه‌جكم شى بو دكلدر سنك اوقويه‌جغك درس بك قيصه‌در

يه‌جكى آتمك بيات دكلدر طوته‌جغمز او ژده‌در اله‌جغمز

آت هانیا ایچه‌جکاری صو صغوقیدر صیجاقیدر بنم چیقه‌جغم
اسکله اوزاقدر سزك چیقه‌جغکز یقینمی انك واره‌جغی بر او
دکلیدر قورقه‌جق نه‌وار واپورك اوغرایه‌جغی اسکله‌لرشونلردر
بشکطاش اورته‌کوی آرناودکوی بزه نه وقت کله‌جکسکز
انشاء الله کله‌جك هفته کلورز مخدومکزی نه زمان مکتبه
ویره‌جکسکز اوکزده‌کی‌جمعه ایرته‌سی‌کونی دها یونك وقتی‌دکلدر
حقکزده برشی ایشیتدم انشاء الله خیردر آرقه‌کزدن بریسی کلیور
کیم او رشید بکك مخدومی محمود افندی کیمدن قورقیورسکز
کیمسه‌دن یوسف سنك حقکده نه‌لر سویلیور

٦٠

بنم یازین برلینه کیده‌جکمی سزه کیم سویلدی سنك قیشین قاضی
کوینده او طوته‌جغکی ایشیتدم انك بر ایکی کوندنصکره اوینی
صاته‌جغنی اوغلی سویلدی بزم بو سنه ویانه‌یه قاله‌جغمزی
پیلورسکز سزك برقاچ آیدنصکره مکتبدن چیقه‌جغکزی معلکز
سویلیور انلر برشی صورمق ایچون سزی چاغره‌جقلرینی خبر
الدم کامل بر ساعتدر کوپری باشنده طوریور جانم! نره‌ده
ایدیکز ایکی ساعتدر سزی آرایورم احمد قپودانه برشی سویلك

ایچون اسکله‌باشنه قدر کیتدم یمورطه‌نك تازه‌سنی سورم انسانك
چوغی فقیردر سوزك صاغی‌ودر اولمش میوه‌لر بیرم انجیرك
اولمشلرینی سورسین باقیورم صفوت افندی اوقومش بر آدمدر
چوجقلری‌کوزل‌تربیه‌لووعقللودرلر حقمده نه‌سویلدکلرینی بیلورم

٦١

(Αἱ ἑπόμεναι διὰ τῆς Κ ἀναλελυμέναι ἀναφορικαὶ μετοχαί, ὡς καὶ τὰ εἰδικὰ ἀπαρέμφατα, συμπτυχθήτωσαν).

او خانه — که سزه صاته‌جغم — بك اوغلنده دکل استانبولده‌در
سزه کیم سویلدی که — خانه‌می صاته‌جغم او صو که سن
ایچه‌جکسین — طاتلی دکل آجیدر احمد سویلدی که — سن
آجی صو ایچه‌جکسین او یمورطه — که رفعت افندی یه‌جك
— بو قره طاوغکدر سعید افندی سویلدی‌که — رفعت افندی
او قره طاوغك بر یمورطه‌سنی یه‌جك او سوز — که بز
سویلیه‌جك ایدك — بو ایدی نصل آکلادیکزکه — بز بو سوزی
سویلیه‌جك ایدك او شی — که صوره‌جقسکز — بك طوغریدر
آکلادم که — بك طوغری بر شی صوره‌جقسکز او پانطالونلر
— که احمد و محمد افندیلر کیه‌جکلر ایدی — سیاه دکل بیاض

ایدی نه‌دن بیلیورایدیکزکه احمد ومحمد افندیلر سیاه دکل بیاض پانطالون کیه‌جکلر

59

Ποῦ εἶναι ἡ μαύρη περισκελίς, ἣν θὰ φορέσω; αὐτὸς ἦτο ὁ λόγος, ὃν ἤθελες εἴπει; ποία εἶναι ἡ οἰκία, ἣν θ' ἀγοράσῃ; τὸ ὕδωρ, ὅπερ θὰ πίωμεν, εἶναι ψυχρότατον· ἡ γέφυρα, ἣν θὰ διέλθητε, εἶναι νέα· τὴν ἐπιστολήν, ἣν θὰ γράψωσιν, ἡμεῖς θ' ἀναγνώσωμεν· ἡ καθέδρα, ἐφ' ἧς ἐγὼ θὰ καθήσω εἶναι παλαιά· βλέπω τὴν ἀποβάθραν, εἰς ἣν σὺ θὰ ἐξέλθῃς· τὸ δωμάτιον, εἰς ὃ ἐκεῖνος θέλει κατακλιθῇ εἶναι τοῦτο· τί φοβεῖσθε; δὲν ὑπάρχει τι τὸ φοβερὸν (διὰ νὰ φοβηθῇ τις)· ἡ ὑπόθεσις αὕτη ποῦ θὰ φθάσῃ; τὸ ἀτμόπλοιον εἰς ποίας ἀποβάθρας θὰ προσεγγίσῃ· ἐκτὸς τῆς ἀποβάθρας τῆς Χαλκηδόνος, θὰ προσεγγίσῃ καὶ εἰς τὰς ἀποβάθρας τῆς Χρυσοπόλεως, τοῦ Κουζγουντζουκίου, καὶ τοῦ Βεηλὲρ βέη· πότε θὰ ἐξέλθετε νὰ περιπατήσητε; τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς 11 1|2· πολὺ ἐξώρας δὲν εἶναι; ἐξερχόμεθα ἓν τέταρτον ἐνωρίτερον· σήμερον τὸ ἀτμόπλοιον τοῦ Ἀρναούτκιοϊ μᾶς ἐπέρασε· τὸ ἡμέτερον ἔμεινεν ὀπίσω· θὰ ἐξέλθω ἔξω· ἔχω ὀλίγην ἐργασίαν· τὸ ὡρολόγιόν μου πηγαίνει ἐμπρός· γνωρίζω τῆς οἰκίας ταύτης καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὸ ἐσωτερικόν· τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς οἰκίας πόσων πήχεων εἶναι; ποῦ εἶναι ὁ ἐξάδελφός σας (ἐκ θείου πρὸς πατρός); ἔρχεται ὀπισθέν μου· περὶ αὐτοῦ πολλὰ λέγουσι.

60

Ἐφέτος θὰ ἐξέλθω τῆς σχολῆς· ἡ σχολή, ἐξ ἧς ἐφέτος

θὰ ἐξέλθω, εἶναι ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή· γινώσκετε ὅτι ἐφέτος θὰ ἐξέλθω τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς· θ' ἀνοίξῃς ἓν κατάστημα ἐν Ἐμὶν-ὀνοῦ· τὸ κατάστημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἀνοίξῃς ἐν Ἐμὶν-ὀνοῦ, θὰ τὸ ἀνοίξῃς διὰ τὸν ἀδελφόν σου· δὲν ἔχει οὕτως; ἐμαθον ὅτι θὰ ἀνοίξῃς διὰ τὸν ἀδελφόν σου ἓν κατάστημα ἐν Ἐμὶν-ὀνοῦ· ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης θὰ στείλῃ τὴν θυγατέρα του Ζεκιὲ εἰς τὸ σχολεῖον· τὸ σχολεῖον, εἰς ὃ ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης θὰ στείλῃ τὴν θυγατέρα του, εἶναι μακρὰν ἐντεῦθεν· ἀκούω ὅτι ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης θὰ στείλῃ τὴν θυγατέρα του Ζεκιὲ εἰς τὸ σχολεῖον· θὰ σᾶς ἐρωτήσω τοῦτο· τὸ πρᾶγμα, ὅπερ θὰ σᾶς ἐρωτήσω, δὲν εἶναι τοῦτο· ἐνόησεν ὅτι θὰ σᾶς ἐρωτήσωμεν τοῦτο· θὰ γευματίσητε· εἶναι ἡ ὥρα, καθ' ἣν θὰ γευματίσητε· βλέπομεν ὅτι θὰ γευματίσητε· οἱ ἀδελφοί μου ἐφέτος θὰ μένωσιν ἐν Μεσαχώρῳ· τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἐφέτος θὰ μένωσιν οἱ ἀδελφοί μου, δὲν εἶναι τὸ Μεσάχωρον, εἶναι ἡ Ξηροκρήνη· νομίζω ὅτι ἐφέτος οἱ ἀδελφοί μου θὰ μένωσιν ἐν Μεσαχώρῳ· ἀντὶ νὰ λέγητε τοὺς λόγους τούτους, καλλίτερον εἶναι νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν ἐργασίαν ὑμῶν.

61

Νομίζω τοῦτο δι' ὑμᾶς ἀγαθόν· τί λέγουσι περὶ ἐμοῦ; οὐδέν· πότε ἀναχωρεῖτε εἰς Βιέννην; τὴν προσεχῆ πέμπτην, ἐὰν θέλῃ ὁ Θεός· ὁ υἱός σας μίαν ἤδη ὥραν παίζει ἐν τῷ κήπῳ· πότε ἀνεχώρησεν ὁ θεῖός σας (ἐκ πατρός); ἔχει πολὺν καιρόν; ἔτος ἤδη ἔγινεν· ἡ ὄρνις τοῦ γείτονός μας εἶναι μεγαλειτέρα τοῦ ἀλέκτορος τούτου· τὸ ὠὸν τοῦτο εἶναι ἐκείνης τῆς μαύρης ὄρνιθος· τὸ καλλίτερον

φαγητὸν (τῶν φαγητῶν) εἶναι τὸ νωπὸν ὠὸν (τῶν ὠῶν)· τὸ χειρότερον τῶν ὀπωρικῶν εἶναι τὸ κεράσιον· σὲ εἶδον ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς ἀποδάθρας ἐκείνης· τὸ κατάστημα ἡμῶν εἶναι ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς γεφύρας· ἀγαπῶ τὰς ὡρίμους τῶν σταφυλῶν· ὁ λόγιος ἄνθρωπος γίνεται εὐάγωγος· τὸ ὀρθὸν (τοῦ λόγου) εἰπεῖν εἶναι τοῦτο· ἰδοὺ ἦλθεν ὁ καιρὸς τούτου· τί ἔγινεν ἡ μάμμη σας ; δὲν εἶναι ἐδῶ· πρό τινων ἡμερῶν μετέβη εἰς Χρυσόπολιν παρὰ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς· ἄνθρωποί τινες εἶδον αὐτὴν χθὲς τὴν πρωΐαν κατὰ τὰς δύο καὶ ἡμίσειαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Καθ-κιοι μετὰ τοῦ ἐγγόνου της Γεωργίου· ἀντὶ νὰ ἐρωτᾶτε πράγματα ἀνωφελῆ, καλλίτερον εἶναι νὰ κυττάζητε τὴν ἐργασίαν ὑμῶν· τὸ ἀτμόπλοιον σήμερον ἀντὶ νὰ ἀναχωρήσῃ τῇ δύο καὶ ἡμισείᾳ ἐκ γεφύρας. ἀνεχώρησε τῇ δύο.

ΜΑΘΗΜΑ 31.

Μέλλων τῆς ἀνάγκης.

Μέλλων τῆς ἀνάγκης: ܐܪܡܠܝ **ἀραμαλή-ϊμ** πρέπει νὰ ζητῶ, ἢ νὰ ζητήσω· ܐܪܡܠܝ **ἀραμαλή-σιν** πρέπει νὰ ζητῇς, ἢ νὰ ζητήσῃς κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 84. 1).

Μέλλων τῆς ἀνάγκης παρῳχημένος: ܠܝ ܐܪܡܠܝ **ἀραμαλὴ ἠτὴμ** ἔπρεπε νὰ ζητῶ ἢ νὰ ζητήσω· ܠܟ ܠܝ ܐܪܡܠܝ **ἀραμαλὴ ἠτὴν** ἔπρεπε νὰ ζητῇς ἢ νὰ ζητήσῃς κτλ. (βλ. αὐτόθι 2).

§ 168. Ὁ χρόνος οὗτος σημαίνει τὸ δέον ἢ πρέπον γενέσθαι, ἰσοδυναμεῖ δὲ τοῖς εἰς τέον ρηματικοῖς τῆς ἑλ-

ληνικῆς καὶ ἑρμηνεύεται διὰ τοῦ *ἀνάγκη ἢ πρέπει νὰ . . .* π. χ. ܟܝܬܡܠܝ-ܝܡ **γκιτμελί-ϊμ** ἀναχωρητέον ἢ πρέπει ν' ἀναχωρῶ ἢ ν' ἀναχωρήσω (δεῖ ἀναχωρεῖν ἢ ἀναχωρῆσαι).

Τὸ συνδετικὸν ر τιθέμενον εἰς τὸ γ' πρόσωπον τοῦ χρόνου τούτου ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· π. χ. ܓܟܡܠܝ-ܬܝܪ **γκελμελί-τιρ** σημαίνει πρέπει νὰ ἔλθῃ (ἐξάπαντος) (βλ. § 129).

ܩܠܩ **καλκ-μάκ**, ἐγείρεσθαι	ܕܘܫܡܟ **τσά-μέκ**, πίπτειν, ἀναλογεῖν (δοτ.)
ܟܠܟ **πεκλεμέκ**, περιμένειν	
ܨܚܫ **σαΐ-μάκ**, ἀριθμεῖν, μετρᾶν	
ܫܚܢ **ἀαχανέ**, βασιλικὸς	
ܝܠ **πάϊ**, μερίδιον	
ܟܘܟ **γκιόλ**, λίμνη	
ܟܘܟܙܬܙܢ-ܡܟ **γκιστζεν-μέκ**, δυσαρεστεῖσθαι (δοτ.)	
ܓܝ **ἴτς**, τὸ ἐσωτερικόν, ἐντὸς	
ܛܡܠܐ **ταμλά**, σταγὼν	
ܛܐܒ **καΐκ**, ἀκάτιον	
ܚܛܦ **τσαπούκ**, ταχὺς καὶ ταχέως	
ܕܟ **τενίζ**, θάλασσα	
ܐܒܛ **ἀτά**, νῆσος	
ܦܘܓ **οὐφάκ**, λεπτὸς	
ܦܘܓ ܛܦ **οὐφὰκ τεφέκ**, μικρὰ πράγματα ἢ ὑψώνια	
ܝܓ **κιπί**, ὡς, καθὼς	
ܫܕܝ **παϊσάχ**, βασιλεύς	
ܝܠܕ **ἐϑλάτ**, τέκνα*	
ܫܓ **σαγέ**, σκιά, αἰγίς	
ܣܒ **σεπέπ**, αἰτία, λόγος	

* Ἡ λέξις ܝܠܕ τέκνα εἶναι ἀραβική, ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ, κοινῶς

δμως παρ' ὀθωμανοῖς εἶναι ἐν χρήσει πολλάκις, ὡς καὶ ἄλλαι πολλαί, ἀντὶ ἑνικοῦ· π. χ. اولادلرم ἐβλατὴμ τέκνον μου (βλ. σ. 13 σημ.).

Ἀντωνυμία ἐπιμεριστική: يكرمى **χὲρ πιριμὶζ** ἑκάτερος ἡμῶν· يكرمز **χὲρ πιρινὶζ** ἑκάτερος ὑμῶν· يرى **χὲρ πιρὶ** ἑκάτερος αὐτῶν.

Ὀνόματα τόπων: ايچى اوغاز **πωγὰζ ιτσὶ** τὸ ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου, Κατάστενον· آطه بيوك Πρίγκηπος (μεγάλη νῆσος)· كچك چيڤيلر Χάλκη· اوچ قويولر Ἀντιγόνη· قالى **κναλῆ** Πρώτη.

Ἐκφράσεις: افندمز **ἐφέντημζ** ὁ αὐθέντης ἡμῶν, ἡ Α. Α. Μεγαλειότης· τὸ πλῆρες افندمز پادشاهمز.

شاهانه ذات **ζάτι σαχανὲ** ἡ Α. Μεγαλειότης (κατὰ λέξιν, τὸ ἄτομον τὸ βασιλικόν)·

شاهانه ليه **σαγέϊ σαχανὲ** ἡ βασιλικὴ αἰγίς, ἤτοι ἡ αἰγὶς τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος·

آز قالمش **καλὴ** ὀλίγον ἔμεινε, ἤτοι ὀλίγον ἔλειψε (μικροῦ δεῖν)·

يوق وار **βὰρ γιὼκ** ὑπάρχει δὲν ὑπάρχει, ἤτοι μόλις·

يوغى وارى **βαρ-ῆ γιωγ-οῦ** ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει, ὅλη του ἡ περιουσία.

يوق ايسه وار ايسه **νὲ βάρ, νὲ γιὼκ** τί ὑπάρχει; τί δὲν ὑπάρχει; ἤτοι τί (νέα) ἔχομεν;

يورجه كيرمك **πωρτζὰ γκιρ-μὲκ** εἰς χρέος εἰσέρχεσθαι,

χρεοῦσθαι· يورجه بورجه **πωρτζὰ πατμὰκ** εἰς χρέος βυθίζεσθαι, καταχρεοῦσθαι.

Κοσμητικά. Ἡ λέξις حضرتلرى **χαζρετλερῆ** (§ 74) εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ βασιλέων καὶ τότε σημαίνει ἡ Α. Μεγαλειότης· π. χ. حضرتلرى افندمز پادشاهمز ἡ Α. Μεγαλειότης, ὁ Αὐτοκράτωρ ἡμῶν, ὁ Αὐθέντης ἡμῶν.

§ 169. *Σύνταξις μορίων*. Τὸ ὁμοιωματικὸν كى (ὡς) ἐπιτάσσεται· π.χ. كى چوجق **τσωτζοὺκ κιτὶ** ὡς παῖς· كى افندى **κὶ** ὡς ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης.

Τὸ μόριον τοῦτο συντάσσεται καθὼς καὶ ἡ πρόθεσις ايله (§ 96)· π. χ. كى بن ὡς ἐγώ· كى بونك ὡς οὗτος· كى بونلر ὡς οὗτοι κτλ.

Οὐχ ἧττον συντάσσεται καὶ ὀνομαστικῇ δεικτικῶν καὶ προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τότε σημαίνει τὸ τοιοῦτος οἷος ἢ παρόμοιος· π. χ. كى بونكى τοιοῦτον οἷον τοῦτο, ἢ παρόμοιον τούτῳ· كى بن παρόμοιος ἐμοί κτλ.

§ 170. *Ἐπαλήψις ἀριθμητικῶν καὶ ὀνομάτων*. Τὰ ἀριθμητικὰ διανεμητικὰ ἐπαναλαμβανόμενα σημαίνουσιν ἀκρίβειαν· π. χ. صايدم بر بر **πιρὲρ πιρὲρ σαΐτὴμ** ἀνὰ ἕν, ἀνὰ ἕν (ἤτοι ἓν πρὸς ἕν) τὰ ἐμέτρησα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπαναλαμβάνονται καὶ τὰ οὐσιαστικά· π. χ. قوناغى اوطه اوطه كزدم **γουνᾶγὶ** περιῆλθον τὸ μέγαρον δωμάτιον πρὸς δωμάτιον.

Ὑποκοριστικὰ ἐπιθέτων. Ταῦτα γίνονται διὰ τῆς καταλήξεως جه تزه-تزه· π. χ. طاتلى-تزه ὑπόγλυκυς· اكشجه اكسى-تزه ὑπόξινος· ἢ διὰ τῆς مسى متى ἢ مراق متراق καὶ ἐπὶ λεπτοφώνων مترك μτρέκ· π. χ. آجسى آتزيمتى ἢ آجيراق آتزى-متراق ὑπόπικρος· ἢ διὰ τῆς جق تزήκ, καὶ ἐπὶ λεπτοφώνων جك تζίκ· π. χ. قيصه‌جق κησσατζὴκ ὑπόθραχυς (βλ. Γραμ. σ. 147. ι').

Διὰ τῆς καταλήξεως جه γίνονται καὶ τὰ ἐπιρρήματα ὑποκοριστικά· π. χ. ارکن-زه ἐρκεν-τζὲ ὀλίγον ἐνωρίς· یاواشجه γιαβας-τσὰ ὀλίγον ἠρέμα.

ΘΕΜΑ.

٦٢

يارين صباحلين اركن قالقملىيم بونى بزه ويرمليسين آى اوغل
بر آز يمكى ده اويله يوله چيقملى محمد افندى بر ساعتدر بزى
كوپرى باشنده بكليور دوست ايسه‌كز بو شيلرى اونوتمليسكز
چالشقان چوجقلر درسلرينى كوزلجه اوقوملىدرلر افندم بوكون
آزقالدى دكزه دوشرايدم چوجقلر ايكيشر ايكيشر مكتبه‌كيديورلر
پاره‌مز طقوز بيك طقوز يوز طقسان التى غروش هر بريمزه قاچر
غروش دوشر سز قاچ كشيسكز التى كشى‌يز اويله ايسه هر
بريكزك پاينه بيك التى يوز التمش التيشر غروش دوشر باب عالى‌يى
قلم قلم كزدم طامله طامله كول اولور ابراهيم افندى چابوق

كوجنيز بر آدمدر عارفى افندى بعض اوفاق تفك المق ايچون
چارشويه كيتمش عبدالرحمن بو كون عموجه‌سنى كورمك ايچون
بوغاز ايچنه كيتدى بنده‌كز يارين كيده‌جكم

٦٣

بن درسمى اوكرنملى ايدم سن اوراده ساعت درتده بولنملى ايدك
او بزى قلده بكلملى ايدى بز سزه باقملى ايدك سز بونى ايو
دوشونملى ايديكز انلر دكزدن زياده قورقملى ايديلر كوركز
نه قدردر يوز اوقه وار يوق يله الله كريمدر ديورز دنياده
نه وار نه يوق بو آدم وارينى يوغينى طورونك اوغلنه ويردى
شرابمز اكشيمى‌در سزى ضعيفجه كوريورم الديغكز بادم
آجيمتراق چيقدى سزك الديغكز شميه بونك كبى دكلدر صفوت
افندى سزك ياشده قوزى كبى بر آدمدر مملكتمز كبى كوزل بر
يوقدر بو قيزجغز ايچى چوروك الماكبيدر بو اوك ايچنده
كيسه وارميدر دمين بو دكانك ايچندن بريسى چيقديده او
بغچه‌يه كيردى كيم كوردى بن

62

Τοῦτο ἐγὼ πρέπει νὰ γράψω· σὺ εἰς τὸν Βόσπορον σήμερον πρέπει νὰ ὑπάγῃς· ἐκεῖνος ἀπόψε ἐν τῷ χωρίῳ πρέ-

πει νὰ μένῃ· ἡμεῖς τῷ ἐκ μητρός σας θείῳ τοῦτο πρέπει νὰ εἴπωμεν· ὑμεῖς τοῦτο παρὰ τοῦ Ἰζζὲτ ἐφένδη πρέπει νὰ ζητήσητε· ἐκεῖνοι εἰς τὸ πτωχικόν μιας αὔριον πρωὶ πρέπει νὰ ἔλθωσιν· οἱ ὑπήκοοι πρέπει ν' ἀγαπῶσι τὸν βασιλέα ὡς ἴδιον αὐτῶν πατέρα· ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ αὐθέντης μας εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ἔθνους καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ κράτους· ὑπὸ τὴν Αὐτοκρατορικὴν αὐτοῦ αἰγίδα ἔχομεν κάλλιστα σχολεῖα· ἡ μικκύλη αὕτη τράπεζα τίνος εἶναι; τὸ δωμάτιόν σας δὲν εἶναι πολὺ ψυχρόν, εἶναι ὑπόθερμον· δὲν εἶναι μήτε ψυχρόν, μήτε θερμόν· χθὲς σᾶς ἐζήτει ἄνθρωπός τις· ποίου εἴδους ἄνθρωπος (ὁποῖός τις); εἷς κύριος, ὡς ὁ Ριφὰτ ἐφένδης· ἄνθρωποι, ὡς ὑμεῖς, πρέπει νὰ ἐγείρωνται ἐνωρὶς ἐκ τῆς κλίνης· ὁ ἄνθρωπος οὗτος πρέπει νὰ ᾖ ἐξάδελφός σας (ἐκ θείου πρὸς μητρός)· παιδίον, ὡς ἐγώ, πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του· χθὲς τρεῖς ἄνθρωποι, ὡς ἐκεῖνοι, ἐπέβησαν τοῦ σιδηροδρόμου διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς Βιέννην· ὁ ἡμέτερος κωπηλάτης εἶναι ἄνθρωπος πολὺ ταχύς· τὸ ἀτμόπλοιον τοῦτο εἶναι πολὺ ταχύ· ἀναχωρεῖ (ἐγείρεται) ἐκ τῶν νήσων τῇ ἡμισείᾳ ὥρᾳ· ἐντὸς μιᾶς ὥρας φθάνει εἰς τὴν γέφυραν· εἰς ποίας νήσους προσεγγίζει; εἰς τὴν Πρίγκηπον, Χάλκην, Ἀντιγόνην καὶ Πρώτην.

63

Ἔπρεπεν ἐν πρὸς ἓν νὰ μετρήσω τὰ μαχαιροπήρουνα· ἔπρεπεν εἷς ἐξ ἡμῶν ν' ἀναχωρήσῃ· ἔπρεπε νὰ γνωρίζητε ὅτι ἐπώλησα τὴν οἰκίαν μου· ἔπρεπε νὰ ἐξέλθητε εἰς περίπατον· ἔπρεπε νὰ σκεφθῆτε τοῦτο καλλίτερον· τέκνον μου! τί κάμνεις; ἀγαπητέ μου πάτερ (πατεράκη μου) δὲν εἶμαι καλά· ἀντὶ πόσου ἕκαστον τιμῶνται τὰ χρυσόμηλα;

ἀντὶ δέκα παράδων ἕκαστον· περιῆλθον τὸ μέγαρόν σας δωμάτιον πρὸς δωμάτιον· οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς ἀνὰ δύο δύο ἐξῆλθον ὁμοῦ μετὰ τοῦ διδασκάλου των διὰ νὰ περιπατήσωσι· σήμερον παρ' ὀλίγον τὸ ἀτμόπλοιον τῆς Χαλκηδόνος ἐνῷ ἤρχετο εἰς τὴν γέφυραν θὰ ἐδυθίζετο· δὲν ἔπρεπε νὰ χρεωθῆτε· ὁ κ. Πετράκης κατεχρεώθη· ὅλη του ἡ περιουσία (ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει) θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ χρέος του· τὰ ῥώδια ταῦτα δὲν εἶναι πολὺ ξοινά, εἶναι ὑπόγλυκα· τὰ κεράσια ἐκεῖνα εἶναι ὑπόξοινα, ὡς τὰ ἄωρα δαμάσκηνα· τὸ ὕδωρ τοῦ κήπου σας δὲν εἶναι πολὺ γλυκύ, εἶναι ὑπόπικρον· δὲν ὑπάρχει ὕδωρ τόσον γλυκύ, ὅσον τὸ ὕδωρ τοῦ ἡμετέρου χωρίου· τὸ ἐπανωφόριον τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ μακρόν· χθὲς εἶδον ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Χαϊρῆ βέη ἕνα τάπητα ἀρκετὰ ὡραῖον· καλέ! τί φωνάζετε; ὀλίγον ἠρέμα ὁμιλεῖτε.

ΜΑΘΗΜΑ 32.

Προστακτική—Εὐκτική.

Προστακτική (ἐνεστὼς καὶ ἀόριστος): ﻝﺮ **ἀρὰ** ζήτει ἢ ζήτησον· ﺱﻮﻝﺮ **ἀρα-σὶν** ζητείτω ἢ ζητησάτω κτλ. (βλ. Γραμμ. σ. 88).

Εὐκτική (ἐνεστὼς καὶ ἀόριστος): ﻕﻠﺮ **ἀραγα-ὶμ** νὰ ζητῶ ἢ νὰ ζητήσω· ﺕﻠﺮ **ἀραγά-σιν** νὰ ζητῇς ἢ νὰ ζητήσῃς κτλ. (βλ. αὐτόθι σ. 86. 1).

Ἡ προστακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ τοῦ συνδετικοῦ ἀναπληροῦνται ἐκ

τοῦ اولمق γίγνεσθαι (§ 106)· ὡς اول γενοῦ, ἔσο κτλ. اولسون γενέσθω, ἔστω κτλ. يازمق τὰ γίγω, τὰ ὦ· اولمسين τὰ γένῃς, τὰ ἦς κτλ.

§ 171. Ἡ προστακτικὴ εἶναι ἐν χρήσει ὅπου καὶ ἡ ἡμετέρα.

§ 172. Ὅταν ὦσι δύο, ἐκφέρονται ἀσυνδέτως ἐπὶ τὸ ζωηρότερον· ὡς ياپ كيت كامل افندى يه سويله ὕπαγε, εἰπὲ τῷ Κιαμὴλ ἐφένδῃ.

§ 173. Ἡ δευτέρα προστακτικὴ δύναται νὰ ἔχῃ ὡς ἀντικείμενον ἑτέραν τρίτου προσώπου, ἐπέχουσαν θέσιν ἡμετέρου τελικοῦ ἀπαρεμφάτου· ὡς ياپ كيت كامل افندى يه سويله كيت كامل افندىيه سويلهسون ὕπαγε, εἰπὲ τῷ Κιαμὴλ ἐφένδῃ ἐλθέτω (νὰ ἔλθῃ).

§ 174. Ἐπὶ τριῶν προστακτικῶν τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ἡ δευτέρα λαμβάνει ἐν τέλει τὸν σύνδεσμον ده (καί)· ὡς كيت آز بينير اكك ال ده كل ὑπαγε, ὀλίγον ψωμὶ τυρὶ λάβε καὶ ἔλα.

§ 175. Τὸ γ' ἑνικὸν καὶ πληθυντικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τίθεται προσέτι:

1] Ἐπὶ ἐρωτήσεως ἀπορηματικῆς· ὡς احمد افندى اوراية نصل كيتسون ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης πῶς νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ; ياپ كورسون بكنيرسكز αἴρνης τί νὰ ἴδῃ εἶναι καλὸν (σᾶς ἀρέσει);

2] Ἐπὶ εὐχῆς καὶ (μετ' ἀποφατικοῦ ῥήματος) ἀπευχῆς· ὡς ويرسون الله ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ (ἂς δώσῃ)· صباحلر خير اولسون الله كوسترمسون ὁ Θεὸς ἡ πρωΐα ἔστω αἰσία (καλὴ ἡμέρα σας)· الله ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δείξῃ (ἄπαγε).

3] Ἐπὶ ὑποθέσεως, καὶ τότε προηγεῖται πολλάκις ὁ

ὑποθετικὸς σύνδεσμος اگر ولوكه βὲ λέβ-κι (καὶ ἄν, ἤ δεδόσθω ὅτι)· π.χ. اگر بنه خير ويرملى ايدى ايش ولوكه ديديكى كبى اولسون καὶ ἐὰν ἡ ὑπόθεσις ἦτο ὡς λέγει (ἔστω ὡς λέγει), πάλιν ἔπρεπε νὰ δώσῃ ἡμῖν εἴδησιν.

4] Ἀντὶ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφερομένου διὰ τοῦ ايچون (§ 147)· τότε δὲ προηγεῖται αὐτοῦ ὁ τελικὸς σύνδεσμος كه κὶ ὥστε, ἵνα· انلرده بزى سوملىكه سوملىزكه قومشولرى τοὺς γείτονας ἡμῶν πρέπει ν' ἀγαπῶμεν, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἡμᾶς ν' ἀγαπῶσι (βλ. كه § 178).

§ 176. Ἡ δ' εὐκτικὴ εἶναι ἐν χρήσει ὅπου ἡ ἡμετέρα ὑποτακτική, ἤτοι:

1] Ἐπὶ εὐχῆς καὶ (μετ' ἀποφατικοῦ ῥήματος) ἀπευχῆς· ὡς اوله ويره الله ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ (δῴη Κύριος)· الله كوسترميه الله ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δείξῃ (ἄπαγε).

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ παρατατικὸς τῆς εὐκτικῆς λαμβάνει καὶ τὸ ἐπιφώνημα كاشكى كاشكى كاشكى

4] Ἐπὶ *γνώμης, φρονήματος*· ὡς يڭ ساعت اوچده كليم دیورم ἐγὼ λέγω νὰ ἔλθω εἰς τὰς τρεῖς·

5] Ἐπὶ *περιφρονήσεως*· ὡς سنڭی قورقم ἀπὸ σὲ νὰ φοβηθῶ;

6] Ἀντὶ *τελικοῦ ἀπαρεμφάτου* ἐκφερομένου διὰ τοῦ ايچون (§ 147)· προηγεῖται δὲ τότε τῆς εὐκτικῆς ὁ τελικὸς σύνδεσμος كه *κὶ ὥστε*, ἵνα· ὡς ير كه يلدم سويلم خصوص سوزی يو τὸν λόγον τοῦτον ἐπίτηδες εἶπον ὥστε νὰ λάβω جواب الیم μίαν ἀπάντησιν (βλ. § 178).

Τὸ γ΄ πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς ἔχον ἐν τέλει τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν سی εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀπευχῆς· π. χ. قورقوسی kourougtásy, ὦ ποῦ νὰ ξηραθῇ· كور اولمسی κὶρ ὀλάσῃ, ὦ ποῦ νὰ τυφλωθῇ. Ἡ ἐπέχει θέσιν ἐπιθέτου σημαίνοντος τὸν ἄξιον: آميلمسی حريف ἀσηλάσῃ χερὶφ ἄνθρωπος ἄξιος ἀγχόνης. Ἡ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὰ εἰς τέον τῆς ἑλληνικῆς: الم دیمسیه βερεσιγὲ ἀλτήμ, *ἔλαβον ἀπέναντι χρημάτων ἀκολούθως πληρωτέων*, ἤτοι ἐπὶ πιστώσει. Ἡ σημαίνει τὸ *μέχρις οὗ*: تضمينات اعطا اولنسیه قدر taζμινὰτ ἠτὰ ὀλουνασιγὲ κατὰρ, *μέχρις οὗ δοθῶσιν ἀποζημιώσεις*, ἀντὶ τοῦ قدر اعطا اولنجیه.

ايتمك ἐτ-μέκ, *πράττειν, ποιεῖν*	صفا *σαφά*, ἡδονή, διασκέδασις
ايلمك ἔϊλε-μέκ, (συνώνυμον)	ولمق βελέβ κι *καὶ ἐάν*, δεδόσθω ὅτι
چابق چابوق تصاپوك اولمق, (σπεύδειν, (ταχὺν) γίνεσθαι	كشكه *κέσκε* (κιάσκι), εἴθε
مقصد *μακσάτ*, σκοπός	

آرزو *ἀρζοῦ*, ἐπιθυμία	آفرین *ἄφερϊν*, εὖγε
ظن *ζάνν*, ἰδέα, εἰκασία	ير ی ير *περί*, ἐντεῦθεν
تشريف *τεσρϊφ*, ἐπίσκεψις	اوتو *γοτέ*, ἐκεῖθεν
هايدی *χάϊτι*, ἄγετε, δεῦτε	دليقانلی *τελῆ-καναλῆ*, νέος
كه *κί*, ἵνα, ὥστε	مخصوص *μαχσούς*, ἴδιος, ἐπὶ [τούτῳ.
حاضر *χαζήρ*, παρὼν	

Ἐκφράσεις: ير ی اوتو *γοτὲ περὶ* τῇδε κἀκείσε· ير ی اوتو *γοτε-τὲν περὶ* ἀνέκαθεν· ير ی كی اوتو *γοτε-κὶ περικὶ* ὁ ἐκείθεν, ὁ ἐντεῦθεν ἢ ὁ μέν, ὁ δέ.

§ 177. *Ἐρώτησις*. Καθὼς ἐν τῇ συνδετικῇ προτάσει (§ 44), οὕτω καὶ ἐν τῇ ρηματικῇ ὅταν μὲν ὑπάρχῃ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία ἢ ἐρωτηματικὸν ἐπίρρημα, τότε ἡ ἐρώτησις ἐκφέρεται δι' αὐτῶν· ὡς كيم كلدی τίς ἦλθε; نره كيديورسين ποῦ ὑπάγεις; Ἄλλως δέον νὰ τίθηται τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον ی· ὡς احمد كلدی *ἀχμὲτ γκελτὶ-μι* ἦλθεν ὁ Ἀχμέτ; كيديورميسين *γκιτίορ-μῦ-σῦν* ἀναχωρεῖς;

Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἐρώτησις ἀφορᾷ οὐχὶ τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως ἀλλ' ἕτερόν τινα ὅρον, οἷον τὸ ὑποκείμενον, τὸ ἀντικείμενον ἢ ἄλλο τι, τὸ μόριον τοῦτο τίθεται ἐν τέλει τοῦ ὅρου τούτου· ὡς محمدی كوردك τὸν Μεχμὲτ (οὐχὶ ἄλλον;) εἶδες;

محمدی استانبولدمی كوردك τὸν Μεχμὲτ ἐν Κωνσταντινουπόλει (οὐχὶ ἀλλαχοῦ;) εἶδες;

كلدڭ كورگى دوگى سڭ تون Μεχμέτ χθὲς (οὐχὶ ἄλλην ἡμέραν;) εἶδες;

Ὅταν δ' ἡ ἐρώτησις ἀφορᾷ αὐτὸ τὸ ῥῆμα, τότε τίθεται εἰς αὐτό· ὡς كلدڭ كورگى سڭ ايدى (γκιορ-δν-μδ) τὸν Μεχμέτ;

كورمیورمیسین سڭ بلدڭ (γκιορίορ-μδ-σδν) τὸν Μεχμέτ;

Ὡς φαίνεται ἀνωτέρω, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ παραδείγματι ἐτέθη τὸ μόριον ى ἐν τέλει τοῦ ῥήματος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μεταξὺ τῆς ρίζης καὶ τοῦ βοηθητικοῦ. Περὶ τούτων βλέπε Γραμματικὴν σ. 136 § 113.

§ 178. *Σύνταξις μορίων.* Ὁ τελικὸς σύνδεσμος ك (ἵνα, ὥστε) συντάσσεται ἐπὶ μὲν παρόντων πραγμάτων ὁριστικῇ· π.χ. سویلیورسین بڭا كلدم ك بڭا تی سوی ἔκαμα ὥστε λέγεις τοῦτο· ἐπὶ δὲ μελλόντων εὐκτικῇ· ὡς سزه كلدم ك مخصوص صورم ἐπίτηδες ἦλθον ἵνα ἐρωτήσω ὑμᾶς· ἢ καὶ προστακτικῇ· ὡς سن اخشام كلسون ك احد افندی یه ایدرمیسکز ظن ایدرم νομίζετε νὰ ἔλθῃ (ἂς ἔλθῃ) ἀπόψε ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης.

Ἐπὶ τὸ ζωηρότερον παραλείπεται πολλάκις· ὡς كل سكا شی ى سویلیم ἐλθὲ (ἵνα) σοὶ εἴπω κάτι τι.

§ 179. *Σύνθετα ῥήματα.* Τὰ ῥήματα ايتمك ἐτμὲκ καὶ ايلمك εἴλεμὲκ ποιεῖν, πράττειν, εἶναι ἐν χρήσει καὶ καθ' ἑαυτά· π. χ. ايدى ايو كالوس ἔπραξας· الله بزی انسان ايلدی ὁ Θεὸς ἡμᾶς ἀνθρώπους ἐποίησεν.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως σχηματίζουσι μετά τινος ἀφῃρημένου ρηματικοῦ ἢ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ὀνόματος σύνθετα ῥήματα· π. χ.

ظن ايتمك ἰδέαν ἢ εἰκασίαν ποιεῖν, ἤτοι νομίζειν, εἰκάζειν·

آرزو ايلمك ἐπιθυμίαν ποιεῖν, ἐπιθυμεῖν·

شكر ايتمك εὐχαριστημένον ποιεῖν, εὐχαριστεῖν.

Ἐπειδὴ τὰ ῥήματα ταῦτα εἶναι ταὐτόσημα, δύναται τὸ ἓν νὰ τίθηται ἀντὶ τοῦ ἄλλου· π.χ. ظن ايتمك ἢ ظن ايلمك — آرزو ايتمك ἢ آرزو ايلمك.

Χάριν σεβάσμου ἢ τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως, ἀντὶ τοῦ ايتمك καὶ ايلمك τίθεται τὸ بیورمق πουγιουρμὰκ (διατάττειν)· π. χ. آرزو ايدرسكز ἀντὶ آرزو بیورسكز ἐπιθυμεῖτε.

Τὸ ايتمك ἢ تشریف بیورمق تεσρίφ ἐτμὲκ ἢ πουγιουρμὰκ (ἐπισκέπτεσθαι) ὡς φιλοφρονητικὸν εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐπὶ β' καὶ γ' προσώπου· ὡς فقیرخانه تشریف بیورمكلری ἐπισκέψασθε (τιμήσατε) τὸν πωχικόν μας οἶκον· ἢ بندی تشریف فقیرخانه‌لری ἐπεσκέφθη τὸν πτωχικόν μου οἶκον. Δὲν λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ α' προσώπου, ἤτοι فقیرخانه‌مجکم تشریف ايدجك θὰ ἐπισκεφθῶ (θὰ τιμήσω) τὴν οἰκίαν σας, διότι τοῦτο εἶναι ἐγωϊστικὸν καὶ ἀπᾴδει εἰς τὴν μετριοφροσύνην.

ΘΕΜΑ.

٦٤

سنی چاغیرورم بکا باق شو قدحی اورایه ویر سزکیدك نوری

قالسون یوقی ایوجه دوشونسونلر بك ایو ایتدیکز بن فنامی

ایتدم افندم! آرزوکز نه‌در نه آرزو ایدیورسکز رفعت افندی
کلسونمی خسته نه یسون او سزی ممنون ایتمکه باقیور برآز
چابوق اولکز ایشم وار سزی ایکی ساعتدر بکلیورم برآز
اوته‌یه کیدیورمیسکز بریه کل انلرسویلدکاریني ایودوشونمشلرمی
بن بونی اونودرمیم فقیرخانه‌یه کلکز اوتورکز یکز ایچکز
صفا کزه باقکز مصطفی کیفنه باقیور دوشونه‌جك نه‌سی وار
یارین ارکنجه تشریف ایدرمیسکز بوآخشام بزه کلورمیسکز سکا
بر سوزم وار یارین خسته‌کز ایو اولور انشاءالله الله ویرسون

٦٥

ارکن یاتدم‌که یارین ارکن قالقه‌یم بن سکا بر شی سویلدمی که
کوجنیورسین ظن ایدرمیسین‌که صفوت افندی‌کبی بر ذات بونی
سویلسون بوکا نه دیه‌لم یارین سزه کله‌لمی بیوریکز سزی بکارم
بونی مخصوص سویلدیکزکه بك افندیلر کوجنسونلر سزه بر قدح
صغوق صو ویره‌یمی بنده‌کزی ممنون ایدرسکز هفته‌ده ایکی کره
اولسون ترکجه‌یه چالش هایدی چابوق اول باشلا باقه‌یم کوزکی
درت آج درسنه چالش الله ویره‌ده ایش بویله اوله ذکی
افندی قنغیسی اوته‌کی‌می بریکی‌می بوکولك اوته‌سنده نه وار
دکز وار بن اوته‌کینك بریکینك سوزینه قولاق ویرمیم

64

Ἀχμέτ! ὕπαγε, ἀγόρασόν μοι ὀλίγον τυρὸν καὶ ἄρτον· ὑπάγετε, εἴπατε τῷ Ἰδραὴμ ἐφένδη νὰ (ἂς) ἀναχωρήσῃ· εἰπὲ τῷ Γιουσοὺφ ἐφένδη νὰ (ἂς) ἐξέλθῃ ὀλίγον· ἔχω ἕνα λόγον πρὸς αὐτόν· ὕστερον πάλιν εἰσέρχεται ἐντός· φάγετε τοῦτο τὸ μῆλον· ἴδετε πόσον γλυκὺ εἶναι· στάθητε, περιμείνατέ με ὀλίγον· καθήσατε ἐκεῖ· μετ' ὀλίγον ἔρχομαι· κάλλιστα· γενέσθω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἴπες· Νουρῆ! ὕπαγε, εὕρὲ τὸν Σεβκὲτ ἐφένδη, ἐρώτησον πότε θὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς· εἰπέ, οἱ κύριοι τώρα ἂς ἀναχωρήσωσιν, αὔριον εἰς τὰς τρεῖς ἂς ἔλθωσιν· ἐγὼ νὰ μείνω; τί νὰ γίνω; οὐχὶ καὶ σὺ ἄπελθε· τὴν ὥραν ταύτην ποῦ νὰ ὑπάγω; τίνα νὰ εὕρω; τί νὰ εἴπω; ἐπίτηδες ἦλθον ἐνωρὶς διὰ νὰ σὲ εὕρω ἐν τῇ οἰκίᾳ· πίε ὀλίγον· ἰδὲ πόσον ψυχρὸν εἶναι· ἂς καταγίνηται εἰς τὰ μαθήματά του διὰ νὰ μάθῃ κἄτι τι· νομίζει ἑαυτὸν μικρόν· νέος δεκαὲξ ἐτῶν μικρὸς εἶναι; καὶ μικρὸς ἔστω, πάλιν πρέπει νὰ παίζῃ; ἐπίτηδες ἐρωτήσατε διὰ ν' ἀκούσητε τὸν λόγον τοῦτον ἀπὸ τοῦ στόματός του· δεῦτε εἰσέλθωμεν εἰς τὸν κῆπον τοῦτον· ὑπάγετε ὀλίγον πρὸς τὰ ἐκεῖ· ἂς ἔλθωσιν ὀλίγον ἐντεῦθεν· αὔριον, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, θὰ εἶναι καλὸς καιρός· ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, νὰ γένῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγετε· ἐγὼ νὰ ἐξέλθω; ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν; ἐγὼ αὐτὸ νὰ εἴπω; εἴθε νὰ ὑπήγαινον χθὲς ἐκεῖ· εἴθε νὰ ἔβρεχε χθές· εἴθε νὰ ἔλεγες τοῦτο· ἐλθὲ νά σοι δώσω κἄτι τι· ἐξελθε σύ, νὰ εἰσέλθωμεν ἡμεῖς· νομίζετε, ὁ Σαΐτ ἐφένδης αὔριον νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ; βλέπω ὅτι ἠρχίσατε πάλιν νὰ ἀναγινώσκητε τουρκικά· ἐγὼ ἀνέκαθεν ἀγαπῶ τὴν γλῶσσαν ταύτην· τέκνον μου ἔσο ἐπιμελές· φοβοῦ

τὸν Θεόν· ἀγάπα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα σου· πρέπει νὰ μελετῶμεν τὰ μαθήματά μας, ὥστε ὁ διδάσκαλος νὰ λέγῃ ἡμῖν εὖγε· πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μεχμὲτ βέη, ὥστε καὶ ἐκεῖνος νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς.

65

Ἐγὼ τί θέλω; θέλω τίποτε; σὺ ποῦ ὑπάγεις; σὺ θὰ ὑπάγεις; ἐκεῖνος διατί γελᾷ; ἐκεῖνος γελᾷ; ἡμεῖς τίνα ἠρωτήσαμεν; ἡμεῖς ἠρωτήσαμεν; ὑμεῖς πότε θὰ μελετήσητε; ὑμεῖς θὰ μελετήσητε; ἐκεῖνοι ποῖον παῖδα εἶχον ζητήσει; ἐκεῖνοι εἶχον ζητήσει κανένα; ἐγὼ πότε σᾶς ἔκραξα; σᾶς ἔκραξα; σὺ διατί περιέμεινας; περιέμεινας ἡμᾶς; ὁ Ἰσμαὴλ ἐφένδης τίνα ἐφοβήθη; ἐφοβήθη κανένα; ἡμεῖς τίνα ἐσκέφθημεν; ἡμεῖς ἐσκέφθημεν τοῦτο; ὑμεῖς ποῖον σιδηρόδρομον εἴδετε; τὸν σιδηρόδρομον τῆς Ἀνατολῆς, ἢ τὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας; ὑμεῖς εἴδετε τὴν Βιέννην; ἐκεῖνοι τί ἐνόησαν; ἐνόησαν τίποτε; πολὺ καλῶς ἐποιήσατε· τί εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ ἐπράξαμεν; ὁ Μαχμοὺτ ἐφένδης ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ἴδῃ· καταγίνεσθε εἰς τὰ μαθήματά σας· ἐστὲ ἕτοιμος· ἰδού! ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ εἶναι τοῦτο· τί νομίζετε; εἶναι τὰ πάντα (πᾶν πρᾶγμα) ἕτοιμα; ἐπίτηδες ἐρωτῶ, νὰ ἴδωμεν τί θὰ εἴπωσιν· ἡ κ. Λατηφὲ δὲν εἶναι γυνὴ δίδουσα προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ μὲν καὶ δέ· ὁ Χουσνῆ ἐφένδης εἶναι ἄνθρωπος ὅστις κυττάζει τὴν διασκέδασίν του· ἡ Α. Μεγαλειότης, ὁ Αὐθέντης μας, αὔριον θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν σχολὴν ἡμῶν· τοῦτο ἀνέκαθεν οὕτω γινώσκω· λέγω καὶ ὑμᾶς νὰ παραλάβω ὁμοῦ· ἔρχεσθε;

ΜΑΘΗΜΑ 33.

Παρατατικὸς Εὐκτικῆς.

يدم آرايه **آرزو ايدهيم**، νὰ ἐζήτουν, كيد آرايه **آرزو ايدهين** νὰ ἐζήτεις κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 86. 2).

Ὡς παρατατικὸς τῆς εὐκτικῆς τοῦ συνδετικοῦ χρησιμεύει ὁ παρατατικὸς τῆς εὐκτικῆς τοῦ اولق (βλ § 106)· ἤτοι يدم اولا ὡλὰ ἠ̔τ̔ήμ νὰ ἤμην, كيد اولا ὡλὰ ἰτ̔ὶν νὰ ἦσο κτλ.

Ὁ αὐτὸς χρησιμεύει καὶ ὡς παρατατικὸς τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἔχω· π. χ. ايدى يدم اولا ρολῦ νὰ εἶχον χρήματα· ايدى كيد اولا ρολῦ νὰ εἶχες χρήματα κτλ.

§ 180. Ὁ παρατατικὸς τῆς εὐκτικῆς εἶναι ἐν χρήσει:

1) Ἐπὶ ἐρωτήσεως ἀπορηματικῆς, ὡς καὶ ὁ ἐνεστὼς τῆς ἐγκλίσεως ταύτης (§ 176)· π. χ. يدم سويله **سو̈يله يه م̈ نὲ σοῖλεγὲ ἰτ̔ὶμ** τί νὰ ἔλεγον; يدم ديه يوليى **ποϊλέ-μι τεγὲ ἰτ̔ὶμ** οὕτω νὰ ἔλεγον;

2) Ἐπὶ εὐχῆς καὶ ἐπιθυμίας· π. χ. يدم كاش **καὶ** ἐγὼ νὰ ἠρχόμην (νὰ ἦτο δυνατόν).

3) Ἐπὶ ὑποθέσεως· π. χ. يدم ايو اولور ايدم كيده **ἐτ̔ὲ̔ γιὲδὲ** νὰ μετέβαινον εἰς τὴν νῆσον, θὰ ἐγινόμην καλά, ἤτοι ἐὰν μετέβαινον κτλ.

§ 181. *Παράλειψις ἀντικειμένου.* Τὸ ἀντικείμενον συνήθως παραλείπεται ὅταν ἐξυπονοῆται ἐκ τῶν προηγουμένων· π. χ. مدحت افندیی کوردیکزی ایدیکز؟ εἴδετε τὸν Μιδὰτ ἐφένδην; کوردم εἶδον, ἀντὶ مدحت افندیی کوردم ἢ کوردم ای.

Ἡμεῖς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λέγομεν τὸν εἶδον, τὴν εἶδον, κτλ. ἐνῷ ἐν τῇ Τουρκικῇ ἡ ἀντωνυμία gil αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, εἶναι περιττή.

§ 182. *Παράλειψις γενικῆς κτητικῆς ἢ σχετικῆς.* Καθὼς παραλείπεται συνήθως παρ' ἡμῖν ἐκ τῆς δευτέρας προτάσεως ἡ γενικὴ κτητικὴ ἢ σχετική, ὡς ἐξυπονοουμένη ἐκ τῆς ἀμέσως προηγουμένης, οὕτω παραλείπεται καὶ ἐν τῇ ὀθωμανικῇ.

Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει τὸ ὄνομα ὅπερ συντακτικῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξυπονοουμένην γενικὴν λαμβάνει οὐχ ἧττον ἐν τῇ τουρκικῇ τὴν καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν κατὰ τὸν κανόνα (§ 34), ἡ δὲ ἀντωνυμία αὕτη ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν κτητικῶς ἢ καὶ διαιρετικῶς (§ 55)· π. χ.

بيدكزى او اوزومدن ايڭى ايكلرن ايڭى دە بو چوجقلره ويردم ر. آزتی ك. بيدم ر. آزتی ك. ἓν ὀλίγον αὐτῶν (δηλ. τῶν σταφυλῶν اوزومك) ἐγὼ ἔφαγον, καὶ ἓν ὀλίγον αὐτῶν τοῖς παισὶ τούτοις ἔδωκα·

كومور قاچدر ὁ ἄνθραξ εἰς τὰ πόσα εἶναι; ἤτοι οἱ ἄνθρακες πόσου τιμῶνται; يوز اوقه‌سى قرق بش غروشه يوز ai ἑκατὸν ὀκκάδες αὐτῶν (δηλ. τῶν ἀνθράκων كومورك) πρὸς τεσσαράκοντα πέντε γρόσια.

§ 183. *Ὑπαρκτικόν.* Ἐκ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς τοῦ ἀορίστου (§ 105) καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ وار (ὑπάρχει) ἢ τοῦ ἀποφατικοῦ يوق (δὲν ὑπάρχει) σχηματίζεται περιφραστικὸς ἀόριστος ἢ πυρακείμενος· π. χ. كوردیكم وار **γκιορδιγιμ βάρ** ἔχω ἴδει ἢ εἶδόν ποτε· كيتدیكم يوقدر **γκιττιγιμ γιόκτουρ** δὲν ἔχω ὑπάγει ἢ δὲν ὑπῆγόν ποτε.

Ἐκ δὲ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος (§ 157) καὶ τῶν αὐτῶν λέξεων وار—يوق σχηματίζεται ἐπίσης περιφραστικὸς μέλλων· π. χ. كلهجكدر وار ایسه كورهجكدر وار ἐὰν μέλλωσι νὰ ἔλθωσι (ἐλθεῖν), ἔχουσι νὰ ἴδωσιν (ἰδεῖν)· آدم اولهجق يوق δὲν ἔχει νὰ γίνῃ ἄνθρωπος, ἤτοι δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ ἄνθρωπος.

Τὸ وار καὶ يوق μετὰ τοῦ μέλλοντος ἰσοδυναμοῦσιν οὕτω τῷ ἡμετέρῳ ἔχειν μετ' ἀπαρεμφάτου· π. χ.

آلهجم وار **ἀλατζαγίμ βάρ,** ἔχω λαβεῖν (νὰ λάβω).

ديهجك ايچون يوق **τεγετζεγίν γιόκ** οὐκ ἔχεις εἰπεῖν, ἤτοι δὲν ἔχεις νὰ εἴπῃς (ἀντίρρησιν).

§ 184. *Σύνταξις ῥήματος.* Τὸ آلهجم وار συντάσσεται τῇ προθέσει دە π. χ. سنده اون عدد ليرا آلهجم وار ἐν σοὶ δέκα τὸν ἀριθμὸν λίραι λαβεῖν μου ὑπάρχουσιν, ἤτοι ἔχω λαβεῖν παρὰ σοῦ δέκα λίρας.

Ἀντὶ ἁπλῆς προθέσεως, τίθεται πολλάκις καὶ ἡ λέξις ذمت **ζιμμετ** (ὀφειλή, χρέος) μετ' ἀναλόγου καταληκτικῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας· π.χ. سنك اندینك ذمتنده درت يوز غروش آلهجم وار ἔχω λαβεῖν παρὰ τοῦ Μεχμὲτ ἐφένδη (κατὰ λέξιν, ἐν τῇ ὀφειλῇ τοῦ...) τετρακόσια γρόσια.

ΘΕΜΑ

٦٦

نه دیه ایدم اویله‌می دیه ایدم الله ویره ایدی‌ده یاغمور یاغه ایدی انك پارەسی اوله ایدی برخانه الور ایدی بونی دوشونه ایدیکز سویلر ایدیکز دکزه کیره ایدی اشتهاسی اولور ایدی قارنکز آج اوله ایدی بر ایدیکز دکلمی یه‌جکلری اوله ایدی بزه بر لقمه اتمك ویررلر ایدی صوصوز اوله ایدم بوراده صو وار ایچر ایدم ایش بویله اوله ایدی پك قولای ایدی اومی صاتارم الورمیسین الورم او بالقدن پیرمیسکز برآزینی ویره‌یمی سزه بغچه‌مزدن بر قاچ دانه قایسی کتیردم افندم! بزم بغچه‌ده اعلاسی بولنور آرسلان کوردیککز وارمی خیر! کوردیکم یوق پارسه کیتدیککز وارمی بو دفعه ایله اوج اولیور خیرالدین افندیده قاچ غروش اله‌جکز وار اندە بر اله‌جغم یوق اما صفوت افندینك ذمتنده بیك بو قدر غروش اله‌جغم وار اویقوم اوله ایدی بوراده یتاق وار یاتار ایدم

٦٧

محمد افندینك مخدومنه برسوز سویلدیکزمی محمد افندینك مخدومنه سویلدیککز سوز پك طوغریدر بر کون عربه ایله بك اوغلنه

چیقه‌لم عربه ایله بك اوغلنه چیقه‌جغمز کون سزه خبر ویررم محمود افندی فؤاد افندیه ویردیکی بش بیك غروش کندوسنك دکل ایمش قاریسی نوریه خانمك ایمش بوکا پردیه‌جککز وارمی بر دیه‌جکم یوق سایهٔ شاهانه‌ده بو سنه بزم مملکتده بیوك بر مکتب اولدی ذات شاهانه مکتبلری پك چوق سورلر ممالك شاهانه‌نك اك اوفاق کویلرنده دخی مکتبلر واردر افندمز کیجه کوندوز دولت علیه‌سنك و تبعه‌سنك خیرینی دوشنور بیوك بر پادشاهدر تبعه دخی کندیلرینی پدر کبی سورلر

66

Νὰ εἶχον χρήματα, σᾶς ἔδιδον· νὰ ἐδίψας, σοὶ ἔδιδον ἓν ποτήριον ὕδατος· νὰ ἐπείνα, ἔτρωγε· νὰ ἐνυστάζομεν, κατεκλινόμεθα· νὰ ἐμελετᾶτε τὰ μαθήματά σας, τὰ ἐμανθάνετε· νὰ ἐσκέπτοντο τοῦτο, ἤρχοντο ἀπόψε· τί νὰ ἔκαμνον; ποῦ νὰ ἐπήγαινον; τί νὰ ἔλεγον; νὰ ἠρχόμην καὶ ἐγώ! νὰ ἐπήγαινες καὶ σὺ ἐκεῖ! νὰ ἔμενεν ὁ Ὀσμὰν βέης ἐκεῖ, καλὸν ἐγίνετο· νὰ ἐγινώσκομεν ὅτι μᾶς περιεμένετε, ἠρχόμεθα σᾶς εὑρίσκομεν· νὰ ἀνεχωρεῖτε χθὲς ἐσπέρας, ἐφθάνετε· νὰ ἐκάθηντο ἐκεῖ, εὔκολον ἦτο· δὲν ἤκουσά ποτε τοιοῦτον λόγον· εἰδές ποτε τοιοῦτον ζῶον; ἐπιέ ποτε τοιοῦτον οἶνον; ποτὲ δὲν ἐφάγομεν τοιοῦτον ἄρτον; ἠγοράσατέ ποτε τοιαῦτα βερύκοκκα; ποτὲ δὲν ἔφερες εἰς τὴν οἰκίαν τοιαύτας σταφυλάς· φίλε μου! νὰ σοὶ εἴπω κάτι

τι; δὲν εἶσαι διὰ νὰ γίνῃς ἄνθρωπος· ἐὰν μέλλετε νὰ ἔλθητε, ἔχετε νὰ ἴδητε· ἐὰν ἔχητε καὶ εἰς τοῦτο νὰ εἴπητέ τι, εἴπατε· εἰς τοῦτο δὲν ἔχω τί νὰ εἴπω· ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης ποτὲ δὲν ἦλθεν εἰς ἡμᾶς· ἔχω νὰ λαμβάνω παρ'αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδας γροσίων· πόσα ἔχετε νὰ λαμβάνητε παρὰ τοῦ Χασὰν ἐφένδη· παρ' αὐτοῦ δὲν ἔχω τίποτε νὰ λαμβάνω, ἀλλὰ παρὰ τοῦ Νουρῆ ἐφένδη ἔχω λαμβάνειν δύο καὶ ἡμίσειαν χιλιάδας γροσίων· νὰ εἶχον νὰ λαμβάνω παρὰ τοῦ Νουρῆ ἐφένδη, τὸ ἔλεγον.

67

Ἐπώλησα τὸ ὡρολόγιόν μου τῷ Ριφὰτ ἐφένδῃ· τὸ ὡρολόγιον, ὅπερ ἐπωλήσατε τῷ Ριφὰτ ἐφένδῃ, χρυσοῦν ἦτο ἢ ἀργυροῦν; ἔχετε νὰ λαμβάνητέ τι παρὰ τοῦ Ριφὰτ ἐφένδη; ἤκουσα ὅτι τὴν πρωΐαν ταύτην ἀναχωρεῖτε διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Βιέννην· τὴν εἴδησιν ταύτην μοὶ ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ γείτονος ὑμῶν Σεβκὲτ βέη· ὁ σιδηρόδρομος τῆς Βιέννης εἶναι ὁ ταχύτερος σιδηρόδρομος τοῦ κόσμου· ἡ πρωΐα αὕτη εἶναι ἡ ὡραιοτέρα πρωΐα τοῦ ἔαρος· ἡ Βιέννη εἶναι πρωτεύουσα τῆς Αὐστρίας, ἔχει τρία ἑκατομμύρια κατοίκων· ὁ κῆπος, εἰς ὃν εἰσήλθομεν, εἶναι ὁ ὡραιότερος κῆπος τῆς πόλεως ταύτης· νομίζω ὅτι εἶναι τοῦ θείου σας, δὲν ἔχει οὕτως; ἐπώλησα τῷ υἱῷ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Ἀρηφῆ πασᾶ μίαν δωδεκάδα ρινομάκτρων ἀντὶ τριῶν λιρῶν· ἡ Α. Ε ὁ Ἀρηφῆ πασᾶς εἶναι, λέγουσι, πλουσιώτατος ἄνθρωπος· ἡ δωδεκὰς τῶν ρινομάκτρων, ἣν ἐπώλησα τῷ υἱῷ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρηφῆ πασᾶ, ἦτο λινῆ, δὲν ἦτο βαμβακερά· εἴδετε τὸν Σαΐτ ἐφένδην; τὸν εἶδον· ποῦ τὸν εἴδετε; τὸν εἶδον ἐν Γαλατᾷ· εὕρετε τὸ φέσιόν σας; τὸ εὗρον· ποῦ

τὸ εὕρετε; τὸ εὗρον ἐν τῷ κήπῳ· ἔφερα ἐκ τοῦ κήπου ἄπια· δίδετε καὶ εἰς ἐμὲ μερικά; ἐφάγετε ἐκ τοῦ τυροῦ τούτου; ἔφαγον ὀλίγον τι (ἐξ αὐτοῦ)· σᾶς ἔφερα οἶνον· ἡμεῖς ἔχομεν τὸν καλλίτερον (αὐτοῦ)· σήμερον ἐν τῇ ἀγορᾷ πόσου τιμῶνται (εἶναι) οἱ ἰχθῦς; ἡ ὀκκᾶ (αὐτῶν) τριῶν γροσίων· πόσους ἀδελφοὺς ἔχετε; ἔχω πέντε ἀδελφούς· οἱ δύο (ἐξ αὐτῶν) εἶναι ἐνταῦθα· οἱ τρεῖς (αὐτῶν) εἶναι ἐν Παρισίοις.

ΜΑΘΗΜΑ 34.

Ἀπαρέμφατος.

(βλ. Γραμ. σ. 89).

Κυρίως ἀπαρέμφατος: آرامق **ἀρα-μὰκ** ζητεῖν.

Ὁνοματική » آرامه **ἀρα-μὰ**
آرامق‌لق **ἀραμακ-λὶκ** } τὸ ζητεῖν ἢ ζήτησις

§ 185. Ὡς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἡ ἀπαρέμφατος χρησιμεύει ὡς ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον, γενικὴ κτητικὴ ἢ σχετική, ὅρος συγκρίσεως, ἄλλως λέξεσιν εἶναι ἐν χρήσει ὡς ὄνομα.

1] Ὡς *ὑποκείμενον*. Ἐπὶ μὲν ἀοριστίας, ἤτοι ὅπου ἐν τῇ νεοελληνικῇ ἀναλύεται ἡ ἀπαρέμφατος διὰ τοῦ τις καὶ ὑποτακτικῆς, ἐν τῇ ὀθωμανικῇ εἶναι ἐν χρήσει ἡ κυρίως ἀπαρέμφατος· π. χ.

صباحلين اركن قالقمق صحته يك فائدەلىدر τὸ ἐγείρεσθαι (τὸ νὰ ἐγείρηταί τις) τὴν πρωΐαν ἐνωρὶς εἶναι ὑγιεινότατον.

Ἐπὶ δὲ ὡρισμένου προσώπου, ἤτοι ἐγώ, σὺ κλπ. εἶναι ἐν χρήσει ἡ ὀνηματική, συνοδευομένη ὑπ' ἀναλόγου καταληκτικῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας· π. χ.

گلدرمز (گیتمکلگم ἢ) ρ گیتمه τὸ ἀπελθεῖν με (**γκιτμὲ-μ** ἢ **γκιτμεκλιγ-ὶμ** τὸ ν' ἀπέλθω ἐγώ) ἐδέησε.

گلدرمز (گیتمکلگك ἢ) گیتمه τὸ ἀπελθεῖν σε (**γκιτμὲ-ν** ἢ **γκιτμεκλιγ-ὶν** τὸ ν' ἀπέλθῃς σὺ) ἐδέησε.

2] Ὡς *κατηγορούμενον*. Ἐπὶ μὲν ταὐτοπροσωπίας εἶναι ἐν χρήσει ἡ κυρίως ἀπαρέμφατος· π. χ.

احمد گیتمکدر ایچون بیك غروش لازم ἡ πρόθεσις τοῦ Ἀχμὲτ ἐφένδη εἶναι τὸ μεταβῆναι (νὰ μεταβῇ) εἰς Βιέννην.

Ἐπὶ δ' ἑτεροπροσωπίας ἡ ὀνοματική· π. χ.

بڭ ایچون بی غ شی وار ایسه اوده احمد افندینك گیتمسیدر ἐὰν δι' ἡμᾶς ὑπάρχῃ τι καλόν, τοῦτο εἶναι τὸ μεταβῆναι (**γκιτμε-σὶ** τὸ νὰ μεταβῇ) τὸν Ἀχμὲτ ἐφένδην εἰς Βιέννην.

3] Ὡς *ἀντικείμενον*. Ἐπὶ μὲν ταὐτοπροσωπίας τίθεται ἡ κυρίως ἀπαρέμφατος ἢ ἡ ὀνοματική· π. χ.

سودم (اوقومغی ἢ) اوقومق ἀγαπῶ ἀναγινώσκειν (ν' ἀναγινώσκω ἢ τὸ ἀναγινώσκειν, τὴν ἀνάγνωσιν).

Ἐπὶ δ' ἑτεροπροσωπίας, ἡ ὀνοματικὴ λαμβάνουσα ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον καταληκτικὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· π. χ.

بسترم اوقومكزی θέλω ν' ἀναγνώσητε (ἀναγνῶσαι ὑμᾶς).

4] Ὡς *γενικὴ σχετική*, ἡ κυρία ἢ ἡ ὀνοματική· π. χ.

بودر بولی اوگرنمك بودر ἢ اوگرنمك بولی بودر ἡ ὁδὸς τοῦ μαθεῖν (τοῦ νὰ μάθῃ τις) εἶναι αὕτη·

Ἡ κυρίως ἀπαρέμφατος δὲν ἀπαντᾷ κατὰ γενικὴν (βλ. Γραμ. σ. 89 § 76), ἤτοι δὲν λέγεται اوگرنمك اوگرنمه-گین· διὸ ἐν τοιαύτῃ θέσει ἡ ὀνομαστικὴ اوگرنمك اوگρενμὲκ ἐπέχει καὶ θέσιν γενικῆς.

Ἐπὶ δὲ ὡρισμένου ὑποκειμένου εἶναι ἐν χρήσει ἡ ὀνοματικὴ μετ' ἀναλόγου καταληκτικῆς ἀντωνυμίας.

5] Ὡς *ὅρος συγκρίσεως*· π. χ.

یازمق قدر زور اوقومقدن دها زوردر τὸ γράφειν (τὸ νὰ γράφῃ τις) εἶναι δυσκολώτερον τοῦ ἀναγινώσκειν.

یازمق قدر زور اوقومق τὸ ἀναγινώσκειν δὲν εἶναι ὅσῳ τὸ γράφειν δύσκολον, ἤτοι τόσῳ δύσκολον ὅσῳ τὸ γράφειν.

Μετὰ τὸν ὅρον τῆς συγκρίσεως τίθεται καὶ ὁ σύνδεσμος ایسه· π. χ. لادرلر ایشتمکدن ایسه کندیسی کورمك ἀντὶ ν' ἀκούῃ τις τὸν λόγον του, προτιμότερον (**έλλὰ**) εἶναι νὰ βλέπῃ τὸν ἴδιον.

§ 186. *Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον*. Εἴδομεν ὅτι ὡς εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἐν τῇ ὀθωμανικῇ χρησιμεύει ἡ ἐκ τοῦ ἀορίστου (§ 118) ἢ τοῦ μέλλοντος (§ 163) σύνθετος ἀναφορικὴ μετοχή· καθὼς δ' ἡ ἀπαρέμφατος, οὕτω καὶ τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον χρησιμεύει ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ γενικὴ κτητική· π. χ.

1] *Ὑποκείμενον*: یدر صحیحیدر کیدیککز پارسه ἀληθὲς εἶναι ὅτι μετέβητε (γκιττιγινιζ) εἰς Παρισίους;

2] *Ἀντικείμενον*: الدم خبر ἔμαθον ὅτι پارسه کیدجککزی θὰ μεταβῆτε (γκιτετζεγινιζ-ι) εἰς Παρισίους.

3] *Γενικὴ σχετική*: وارمیدر اصلی پارسه کیدجککزك τοῦ ὅτι θὰ μεταβῆτε (γκιτετζεγινιζ-ιν) εἰς Παρισίους ὑπόστασις ὑπάρχει; ἤτοι εἶναι ἀληθὲς ὅτι κτλ.

ΘΕΜΑ.

٦٨

هر کون صباحلین بر قدح صغوق صو ایچمك صحته پك فائده‌لی ایمش صباحلین بر قدح صغوق صو ایچمکلکم ایو دکل ایمش سوت المقلغك فنا دکل بونی سویلمه‌سی بزه پك ایو اولدی اورایه کیتمه‌مز سزجه لازم دکل ایمش بونی ویرمه‌کز بنجه ایو دکلدر بورایه کلمری سنجه لازم دکلدر بنم آرزوم سزی ممنون ایتمکدر سنك آرزوك البته بزه ایولك ایتمکدر پدرك بر آرزوسی وار ایسه اوده سزی حالکزدن خشنود کورمکدر بزم بر آرزومز وار ایسه اوده سزك ایشلرکزك ایو کیتدیکنی کورمکدر انلرك آرزوسی البته ایی خبرمزی المقدن بشقه بر شی دکلدر بونی یاپدیغم یالاندر بونی یاپدیغمی کیم سویلیور بونی یاپدیغمك سببنی یلیورمیسکز بونی یاپدیغکزدن خبرم یوقدر

٦٩

ترجمه اوکرنمکی آرزو ایدیورم محمد افندی پاره قزانمغه باقیور پدرم فرانسزجه اوکرنمکلکمی پك زیاده آرزو ایلیور ذات عالیکز اوغلم بنده‌کزك نه یاپمسنی آرزو بیوریورسکز ترجمه اوکرنمك روبجه‌یی اوکرنمك قدر کوچ دکلدر پاره المق پاره ویرمکدن البته دها طاتلیدر اشته فرانسزجه اوکرنمه‌نك یولی بو دیدیکم بولدر بونی سویلدیککز طوغریمی بو سوزی سویلدیککزی ایشیتدم بونی سویلدیککزه اینانورمیم بن بونی سویلدیککزك سببی نه‌در بزی یارین چاغره‌جقلری صحیحمی بزی چاغره‌جقلرینی کیمدن اوکرندیکز بزی چاغره‌جقلرینك خبری طوغری دکلدر بزی یارین اورایه چاغره‌جقلرندن قورقارم

68

Τὸ μαθεῖν (τὸ νὰ μάθῃ τις) τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν δὲν εἶναι δύσκολον· τὸ νὰ μάθω τὴν τουρκικὴν ἐγένετο καλόν· τὸ νὰ μάθῃς τὴν γαλλικὴν δὲν ἦτο κακόν· τὸ νὰ μάθῃ τὴν ἀγγλικὴν ἦτο ὠφέλιμον· τὸ νὰ μάθωμεν τὴν ἀρμενικὴν ἐγένετο καλόν· τὸ νὰ μάθητε τὴν ἑλληνικὴν δὲν ἦτο κακόν· τὸ νὰ μάθωσι τὴν γερμανικὴν ἦτο ὠφελιμώτατον· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔμαθον τὴν τουρκικήν; εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔμαθες τὴν γαλλικήν; εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ μάθῃ τὴν ἀγγλικήν;

εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ μάθωμεν τὴν γερμανικήν; εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐμάθετε τὴν ἀρμενικήν; εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ μάθωσι δύο γλώσσας; ὁ σκοπός μου εἶναι νὰ μάθω (τὸ μαθεῖν) τὴν τουρκικήν· ὁ σκοπός σου εἶναι νὰ μάθῃς (τὸ μαθεῖν) τὴν γαλλικήν· ὁ σκοπός του εἶναι νὰ μάθῃ τὴν ἀγγλικήν· ἐὰν ἡμεῖς ἔχωμεν σκοπόν τινα, οὗτος εἶναι νὰ μάθητε τὴν τουρκικήν· ἐὰν ὑμεῖς ἔχητε σκοπόν τινα, οὗτος εἶναι νὰ μάθωμεν τὴν γαλλικήν· ἐὰν ἔχωσιν ἐκεῖνοι σκοπόν τινα, οὗτος εἶναι νὰ μάθωμεν καλῶς τὴν ἀγγλικήν· θέλω νὰ μάθω (μαθεῖν) τὴν τουρκικήν· θέλω νὰ μάθῃς (μαθεῖν) τὴν γαλλικήν· θέλει νὰ μάθῃ τὴν ἀγγλικήν· θέλει νὰ μάθωμεν τὴν ἀρμενικήν· θέλετε νὰ μάθητε τὴν ἑλληνικήν· θέλετε νὰ μάθωσι τὴν ἑβραϊκήν· θέλω νὰ μάθῃς τὴν τουρκικήν· θέλεις νὰ μάθω τὴν γαλλικήν· θέλομεν νὰ μάθωμεν τὴν ἀγγλικήν· θέλομεν νὰ μάθῃ τὴν ἀρμενικήν.

69

Ἔμαθον (ἐγὼ) ὅτι ἐμελέτησας τὸ θέμα σου· ἔμαθες ὅτι θὰ ἐξέλθω εἰς περίπατον· ἔμαθεν ὅτι θ' ἀναχωρήσω εἰς Παρισίους· ἐμάθομεν ὅτι ἐνοικιάσατε τὴν οἰκίαν ταύτην· ἐμάθετε ὅτι θὰ ἐξέλθωμεν τῆς οἰκίας ταύτης· ἔμαθον [ἐκεῖνοι] ὅτι μ' ἐζητήσατε· ἡ ὁδὸς τοῦ μαθεῖν (τοῦ νὰ μάθῃ τις) τὴν τουρκικὴν εἶναι αὕτη· ἡ ὁδὸς τοῦ νὰ μάθῃς τὴν γερμανικὴν εἶναι ἐκείνη· ἡ ὁδὸς τοῦ νὰ μάθωμεν τὴν ἀγγλικὴν εἶναι αὕτη· ἡ ὁδὸς τοῦ νὰ μάθωσι καλῶς τὴν γαλλικὴν

* Τὸ استمك *ἱστεμὲκ θέλειν ἐν τῇ τουρκικῇ* συντάσσεται οὐ μόνον τελικῷ, ἀλλὰ καὶ εἰδικῷ ἀπαρεμφάτῳ· π. χ. استيورم تركجه اوكرنمكى *θέλω νὰ μάθῃς* (ὅτι μάθῃς) *τὴν τουρκικήν.*

εἶναι αὕτη· ἡ αἰτία τοῦ ὅτι εἶπον (ἐγὼ) τοῦτο εἶναι αὕτη· ἡ αἰτία τοῦ ὅτι ἐπώλησε τὴν οἰκίαν του αὕτη εἶναι; ἡ αἰτία τοῦ νὰ θελήσωμεν τοῦτο εἶναι αὕτη· ἡ αἰτία τοῦ ὅτι ἐξήλθετε τῆς σχολῆς δὲν εἶναι αὕτη, εἶναι ἐκείνη ἣν εἶπον· ἡ αἰτία τοῦ ὅτι μετέβησαν εἰς τὴν νῆσον ἰδοὺ αὕτη εἶναι· τὸ ὁμιλεῖν (τὸ νὰ ὁμιλῇ τις) εἶναι δυσκολώτερον τοῦ ἀκούειν (ἀπὸ τοῦ νὰ ἀκούῃ τις)· τὸ ἀκούειν (τὸ ν' ἀκούῃ τις) δὲν εἶναι τόσῳ δύσκολον, ὅσῳ τὸ ὁμιλεῖν (τὸ νὰ ὁμιλῇ τις)· δι' ἐμὲ τὸ μαθεῖν (τὸ νὰ μάθῃ τις) τὴν τουρκικὴν εἶναι εὐκολώτερον τοῦ μαθεῖν (ἀπὸ τοῦ νὰ μάθῃ τις) τὴν ἀγγλικήν· δι' ἡμᾶς τὸ καθῆσαι (τὸ νὰ καθήσῃ τις) ἐνταῦθα εἶναι καλλίτερον τοῦ μεταβῆναι (ἀπὸ τοῦ νὰ μεταβῇ) ἐκεῖ· δι' αὐτοὺς τὸ ἀγοράσαι (τὸ ν' ἀγοράσῃ τις) τὴν οἰκίαν ταύτην εἶναι ὠφελιμώτερον τοῦ ἐνοικιάσαι (ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνοικιάσῃ τις) αὐτήν.

ΜΑΘΗΜΑ 35.

Ἀπαρέμφατος.

(Συνέχεια βλ. μάθ. 34).

§ 187. *Ὀνοματικὰ ἀπαρέμφατα.* Τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν ἐπὶ α' καὶ β' προσώπου ἐκφέρεται ὡς καὶ τὸ τῶν εἰδικῶν (§ 120) κατὰ γενικήν· π. χ.

لازم كلدى (كلمكم ἢ) بنم كيتمم **benim γκιτμὲ-μ ἢ γκιτμεκλιγ-ὶμ λαζὶμ γκελτὶ** τὸ ἀπελθεῖν με (ἐμοῦ) ἐδέησε.

لازم كلدى (كلمك ἢ) سنك كيتمك **σενὶν γκιτμὲ-ν ἢ γκιτμεκλιγ-ὶν λαζὶμ γκελτὶ** τὸ ἀπελθεῖν σε (σου) ἐδέησε.

Ταῦτα ἀντιστοιχοῦσι μᾶλλον πρὸς τὰ ρηματικὰ τῆς ἑλληνικῆς ἀφῃρημένα, ὡς ἡ ἀπέλευσίς μου, ἡ ἀπέλευσίς σου κτλ. ὧν ἀντίστοιχα ἔχει καὶ ἡ τουρκική, ὡς گیدیشم ,گیدیشك κτλ. (βλ. γραμ. σ. 152 § 118. α΄.).

Ἐπὶ δὲ τριτοπροσωπίας, ὅταν μὲν τὸ ὑποκείμενον ἢ ὡρισμένον τίθεται ἐπίσης κατὰ γενικήν· ὡς بوایکی واپور کیتمسی τὸ ἀναχωρῆσαι (ἡ ἀναχώρησις) τὰ δύο ταῦτα ἀτμόπλοια.

Ὅταν δ' ἢ ἀόριστον τίθεται κατ' ὀνομαστικήν· ὡς لازم کلدی بوایکی واپور کیتمسی ἐδέησεν ἀναχωρῆσαι δύο ἀτμόπλοια (βαπόρ).

Ἐπίσης καὶ τῶν εἰδικῶν ἀπαρεμφάτων τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ ἀοριστίας τίθεται κατ' ὀνομαστικήν· π. χ. اون لیماندہ واپور بولندیغی خبر الدم ἔμαθον ὅτι ἐν τῷ λιμένι ὑπάρχουσι δέκα πλοῖα (**βαπόρ**, ἀντὶ **βαπορ-οϋν**).

Τὰ ὀνοματικὰ ἀπαρέμφατα μετὰ τῆς προθέσεως دن σημαίνουσι τὸ πρὶν ἢ· π.χ. سن اورایه کیتمدن دن کیدرم σὺ πρὶν ἢ μεταβῆς ἐκεῖ, ἔρχομαι ἐγώ.

اجرا **ایتزرا**, ἐκτέλεσις	اینانمامق **ινανμάκ**, πιστεύειν (δ.)
چاره **τσαρέ**, τρόπος, θεραπεία	کسکین **κεσγεν-μέκ**, ἀρέσκειν
نیت **νιγιέτ**, πρόθεσις	دینلمك **τινλε-μέκ**, ἀκούειν, ἀ- [κροάζεσθαι
رضا **ριζά**, συγκατάθεσις	لازم کلمك **λαζίμ γκελμέκ**, δεῖν, [ἀναγκαιοῦν
وعد **βά'ὲ**, ὑπόσχεσις	جسارت **τζεσαρέτ**, τόλμη
فرق **φάρκ**, διάκρισις, διαφορά	صحیح **σαχήχ**, ἀκριβής, ἀληθής

مضر **μουζίρρ**, ἐπιζήμιος	صحت **σηχχάτ**, ὑγιεία, ἀκρί- [βεια, ἀλήθεια εἰδήσεως
سس **σές**, φωνή	جاز **τζαΐζ**, θεμιτὸς (ἐξόν)
ایجاب **ιτζάπ**, ἀνάγκη, ἀπαί- [τησις	اصل **ἄσλ** (**ἄσηλ**) ρίζα, βά- [σις, ὑπόστασις
اطاعت **ιτααΐ**, εὐπείθεια	بالکز **γιάλνηζ**, μόνος (καὶ
اطاعتلی **ιτααΐ-λή**, εὐπειθὴς	[ἐπιρ.) μόνον
هوس **χεβές**, ἐπιθυμία, κλίσις.	

Ρήματα σύνθετα.

ایتمك هوس **ἐφίεσθαι** (δοτ.)	ایتمك اطاعت **πείθεσθαι** (δοτ.)
ایلمك اجرا **ἐκτελεῖν**	ایلمك نیت **προτίθεσθαι**
ایتمك فرق **διακρίνειν**	ایتمك جسارت **τολμᾶν** (δοτ.)
ایتمك ایجاب **ἀναγκαιοῦν**	ایلمك وعد **ὑπόσχεσθαι**

§ 188. *Ἀπρόσωπα ρήματα.* Τὸ کلمك لازم καὶ τὸ ایتمك ایجاب (δεῖν, ἀναγκαιοῦν) εἶναι ρήματα ἀπρόσωπα καὶ ἑπομένως ἐν χρήσει μόνον τὸ τρίτον αὐτῶν πρόσωπον, ἤτοι — لازم کلدجك ἢ لازم کلدی ایجاب ایدوجك — ایجاب ایتدی κτλ.

Τὸ ὑποκείμενον ὅμως τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτωμένου ἀπαρεμφάτου δυνατὸν νὰ ᾖ καὶ α΄. καὶ β΄. προσώπου· π. χ.

او گیجه سنك ترمیه کیتدیککی زمده بولندیغی اوکرنمك لازم دکلدر

τὴν νύκτα ἐκείνην ποῦ μετέβης ποῦ ἔμεινας δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθω.

بالکز بکا او قادینی سویلمك لازمدر

μόνον ἐκείνην τὴν γυναῖκα πρέπει νὰ μοὶ εἴπῃς·

§ 189. *Σύνταξις.* Ἡ λέξις رضا μετὰ τοῦ يار ἢ يوق ἰσοδυναμοῦσα τῷ ἡμετέρῳ συγκατατίθεσθαι συντάσσεται δοτικῇ· π. χ. رضام يوقدر يوكا ἐγὼ οὐ συγκατατίθεμαι (κατὰ λέξιν, τούτῳ συγκατάθεσις ἡμῶν οὐχ ὑπάρχει).

Ἐπίσης τὸ نيت μετὰ τοῦ يار ἢ يوق συντάσσεται δοτικῇ: يتم يار ويله كيتمك πρόθεσιν ἔχω (προτίθεμαι) μεταβῆναι (δοτ.) εἰς Βιέννην.

Τὸ δὲ ρῆμα كيتمك نيت συντάσσεται αἰτιατικῇ· ويانيه كيتمك رضام ايتدم نيت πρόθεσιν ἐποίησα νὰ μεταβῶ (τὸ μεταβῆναι) εἰς Βιέννην.

Τὸ سبب συντάσσεται γενικῇ σχετικῇ ἢ δοτικῇ· π. χ. يوك سبب او بونك سببی ὁ αἴτιος τούτου εἶναι ἐκεῖνος καὶ يوكا سبب او بونا سببی αἴτιος εἰς τοῦτο (τούτῳ) εἶναι ἐκεῖνος.

§ 190. *Ἐπίθετα ἐπιρρηματικῶς.* Εἴδομεν (§ 50) ὅτι τὰ ἐπίθετα χρησιμεύουσι καὶ ὡς ἐπιρρήματα.

Τὰ τόπου δηλωτικὰ ἐπίθετα τίθενται, ὡς καὶ τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα (§ 166), ἐπὶ μὲν τῆς εἰς τόπον κινήσεως κατὰ δοτικήν· π. χ. عالم اوزاغه **οὐζαγὰ** μακρὰν (εἰς τὰ μακρά).

Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν τόπῳ στάσεως, λαμβάνουσι τὴν προθεσιν ده (*en*)· π. χ. عالم اوزاقده **οὐζακτὰ** μακρόθι.

Ἐπὶ τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως λαμβάνουσι τὴν πρόθεσιν دن (ἐκ)· π. χ. عالم اوزاقدن μακρόθεν.

Ἐμφάσεως δὲ χάριν ἐπαναλαμβάνονται: عالم اوزاقدن

عالم اوزاقدن اجيقدن **ἀτσηκτὰν ἀτσηγὰ** ἀνοικτὰ ἀνοικτά, διαρρήδην.

ΘΕΜΑ·

٧٠

خام ميوه يمك صحته پك مضردر بيوكلره اطاعت ايلك لازمدر

يالان سويلك جائز دكلدر كشی كنديني بيلك قدر كوچ بر شی

يوقدر اويله سويلك ايجاب ايتدی ايشته بنم ويانيه كيتمكلكم

بونك ايچوندر سنك بونی سويلمكلكك نه‌دن ايجاب ايتسون

انك بر هفته قدر بزده قالمسی لازم كلدی بزم بونی صورمه‌مز

جائز دكل ايمش بونلرك بر آز بكلملری لازم انی بر دفعه

كورمك چاره‌سی وارميدر بر شی اونوتمه‌نك يولی ايشته بودر

چوق يمه‌نك فائده‌سی نه‌در مدحت افندی اوكرنمكی سوز بز

بوكا اينانمق ايسترز سز انلرك بوكا ايناندقلرينی ايستميسكز

والده خانم قالمق ايستيورمی سز كيتمك‌می ايستيورسكز

٧١

بنم بونی سويلديكم يالاندر سنك او مكتوبی يازديغك صحيحميدر

صفوت افندينك بزه كله‌جكی صحيح دكلدر بزم شونی وعد

ايتديكمزی انلره كيم سويلدی سزك بونی اجرايه جسارت

ایده جکگزه اینانورمیم انلرك پترسبورغه کیده جکلرینی بیلورم
اوی صاحه جغمزك اصلی یوقدر بنم بویله شیله هوسم یوقدر
برادرکز ترکجه یازمغه هوس ایدیور انسانك حیوانلردن فرقی
نه در بونی پك عمیق المزده دکلدر عزیز افندینك بزه کلسنه پدرینك
رضاسی یوقدر پدرمك رضاسیله یارین سزه کلورم اونلق
غروشك درتده بریدر غروش مجیدیه‌نك قاچده بریدر بش
مجیدیه وسکز غروش برلیرا ایدرظن ایدرم محمد افندی سایه‌کزده
آدم اولدی ایکی ال برباش ایچوندر قولاغه اوزاقدن اوزاغه
بر سس کلیور نه اولدیغنی فرق ایدیورمیسکز حیوان سمی در
ظن ایدرم بونی یازمق سنك ایشك دکلدر

70

Δὲν εἶναι, λέγει, θεμιτὸν νὰ ἐρωτῶ τοῦτο· δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐγὼ ἔγραψα τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην· τὸ νὰ δυσαρεστηθῇς σὺ δὲν εἶναι καλόν· ψευδὲς εἶναι ὅτι σὺ ἐπώλησας τὴν οἰκίαν σου; ὁ Χουσνῆ βέης ἐδέησε διά τινας ὑποθέσεις του ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Παρισίους· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀπόψε ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης θὰ μένῃ ἐν τῷ μεγάρῳ σας; τὸ νὰ νομίζωμεν ἡμεῖς τοῦτο δὲν εἶναι κακὸν δι' ὑμᾶς· δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ ἐνοικιάσωμεν οἰκίαν ἐν Πριγκήπῳ· ἀνάγκη νὰ ἐκτελέσητε ὅ,τι ὑπεσχέθητε τοῖς ἀνθρώποις τούτοις· αὔριον θὰ δεήσῃ ν' ἀναχωρήσωσιν· εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ κκ.

Κιαμὴλ καὶ Ἀρηφῆ ἀπόψε θὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ πτωχικόν μου; τίς ἡ ὁδὸς τοῦ κερδαίνειν χρήματα; ἡ εἴδησις τοῦ ὅτι αὔριον ἐσπέρας θ' ἀναχωρήσωμεν δὲν ἔχεται ὑποστάσεως· τὸ μέσον τοῦ λησμονῆσαι τοῦτο εἶναι τὸ ἑξῆς· ἰδού, ἡ αἰτία τοῦ νὰ σᾶς γράψωμεν τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην εἶναι αὕτη· δὲν ἔχεται ὑποστάσεως ὅτι δυσηρεστήθημεν· πρὶν ἢ σὺ ἴδῃς τὸν Ἀχμὲτ ἐφένδην, ἐγὼ τὸν εἶδον· πρὶν ἢ ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης λάδῃ τὴν ἐπιστολήν, ἐγὼ ἀνεχώρησα· πρὶν ἢ γράψω τὸ θέμα μου, δὲν μεταβαίνω οὐδαμοῦ (εἰς κανὲν μέρος)· πρὶν μὲ ἴδῃς, μὴ μεταβῇς οὐδαμοῦ· ὁ Ἀρηφῆ βέης εἶπε τοῦτο διαρρήδην· ἔχω ἔφεσιν νὰ μάθω τὴν τουρκικήν· ὑμεῖς εἰς τί ἔχετε ἔφεσιν; τὸ βύσσινον δὲν διαφέρει τοῦ κερασίου· ἐὰν ἔχητέ τι νὰ λαμδάνητε παρὰ τοῦ Μουσταφᾶ ἀγᾶ, γράψατέ μοι ἀπ' εὐθείας· ἐφέτος προτίθεσθε, λέγει, νὰ μεταδῆτε μόνος εἰς Παρισίους· οὐχί· εἰσέτι δὲν ἔχω τοιαύτην πρόθεσιν· θέλετε ἄλλο τι; οὐχί· παρ' ὑμῶν τοῦτο μόνον ζητῶ· ἡ ἔλευσις (τὸ ἐλθεῖν) τοῦ Γαλὴπ ἐφένδη εἶναι, λέγει, πολὺ καλή· ὑπάρχει ἡμῖν ὠφέλειά τις ἐκ τῆς ἐλεύσεως (τοῦ ἐλθεῖν) τοῦ Γαλὴπ ἐφένδη; θέλετε νὰ ἔλθῃ (τὸ ἐλθεῖν) ὁ Γαλὴπ βέης; συγκατατίθεσθε εἰς τὴν ἔλευσιν (τῷ ἐλθεῖν) τοῦ Γαλὴπ ἐφένδη; τὸ νὰ ἐρωτήσῃ (τὸ ἐρωτῆσαι) τοῦτο ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης δὲν εἶναι καλόν· ἡ αἰτία τοῦ νὰ ἐρωτήσῃ (εἰς τὸ ἐρωτῆσαι) ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης τοῦτο τίς εἶναι; ἡ αἰτία τῆς ἐρωτήσεως (τοῦ ἐρωτῆσαι) τοῦ Ρεσὶτ ἐφένδη εἶναι αὕτη.

71

Τὸ περιπατεῖν (τὸ νὰ περιπατῇ τις) δύο τρεῖς ὥρας τὴν ἡμέραν εἶναι πολὺ ὠφέλιμον τῇ ὑγιείᾳ· τὸ τρώγειν (τὸ

νὰ τρώγῃ τις) πολὺ εἶναι ἐπιζήμιον τῇ ὑγιείᾳ· τὸ περιγελᾶν (τὸ νὰ περιγελᾷ τις) τοὺς ἄλλους εἶναι κακόν· τὸ πρῶτον καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι ν' ἀγαπᾷ (τὸ ἀγαπᾶν) τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του· χρέος τῶν μαθητῶν εἶναι ν' ἀγαπῶσι (τὸ ἀγαπᾶν) τὸν διδάσκαλον ὡς ἴδιον αὐτῶν πατέρα· τὸ ἀνοίγειν τὴν θύραν δὲν εἶναι ἰδικόν σου ἔργον· τὸ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς δὲν εἶναι ἐφ'ἡμῖν· τὸ λησμονεῖν τοὺς φίλους δὲν εἶναι θεμιτόν· πρέπει νὰ πείθηταί τις (πείθεσθαι) εἰς τοὺς λόγους τῶν πρεσβυτέρων· τὸ μεγαλείτερον χρέος τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι νὰ φοβῆται (τὸ φοβεῖσθαι) τὸν Θεόν, ν' ἀγαπᾷ (τὸ ἀγαπᾶν) τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του, καὶ νὰ ὑπακούῃ (τὸ ὑπακούειν) εἰς τὸν βασιλέα του· πρῶτον σκέπτου, ὕστερον ὁμίλει· τὰ τρία τέταρτα τῆς γῆς εἶναι ὕδωρ· ἡ σελήνη ποστημόριον (εἰς πόσα ἓν) τῆς γῆς εἶναι; εἶναι τὸ ἓν πεντηκοστὸν αὐτῆς· τῆς οἰκίας ταύτης τὸ ἓν τρίτον εἶναι ἰδικόν μου, καὶ τὰ δύο τρίτα τοῦ ἐξαδέλφου μου (ἐκ θείας πρὸς μητρός)· ὁ μεδζιδιὲς δὲν εἶναι τὸ ἓν πέμπτον τῆς λίρας; ὁ πατήρ μου ἔγραψεν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ἐκ πατρὸς θεῖόν σας· εἴπατε τοῦτο διαρρήδην· τὸ νὰ ἐννοῇ τις (τὸ ἐννοεῖν) ὅ,τι λέγει εἶναι δυσκολώτερον ἀπὸ τοῦ νὰ λαλῇ (λαλεῖν)· πρὶν ἡ ἐννοήσῃς καλῶς ὅ,τι θέλω νὰ εἴπω, μὴ ἀνοιγε τὸ στόμα· ἐν τῷ κόσμῳ δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα τόσον γλυκύ, ὅσον τὸ κερδαίνειν· δὲν ὑπάρχει τι τόσῳ βλαβερόν, ὅσῳ τὸ νὰ τρώγῃ τις (τρώγειν) ἐνῷ εἶναι χορτάτος· τὸ ὑπόσχεσθαι βεβαίως εἶναι εὐκολώτερον τοῦ ἐκτελεῖν τὴν ὑπόσχεσιν· συγκατατίθεσθε εἰς τοῦτο; τῇ συγκαταθέσει σας νὰ ὑπάγω εἰς τὸ θέατρον; οὐχί, δὲν συγκατατίθεμαι εἰς τοῦτο· ἐξ-

εστιν ἀναγνῶσαι τοῦτο, ἢ οὔ; δὲν συγχωρεῖται νὰ γελᾷ τις (γελᾶν), ἐνῷ ἄλλος ὁμιλεῖ· τίς τολμᾷ νὰ ἐρωτήσῃ (ἐρωτῆσαι) τοῦτο; οὐδείς.

ΜΑΘΗΜΑ 36.

Ἀναφορικὴ μετοχή.

Ἀναφορικὴ μετοχή: آلان **ارد-يدن** ὁ ζητῶν ἢ ὁ ζητήσας-σασα-σαν (βλ. Γραμ. σ. 92 § 80).

Ὡς ἀναφορικὴ μετοχὴ τοῦ συνδετικοῦ χρησιμεύει ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ τοῦ ἤτοι اولان ὡλὰν ὁ ὤν· π. χ. چالقلان اولان چوجق ايلرى *ὁ παῖς ὁ ὢν ἐπιμελὴς προοδεύει* (βλ. § 106).

Ἡ μετοχὴ αὕτη χρησιμεύει καὶ ὡς μετοχὴ τοῦ ἔχω· π. χ. اولدى چوق اولان آدمك وقيفه‌لرينه چوقدر *ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἔχει πολλὰ τέκνα ἔχει καὶ πολλὰ καθήκοντα* (§ 141).

§ 191. Ὡς τὰ ἐπίθετα (§ 9) καὶ αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι (§ 13), οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ αὕτη προηγεῖται τοῦ ὀνόματος ὅπερ προδιορίζει καὶ μένει ἄκλιτος, ἤτοι ἐκφέρεται κατ' ὀνομαστικὴν τοῦ ἑνικοῦ· π. χ.

Ἑνικός.

Ὀν.	كتيرن آدم	ὁ ἄνθρωπος ὁ κομίσας (**گكتيرن**)
Γεν.	كتيرن آدمك	τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κομίσαντος
Δοτ.	كتيرن آدمه	τῷ ἀνθρώπῳ τῷ κομίσαντι
Αἰτ.	كتيرن آدمى	τὸν ἄνθρωπον τὸν κομίσαντα.

Οὕτω καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ· ὡς كتيرن آدملر οἱ κομίσαντες ἄνθρωποι κτλ.

Ὅταν ὅμως δὲν τίθεται τὸ ὄνομα ὅπερ προσδιορίζει

ἀλλ' ἐξυπονοεῖται, τότε κλίνεται, ἤτοι τίθεται εἰς τὴν προσήκουσαν πτῶσιν καὶ ἀριθμόν· ὡς یودر كيتمش اوغلی مكتوبی ὁ υἱὸς τοῦ κομίσαντος τὴν ἐπιστολὴν εἶναι οὗτος· ویردیكز كيتمش ایدوكاتی مكتوبی ἔδωκατε τοῖς κομίσασι τὴν ἐπιστολήν; ἔνθα ἡ μετοχὴ αὕτη ἐτέθη εἰς γενικὴν τοῦ ἑνικοῦ (كيتمش) καὶ εἰς δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ (كيتمشلر) διότι παρελείφθη ἡ λέξις ἄνθρωπος, ὡς ἐξυπονοουμένη.

§ 192. Ὡς *παρακείμενος* τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς χρησιμεύει τὸ γ' πρόσωπον τοῦ παρακειμένου (βλ. § 134) καὶ ὡς *μέλλων* τὸ γ' πρόσωπον τοῦ μέλλοντος (βλ. § 148).

§ 193. Ἡ μετοχὴ αὕτη, ὡς μετέχουσα τοῦ ῥήματος, λαμβάνει καὶ ἀντικείμενον εἰς ὃν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα· ὡς آدم مكتوبی كيتمش ὁ ἄνθρωπος ὁ κομίσας τὴν ἐπιστολήν· چوجق ایدن اطاعت یاپانلر و آنا ὁ παῖς ὁ ὑπακούων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

§ 195. Ἀκολουθουμένη δὲ ὑπὸ τοῦ وار ἢ τοῦ یوق ἀποτελεῖ ἰδιωτισμόν τινα, ὡς καὶ ἡ ἐκ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς (§ 183).

π. χ. وارى كورن محمد بكی ὑπάρχει ὁ ἰδὼν τὸν Μεχμὲτ βέη; ἤτοι εἶδέ τις τὸν Μεχμὲτ βέη;

یوق كورن دیمك ὑπάρχει ὁ ἰδών, ἤτοι οὐδεὶς εἶδεν αὐτόν·

كورن وارى محمد بكك یوقیدن چیقدیغنی ὑπάρχει ὁ ἰδὼν (εἶδέ τις) τὸν Μεχμὲτ ἐφένδην ὅτι ἐξῆλθε τῆς θύρας ταύτης;

§ 195. *Διαφορὰ ἀναφορικῆς καὶ συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς.* Ἡ ὡς ἀνωτέρω ἀναφορικὴ μετοχὴ διαφέρει τῆς ἐκ τοῦ ἀορίστου καὶ τοῦ μέλλοντος συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς, διότι αὕτη μὲν ἀναλύεται ἑλληνιστὶ δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας πτώσεως *ὀνομαστικῆς*, ἐνῷ ἐκείναι ἀναλύονται δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας πτώσεως *αἰτιατικῆς*, ἢ *ἐμπροθέτως* (§ 111. 161).

π. χ. یازیلان كيمدر یوق ὁ τοῦτο εἰπὼν (**σοϊλεγέν**, ἤτοι ἐκεῖνος ὅστις εἶπε) τίς ἐστι;

سوزیلدیكم سوز بو دكلدر ὁ λόγος ὃν εἶπον (**σοϊλεϊγὶμ**) δὲν εἶναι οὗτος.

اوطه‌ده یاتان چوجق ὁ παῖς ὁ κοιμηθεὶς (**γιατάν**, ὅστις ἐκοιμήθη) ἐν τῷ δωματίῳ.

یاتدیغی اوطه یودر τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ κατεκλίθη (**γιατηγὴ**) ὁ παῖς.

§ 196. Καθὼς δ' ἡ ἐκ τοῦ ἀορίστου καὶ τοῦ μέλλοντος σύνθετος ἀναφορικὴ μετοχὴ δύναται ν' ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας **كه** (§ 105. 164), οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ αὕτη δύναται ν' ἀναλυθῇ διὰ τῆς αὐτῆς ἀντωνυμίας·

π. χ. یازیلان آدم سویلیان یوق ὁ τοῦτο εἰπὼν ἄνθρωπος·

سویلیور ἢ سویلدی یوق كه آدم او ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὅστις (**κι**) εἶπεν ἢ λέγει τοῦτο.

ΘΕΜΑ

٦٢

درس اوقویان چوجق احمد افندینك مخدومیدر احمد افندی
درسنی کوزل اوقویان چوجغك پدریمیدر ترجمه‌سنی کوزل یازانکمی
بو کتابی درسنی کوزل اوقویان چوجغه‌می ویره‌جکسکز ترجمه‌سنی
کوزل یازانه‌می ترجمه‌سنی کوزل یازانه ویره‌جکم درسنی کوزل
اوقویانه بابامی ویردی درسنی کوزل اوقویان چوجغی‌می
سورسکز بغچه‌ده اویناياتیمی البته درسنی کوزل اوقویانی
درسنی کوزل اوقویان چوجغی کورن وارمی سویلدیکم
چوجغی کوردیککز وارمی وظیفه‌سنی یازان وارمی

٧٣

درسلرینه چوق چالشان چوجقلر بونلرمی درسلرینه چالشانلر
بونلر دکل انلردر چوجقلرك زیاده چالشدقلری درس قنغیسی
بو چوجقلرك درسلرینه چوق چالشدقلرینی کوریورم بوکتاب
درسلرینه چوق چالشان چوجقلرك دکلمی خیر درسلرینه چوق
چالشانلرك دکل بغچه‌ده اویناياتلرکدر چوجقلرك اویناديقلری
بغچه مکتب بغچه‌سی دکل او بغچه‌سیدر خواجه بو سوزی
درسلرینه چوق چالشقان چوجلره‌می سویلدی بغچه‌ده اویناياتلره‌می
درسلرینه چوق چالشان چوجقلریمی کوردیکز بغچه‌ده اویناياتلریمی

(Αἱ ἑπόμεναι διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀρτωνυμίας ὅ ἀναλελυμέναι ἀναφορικαὶ μετοχαὶ συμπτυχθήτωσαν καὶ ἑρμηνευθήτω τὸ θέμα).

او چوجق که بغچه‌ده اویناییور سزك آرادیغکز چوجق دکلدر
او آدم‌که بنی دون بغچه‌ده کورمش شمدی نره‌ده‌در اوقاری‌یی
که سزه بو چیچکی ویردی بیلیورمیسکز بنم والده‌مدر اوافندی
که سزه بنم ایچون بر مکتوب ویرمش عمر بکك بیوك مخدومیدر
اوذات‌که یارین مکتبمزی تشریف بیوره‌جق احمد پاشا حضرتلریدر
او بك که دون آخشام قوناغکزه کلمش نه ایستیور ایدی

72

Ὁ χθὲς πρωῒ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βάρνην ἀναχωρήσας ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης; οὐχί· δὲν εἶναι ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης, εἶναι ὁ Ἰσμαὴλ βέης· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τίνος εἶναι; εἶναι τοῦ χθὲς ἐκ Παρισίων ἐνταῦθα ἐλθόντος Ἀχμὲτ ἐφένδη, ἢ τοῦ σήμερον εἰς Βιέννην ἀναχωρήσαντος Μεχμὲτ ἐφένδη; εἶναι τοῦ ἐλθόντος Μεχμὲτ ἐφένδη· δὲν εἶναι οὔτε τοῦ ἐλθόντος, οὔτε τοῦ ἀναχωρήσαντος· εἶναι τοῦ ἐξαδέλφου μου Ἀρηφῆ βέη· τὸν λόγον τοῦτον εἴπατε τῷ Μεχμὲτ ἐφένδῃ τῷ χθὲς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βιέννην ἀναχωρήσαντι, ἢ τῷ Μεχμὲτ ἐφένδῃ τῷ σήμερον ἐκ Βιέννης ἐνταῦθα ἐλθόντι; οὔτε τῷ χθὲς ἀναχωρήσαντι εἰπόν τι οὔτε τῷ σήμερον ἐλθόντι· ὁ Ἰσμαὴλ βέης εἶδε τὸν χθὲς ἀναχωρήσαντα Μεχμὲτ ἐφένδην, ἢ τὸν σήμερον ἐλθόντα; οὔτε

τὸν χθὲς ἀπελθόντα εἶδε, οὔτε τὸν σήμερον ἐλθόντα· οἱ χθὲς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀναχωρήσαντες φίλοι ὑμῶν, ὡς καὶ οἱ γράψαντες τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, τίνες εἶναι; οἱ σήμερον ἀναχωρήσαντες μεταβαίνουσιν εἰς Παρισίους ἢ εἰς Βιέννην; ἡ οἰκία αὕτη εἶναι τῶν φίλων ὑμῶν τῶν ἐν Πριγκήπῳ κατοικούντων τὸ θέρος, ἢ τῶν ἐν Βενλέρ-δέη κατοικούντων; δὲν εἶναι τῶν ἐν Πριγκήπῳ κατοικούντων, εἶναι τῶν ἐν Βενλέρ δέη· τὸν λόγον τοῦτον εἴπατε τοῖς χθὲς εἰς Βιέννην ἀναχωρήσασι φίλοις ὑμῶν, ἢ τοῖς ἐνταῦθα μείνασιν; εἶπον τοῖς μείνασιν, οὐχὶ τοῖς ἀναχωρήσασι· εἴδατε τοὺς χθὲς ἀναχωρήσαντας φίλους ὑμῶν, ἢ τοὺς σήμερον ἐλθόντας; ἀμφοτέρους (καὶ τοὺς δύο) εἶδον· εἶδον μόνον τοὺς ἐλθόντας.

73*

Ἡ γυνή, ἡ ἀναχωρήσασα (ἥτις) χθὲς ἐντεῦθεν εἰς Βιέννην, ἦτο ἡ κ. Ζεκιέ· ἡ πόλις, εἰς ἣν μετέβη ἡ κ. Ζεκιέ, δὲν ἦτο ἡ Βιέννη, εἶναι οἱ Παρίσιοι· ἡ πόλις, ἐξ ἧς ἀνεχώρησεν ἡ κ. Ζεκιέ, εἶναι οἱ Παρίσιοι, οὐχὶ ἡ Βιέννη· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι τῆς χθὲς ἀναχωρησάσης (ἥτις) γυναικός, δὲν εἶναι τῆς σήμερον ἐλθούσης (ἥτις)· ὁ ἄνθρωπος ὁ ὢν (ὅστις) πλεονέκτης δὲν εἶναι καλὸς ἄνθρωπος· ἡ γυνὴ ἡ ἔχουσα (ἥτις) πολλὰ χρήματα χθὲς μετέβη εἰς Σμύρνην· τὸ παιδίον τὸ ἔχον (ὅπερ) πολλὰ βιβλία εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Ἐξ. Νουρῆ πασᾶ· ἡ γυνὴ ἡ εἰποῦσα (ἥτις) τὸν λόγον τοῦτον δὲν εἶναι

* Πρὸς διάκρισιν τῶν δι' ἀναφορικῆς μετοχῆς μεταφρασθησομένων μετοχῶν ἀπὸ τῶν μεταφρασθησομένων διὰ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς παρετέθη πλησίον τῶν πρώτων ἐν παρενθέσει ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (ὅστις, ἥτις, ὅπερ).

ἡ κ. Σαδιέ, εἶναι ἡ κ. Νουριέ· ὁ λόγος, ὃν εἶπεν ἡ κ. Νουριέ, δὲν εἶναι οὗτος· ἠκούσατε ὅτι ἡ κ. Νουριὲ εἶπε τὸν λόγον τοῦτον; τὸ παιδίον τὸ ἐξελθὸν (ὅπερ) ἐκ τῆς θύρας τοῦ κήπου τούτου ποῦ εἰσῆλθε; ἡ θύρα, ἐξ ἧς ἐξῆλθε τὸ παιδίον, εἶναι ἡ θύρα τῆς οἰκίας ταύτης ἢ ἡ θύρα ἐκείνου τοῦ κήπου; ὑπάρχει ὁ ἰδὼν (ὅστις) τὸ παιδίον ἐκεῖνο ὅτι ἐξῆλθεν ἐκ τῆς θύρας τοῦ κήπου τούτου; ὁ ἐξελθὼν (ὅστις) παῖς ἦτο ἡ γυνή; τοῦτο τὸ κλειδίον εἶναι τοῦ ἐξελθόντος (ὅστις) παιδός, ἢ τῆς εἰσελθούσης (ἥτις) γυναικός; τὰ παιδία τὰ ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐκείνης καθήμενα (ἅτινα) τίνος εἶναι; ἡ καθέδρα, ἐφ' ἧς κάθηνται τὰ παιδία ἐκεῖνα, μεταξωτὴ εἶναι ἢ βαμβακερά; ὑπάρχει ὁ ἰδὼν (ὅστις) τοὺς παῖδας ἐκείνους ὅτι ἐκάθησαν ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐκείνης.

ΜΑΘΗΜΑ 37.

Τροπικὴ μετοχή.

ﺟﺎﻳﻰ آرامیارك ζητῶν ἢ ζητήτας σσα-σαν (βλ. Γραμ. σ. 98. 3).

§ 197. *Διαφορὰ τροπικῆς καὶ ἀναφορικῆς.* Ἡ τροπικὴ μετοχὴ ἐν μὲν τῇ ἑλληνικῇ διακρίνεται τῆς ἀναφορικῆς ὡς μὴ δεχομένη τὸ ἄρθρον, ἐν δὲ τῇ ὀθωμανικῇ ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῆς καταλήξεως ﺟﻰ رﻩك, ἢ ﻟﻰ رﻩك.

Ἐκτὸς τούτου ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἐπιτάσσεται τῷ ὑποκειμένῳ, ἐνῷ ἡ ἀναφορικὴ προτάσσεται· π. χ.

Τροπικὴ μετοχή: چوجق كوله‌رك مكتبه گيدير ὁ παῖς γελῶν (**γκιοζλε-φὲκ**) μεταβαίνει εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἀναφορικὴ μετοχή: چوجق كولن اولدر ὁ παῖς ὁ γελῶν (**γκιοζλε-γὲν**) εἶναι ὀκνηρός.

§ 198. Καὶ τὸ τρίτον δὲ πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς, ἐξ οὗ παράγεται ἡ τροπικὴ μετοχή, ἐπαναλαμβανόμενον δὶς ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν μετοχὴν ταύτην καὶ σημαίνει τὴν συχνὴν ἐπανάληψιν πράγματός τινος· π. χ.

چوجق كوله كوله مكتبه گيدير ὁ παῖς γελῶν (δίς, ἤτοι **γκιοζλὲ γκιοζλὲ**) μεταβαίνει εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις ῥήμασι μόνον τὸ ῥῆμα ἐπαναλαμβάνεται· π.χ. ايده ايده اجرا ἐκτελῶν (**ἰτζρὰ ἐτὲ ἐτὲ**) συνεχῶς ἀντὶ ايده اجرا ايده اجرا.

Ἡ τροπικὴ μετοχὴ τοῦ قالمق καλμὰκ (*μένειν*) ἐπὶ ὥρας ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ παρά· π. χ. (κοινῶς ساعت اوچه چاريك قالدق) εἰς τὰς **τρεῖς ὑπολειπομένου τετάρτου**, ἤτοι **τρεῖς καὶ τέταρτον**.

Ἡ δὲ τροπικὴ μετοχὴ τοῦ گچمك γκετσμὲκ (*παρέρχεσθαι*) ἐπίσης ἐπὶ ὥρας ἰσοδυναμεῖ τῷ ἡμετέρῳ καί· π. χ. اوچي چاريك گچه (κοινῶς گچ) τὰς **τρεῖς παρερχομένου τετάρτου**, ἤτοι **τρεῖς καὶ τέταρτον**.

§ 199. Ὡς τροπικὴ μετοχὴ χρησιμεύει καὶ τὸ ἀπαρέμφατον συνοδευόμενον ὑπὸ τῆς προθέσεως ايله· π. χ. احمد اولدى اوقومق ايله آدم (διὰ τοῦ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν) ἐγένετο ἄνθρωπος (ἐπροώδευσε).

§ 199. *Παρεμπίπτουσα ἀναφορικὴ πρότασις.* Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἵτινες ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἄρχονται ἢ συνοδεύονται ὑπ' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας πτώσεως γενικῆς, ὡς ὁ κύριος, οὗτινος ὁ υἱὸς εἶναι ἐπιμελής· τὸ δωμάτιον, οὗτινος τὸ παράθυρον ἔκλεισας κτλ. ἐν τῇ ὀθωμανικῇ προτάσσονται τοῦ ὀνόματος ὅπερ προσδιορίζουσι, ἡ δὲ λέξις ἥτις ἐν τῇ ἑλληνικῇ συνοδεύεται ὑπὸ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὡς ἐνταῦθα ὁ υἱός, τὸ παράθυρον) τιθεμένη ἐν τῇ τουρκικῇ πρώτη λαμβάνει τὴν τριτοπρόσωπον καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν ἐπέχουσαν θέσιν τῆς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀναφορικῆς· π. χ.

ὁ κύριος, οὗτινος ὁ υἱὸς (**μαχ-** احمدك چالشقان اولان ذات **τουμ-οὶ**) εἶναι ἐπιμελής, εἶναι ὁ افندیدر

Ἀχμὲτ ἐφένδης.

ὁ κύριος, οὗτινος τὸν υἱὸν (**μαχ-** احمدك مكتبه كورديكز ذات **τουμ-ουνοὶ**) εἴδετε ἐν τῇ σχολῇ, احمد افندیدر

εἶναι ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης.

ὁ κύριος, οὗτινος τῷ υἱῷ (**μαχ-** احمدك يازديكز كتاب ذات **τουμ-ουνὲ**) ἐδώκατε ἐν βιβλίον, احمد افندیدر

εἶναι ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης.

ὁ κύριος, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὁποίου (**χανε-σιν-τὲ**) κάθησθε, δὲν εἶναι خانه‌سنده اوطوردیغکز ذات افندی دکلیدر

ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης;

٧٦

آنا و باباسنی سون چوجق اطاعتلی اولور بوکتابی آنا و باباسنه اطاعت ایدن کامل افندیيه خواجه‌سی ویردی کامل افندی آنا و باباسنه اطاعت ایدەرك مکتبه سوه‌سوه کیدیور چوجقلره برکوزل کتاب ویرمکی وعد ایدن معلم مدحت افندی دکلمی معلم چوجقلره برکتاب ویرمکی وعد ایدرك کیتدی بو سوزی سزه سویلش اولانلرك خانه‌سنی کوسترمیسکز بوحالی کورمش اولان رؤف و شوکت افندیلره نه سویلدیکز سزی صوره‌جق اولنلره نه سویلیه‌یم رشید و کامل افندیلرك کندیسنی کوردیکارینی ظن ایدرك محمد قورقدی اولرینی صاله‌جق اولنلری بکا خبر ویررمیسکز بونی صوران وارمی خیر صوران یوقدر محمد بکك بو قپودن کیردیکنی کورن وارمی اوت کورنلر بك چوق پاره‌سی چوق اولانك دوستی‌ده چوق اولور

74

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὢν ἀσθενὴς δὲν ἔχει ὕπνον· ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων ὄρεξιν τρώγει φαγητόν· ὁ παῖς ὁ ἔχων ὕπνον κοιμᾶται· ὁ φίλος μου ὁ ἔχων ἓν ὡραῖον ὡρολόγιον εἶναι ὁ Ἐτὲμ ἐφένδης· ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶναι (ὁ ὤν) χορτάτος πίνει ὕδωρ· ἡ οἰκία τοῦ ἡμετέρου γείτονος τοῦ ἔχοντος δέκα τέ-

خانه‌سندن چیقدیغکز ذات اعلا افندی دکلیدر

ὁ κύριος ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ὑ- πατ πολίου (χανε-ᵭιν-ιὲν) ἐξῆλθετε, δὲν εἶναι ὁ Ἀχμὲτ ἐρένδης;

ΘΕΣΙΣ.

٧٥

بونی بیله‌رکمی یاپورسکز بونی بیلن یاپار بونی اینانارقمی سویلیورسکز بونی اینانان سویلر دوشه قالقه بورایه قدرکلدم یازه یازه یازمغی اوکرندم اوقویه اوقویه درسمی ازبرلدم صوره صوره اوکزی بولدم صوران بولور صوبی غایت صغوق و لذیذ اولان بغچه بومیدر صوبنی بکندیککز بغچه کیکدر سوزینه اینانديغکز ذات احمدمیدر محمدمیدر بغچه‌سنده یمك یمش اولدیغکز احمد افندی نه اولدی مخدومندن برکتاب المش اولدیغکز نوری بك زه‌ده ایشته دوشونه دوشونه کیدیور بغچه‌سی‌آز اولان خانه بغچه‌سی چوق اولان خانه‌دن دها بهالیدر چارشوسی بزم چارشودن دها پیوك اولان شهر قنغیسیدر قاون قارپوزلری طاتلی و خوش قوقولو اولان یری بزه خبرو یررمیسکز خانه و سوقاقلرینی بکندیککز شهر ازمیرمیدر سلانیکمیدر ایکیسندن قنغیسیدر چوجقلغمده مکتبه کولەرك اونایه‌رق کیدر ایدم

κνα εἶναι μικροτέρα τῆς οἰκίας τοῦ φίλου ὑμῶν, ὅστις ἔχει (τοῦ ἔχοντος) ἓν τέκνον· ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, ὅστις μοὶ ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, τώρα δὲν εἶναι ἐδῶ· ἡ ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, δὲν εἶναι αὐτη· ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, οὗτινος ἡ ἐπιστολὴ εἶναι τόσῳ ὡραία, ἤδη ποῦ εὑρίσκεται; ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, οὗτινος τὴν ἐπιστολὴν τοσοῦτον ἠρέσατε, ἤδη δὲν εὑρίσκεται ἐν Παρισίοις; ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁποίου κἄτι τι εἴδετε, πόσων ἐτῶν εἶναι; ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ὁποίου ἓν τεμάχιον σᾶς ἀνέγνωσα, δὲν εἶναι υἱὸς τοῦ Σεβκὲτ ἐφένδη; ἐν τῷ δωματίῳ τίνος κατεκλίθητε χθὲς τὸ ἑσπέρας; ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης, ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ὁποίου χθὲς κατεκλίθημεν, εἶναι ὁ ἐπιμελέστερος τῶν μαθητῶν τῆς ἡμετέρας σχολῆς· ἐκ ποίας θύρας ἐξῆλθετε; ἐκ τῆς θύρας τῆς οἰκίας, ἢ ἐκ τῆς τοῦ κήπου; ἡ θύρα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆλθετε, εἶναι ἐκείνης τῆς οἰκίας· διὰ τίνος ἀτμοπλοίου ἤλθετε; τὸ ἀτμόπλοιον, δι' οὗ χθὲς ἤλθετε, δὲν εἶναι τόσῳ ταχύ· ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης, ἐκ τοῦ κήπου τοῦ ὁποίου χθὲς ἐπίομεν ἓν ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος, εἶναι ἄνθρωπος πολὺ γενναιόδωρος.

75

Ὁ παῖς ἔρχεται παίζων γελῶν· ὁ παῖς ὅστις γελᾷ, ὅστις παίζει (ὁ παίζων, ὁ γελῶν), τίνος υἱὸς εἶναι; περιπατῶν, περιπατῶν, ἦλθον ἕως ἐδῶ· ὁ παῖς ὅστις περιπατεῖ (ὁ περιπατῶν) ἐν τῷ κήπῳ δὲν εἶναι υἱός σας; τώρα ἐπιβὰς ἀτμοπλοίου θὰ μεταβῶ εἰς Γαλατᾶν· τίς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐπέβη (ὁ ἐπιβὰς) τοῦ ἀτμοπλοίου; τὸν γινώσκετε; θὰ σᾶς περιμένω ἱστάμενος ἐδῶ· ὁ ἐδῶ ἱστάμενος δὲν εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ φίλου σας Μεχμὲτ ἐφένδη; ὁ φίλος σας βλέπων τὸ

ἀτμόπλοιον κἄτι λέγει· ὁ φίλος σας ὁ βλέπων τὸ ἀτμόπλοιον δὲν εἶναι ὁ Νουρῆ; ὁ Σεβκὲτ εἰσέρχεται κρατῶν ἐκ τοῦ βραχίονος ἕνα παῖδα· ὁ κρατῶν ἐκ τοῦ βραχίονος ἕνα παῖδα δὲν εἶναι ὁ πατήρ σας; ὁ παῖς, ὃν κρατεῖ ἐκ τοῦ βραχίονος, τίνος εἶναι; ὁ ἀδελφός σας ἐξελθὼν τώρα τῆς θύρας ταύτης εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπον τοῦτον· ὁ ἀδελφός σας, ὅστις τώρα ἐξῆλθε (ὁ ἐξελθὼν) τῆς θύρας ταύτης, ποῦ εἰσῆλθε; ἡ θύρα, ἐξ ἧς ἤδη ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφός σας, δὲν εἶναι ἡ τοῦ κήπου; ὁ Ἀρηφῆ κράζων κἄτι λέγει· ὁ παῖς, ὅστις κράζει (ὁ κράζων) ἐκεῖ, τί θέλει; τὸ ἀτμόπλοιον προσεγγίσαν εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Καδῆ-κιοῖ ἐστάθη ἡμίσειαν ὥραν· τὸ ἀτμόπλοιον, ὅπερ προσήγγισε (τὸ προσεγγίσαν) εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Καδῆ-κιοῖ, ἦτο τὸ ἀτμόπλοιον τῶν νήσων, οὐχὶ τοῦ Καδῆ-κιοῖ· ὑπάρχει ὁ ἰδὼν ὅτι ἔγραψα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην; (ἤτοι, εἶδέ τις ὅτι ἔγραψα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην;)· ὁ ἄνθρωπος ἐργαζόμενος γίνεται πλούσιος· ὁ Μεχμὲτ πειθόμενος εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ (τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του) ἔγινε μέγας ἄνθρωπος.

76

Τίς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐν τῷ κήπῳ περιπατῶν; γνωρίζετε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐν τῷ κήπῳ περιπατοῦντος; δὲν γνωρίζω τὸν υἱὸν τοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ κήπῳ, γινώσκω τὸν υἱὸν τοῦ παρὰ τῷ Σεβκὲτ ἐφένδη ἱσταμένου· τῷ μαθητῇ τῷ καταγινομένῳ εἰς τὰ μαθήματά του τί ἔδωκεν ὁ διδάσκαλος; ὁ διδάσκαλος θὰ δώσῃ, εἶπε, τῷ καταγινομένῳ εἰς τὰ μαθήματά του ἐν ὡραῖον βιβλίον· ὑμεῖς εἴδετε τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ἐλθὸν χθὲς ἑσπέραν; εἶδον οὐχὶ τὸ ἐλθὸν χθὲς

ἐσπέραν, ἀλλὰ τὸ ἑλθὸν σήμερον τὸ πρωΐ· οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες καθ' ἑκάστην δύο ἢ τρεῖς ὥρας γίνονται ὑγιεῖς· οἱ καθ' ἑκάστην δύο ἢ τρεῖς ὥρας περιπατοῦντες γίνονται ὑγιεῖς· τὰ τέκνα τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀγαπώντων νὰ ἐργάζωνται γίνονται ὑγιέστερα τῶν τέκνων τῶν ἀνθρώπων τῶν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀγαπώντων νὰ κάθηνται· τὰ τέκνα τῶν ἀγαπώντων νὰ κάθηνται γίνονται ἀσθενέστερα τῶν τέκνων τῶν ἀγαπώντων νὰ ἐργάζωνται· πιστεύει τις τοὺς ἀνθρώπους (δοτ.) τοὺς ἀγαπῶντας νὰ λέγωσι ψεῦδος; πιστεύει τις τοὺς ἀγαπῶντας νὰ λέγωσι ψεῦδος; ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς παῖδας τοὺς ἀγαπῶντας τοὺς γονεῖς αὐτῶν (τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα των)· ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἀγαπῶντας τοὺς γονεῖς αὐτῶν· ὑπάρχει ὁ γινώσκων (εἰδὼς) τοῦτο (ἤτοι γινώσκει τις τοῦτο); οἱ γινώσκοντες τοῦτο πλεῖστοι ὅσοι· ὑπάρχει ὁ ἀκούσας τοῦτο; δὲν ὑπάρχει ὁ ἀκούσας (οὐδεὶς ἤκουσε)· οἱ ἀκούσαντες ὅτι ὁ Ἀρηφῆ ἐφένδης εἶπε τὸν λόγον τοῦτον εἶναι πολλοί.

ΜΑΘΗΜΑ 38.

Χρονικαὶ μετοχαί.

1] آرايغ-تزا **αραγίν-τζα** ἅμα ζητήσω ἢ ἅμα ἐζήτησα, ας, κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 93, γ').

§ 201. Ἡ μετοχὴ αὕτη ἄκλιτος οὖσα σημαίνει ὅτι ἅμα ὡς ἐγένετο ἢ γένηται τὸ σημαινόμενον αὐτῆς, ἀμέσως ἐγένετο ἢ γενήσεται καὶ τὸ σημαινόμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως· ἐξηγεῖται δὲ παρ' ἡμῖν:

α'] μετὰ τοῦ ἅμα καὶ ὑποτακτικῆς ἐπὶ μέλλοντος, ὅταν δηλαδὴ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως ᾖ ἐνεστὼς προσδοκώμενος ἢ μέλλων· π.χ. مكتبدن كلنجه درسمى اوقويم **ἅμα ἔλθω (γκελ-ίντζε)** ἐκ τῆς σχολῆς, μελετῶ τὸ μάθημά μου.

β'] μετὰ τοῦ ἅμα καὶ ἀορίστου ἐπὶ παρελθόντος, ὅταν δηλαδὴ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως ᾖ χρόνου ἀορίστου ἢ παρῳχημένου· π.χ. قدم چيقنجه يولى كوش ἅμα ἀνέτειλεν **(τσηκ-ήντζα)** ὁ ἥλιος, ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν (ἐκίνησα).

Τιθεμένη δὲ κατὰ λοτικὴν καὶ λαμβάνουσα τὸ μόριον دك **κατὰ** ἢ دكى **τὲκ** ἢ دكين **τεγίν** μέχρι, σημαίνει· τὸ μέχρις οὗ: π.χ. صباح اولنجه‌يه دك اوقودم **μέχρι τὴν νύκτα** ταύτην ἐκάθησα μέχρις οὗ ἐγένετο πρωΐα **(σαπὰχ ὀλοϋντζαγια καπάρ,** ἤτοι μέχρις οὗ ἐξημέρωσεν).

Ἐνίοτε παραλείπονται τὰ μόρια ταῦτα· π. χ. طوغنجه يدى **τωγδούντζα γεδὶμ** ἔραγον μέχρις οὗ ἐκορέσθην (ἤτοι, κατὰ κόρον) ἀντὶ دك طوغنجه.

2] آرايلى **αραγδα-λὶ** ἀφότου ἐζήτησα, ας κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 98. 3).

§ 202. Ἡ μετοχὴ αὕτη ἄκλιτος οὖσα δεικνύει τὸν χρόνον, ἀφ' οὗ ἄρχεται τὸ σημαινόμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως, καὶ ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ *ἀφότου*· π. χ. مكتبه كيدلى درسه چالشيورم **ἀφότου** ὑπῆγον **(γκιτελὶ)** εἰς τὴν σχολήν, καταγίνομαι εἰς τὸ μάθημα.

Πολλάκις δὲ συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ ἐπιρρήματος **غ ـكلد περὶ** (ἐντεῦθεν) ἢ μόνου, ὡς **غ ـكلد** ἀφότου ἦλθον· ἢ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως **ـدە** ὡς **غ ـكلدلد γκελελι-τὲν περὶ** ἀφότου ἦλθον κτλ.

Καὶ ἐκ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς τοῦ ἀορίστου μετὰ τοῦ **غ ـكلد τὲν-περὶ** γίνεται τοιαύτη μετοχή· **ὡς** چالشیورم **درسه غ ـكلدكلد** ἀφότου ἦλθον (**γκελτὲιγιμ-τὲν περὶ**) εἰς τὴν σχολήν, καταγίνομαι εἰς τὸ μάθημά μου.

3] **ـدەلد آرادەك ἀραὲπκ-τα** ὅτε ἐζήτησα ἢ ὅταν ζητήσω, ῃς κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 96. 2).

§ 203. Ἡ μετοχὴ αὕτη, ἄκλιτος ἐπίσης οὖσα, σημαίνει τὸν χρόνον καθ' ὃν ἔγινεν ἢ γενήσεταί τι· ἐξηγεῖται δὲ παρ' ἡμῖν, ἐπὶ παρελθόντος μέν, διὰ τοῦ ὅτε καὶ *ἀορίστου*. π. χ.

ولی بولی افندی عثمان افندی کیتدکده عارف افندی (**γκιτὲικ-τε**) ἐκεῖ ὁ Ὀσμὰν ἐφένδης, εὗρε τὸν Ἀρηφὴ βέη.

Ἐπὶ μέλλοντος δέ, διὰ τοῦ *ὅταν* καὶ *ὑποτακτικῆς*· π. χ. **ـدەلد كلدكده اطه چاغ** ὅταν ἔλθῃ (**γκελτὲικ-τε**) τὸ ἔαρ, μεταβαίνομεν εἰς τὴν νῆσον.

Ἡ μετοχὴ αὕτη γίνεται καὶ ἐκ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς τοῦ ἀορίστου· π. χ. **ـدەلد كلدكلد γκελτὲιγιμ-τὲ** ὅτε ἦλθον· **ـدەلد كلدكلد γκελτὲιγιν-τὲ** ὅτε ἦλθες κτλ.

Ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ μέλλοντος: **ـدەلد كلجكلد γκελετζεγιμ-τὲ** ὅταν ἔλθω· **ـدەلد كلجكلد γκελετζεγιν-τὲ** ὅταν ἔλθῃς κτλ.

Πολλάκις δὲ μετὰ τὴν σύνθετον ταύτην ἀναφορικὴν μετοχὴν ἕπεται ἡ πρόθεσις **ـدە** οὐχὶ μόνη, ἀλλὰ μετά τινος λέξεως χρόνου σημαντικῆς, οἷαι αἱ λέξεις **تاى βὰκτ** ἢ **باكمك** καιρός, **زمان ζεμὰν** χρόνος, **ایچنده** ἐνδὰ μεταξύ, **صره σπρὰ** σειρά, **حال χὰλ** κατάστασις, περίπτωσις, **مدت μὲττὲτ** διάρκεια χρόνου· π. χ.

ـدەلد الدیغم ἀλὲτηγὴμ βακπ-τὰ ὅτε ἔλαβον ἢ ὅταν λάβω (κατὰ λέξιν, τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἔλαβον ἢ λάβω).

ـدەلد زمانده اوقودیغك ὁκουὲουγοὺν ζεμαντὰ ὅτε ἀνέγνωσας ἢ ὅταν ἀναγνώσῃς (τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀνέγνωσας ἢ ἀναγνώσῃς) κτλ.

Ἐνίοτε δὲ μετὰ τὰς λέξεις **تاى** καὶ **زمان ζεμὰν** παραλείπεται ἡ πρόθεσις **ـدە**· π. χ. **الدیغم زمان** ἀντὶ **الدیغم زمانده** ὅτε ἔλαβον· **وقت دیدیكم** ἀντὶ **وقتده دیدیكم** ὅτε εἶπομεν.

4] **ـدەلد آرادەنصكره ἀραὲπκ-τάν σωνρα,** ἀφοῦ ἐζήτησα, ας κτλ. (βλ. Γραμ. σ. 96, 2).

§ 204. Ἡ μετοχὴ αὕτη, ἄκλιτος ἐπίσης οὖσα, σημαίνει ὅτι τὸ σημαινόμενον τῆς κυρίας προτάσεως ἐγένετο, ἀφοῦ ἐγένετο τὸ σημαινόμενον τῆς μετοχῆς, ἐξηγεῖται δὲ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ *ἀφοῦ ... ἔπειτα* καὶ *ἀορίστου*· π. χ.

ـدەلد كيتدكدنصكره ن اوكلدی ἀφοῦ ἐγὼ ἀνεχώρησα, (ἔπειτα)

ἦλθεν ἐκεῖνος· يازمق اوزره كيتمش اولدغى كبى اوزره مكتوبى يازمق اوزره γράψης τὴν ἐπιστολήν, θὰ μοὶ τὴν δώσῃς.

5] آرادقجه **ἀραϊκ-τσα** ἐφ' ὅσον ἤ ὁτάκις ζητῶ, εἰς κτλ. (βλ. Γραμμ. σ. 96. 2).

§ 205. Καὶ ἡ μετοχὴ αὕτη εἶναι ἄκλιτος· σημαίνει δὲ ὅτι ἐφ' ὅσον διαρκεῖ τὸ σημαινόμενον αὐτῆς, τοσοῦτον ἐξακολουθεῖ καὶ τὸ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως ἐξηγεῖται δὲ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ ἐφ' ὅσον ἤ ἐνόσῳ π. χ.

اوقودقجه اوقودقجه **ἐφ' ὅσον μελετῶ, μανθάνω** يازمق اوزره يازمق اوزره ἐνόσῳ βρέχει, μένω ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Ὅταν δὲ ἡ μετοχὴ αὕτη ᾖ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως, τότε σημαίνει τὸ ὅσον δύνασθαι περισσότερον· π. χ.

يدقجه **γεϊϊκτσε γέρ,** τρώγει ὅσον δύναται περισσότερον (κατὰ λέξιν ὅσον τρώγει, τρώγει).

چاغردقجه چاغردقجه **τσαγηρτϊϊκτσε τσαγηρῖῖρ** φωνάζει ὅσον δύναται (ὅσον φωνάζει, φωνάζει).

Καὶ διὰ τῆς συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς καὶ τῆς λέξεως دم **ϋσσϋϋτ** (διάρκεια χρόνου) μετὰ τοῦ μορίου جه **τζὲ** (κατὰ) σχηματίζεται χρονικὴ μετοχὴ ἰσοδύναμος τῇ ἀνωτέρω· π. χ.

قالديغم مدتجه **ϋντσὲ** ἐφ' ὅσον ἔμεινα ἤ μένω πλησίον του.

§ 206. *Πρόσωπον καὶ ἀριθμὸς τῶν χρονικῶν μετοχῶν.*

Αἱ ἀνωτέρω μετοχαὶ καὶ τῶν πέντε εἰδῶν, ὡς ἄκλιτοι, εἶναι τοῦ αὐτοῦ προσώπου καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ, οὗτινος καὶ τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται· π. χ.

مكتبدن كلنجه درسمي اوقورم (γκελίντζε) ἐκ τῆς σχολῆς, μελετῶ τὸ μάθημά μου.

سن مكتبدن كلنجه درسكى اوقورسين (γκελίντζε) ἐκ τῆς σχολῆς, μελετᾷς τὸ μάθημά σου κτλ.

مكتبدن كلنجه درسمزى اوقورز (γκελίντζε) ἐκ τῆς σχολῆς, μελετῶμεν τὸ μάθημά μας κτλ.

§ 207. *Θέσις τῶν χρονικῶν μετοχῶν.* Ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασιν, αἱ χρονικαὶ προτάσεις αἱ διὰ τῶν χρονικῶν μετοχῶν γινόμεναι προηγοῦνται τῆς κυρίας προτάσεως κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ὅτι ἐν τῇ τουρκικῇ ἡ πλαγία πρότασις (§ 40) προηγεῖται πάντοτε τῆς κυρίας.

آغلامق **ἀγλα-μάκ,** κλαίειν	بيتمك **ϊιτ-μέκ,** λήγειν
ايقق **ἀρακ-μάκ,** ἐγκατα-	ميدان **μεϊδάν,** πλατεῖα
[λείπειν	دقيقه **δακικά,** λεπτόν
قاچق **κατσ-μάκ,** φεύγειν	لزوم **λουζούμ,** ἀνάγκη
ديكلمك **ϊινλε-μέκ,** ἀκούειν	مال **μάλ,** περιουσία, πρᾶγμα
كوندرمك **γκιονδερ-μέκ,** πέμ-	صره **σηρά,** σειρά, τάξις
[πειν	اسم **ἰσμ,** ὄνομα
اكنمك **ἐγλεν-μέκ,** διατρίβειν,	فيات **φιάτ,** τιμὴ ἐμπορεύμα-
[διασκεδάζειν	[τος

عجله ἀτζελέ, βία	همایون χουμαγιούν, αὐτοκρα-
اثنا ἐσνά, μεταξύ	[τορικόν (ἐπὶ Σουλτάνων)
آن ἄν, στιγμὴ	سرای همایون σεράϊ χουμαγιούν,
دك ἕως ἤ دکین ἕως μέχρι	[ἀνάκτορον Σουλτανικόν.

Ὀνόματα κύρια: عمر **Ὀμέρ**· رضا **Ριζά**· غالب **Γαλήπ**- طوما صبحی **Σουπχῆ**· حدی **Χαμῆ**· یانقو **Γιάνκο** Ἰωάννης· **Τώμα** Θωμᾶς· اوا صاوا **Ἀποστόλ** Ἀπόστολος. آپوستول

Ὀνόματα χωρίων τοῦ Βοσπόρου.

بیوك دره **Βαθυρ**- ἐσγιὸκ ἐρέ, [ρύαξ	میرکون **Μιρ-γκιούν**, Ἐμιργιά- [νιον
طراپیه **Ταράπια**, Θεραπεῖα	بویاجی کوی **Βογιατζῆ-κιοΐ**-
یکی کوی **Γενίκιοϊ**, Νεοχώριον	[ρεοχώριον
استینه **Ἰστένια**, Σωσθένιον	یك **Βεβέκιον** ἐπέκ,

§ 208. *Σύνταξις.* Τὸ ρῆμ **λαζοὺμ** (ἀνάγκη) συντάσσεται ἀοτικῇ ὡς καὶ τὸ ρῆμ **λαζίμ**· π. χ. یولدر اك بکا لزومی τούτου ἐμοὶ ἀνάγκη οὐχ ὑπάρχει, ἤτοι τοῦτο δέν μοι ἀναγ- καιοῖ.

Τὸ مصدر **یاکدیت** (σκοπὸς) συντάσσεται τῇ προθέσει دن (ἐκ, ἀπό)· π. χ. یدن سویلمکدن مصدکر بونی τίς ὁ σκοπὸς ὑμῶν ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν τοῦτο, ἤτοι τίς ὁ σκοπὸς ὑμῶν, δι'ὃν λέγετε τοῦτο;

ΘΕΜΑ

٧٧

خواجه افندی درسه باشلاینجه دکله‌ملی رضا افندی‌یی کورنجه سز خاطرمه کلدیکز او پاره‌یی النجه بورجه ویره‌جکم اویقو کلنجه‌یه دکین اوطوردم طوبخه یبرم بنده‌کزهرآخشام وظیفه‌لری یازارم ساعت بشه کلنجه یاتارم بورایه کله‌لی یالکز برکره باشم آغریدی تموز آیی بیتمه‌لی ایکی کون اولدی بو چوجق طوغه‌لیبرو خسته‌در یازکلدکده نره‌یه کیدرسین فلان کون کلدکده سکا شو قدر غروش ویررم صبحی افندی بونی کوردکده برشی سویلدی‌می انسان برکره سوزینی ویردکده طوتملی‌در آغلایانی براق درسنه چالشانه یاق سوز دیکلیان چوجقلری سورم سوز دیکلیانلری سورم سزی صوره‌جق اولنلره نه دیه‌یم برادرکزك بونی صورمقدن مقصدی نه اولدیغنی سویلیکز

٧٨

اوه کلدیکمده یالکز صبحی افندی‌یی بولدم سزی کوردیکم زمان پك ممنون اولدم مکتوبی اوقودیغکده نه آکلادك آپوستول بو سوزلری سویلدیکی اثناده بن دیکلیور ایدم بونی سویلدیککز صره‌ده او عجله ایله یازیور ایدی یانقو و طوما افندیلر حاضر اولدقلری حالده آپوستول درسنی سویلدی ایشمز بیتدکدنصکره کیدرز درسلرمزی اوقودقدنصکره اوینایه‌جغز چالشدیغه پاره قزانیورسین انسان بوکتابی اوقودیغه اوقومق ایستر بوکون سرای همایونی کردم کیمك مالنی کیمه ویریورسین ساعت لزومنی کوردم بوکون مخصوص چارشویه کیتملی بر دانه‌سنی آلملی پك افندی! عجله‌کز نه‌در وابورك اسکله‌یه کلدیکی

آنده اورادہ بولنلیم واپورك قپودانه سویلیه‌جکم وار محدومکزك
بکا بو مکتوبی یازمقدن مقصدی نه اولدیغنی آکلادم

77

Ἅμα ὁ Χαμδῆ βένης ἐξῆλθεν ἔξω, ἐγὼ εἰσῆλθον· ἅμα ὑμεῖς εἴπητε τοῦτο, ἐκεῖνος ἐννοεῖ· ἅμα τελειώσῃ τὸ μάθημα, θὰ ἐξέλθωμεν εἰς περίπατον· ἅμα ἐγένετο πρωΐα, ἤρχισε νὰ βρέχῃ· ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ διδάσκαλος, ἐγὼ γράφω τὸ θέμα μου· ὁ Θωμᾶς ἔφαγε μέχρις οὗ ἐκορέσθη· ἀφότου ἦλθε τὸ ἔαρ, καθ' ἑκάστην περιπατῶ εἰς τοὺς κήπους· ἀφότου ἐπωλήσαμεν τὴν οἰκίαν, μένομεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πάππου ἡμῶν· πόσοι μῆνες ἔγιναν ἀφότου ἐτελείωσεν ἡ οἰκία αὕτη; ἀφότου ἠγόρασας τὴν οἰκίαν ταύτην, εἶσαι ἀσθενής· ὅταν ἔλθῃ ὁ χειμών, τί θὰ κάμῃς; ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἡμεῖς εἴμεθα ἐν τῇ κλίνῃ· ὅταν ἔλθῃ ὁ δεῖνα κύριος, ἐγὼ ποῦ νὰ ὑπάγω; ὅτε (καθ' ὃν χρόνον) ἐγὼ ἐπώλουν τὴν οἰκίαν, σὺ ποῦ ἦσο; ὅταν ἔλθωμεν, σοὶ λέγομεν· ὅταν ἴδῃς τὸν Ριζᾶ βένη, τῷ δίδεις τὴν ἐπιστολὴν ταύτην· ὅτε ἔγραφες τὸ θέμα, ὁ νοῦς σου ποῦ ἦτο; τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ὁ κ. Ἀπόστολος ἦλθεν εἰς τὴν γέφυραν, τὸ ἀτμόπλοιον ἀνεχώρει.

78

Ὅτε ἡμεῖς ἐσκέφθητε τοῦτο, ἐκεῖνοι εἶχον ἀναχωρήσει· ἐν τῷ μεταξὺ ἐνῷ ἡμεῖς ἐπαίζομεν, ἐκεῖνος ἔγραφε τὸ μάθημά του· καθ' ἣν στιγμὴν εὑρίσκεσθε ἐν τῷ γραφείῳ, ἡ ἀδελφή σας ἡ κ. Νουριὲ ποῦ ἦτο; τῶν κ. Γαλὴπ καὶ Χαμδῆ βένδων διασκεδαζόντων, ἦλθεν ὁ διδάσκαλος· ποῦ φεύγεις; τίς ἡ βία σου; ἔχω δύο ἐπιστολὰς νὰ γράψω· ἀφοῦ μελετήσω τὸ

μάθημά μου, θὰ ἐξέλθω εἰς τὸν περίπατον· ἀφοῦ κατεκλίθης εἰς τὴν κλίνην, ἤρχισε νὰ πονῇ ἡ κεφαλή σου· ἀφοῦ ἐξημέρωσεν, εἰσήλθομεν εἰς τὸ χωρίον· ἐνόσῳ ἐγὼ ἔκλαιον, ἐκεῖνος ἐγέλα· ὅσον ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης ἐρωτᾷ ἐκεῖνο, τόσον ὁ δοῦλός σας τῷ λέγω τοῦτο· τὸ παιδίον τοῦτο κλαίει ὅσον δύναται· ὅσῳ περιπατοῦμεν, τόσῳ θέλομεν νὰ περιπατῶμεν· ὁσάκις σκεφθῶ τοῦτο, κλαίω· ἐφέτος διετρίψαμεν τρεῖς μῆνας ἐν Χάλκῃ· ἡ πλατεῖα αὕτη πῶς ὀνομάζεται; ἐν Κωνσταντινουπόλει πόσαι τοιαῦται (ὡς αὕτη) πλατεῖαι ὑπάρχουσιν; εἴδετέ ποτε τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον; ἰδού, οἱ κῆποι τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων εἶναι οὗτοι.

79

Σᾶς ἀναγκαιοῖ τι· μοὶ ἀναγκαιοῖ ἓν τεμάχιον χάρτου καὶ εἷς κάλαμος διὰ νὰ γράψω μίαν ἐπιστολήν· τοῦτο τί χρειάζεται; οἱ ἄνθρακες οὗτοι τίνος εἶναι; δὲν εἶναι ἰδικόν μας πρᾶγμα, εἶναι τοῦ ἀνθρακοπώλου Ἰσμαὴλ ἀγᾶ· γινώσκετε τὴν τιμήν των; αἱ ἑκατὸν ὀκκάδες τιμῶνται 50 γροσίων· ὁ παῖς ὁ ὑπακούων εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἰς τὴν μητέρα του, γίνεται μέγας ἄνθρωπος· τῷ ἐν Βιέννῃ εὑρισκομένῳ Ὁμὲρ βέῃ θὰ γράψω ἐπιστολήν· οἱ ἄνθρωποι οἱ εἰπόντες ἡμῖν τοῦτο δὲν εἶναι τώρα ἐνταῦθα· τὴν ἀπόνα ταύτην θὰ πέμψω τοῖς ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου ἐν Σωσθενίῳ διαμένουσιν ἐξαδέλφοις μου (ἐκ θείου πρὸς πατρὸς) κυρίοις Ριζᾶ καὶ Σουπχῆ βέη· ἀγαπῶ τοὺς παῖδας τοὺς μεταβαίνοντας τὸ πρωῒ ἐνωρὶς εἰς τὸ σχολεῖον· ὁ υἱὸς τοῦ εἰπόντος ἡμῖν τοῦτο ἰδοὺ εἶναι ὁ παρὰ τῷ Γαλὴπ ἐφένδῃ ἱστάμενος παῖς· γινώσκω τὸν γράψαντα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην· ἡ τόλμη ἐκεί-

νων, οἵτινες ἔχουσι κάμει τοῦτο, ὀλίγον πρᾶγμα εἶναι; **εἰς ἐκείνους, οἵτινες θέλουσιν ἀκούσει ἡμᾶς, θέλομεν εἶπει τοὺς λόγους τούτους.**

ΜΑΘΗΜΑ 39.

Διάμεσα—Ἐνεργητικὰ ἐξ οὐδετέρων.

§ 209. *Διάμεσα.* Ταῦτα γινόμενα διὰ τῆς καταλήξεως **دى تیر** ἢ μόνου τοῦ γράμματος **ت** τ παρεντιθεμένου μεταξὺ τῆς ρίζης τοῦ ρήματος καὶ τῆς καταλήξεως (βλ. Γραμ. 84) συντάσσονται αἰτιατικῇ τοῦ πράγματος καὶ δοτικῇ τοῦ μέσου, δι' οὗ γίνεται τὸ σημαινόμενον τοῦ ρήματος, ἰσοδυναμοῦσι δὲ πρὸς τὰ διάμεσα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ἢ πρὸς τὰ περιφραστικῶς διὰ τοῦ *δίδω, βάλλω, κάμνω* ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἐκφραζόμενα· π. χ.

دیکدیدی τὰ ἐνδύματά του διὰ τοῦ **البسه‌سی** δεῖνος ῥάπτου ἔρραψε (**دیکتیر-تی**, ἤτοι ἔδωκεν εἰς τὸν δεῖνα ῥάπτην καὶ ἔρραψε).

یازدیرمق τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ **مکتوبی** Ἀχμὲτ ἔγραψα (**یازدیر-دی-م**, ἤτοι ἔβαλα τὸν Ἀχμὲτ καὶ ἔγραψε).

Ἐνίοτε δὲ σημαίνουσι τὸ ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ ὑποκειμένου γινόμενον· π. χ.

یادیرمق ἔκαμα ν' ἁρπάσωσιν (**کاپ-تیر-دی-م**, ἤτοι ἐξ ἀπροσεξίας ἄφηκα νὰ μοῦ ἁρπάσωσι) τὸ ὡρολόγιον.

§ 210. *Ἐνεργητικὰ ἐξ οὐδετέρων.* Ταῦτα γινόμενα ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ τὰ διάμεσα, συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικά, ἤτοι αἰτιατικῇ· π. χ.

ایندیم استانبوله κατέβην (**ایندیلی**) εἰς Κωνσταντινούπολιν· **ایندیردم** σὲ κατέβασα (**ایندیر-دی-م**).

طارلق ταρλ-μάκ, δυσαρε-[στεῖσθαι(δοτ.)	**اوصانمق** οὐσαν-μάκ, βαρύνε-[σθαι
اینمک ἐν-μέκ, καταβαίνειν	**یورومک** γιοῦρ-μέκ, ὁδεύειν
اولمق ὀλ-μάκ, ἀποθνήσκειν	**قاپمق** καπ-μάκ, ἁρπάζειν
دیکمک τικ-μέκ, ῥάπτειν, φυ-[τεύειν	**طانیمق** ταν-μάκ, γινώσκειν
توشمق κωὰ-μάκ, τρέχειν	**اوشنمک** οὔσν-μέκ, ὀκνεῖν
طرف ταράφ, μέρος	**امر** ἔμρ, διαταγή
جهت τζιχέτ, διεύθυνσις	**امر ایتمک** ἔμρ ιτμέκ, διατάττειν
تزی τερζί, ῥάπτης	**لدوس** λοτός, νότος
البسه ἐλπισέ, ἐνδύματα	**یوریاز** πωϊράζ, βορρᾶς
توی τούϊ, θρίξ, πτίλον	**اوزره** οὔζρέ, ἵνα, ὅπως, κατὰ

Ἡ λέξις **طرف** ταράφ (*μέρος*) μετὰ τῶν καταληκτικῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, ἤτοι **طرفم** ταραφ-ήμ τὸ *μέρος μου*, **طرفك** ταραφ-ήν τὸ *μέρος σου* ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ πρός· π. χ. **طرفكزه كوندردم** ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς (κατὰ λέξιν, πρὸς τὸ μέρος σας ταραφηνζά).

برادر زاده πραδὲρ ζαδέ, ἀνεψιός, ἀνεψιὰ ἐξ ἀδελφοῦ ἢ **قرنداش اوغلی** καὶ **قرنداش قیزی**.

وارلق عشقه چمه‌یورلر ڤاتی، انعامی، انعامدن اوغلی اوغلی قیز قرنداش قیز قرنداش اوغلی قیزی قیز قرنداش اوغلی .

طوقتمق طرف **تاوه‌لو توتمق** μέρος κρατεῖν.μεροληπτεῖν.

§ 211. *Σύνταξις μορίων.* Τὸ μόριον **اوزره اوزره** μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει;

α'] *τέλος καὶ σκοπόν,* ἰσοδυναμοῦν τῷ ἡμετέρῳ *ἵνα, ὅπως·* **اوزره** کیدیورم حاضر بولنمق **اوزره** μεταβαίνω ὅπως παρευρεθῶ·

β'] τὸ *ὅσον οὔπω,* ἑπομένου τοῦ συνδετικοῦ ἢ τοῦ ῥήματος **بولنمق اوزره‌لو توللرنمق** εὑρίσκεσθαι· π. χ. **اوزره** کیتمك **اوزره** ἐν τῷ ἀπέρχεσθαί εἰμι, ἤτοι ὅσον οὔπω ἀπέρχομαι.

γ'] *συμφωνίαν,* μετ' ὀνομάτων καὶ συνθέτων ἀναφορικῶν μετοχῶν, ἰσοδυναμοῦν τῇ ἡμετέρᾳ *κατά·* π. χ. **سویلدیکی اوزره** κατὰ τὸ λεγόμενόν του, ἤτοι καθὰ λέγει· **امر اولندیغی اوزره** κατὰ τὴν διαταγήν σας.

Τὸ δὲ **یکی ایکنجی**, ὡς, καθώς (§ 169), μετὰ συνθέτου ἀναφορικῆς μετοχῆς σημαίνει:

α'] *συμφωνίαν·* π. χ. **دیدیکم یکی** ὡς εἶπον.

β'] *χρόνον,* ἰσοδυναμοῦν τῇ χρονικῇ μετοχῇ τοῦ τύπου **آرایینجه** (§ 201)· π. χ. **کلدیکی یکی**(ἢ **کلنجه**) ἅμα ὡς ἦλθεν· **کوردیکی یکی** (ἢ **کورنجه**) ἅμα ὡς εἶδεν.

Ἡ πρόθεσις **ده** (*ἐν*) μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει *παράτασιν καὶ διάρκειαν·* π. χ. **یازمقده** διατελεῖ (ἐξακολουθεῖ) γράφων (ἐν τῷ γράφειν εἶναι).

§ 212. *Ἐπιθετικὴ κ.* Ἡ καταληκτικὴ ἐπιθετικὴ **کی کی** (ὁ, ἡ, τὸ) ἥτις μετὰ γενικῆς ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ ἐξυπονοουμένου ἐκ τῶν προηγουμένων (§ 21), μετὰ τῆς προθέσεως **ده** (*ἐν*) ἐπέχει θέσιν ἀναφορικῆς μετοχῆς· π. χ. **بزم کویده‌کی** مکتب کویکزده‌کندن دها بیوکدر χωρίῳ σχολεῖον εἶναι μεγαλείτερον τοῦ ἐν τῷ ὑμετέρῳ, ἔνθα τὸ **بزم کویده اولان** مکتب εἶναι ἀντὶ τοῦ **بزم کویده‌کی** مکتب .

ΘΕΜΑ

٧٩

دون اطه‌دن ایندیکزی حسن بوکون قاچمق دکره ایندیره‌جك دون طاطاولده طوما نامنده و یتمش بش یاشنده بریسی اولدی بونی اولدرن میدانده دکلدر البسه‌می بن کندم دیکرم سز البسه‌کزی کیمه دیکدیررسکز جانم! نیه قوشیورسین یواش کیت دوشرسین رشید افندی دون آنی قوشدیرر ایکن دوشدی دون بریسی مندلی قاپدی سزککی بر شی دکل بز کچن کون ساعتمزی قاپدردق عارفی افندیی طانیورمیسکز بو آدم کندیسنی طانیتمق ایچون نلر یاپدی بکلیه بکلیه اوصاندم قرنداش! بو حال انسانی اوصاندیرر نه چابوق اوشندیکز نه طرفه کیدیورسکز کیمك طرفندن کلیورسکز عبد الرحمن البته طرفکزی طوتمه‌جق یورویه یورویه کلدم سویلیه سویلیه اوصاندم افندم! سزه نه یاپدم که بکا طارلدیکز سزه بنمی طاریله‌یم

٨٠

افندم بر امریکز وارمی یمك حاضرمی سفره حاضر ایسه خبر ویررز هوا نصل بوکون هوا لدوس دون پوپراز ایدی دکزدن قورقارمیسکز بونی سزه کیم یازدیرمش بونی یازمق اوزره سزه کیم امر ایتمش امر ایدیکز نه امریکز اولور او مکتوبی یوسف افندی‌یه ویرمك اوزره طرفکزه کوندردم ابراهیم افندی حضرتلری بر قاچ کون فقیرخانه‌مزده

قالق اوزره بوكون تشريف بيوردیلر برادر زاده‌لرکز علی و حسن
بکلرك ازمیره کیتمك اوزره بولندقلرینی خبر الدم وابور قالقق اوزره
ایکن قرنداشکزك اوغلی محمد افندی کلدی بنده‌کزه بر مکتوب ویردی
مکتوبی یازمقده ایکن خاطرمه بر شی کلدی بونی دوشونمکده ایکن
بنده‌کزی اویقو الدی بو شی بنی چوق دوشوندیریور کوردیکزی
دیدیکم کبی اولدی سزه یازدیغم اوزره کلمك کاتون اولك یدنجی
کونی ازمیره کیده‌جکم مصطفی افندی کلدیکی کبی داعیکزی ایستدی
دیدیککز کبی اولسون فؤاد و عزت افندیلر سزی کوردکلری کبی بر
طرف قاچدیلر کیتدیلر بنجه‌کزده‌کی آرمود آغاجلری بنجه‌مزده کیلردن
آزدر اویله دکلدر افندم بیوك یاکلشکز واردر

80

Εὑρισκόμενος (ἐν τῷ μεταξὺ ἐνῷ εὑρισκόμην) ἐν Παρισίοις, ἐγνώρισα τὸν θεῖόν σας· ἐγνώρισα ἐμαυτὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους (ἔκαμα νὰ μὲ γνωρίσωσι)· ἀδελφέ! καὶ ἐβαρύνθην καὶ ὤκνησα· τί εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ σᾶς ἔκαμε νὰ βαρυνθῆτε; ὁ ἀνεψιός σας (ἐξ ἀδελφοῦ) θὰ ὑπάγῃ εἰς κανὲν μέρος; ὁ Μαχμοὺτ ἐφένδης ἦλθεν ἐκ μέρους τοῦ θείου του (ἐκ πατρὸς) Ριζᾶ βέη· τὸ ἀτμόπλοιον τοῦτο ἐκ τίνος μέρους (πόθεν) ἔρχεται; ὑμεῖς τίνος μέρος ἐλάβετε; βεβαίως ἐλάβετε τὸ μέρος τοῦ πατρός σας· ἡ κυρία μήτηρ σας τί διατάττει! ποία εἶναι ἡ διαταγή της; ἔχει καμμίαν διαταγήν; δὲν ἔχει καμμίαν διαταγήν, μόνον ἔχει κάτι νὰ σᾶς εἰπῃ· ἐκ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Βοσπόρου τινὰ μὲν προσεγγίζουσι μόνον εἰς τὰς ἐν τῷ εὐρωπαϊκῇ πλευρᾷ ἀποβάθρας, τινὰ δὲ μόνον εἰς τὰς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ πλευρᾷ· κύριε! τὸ ἀτμόπλοιον τῆς Πριγκήπου κατὰ ποίαν ὥραν ἀναχωρεῖ (σκόνεται); τὸ πρῶτον εἰς τὰς δέκα παρὰ τέταρτον, καὶ τὸ δεύτερον εἰς τὰς ἕνδεκα καὶ τέταρτον· τὸ δεύτερον πολὺ ἐξώρας

κινεῖ· τὸ πρῶτον προσεγγίζει εἰς τὴν Χάλκην; οὐχί· μόνον εἰς τὴν Πρώτην προσεγγίζει· τὰ ἐν τῇ μεγάλῃ ἀγορᾷ καταστήματα εἶναι στερεώτερα τῶν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ νήσῳ.

81

Σὺ ποίησον καθὼς σοι λέγομεν· κύριέ μου! τὸ πρᾶγμα ἀπέβη (ἐβγῆκε) καθὼς εἴπετε· ἐκεῖνος παρέστησεν (ἔδωκε νὰ ἐννοήσητε) ὑμῖν τὸ πρᾶγμα ὡς ἤθελεν· ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν διαταγήν σας ἦλθον· ἅμα εἶδον ὑμᾶς, ἐγνώρισα· ἰδοὺ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἡμῶν, ἅμα ἤλθομεν εἰς Βιέννην, σᾶς γράφομεν· ὦ παῖ! ὁ εἰπὼν ὅτι εἶσαι ὀκνηρὸς ἐρρέτω (ἂς ὑπάγῃ), λεγέτω ὅ,τι θέλει· σὺ κύτταζε τὸ ἔργον σου· τέκνον μου! ἔσο ἐπιμελής· πείθου τοῖς πρεσβυτέροις σου· σὺ νὰ ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου, τί θὰ ἔπραττες· βλέπω ὅτι ἔχετε δίκαιον, ἀλλὰ τί νὰ κάμω· λέγει ὅτι ἔχετε λάθος· τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὡς λέγετε· οὕτως ἔστω· ἐκ τούτου τί προέρχεται (βγαίνει); γινώσκετε ὅτι εἴμεθα τρεῖς ἀδελφοί· ἐνῷ ὁ παῖς ἐξηκολούθει κλαίων, ἦλθεν ὁ διδάσκαλος· ὑμεῖς ἐκεῖ τί κάμνετε; ἐξακολουθοῦμεν γράφοντες τὸ θέμα ἡμῶν· ἐνῷ ἐγὼ ἤμην ἕτοιμος ν' ἀνοίξω (ἐν τῷ ἀνοίγειν) τὴν θύραν, ἦλθεν ὁ Ἠμὶν ἐφένδης· ὁ Γιουσοὺφ ἐφένδης ἀναχωρεῖ ὅσον οὔπω (εἶναι ἐν τῷ ἀναχωρεῖν)· ἐνῷ ἡμεῖς ἡτοιμαζόμεθα νὰ ἔλθωμεν πρὸς ὑμᾶς, ἦλθεν εἷς κύριος· ὁ πατὴρ διέταξέ με (τὸν θεράποντά σας) ὅπως κομίσω ὑμῖν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην· ὁ Λατὴφ ἐφένδης ἐξῆλθε πρωῒ ἐκ τῆς οἰκίας, ὅπως δι' ἀμάξης μεταβῇ εἰς ἅγιον Στέφανον· τὸ ἀτμόπλοιον ἠγέρθη ἐκ τῆς γεφύρας τῇ ἐνδεκάτῃ καὶ ἡμισείᾳ, ὅπως προσεγγίσῃ μόνον εἰς Πριγκηπον· ἡ ἐν Πριγκήπῳ οἰκία ἡμῶν εἶναι ὡραιοτέρα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

82

Κύριε! πιστεύων λέγετε τοῦτο; ὁ φρόνιμος παῖς, ὑπακούων τῷ πατρί του, μεταβαίνει καθ' ἑκάστην ἐνωρὶς εἰς τὸ σχολεῖον· ὁ Ριβὰτ ἐφένδης ἔρχεται λέγων κάτι τι τῷ Μιδὰτ ἐφένδη· ὁ Γαλὶπ ἐφένδης σκεφθεὶς εἶπε τοῦτο· τὸ παιδίον κλαῖον (κλαῖε κλαῖε) ἀπεκοιμήθη· σκεπτόμενος (σκέπτου σκέπτου) εὗρον τὴν θεραπείαν του· γράφων (γράφε γράφε) ἔμαθον νὰ γράφω τὴν τουρκικήν· ἐκ τῶν πολλῶν λόγων (λέγε λέγε) ἡ γλῶσσά μου ἐφύτρωσε τρίχας· ἐρωτῶν (δις) εὗρον τὴν οἰκίαν σας· ἐγὼ νὰ δυσαρεστηθῶ ἐναντίον ὑμῶν; τὸ πιστεύετε; καταβαίνετε ἀπὸ τοῦ ἵππου (ἀφιππεύετε); καταβίβασον τὸν παῖδα ἀπὸ τοῦ ἵππου· ὁ Ρεοὺφ ἐφένδης σήμερον αὔριον ἀποθνήσκει· εἶναι λέγουσιν ὀγδοηκοντούτης· φοβοῦμαι τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον· εἶπε «σὲ φονεύω»· τί εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ ῥάπτετε; τὸ θέρος θὰ ῥάψω εἰς τὸν ῥάπτην ἓν ἐπανωφόριον θερινόν· ὁ Λατὶφ ἐφένδης ἔρχεται τρέχων· ὁ ἵππος τὸν ὁποῖον χθὲς ἠλαύνετε (ἐκάματε νὰ τρέχῃ) δὲν εἶναι ἐκεῖνος; ὁ ταχέως ὀδεύων, ταχέως φθάνει· τίς ἥρπασε τὸ φέσιόν σας; ἀφίνω ἐγὼ ν' ἁρπάσωσι κανὲν πρᾶγμά μου;

ΜΑΘΗΜΑ 40.

Ἀλληλοπαθές—Παθητικόν—Μέσον.

§ 213. *Ἀλληλοπαθῆ.* Τὰ μὲν ἐξ ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν προσθήκῃ τοῦ γράμματος ش μεταξὺ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος καὶ τῆς καταλήξεως γινόμενα (βλ. Γραμ. σ. 106 § 89)

σημαίνουσιν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν καὶ πάθος· π. χ. اورق τύπτειν, اورشق **βουρ-ουὰ-μὰκ** τύπτειν ἀλλήλους.

Τὰ δὲ ἐξ ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων καὶ ἐκ καταστατικῶν ἐμφαίνουσιν ἁπλῶς πρᾶξιν ἢ κατάστασιν, γινομένην ὁμοῦ ὑπὸ πολλῶν· π. χ. كولك γελᾶν, كولشمق **γκιολ-δὰ-μὲκ** γελᾶν δύο ἢ περισσοτέρους ὁμοῦ, ἤτοι συγγελᾶν.

Τὰ ἀλληλοπαθῆ συντάσσονται τῇ προθέσει ايله **ἰλὲ** μετά· π.χ. نظيف افندى زور افندى ايله سويشدى ὁ Νζῆφ ἐφένδης συνωμίλησε (**σοϊλε-ά-τὶ**) μετὰ τοῦ Ζιβὲρ ἐφένδη· ἢ τῇ πτώσει, μεθ' ἧς τὸ πρωτότυπον ῥῆμα συντάσσεται, ἤτοι αἰτιατικῇ ἢ δοτικῇ· π. χ. يكديكلر **ἰγκιγ** εἶδον ἀλλήλους (ἐκυττάχθηκαν).

§ 214. *Παθητικά.* Ταῦτα συντάσσονται μετὰ τῆς προθέσεως دن ἢ μόνης, ἢ μετὰ τῆς λέξεως طرف **ταραφ̓** ἢ جانب **τζανὶπ** (μέρος) ἐχούσης τὴν καταληκτικὴν ἀντωνυμίαν, ἤτοι طرفمدن **ταραφ̓-ημ-τὰν** ἐκ μέρους μου· طرفكدن **ταραφ̓-ην-τὰν** ἐκ μέρους σου κτλ. π. χ. طرفدن ἢ يندن وعد ἢ ὑπόσχεσις ἡ δοθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ.

Τὰ ἐξ ἀλληλοπαθῶν παθητικὰ σημαίνουσιν ὅτι γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων· π. χ. چوق سويلندى **τσὸκ σοϊλε-ά-ιλ-τὶ** πολλὴ συνομιλία ἐγένετο.

§ 215. *Μέσα.* Ταῦτα γινόμενα διὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς

ὁ μεταξὺ ῥίζης καὶ καταλήξεως σημαίνουσιν ὅτι ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφει εἰς τὸ ὑποκείμενον· π. χ. يقامق **γικα-μάκ** νίπτειν, يقامنمق **γικα-ν-μάκ** νίπτεσθαι.

جالق **τσαλ-μάκ**, κρούειν, κλέπτειν

طرامق **ταρα-μάκ**, κτενίζειν

دوكمك **ντοβ-μέκ**, δέρειν, κοπανίζειν

اوڤمق **ουϊ-μάκ**, συμφωνεῖν

ايلرى كلمك **ἰλερὶ γκελμέκ**, προέρχεσθαι

ايلك **ἴλκ**, ἀρχικός, πρῶτος

خرسز **χηρσήζ**, κλέπτης

غبغه **γαβγὰ** (καβγὰ) ἔρις

كليد **κιλίτ**, κλεῖθρον

جام **τζάμ**, ὕελος

سرخوش **σερχόὶ**, μέθυσος

اورمق **βουρ-μάκ**, τύπτειν, κρούειν

قيرمق **κηρ-μάκ**, θραύειν

يقامق **γϊκα-μάκ**, πλύνειν, νίπτειν

سوكمك **σοϊ-μέκ**, ὑβρίζειν

صون **σών**, τελευταῖος

دلى **τελί**, μωρός, παράφρων,

دال **τάλ**, κλών, κλάδος

قصور **κουσούρ**, ἐλάττωμα

اختار **ἀναχτάρ**, κλειδίον

چرچوه **τσερτσεβέ**, πλαίσιον

لكن **λάκιν**, **δὲ φάκατ**, ἀλλὰ

آرتق **ἄρτικ**, πλέον.

طوتشدرمق **τουτ-ουσ-τουρ-μάκ** κάμνω νὰ ἐρίσωσιν·

طوتشدرمق ال الله **τουτσουρμὰ** συμφιλιῶ (βάλλω νὰ πιάσωσιν ὁ εἷς τὴν χεῖρα τοῦ ἄλλου)·

اورمق **οὐρ** κτυπῶ εἰς τὸ πρόσωπον, ὀνειδίζω·

قيرلق **κηρ-πλ-μάκ** καὶ قيرمق **κηρ-πν-μάκ** τσακκίζομαι, λυγιοῦμαι (ἀκκίζομαι).

Κύρια ὀνόματα: جال **Ἀζεμάλ**· صالح **Σαλήχ**· رفيق **Ρεφήκ**· حميد **Χαμήτ**· نافز **Ναφήζ**· زبير **Ζιβέρ**· عايشه **Ἀϊσὲ** (γυν.) شاديه **Σατιὲ** (γυν.) الت **Οὐλφὲτ** (γυν.) فاطمه **Φατμὲ** (γυν.).

§ 216. *Ὑποκείμενον ἀπαρεμφάτου.* Ὅταν ὑποκείμενον ὀνοματικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ἢ τοὐναντίον ὅταν ὑποκείμενον εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ ὀνοματικόν, ταῦτα τίθενται κατ' ὀνομαστικήν· π. χ.

افندينك محمد گلمسى ايشيتديكزى بورايه گلدينى ايشيتديكزى ἠκούσατε ὅτι ἐγράφη νὰ ἔλθῃ (γκελμεσὶ) ἐνταῦθα ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης;

صاتلدينى يازلمسى ايشته بوك اوك ἰδοὺ τὸ νὰ γραφῇ ὅτι ἐπωλήθη (σατηλτηγὶ) ἡ οἰκία αὕτη διὰ τοῦτο εἶναι (ἐκ τούτου προέρχεται).

ἔνθα τὸ گلمسى ὑποκείμενον τοῦ يازلدينى καὶ τὸ صاتلدينى ὑποκείμενον τοῦ يازلمسى ἐτέθησαν κατ' ὀνομαστικήν.

§ 217. *Σύνταξις ῥημάτων.* Τὸ اورمق (κτυπᾶν) ὡς ἐνεργητικὸν μεταβατικὸν συντάσσεται αἰτιατικῇ· π. χ. بنى اورمق اوركز κτυπήσατέ με, φονεύσατε.

Οὐχ ἧττον συντάσσεται καὶ δοτικῇ καὶ σημαίνει τὸ μέρος, εἰς ὃ κτυπᾷ τις· π.χ. قپويه اورمق ἐκτύπησεν εἰς τὸ παράθυρον.

Τὸ ῥῆμα τοῦτο σημαίνει καὶ ὑποκρίνεσθαι καὶ παραδίδοσθαι καὶ τότε συντάσσεται ἐπίσης δοτικῇ· π. χ. دلكه اورمق ὑποκρίνεσθαι παραφροσύνην (τὸ κτυπῶ εἰς τὴν τρέλ-

λαν)· παραδίδοσθαι εἰς τὴν μέθην (τὸ κτυπῶ εἰς τὴν μέθην).

Τὸ δὲ γ' πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς τοῦ كورمك βλέπειν, ἤτοι τὸ **كورگه‌يه**، ἐπέχει καὶ θέσιν προθέσεως ἰσοδυναμοῦν τῇ ἡμετέρᾳ κατά· σημαίνει δὲ συμφωνίαν καὶ ἀναλογίαν καὶ συντάσσεται δοτικῇ· π. χ. **كوره** بكا κατ' ἐμέ· **بڭ كوره** καθ' ἡμᾶς.

§ 218. *Μόρια.* Τὸ τοπικὸν **يرك** ἢ **يره** (ἐντεῦθεν) προηγουμένης τῆς προθέσεως دن (ἀπὸ) σημαίνει παράτασιν· π. χ. **صباحدنبرو dan-tàn peri** ἀπὸ τῆς πρωΐας καὶ ἐντεῦθεν.

Ὁ σύνδεσμος **اوزره** **oûzrè** ἵνα, ὅπως, χρησιμεύει καὶ ὡς ὄνομα· τότε δ' ἀποβάλλει τὸ ληκτικὸν ه καὶ λαμβάνει ἐν τέλει τὰς καταληκτικὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας· π. χ. **اوزرم** **oûzer-im** τὸ ἐπάνω μου· **كزك اوزرك** **oûzer-ik** τὸ ἐπάνω σου· **اوزرى** **oûzerì** τὸ ἐπάνω του κτλ.

Τὰ ἀνωτέρω κλίνονται ὡς ὀνόματα καὶ λαμβάνουσι ἐπὶ στάσεως μὲν τὴν πρόθεσιν **اوز**· π. χ. **اوزرمده** **oûzer-im-dè**, ἐπάνω μου· ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπου τὴν πρόθεσιν **دن**· π. χ. **اوزرمدن** **oûzer-im-dèn** ἐπάνωθέν μου κτλ.

ΘΕΜΑ.

٨١

جمال بك صالح افندىيه بر شى سويلدى رفيق افندى جيد افندى ايله سويلشدى بونلرى بنده‌كز سويلشديردم آرتق چوق سويلشلدى

رفيق افندى سويلنه‌رك كيتدى حقكزده چوق شيلر سويلنليور كيمك طرفندن قومشولركدن دون اوه‌كلور ايكن بولده بر قوش طوتدم ناقد افندى زيور بك ايله غوغايه طوتشدى بونلرى كيم طوتشديرمش داعيكز ال اله طوتشديردم عثمان شو آغاجك دالارندن طوتمش بولنديغى حالده چاغيرور ايدى قاشيقلركزى چالان خرسز چارشوده طوتلدى سزى سوكن دوكن كيمدر بو آدملر سزك قومشولركز ايله سوكشيلردوكشديلر خدمتچيلرنه قهوه دوكديرديكزمى دوكلش قهوه‌يى دها ايو سورم بو اختيار شوكليده بك كوزل اويدى جامى چرچوه‌يه اويدرملى رفيق بك سوزلرى اويدرييور صالح افندى جمال بك ايله اويوشدى محمد افنديمك اوغلى قاريسنه و قاريسى باباسنه باقيشوب برآز كولشديلر صاتان چوق فقط الان يوق

٨٢

احمد افندىيى كوردىككز وارمى احمد افندىيى كورن وارمى بو ايشى سليمان افندىيه كورديرمه‌جكم دون مكتبه ابراهيم افندى ايله كورشدك سزى رشيد افندى ايله كورشديرديمى اوكز بورادن كورنيورى خير بو ايش يارين كوريله‌جك آرادىكزى بولديكزمى يارين نوبته بولشه‌لم ساعت اوچده اوه‌كلورميسين بنده‌كز او ساعتده مكتبده بولنه‌لىيم بر بره كيتديككز وقت يوكرده بريسنى بولنديرمليسكز سوديككز چوجق خسته‌در كندىسنى سودرمك ايستيان چوجق چالشقان و تربيه‌لى اولملى بو چوجقلر چوق سويلشيورلر محدوم كزمكه جيقه‌جغمزى ايشيدنجه غايت سويندى بو خبر بزى زياده‌سيله سويندردى جمال افندىيه كوره ايش بويله دكلدر بزه كوره كويمز قدر كوزل يريوقدر سنه‌نك ايلك ايكى آيى ايله صوك ايكى آيى غايت صغوق اولور بو ايش كچن سنه‌دنبرو بويله طوريور

83

Διατί δέρεις τὸν κύνα; τί σοι ἔκαμε; ὁ υἱός σας σήμερον ἐδάρη· ὑπὸ τίνος; ὑπὸ τοῦ διδασκάλου· τέκνα μου! διατί δέρεσθε; τίς ἔδαλε τοὺς παῖδας τούτους νὰ δαρῶσιν; ὁ Δζεμὰλ βέης τώρα τύπτει ἑαυτόν, ἀλλ' ἀνωφελῶς (ὠφέλειά του δὲν ὑπάρχει)· φίλε μου! ποῦ παρατηρεῖς; ἐν τῷ μεταξὺ ἐνῷ ὑμεῖς ὠμιλεῖτε, ὁ Σαφὲτ καὶ ὁ Χαϊρεδ-δὶν ἐφένδης παρετήρησαν ἀλλήλους· ἡ ὑπόθεσις αὕτη αὔριον θὰ παρατηρηθῇ (θεωρηθῇ)· ὁ Ρεφὶκ ἐφένδης παρατηρεῖ ἑαυτόν· ταῦτα τίνι λέγετε; τίς ἦτο ὁ κύριος (τὸ ἄτομον), μεθ' οὗ χθὲς συνδιελέγεσθε ἐν τῷ θεάτρῳ; ἐγὼ θὰ κάμω αὐτοὺς νὰ συνομιλήσωσιν· ὁ Ἀρηφῆ βέης ἔρχεται λέγων καθ' ἑαυτὸν (μονολογῶν)· ὁ λόγος οὗτος ὑπὸ τίνος ἐλέχθη; ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Μουσταφᾶ ἐφένδη· ἔκρουσαν τὴν θύραν· ὕπαγε, παρατήρησον τίς κρούει τὴν θύραν, τί θέλει; κρούσατε τὸ παράθυρον, ὥστε νὰ ἐννοήσῃ ὁ Χουσεῖν ἐφένδης· ἡ ὥρα ἔκρουσεν ἐννέα· ὁ Ὀσμὰν βέης προσποιεῖται τὸν ἀσθενῆ (τὸ ἐκτύπησεν εἰς τὴν ἀσθένειαν)· ὁ ἄνθρωπος οὗτος προσεποιήθη ὅλως διόλου τὸν παράφρονα· ὁ υἱός σας μετὰ τῆς θυγατρὸς ὑμῶν τύπτουσιν ἀλλήλους· τίς ἔδαλε τοὺς ἀλέκτορας τούτους νὰ παλαίσωσι; ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης κλαίων τύπτει ἑαυτόν.

84

Ὁ ἐρωτῶν τοῦτο τίς; ὑπάρχει ὁ ἐρωτῶν τοῦτο; ἐρωτῶν (δὶς) εὗρον τὴν οἰκίαν σας· σήμερον ἠρωτήθην ὑπὸ τοῦ Φεχὶμ ἐφένδη· τὸ ὑπὸ τοῦ Λατὶφ ἐφένδη ἐρωτηθὲν τί εἶναι; οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐρωτῶσιν ἀλλήλους τὴν ὁδόν· εὗρον ἐν τῇ ὁδῷ ἓν κλειδίον· νὰ τὸ ἴδω· εἶναι ἰδικόν μου· εὑρέθη τὸ ὡρολόγιόν σας; καθ' ἑκάστην μέχρι τῆς 7 καὶ $^1|_2$ ὥρας εὑρίσκομαι ἐν τῷ γραφείῳ, μετὰ μεσημβρίαν μεταβαίνω εἰς τὴν τὴν Ὑψηλὴν Πύλην· τὸ πλαίσιον ὁλόκληρον μετὰ τῶν ὑέλων ἐθραύσθη· πῶς ἐθραύσθη; ἔπεσεν ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ ἐθραύσθη· ὑμεῖς εἴδετε τὸν θραύσαντα τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων μου; ἡ γυνὴ αὕτη πολὺ ἀκκίζεται· ἔχετε ἐπάνω σας χρήματα; οὐχί· ἐπάνω μου ἄλλο ἐκτὸς τοῦ κλειδίου τοῦ δωματίου μου δὲν ὑπάρχει· κύριέ μου! διατί δυσαρεστεῖσθε; χρέος ὑμῶν εἶναι νὰ ἐρωτήσωμεν τοῦτο (ἐρωτῆσαι)· ὅτε συνελήφθη ὁ κλέπτης, εὑρέθη τίποτε ἐπ' αὐτοῦ; εὑρέθη ἓν χρυσοῦν ὡρολόγιον καὶ δώδεκα ἀργυρᾶ κοχλιάρια· ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐπάνω εἰς τίνα εἶναι (ἀνατεθειμένη); εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ἀνεψιόν σας (ἐξ ἀδελφῆς) Ἐμὶν βέη· ἰδού! τὸ νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὸν Ἐμὶν βέη ἐκ τούτου προέρχεται· τίς εἶναι ὁ πρῶτος υἱός σας; κατὰ τὴν πρώτην ἑβδομάδα τοῦ ἐλευσομένου ἀπριλίου ἀναχωρῶ εἰς Βιέννην· ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ μαρτίου ἦτο πολὺ θερμή.

85

Τί εἶναι τὸ σφάλμα μας; εἴπατε· ἐὰν ἔχω πταῖσμά τι, ὀνειδίσατέ με· ὁ κλάδος οὗτος εἶναι ἐκείνης τῆς λεμονέας· οἱ κλῶνες τῆς ἀμυγδαλέας εἶναι πολλοὶ ἀδύνατοι· εὐκόλως θραύονται· κατ' ἐμέ, ὁ σιδηρόδρομος εἶναι καλλίτερος τοῦ ἀτμοπλοίου· καθ' ἡμᾶς, ἡ εἴδησις αὕτη δὲν εἶναι ἀληθής· καθ' ὑμᾶς, ἡ Βιέννη δὲν ἔχει διαφορὰν τῶν Παρισίων· τὰ ἐνδύματά σας τίς ἔκλεψε; ἐκλάπησαν ὑπό τινος·

σήμερον ἐξ ἀπροσεξίας ἔκλεψαν τὸ ρινόμακτρον τῆς κ. Ἀϊδέ· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη ὑπὸ τῆς κ. Οὐλφέτ· ἰδοὺ τὸ νὰ νομισθῇ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη ὑπὸ τῆς κ. Σαδιέ, ἐκ τούτου προῆλθε· τὸ ρόδον τοῦτο ἐδόθη ὑπὸ τῆς κ. Σαδιέ· ὁ οἶνος οὗτος ὑπὸ τίνος εἰς τίνα στέλλεται; ἐγὼ λέγω, ἀλλὰ τί ὄφελος· δὲν ὑπάρχει ὁ ἀκούων (οὐδεὶς ἀκούει)· ἡ κλίνη ἕτοιμος, ἀλλ' ὕπνος δὲν ὑπάρχει· κάλλιστα· νὰ ἔλθω καθὼς διατάττετε· ἀλλὰ τοῦ κ. πατρός σας εὑρισκομένου ἐν τῷ χωρίῳ, τί νὰ κάμω; υἱέ μου καθ' ἑκάστην πρωΐαν ἅμα ἐγερθῇς τοῦ ὕπνου, πρέπει νὰ νίπτῃς καθαρῶς τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἀκολούθως ν' ἀρχίζῃς τὴν ἐργασίαν σου· ἅμα ἠγέρθην τῆς κλίνης, τὸ πρῶτόν μου ἔργον ἦτο νὰ νιφθῶ καὶ νὰ κτενισθῶ· ἀπὸ πρωΐας περιμένω ὑμᾶς· ὁ Σαφὲτ βὲης ἀπὸ ἓξ μηνῶν εἶναι ἀσθενής· τὸ νὰ γραφῇ ὅτι ὁ Σαφὲτ βὲης ἀπὸ ἓξ μηνῶν εἶναι ἀσθενὴς προῆλθεν ἀπὸ λάθος· ἀσθενὴς δὲν ἦτο ὁ ἴδιος, ἦτο ὁ ἀδελφός του.

ΜΑΘΗΜΑ 41.

Ἀποφατικὸν—Ἀδυνάτως ἀποφατικόν.

§ 219. Τὸ *ἀποφατικὸν* γινόμενον προσθήκῃ τῆς συλλαβῆς ما (*μα* ἢ *με*) μεταξὺ τῆς ρίζης τοῦ ρήματος καὶ τῆς καταλήξεως (βλ. Γραμ. σ. 112 § 96) ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀποφατικὸν τῆς ἑλληνικῆς· π. χ.

یازماق yaz-ma-mak γράφειν· **یازماماق yaz-á-ma-mak** μὴ γράφειν· **یازمامق yaz-ma-mak** μὴ γράφειν.

کیتمك gkit-mèk μεταβαίνειν· **کیتمامك gkít-me-mek** μὴ μεταβαίνειν.

Τὸ δ' *ἀδυνάτως ἀποφατικὸν* γινόμενον ἐκ τοῦ ἀποφατικοῦ προσθήκῃ πρὸ τῆς εἰρημένης καταλήξεως ﻟ τοῦ γράμματος ه (*α* ἢ *ε*) διὰ τὰς συμφωνολήκτους ρίζας, ἢ τῆς συλλαβῆς ﻳ (*γὰ* ἢ *γὲ*) διὰ τὰς φωνηεντολήκτους, σημαίνει ὅτι *δὲν δύναται* ὁ λαλῶν νὰ πράξῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον (βλ. Γραμ. σ. 113 § 97) π. χ.

یازماق yaz-ma-mak μὴ γράφειν· **یازمامق yaz-á-ma-mak** μὴ δύνασθαι γράφειν·

کیتمك gkit-me-mek μὴ μεταβαίνειν· **کیتمه‌مك gkit-é-me-mek** μὴ δύνασθαι μεταβαίνειν.

§ 220. *Ἀποφατικὸν συνδετικοῦ.* Τὸ ἀποφατικὸν τοῦ συνδετικοῦ, ἤτοι τὸ **دكم dégil-im** δὲν εἶμαι, **دكسڭ dégil-sin** δὲν εἶσαι κτλ. μετὰ τοῦ μέλλοντος τῶν ἄλλων ρημάτων σημαίνει τὸ μὴ *προτίθεσθαι*· π. χ.

دكم اوى صاتون الهجق δὲν προτίθεμαι (δὲν εἶμαι) ν' ἀγοράσω τὴν οἰκίαν.

كيدجك دكم اوراية δὲν προτίθεμαι νὰ μεταβῶ ἐκεῖ.

Τὸ δ' ἐρωτηματικὸν **دكمى dégil-mi** (δὲν εἶναι; δὲν ἔχει οὕτως;) προηγουμένου οἱουδήποτε χρόνου καταφατικοῦ ἢ ἀποφατικοῦ, ἀποτελεῖ τὸν καὶ παρ' ἡμῖν συνήθη ἰδιωτισμόν· π. χ.

بن بوی یازدم دکلمی τοῦτο ἐγὼ ἔγραψα· δὲν ἔχει οὕτως;
کیتملی دکلمی اورایه ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑπάγω· δὲν ἔχει οὕτως;
محمد بوی سویلدمش دکلمی ὁ Μεχμὲτ τοῦτο δὲν εἶπε· δὲν ἔχει οὕτως;

قرال **κηράλ**, βασιλεύς
امپراطور **Ἰμπερατώρ**, Αὐτοκράτωρ
بختیار **πᾶχτιάρ**, εὐτυχὴς
زوالو زاوالی **ζαβαλλῆ**, δυστυχὴς
باقر **πακήρ**, χαλκός
تلغراف **τελεγράφ**, τηλέγραφος
تلغراف چکمک—**τσεκμέκ**, σύρειν τηλέγραφον, τηλεγραφεῖν
تلغرافنامه **τελεγραφ-ναμέ**, τηλεγράφημα
درجه **τερετζέ**, βαθμός
درجه‌ده بو درجه‌ده ایکی درجه‌ده بر ایکی درجه‌ده بر ایکی درجه‌ده بر

ἐμοῦ ἡ κατάστασις (ἡμῶν)· سنك حالكز و كل ἐκείνου καὶ σοῦ ἡ κατάστασις (ὑμῶν).

§ 222. *Σύνταξις μορίων.* Τὸ ἐπίρρημα ایدهاول τίθεται κατὰ δοτικήν, ὡς καὶ τὸ τίμημα (§ 67)· π. χ. ایدهایله الق λαμβάνειν δωρεάν.

Τὸ μέριον دك (§ 35. 133) μετ' ὀνομαστικῆς τῶν ἐκ τοῦ ἀορίστου ἀναφορικῶν μετοχῶν (105) σημαίνει *τόσον ὅσον*· π. χ. اوغرسنده قدر چاغرسون ایستدیکی ἄς φωνάξῃ ὅσον θέλει.

Τὸ اوره‌رك **γκιορὲ** (217) συνταξόμενον μετὰ δοτικῆς συνθέτων ἀναφορικῶν μετοχῶν σημαίνει ἐπίσης *συμφωνίαν*, ἰσοδυναμοῦν τῷ ἡμετέρῳ *καθά*· π. χ. اوره‌رك سویلدیکنه καθὰ λέγει (ἐὰν ἴδῃ τις τὸ λεγόμενόν του).

Τὸ ازیزه اوزه **οὐζερὶ** (§ 218) κατὰ δοτικὴν τιθέμενον, ἤτοι ازیزینه اوزه‌رینه **οὐζερινέ**, καὶ συνταξόμενον μετ' ὀνομαστικῆς ὀνοματικῶν ἀπαρεμφάτων ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ *ἐπί*, σημαίνει δὲ χρόνον καὶ ἀντιστοιχεῖ τῇ χρονικῇ μετοχῇ τοῦ τύπου ایرادلمقده **ἀρὰ‡ήκτα** (§ 203)· π. χ.

محمد افندینك صورمسی اوزینه **σορμαδὴ** τὸν Μεχμὲτ ἐφένδην, ἤτοι ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Μεχμὲτ ἐφένδη, ἢ ὅτε ἠρώτησεν ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης.

Τὸ μόριον جه (116) τιθέμενον ἐν τέλει τοῦ προσδοκωμένου ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρακειμένου σημαίνει *παρομοίωσιν*, ἰσοδυναμοῦν τῷ كبی **γκιὰ** ὡς, *καθὼς* (§ 211) μετ' ἀ-

ναφορικῆς μετοχῆς, ἢ τῷ ἡμετέρῳ *οἱονεί*, ὡς *νά*· ἢ ἐμφαίνει βαθμόν, ἰσοδυναμοῦν τῷ *τόσον, ὅσον*, μετ' αὐτὸ δὲ τίθεται ἡ καταληκτικὴ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου سی **σὶ** κατὰ δοτικήν· π. χ.

گولمجه‌سنه **γκιολέ-τζεσινὲ** ὡς νὰ γελᾷ, οἱονεὶ γελῶν·

اوقومشجه‌سنه **ὠκουμοὺ-τζαδινὰ** ὡς νὰ εἶχεν ἀναγνώσει·

سورجه‌سنه **σεβέρ-τζεσινὲ** ὡς νὰ ἀγαπᾷ, ἢ τόσον ὅσον ἀγαπᾷ.

Ὁ ἀποφατικὸς σύνδεσμος نه **νὲ . . νὲ** (οὔτε . . οὔτε) συντάσσεται καταφατικῷ ῥήματι· π. χ. یلدم سویله‌یوکا بر شی نه اکا نه **οὔτε** τούτῳ εἶπόν τι, οὔτε ἐκείνῳ.

ΘΕΜΑ·

۸۳

چالشقان چوجقلری سورم تنبل چوجقلری سومم اوچوجقی-وه‌م سن
ترکچه سویلرمیسین فرانسزجه سویلرمیسین آلمانیاجه سویله‌مزمیسین
بو پانطالونی کیمه دیکدیردیکز بو سنه ترزی‌یه البسه دیکدیرمدم
حاضر الدم بونی بیلمزمیدکز نجون بزده بیلدیرمدیکز بر آز دها
طوره‌مزمیسکز چال بکی ایکی دقیقه‌دها طوردره‌مزمیدك حدی افندی
زیور افندی ایله اویوشمدی درسه دها باشلامدیمی ذکی افندینك
زیارتنه کیده‌م ایتالیا قرالی حضرتلری کچن سنه آلمانیا امپراطوری
حضرتلرینی زیارت بیوردیلر حرکتکزی کیمسه بکمیور واپورك قاچده
حرکت ایده‌جکنی بیلمزمیسین بو ایکی باغ آراسنده‌کی ترلا کیمکدر
ابراهیم افندی ایله آرا کزنصل آرامزده بر شی یوق بالق تاوه‌سنی پك
سورم قیابالغی اسقره اولماز بزده تاوه ایدرز بو سوزی کندی قولاغیله
ایشیتمشجه‌سنه اکلاتدی بو کون برلینه کیدیورسکز دکلی شوکت

افندی یارین بر یره کیتمز دکلی سز بو سوزی توری بکك آغزندن
ایشیتمشسکز دکلی رفیق بك ایله یارین کوریشه‌جکسکز دکلی

٨٤

افندم! بو باغی بادهوایه المشسکز پك یاکلشکز وار بکا اون بیك غروشه
مال اولدی بهاسنه کوره پکده بادهوا دینله‌مز ظن ایدرم بو ترلا نصل
اوجوزمیدر افندم! ایوجه بیله‌یم ایشیتدیکمه کوره اون بیك غروشدن
آشاغی‌یه ویرمزلر ایمش بو درجه بهالی اولدیغی بیلمز ایدم بن سکا آلهٔ
دیمشم سن دیکلهمدك آلدك سکا نه یاپهیم کامل بکك سویلدیکنه کوره
کلهجك سنه رومانیا ایله بلغارستان آراسنده بر تمور یول یاپیله‌جق ایمش
بر آرایه کلدیکمز وقت سویلشورز پادشاهمز افندمز حضرتلری تبعه‌سنی
پدر اوغلرینی سورجه‌سنه سورلر ایشی کندی کوزیله کورمشجه‌سنه
بیلور چوجق درسنی اوقورجه‌سنه بعض شیلر سویلدی یارین بزه
کلهجك دکلیسکز یارین هیچ بر یره کیده‌جك دکلم سز شوکت افندی‌یی
سودیککز قدر او دخی سزی سودی ایستدیکك قدر سویله سنی دکلیان
یوق خیرالدین افندینك کیتمسی اوزرینه نه یاپدیکز بونك اوزرینه
بن‌ده قالقدم عموجه‌مك یانه واردم سن و بن کیفسز اشتهامز یوق بر
شی بیه‌میز سنك و بنم حالمز ایو دکلدر عثمان افندی و سن ایوسکز
انك و سنك والده‌کز پك خسته‌در ایدن بولور بو دنیا ایتمه بوله
دنیاسیدر مایس شهرینك اوچنده پارسدن چکدیکمز تلغرافنامه‌یی اون
بش کون صکره برلینده الدم

86

Σᾶς πιστεύω· δὲν πιστεύω τοῦτο· δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω τοὺς λόγους τοῦ Λατὴφ ἐφένδη· τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ πιστεύσῃ· τί σκέπτεσαι; δὲν σκέπτεσαι τὸν δυστυχῆ Ὀμέρ; δὲν δύνασαι νὰ σκεφθῇς τίποτε; αὔριον ὁ Ζαλὶχ ἐφένδης ἀναχωρεῖ εἰς Παρισίους· ὁ Δζεμὰλ βέης δὲν

ἀναχωρεῖ εἰς Βιέννην· ὁ Ρεφὶκ βέης οὐδαμοῦ (εἰς κανὲν μέρος) δύναται νὰ μεταβῇ· τὸν χειμῶνα τρώγομεν τῇ 2 καὶ 1]2 ὥρᾳ τῆς νυκτός· ἡμεῖς τυρὸν δὲν τρώγομεν· ἡμεῖς τυρὸν τρώγομεν, δαμάσκηνα δὲν δυνάμεθα νὰ φάγωμεν· μένετε ἀπόψε παρ' ἡμῖν; δὲν μένετε ἀπόψε παρ'ἡμῖν; δὲν δύνασθε μίαν ἐσπέραν νὰ μείνητε παρ' ἡμῖν; οἱ κκ. Χαϊρῆ καὶ Νουρῆ τὸ θέρος ἐνωρὶς κατακλίνονται; δὲν δύνανται ἐνωρίτερον νὰ κατακλιθῶσιν; ὁ παῖς κοιμᾶται; διατί δὲν τὸν ἐκοιμίσατε; ἐνοήσατε ὅ,τι εἶπον; τώρα καλῶς δώσατε τοῖς κυρίοις νὰ ἐννοήσωσι· ἡ κεφαλή μου πονεῖ· μή με ἐνοχλεῖς (κεφαλοπονεῖς)· μὴ παίζετε μετὰ τῶν παίδων τούτων· εἴδετε τὸν Χαμδῆ βέην; βλεπόμεθα ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος· μὴ συναναστρέφεσθε μετὰ κακῶν ἀνθρώπων· ὁ υἱός σας ποῦ ἀπεστάλη· ἤθελεν ἀποσταλῇ εἰς Βιέννην, ἀλλὰ δὲν θ' ἀποσταλῇ· ἡ οἰκία αὕτη ἐπωλήθη; οὐχί· ἀκόμη δὲν ἐπωλήθη· ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐλησμονήθη πλέον νομίζω· οὐχί· ἀκόμη δὲν ἐλησμονήθη· τοῦτο οὐδεὶς ἐλησμόνησε· οὐδεὶς δύναται νὰ λησμονήσῃ.

87

Τέκνον μου! διατί δὲν νίπτεσαι; διατί δὲν κτενίζεσαι; τί περιμένεις; ἀγαπητέ μοι πάτερ! ἡ χείρ μου πονεῖ, δὲν δύναμαι νὰ νιφθῶ· δὲν δύναμαι νὰ κτενισθῶ· χθὲς ἐτηλεγράφησα εἰς Ἀγγλίαν· εἰς τίνα; εἰς τὸν Ρεφὶκ βέην; τὸ τηλεγράφημα ὑμῶν ἐλήφθη; ἐκεῖνο δὲν δύναμαι νὰ γνωρίζω· πόσον εὐτυχὴς ἄνθρωπος ἤμην,λέγει,καὶ δὲν τὸ ἐγίνωσκον (δὲν εἶχον, λέγει, εἴδησιν)· δὲν θὰ ἔλθητε εἰς ἐπίσκεψιν ἡμῶν; ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν ἔκαμε τὸν θεράποντά σας εὐγνώ-

μονα· πέρυσι (τὸ παρελθὸν ἔτος) ἐπεσκέφθη τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσαν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας· τὸ ἀτμόπλοιον δὲν ἐκίνησεν ἀκόμη; διατί δὲν κινεῖ; γινώσκετε πότε ἀναχωρεῖ ὁ Ρεοὺφ ἐφένδης; τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ γινώσκῃ· πόθεν ἐδέησεν ἡ διαγωγὴ ὑμῶν; χθὲς ἤλθον εἰς ἐπίσκεψιν ὑμῶν· δὲν ἠδυνήθην νὰ σᾶς εὕρω· ἀνεχώρησα· τὸ ἔμαθον (ἔλαβον εἴδησιν), κύριέ μου· εὐχαριστῶ· ὁ χαλκὸς ἐφέτος εἶναι πολὺ εὐθηνός· ἠγόρασα ἓν τηγάνιον χάλκινον ἀντὶ 20 γροσίων· πόσας ὀκκάδας ζυγίζει (ἔρχεται); · ζυγίζει 1 $^{1}/_{2}$ ὀκκᾶν· δωρεὰν τὸ ἠγοράσατε· δὲν ἐπίστευον ὅτι ὁ χαλκὸς εἶναι τοσοῦτον (εἰς τόσον βαθμὸν) εὐθηνός· ὁ ἄνθρωπος τὴν πρωΐαν ἅμα ὡς ἐγείρεται ἐκ τῆς κλίνης, δέον νὰ εὐχαριστῇ τῷ Θεῷ· ὕπαγε, ἰδέ, ἡ ὑπηρέτρια ἡτοίμασε τὴν τράπεζαν; ἡ μάγειρος ἔφερεν εἰς τὴν τράπεζαν τὸ ψητόν· ἀκόμη αἱ φλογίδες δὲν εἶναι ἕτοιμοι· δὲν γνωρίζετε πόσον ἀγαπῶ τοὺς ἰχθῦς τηγανητούς· ἀγαπῶ καλλίτερον τὰς τρίγλας τῆς ἐσχάρας· εἰπὲ τῷ μαγείρῳ τοὺς σκόμβρους νὰ (ᾖς) κάμῃ τηγανητούς· ὁ Ρεοὺφ ἐφένδης αὔριον θὰ ἔλθῃ εἰς ἐπίσκεψίν σας· δὲν ἔχει οὕτως; τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὑμεῖς ἐγράψατε· δὲν ἔχει οὕτως; τὸν Ριζᾶ ἐφένδην τὴν ἑβδομάδα ταύτην δὲν εἴδετε· δὲν ἔχει οὕτω; εἰς τὸν πατέρα σας αὔριον θὰ γράψητε· δὲν ἔχει οὕτως;

88

Ὁ θυρωρὸς οὗτος εἶναι εὐτυχής· οἱ κύριοί του εἶναι πλουσιώτατοι καὶ ἐλευθέριοι ἄνθρωποι· ἡ σταφυλὴ αὕτη εἶναι τῆς ἀμπέλου ἡμῶν· πόσους ἀγροὺς ἔχετε; μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀγρῶν ὑπάρχει μία ἄμπελος· τίνος εἶναι;

ἡ οἰκία τοῦ Γιουσοὺφ ἐφένδη εἶναι μεταξὺ τῆς οἰκίας τοῦ Ρεσὶτ ἐφένδη καὶ τῆς ἡμετέρας· ἡ ἐπικράτεια τῆς Αὐστρίας εἶναι μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας· πῶς ἔχουσιν αἱ σχέσεις τοῦ Ριζᾶ ἐφένδη μετὰ τοῦ Γαλὶπ βέη; δὲν εἶναι καλαὶ αἱ σχέσεις των· αἱ σχέσεις ὑμῶν μετὰ τοῦ Σουπχῆ βέη πῶς εἶναι; δωρεὰν ἠγοράσατε τὸν ἵππον τοῦτον· πῶς δωρεάν; μοὶ ἐκόστισεν ὀγδοήκοντα λίρας· πόσα σᾶς ἐκόστισεν ἡ οἰκία, ἣν ἠγοράσατε; δὲν γνωρίζετε πόσον φιλάργυρος εἶναι ὁ γείτων μας· τί μοι μέλει, ἂς εἶναι φιλάργυρος ὅσον θέλει· τί θέλετε νὰ εἴπητε; τοῦτο τὸ βιβλίον εἰς ἐκεῖνο τὸ παιδίον ὑμεῖς (ἢ ἄλλος τις) ἐδώκατε; εἰς τὸ παιδίον ἐκεῖνο ὑμεῖς τοῦτο τὸ βιβλίον (ἢ ἄλλο τι) ἐδώκατε; ὑμεῖς τοῦτο τὸ βιβλίον εἰς ἐκεῖνο τὸ παιδίον (ἢ εἰς ἄλλο) ἐδώκατε; ἔχετε τόσα ἀρνία, ὅσα πρόβατα; ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τόσους ἀλέκτορας, ὅσας ὄρνιθας· ἡ οἰκία τοῦ ἐκ πατρὸς θείου σας ἐπωλήθη; εἰσέτι δὲν ἐπωλήθη· τοῦτο τὸ ἄνθος τίς ἔδωκεν ὑμῖν; δὲν προτίθεσθε νὰ δώσητε τὸ ἄνθος τοῦτο εἰς τὸν φίλον σας Ριζὰ ἐφένδην; εἰς οὐδένα προτίθεμαι νὰ τὸ δώσω· δὲν προτίθεσθε νὰ μεταβῆτε ἐφέτος εἰς τὰς νήσους; οὐδαμοῦ (εἰς κανὲν μέρος) δὲν προτίθεμαι νὰ μεταβῶ· τοῦτο ἐδόθη μοι ὑπὸ τῆς ἐκ πατρὸς θείας μου· ἀκόμη δὲν ἀπεστάλη ἡ ἐπιστολή· ὁ παῖς ὁ μὴ μελετῶν τὸ μάθημά του εἶναι ὀκνηρός· δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ὅ,τι δὲν γινώσκω· τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἠρωτήθη, δὲν εἶναι τοῦτο· ὁ Μιδὰτ ἐφένδης ἀφοῦ εἶπε τοῦτο, ἔφυγε· μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· ἀφοῦ πωληθῇ ἡ οἰκία, τί θὰ κάμητε; ὁ ἐρωτῶν τοῦτο τίς; ὁ Νουρῆ βέης μελετᾷ τὰ μαθήματά του τόσον, ὅσον ὑμεῖς μελετᾶτε; ὁ παῖς κλαίει· οὐδεὶς ὁ ἀκούων· ὁ διδάσκαλος πρέ-

πει νὰ ἀγαπᾷ τοὺς μαθητὰς ὅσον ἀγαπᾷ (ὡς νὰ...) τὰ ἴδιά του τέκνα· οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ ἀγαπῶσι τὸν διδάσκαλόν των ὡς (ὡς νὰ...) τὸν ἴδιον αὐτῶν πατέρα.

ΜΑΘΗΜΑ 42.

Ἀποφατικὸν — Ἀδυνάτως ἀποφατικόν.

(Συνέχεια βλ. Μάθημα 41).

§ 223. Τὰ ἐκ καταστατικῶν ἐνεργητικὰ καὶ τὰ διάμεσα ἐκτὸς τῆς ἐννοίας τοῦ *βάλλω* νὰ . . . (§ 209) σημαίνουσι καὶ τὸ ἐπιτρέπω ἢ *ἀφίνω* νὰ . . . Τὰ δὲ ἀποφατικὰ αὐτῶν δηλοῦσι τὸ *μὴ ἐπιτρέπειν, μὴ ἀφίνειν* νά· π. χ.

گیورگول **ὠτουρ-τ-μὰκ** βάλλω νὰ καθήσῃ ἢ ἐπιτρέπω ἢ ἀφίνω νὰ καθήσῃ· گیلمیورگول **ὠτούρ-τ-μα-μακ** δὲν βάλλω ἢ δὲν ἐπιτρέπω, ἢ δὲν ἀφίνω νὰ καθήσῃ.

کیلمك **σοϊλέ-τ-μὲκ** βάλλω νὰ εἴπῃ ἢ ἀφίνω νὰ εἴπῃ· کیلمیلمك **σοϊλέ-τ-με-μεκ** δὲν ἀφίνω ἢ δὲν ἐπιτρέπω νὰ εἴπῃ.

قبول **καπούλ**, παραδοχὴ	رجا **ρετζά**, παράκλησις
کیلمك قبول παραδέχεσθαι	کیلمیلمك رجا παρακαλεῖν (δοτ.)
معامله **μουʿαμελέ**, συμπεριφορά, [ἐνέργεια	جریده **τζεριτέ**, ἐφημερίς
کیلمیلمك معامله φέρεσθαι, ἐνεργεῖν	دشمن **τσὰμὲν (τσαμὰν)** ἐχθρὸς

کسمك **κεσ-μέκ**, κόπτειν	شوکتلو **σεβκετλοῦ** Μεγαλειότατος (ἐπὶ Σουλτάνου)·
قرارمق **καραρ-μάκ**, μαυρίζειν	حشمتلو **χασμετ-λοῦ**, Μεγαλειότατος (ἐπὶ αὐτοκρατόρων καὶ βασιλέων τῆς Εὐρώπης)·
یرگیمك **γιρ-μάκ**, σχίζειν	زر **τιμὸρ** ἢ **τεμίρ**, σίδηρος
صرارمق **σαραρ-μάκ**, κιτρινίζειν, ὠχριᾶν	
طعام **τα'ὰμ**, γεῦμα	
طعام یمك γευματίζειν	

Ἀλληλοπαθὴς ἀντωνυμία: کیچی یی **πιρὶ πιριμιζὶν** ἀλλήλων (α' προσ.) — کیچی یی **πιρὶ πιρινιζὶν** ἀλλήλων (β' προσ.) — کیلنك یی **πιρὶ πιρλερινὶν** ἀλλήλων (γ' προσ.).

§ 224. *Ἀνώμαλα ἐνεργητικὰ ἢ διάμεσα*: Μεταξὺ τῶν μέχρι τοῦδε σημειωθέντων ἐνταῦθα οὐδετέρων ἢ ἐνεργητικῶν ρημάτων, τὰ ἑπόμενα σχηματίζονται ἀνωμάλως ὡς ἑξῆς:

گیلمك **κατακλίνεσθαι**, گیرمك **γιατ-πρ-μὰκ** (ἀντὶ گیردیلمك **γιατ-τηρ-μὰκ**) βάλλειν κατακλιθῆναι.

ایچمك πίνειν, کیرمك ایچدیرمك **ἰτσ-ιρ-μὲκ** (ἀντὶ کیردیرمك) ποτίζειν.

کچمك διέρχεσθαι, کیرمك **γκετσ-ιρ-μὲκ** (ἀντὶ کیردیرمك **γκετσ-τιρ-μὲκ**) κάμνω νὰ διέλθῃ, διαβιβάζω.

گیلمك βυθίζεσθαι, گیرمك **πατ-πρ-μὰκ** (ἀντὶ گیردیلمك **πατ-τηρ-μὰκ**) βυθίζειν.

کیتمك λήγειν, کیرمك **πιτ-ιρ-μὲκ** (ἀντὶ کیردیرمك **πιτ-ιρ-μὲκ**) περαίνειν.

قاچمق φεύγειν, قاچیرمق **κατσ-πρ-μὰκ** (ἀντὶ قاچدرمق **κατσ-τπρ-μὰκ**) φυγαδεύειν·

یشمك ψήνεσθαι, یشیرمك **πισ-ιρ-μὲκ** (ἀντὶ یشدرمك **πισ-τιρ-μέκ**), ψήνειν.

دوشمك πίπτειν, دوشورمك **τσσ-σρ-μὲκ** (ἀντὶ دوشدرمك **τσσ-τσρ-μὲκ**) ρίπτειν·

چیقمق ἐξέρχεσθαι, چیقارمق **τσικ-αρ-μὰκ** (ἀντὶ چیقدرمق **τσικ-τπρ-μὰκ**) ἐξάγειν·

طوغمق γεννᾶσθαι, طوغورمق **τωγ-ουρ-μὰκ** (ἀντὶ طوغدرمق **τωγ-τουρ-μὰκ**) γεννᾶν)·

قالقمق ἐγείρεσθαι, قالدرمق **καλ-τπρ-μὰκ** (ἀντὶ قالقدرمق **καλκ-τπρ-μὰκ**) ἐγείρειν.

دیمك λέγειν, دیدرمك **τε-τιρ-μὲκ** (ἀντὶ دیمك **τε-τ-μὲκ**) κάμνω νὰ λέγῃ.

قورقمق φοβεῖσθαι, قورقوتمق **κωρκ-ουτ-μὰκ**(ἀντὶ قورقدرمق **κωρκ-τουρ-μὰκ**) ἐκφοβεῖν, φοβερίζειν.

§ 225. *Τὰ παθητικὰ ἀντὶ ἀπροσώπων.* Τὰ ἐξ ἀμεταβάτων ἐνεργητικῶν ἢ καταστατικῶν παθητικὰ τῆς τουρκικῆς ἰσοδυναμοῦσι τοῖς ἀπροσώποις τῆς ἑλληνικῆς καὶ εἶναι ἐν χρήσει οὐχὶ μόνον ἐπὶ τριτροπροσωπίας, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ α' καὶ β' προσώπου· π. χ. فلان یره كیدلدی ἢ وارلدی εἰς τὸ δεῖνα μέρος ἐγένετο μετάβασις (**γκιτ-ιλ-τὶ**) ἢ ἐγένετο ἄριζις (**βαρ-πλ-τὶ**) ἀντὶ وارلدق ἢ كیتدك فلان یره εἰς τὸ δεῖνα μέρος μετέβημεν ἢ ἐρθάσαμεν.

§ 226. *Μετοχὴ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος.* Τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ μέλλοντος τῶν παθητικῶν ρημάτων ὡς μετοχὴ ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ *εἶναι δυνατὸν ἢ κατάλληλον εἴς τι*, καὶ ἰσοδυναμεῖ πολλάκις τοῖς εἰς (ιμος) ἐπιθέτοις τῆς ἑλληνικῆς (§ 149)· π. χ.

یه‌ر ایچیلیر بر اکمك یوتولور (**γενὶρ**), ἤτοι δύναταί τις νὰ τὸν φάγῃ, εἶναι βρώσιμος·

بو صو ایچیلمیجك صو دكلدر بο τὸ ὕδωρ τοῦτο δὲν εἶναι ποθησόμενον (**ἰτσιλεττζὲκ**), ἤτοι δὲν δύνατσι νὰ ποθῇ, πόσιμον.

Τὸ δὲ γ' πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου ἐνεστῶτος τοῦ καταφατικοῦ καὶ τοῦ ἀποφατικοῦ τοῦ αὐτοῦ ρήματος τιθέμενα ὁμοῦ, ἀποτελοῦσιν ἰδιωτισμὸν καὶ σημαίνουσι *μόλις*· χ. χ. كورمكلیز **γκελὶρ γκελμὲζ** μόλις ἦλθε (κατὰ λέξιν, ἔρχεται δὲν ἔρχεται)· سویلر سویلمز **σοϊλὲρ σοϊλεμὲζ** μόλις εἶπε (λέγει, δὲν λέγει).

§ 227. *Ἀλληλουχία γενικῶν.* Εἴδομεν (§ 47) ὅτι ἡ ἀλληλουχία τῶν γενικῶν κτητικῶν ἢ σχετικῶν ἐπιτρέπεται μέχρι τριῶν.

Καθὼς δ' ἐπὶ μιᾶς γενικῆς παραλείπεται πολλάκις ἡ πτωτικὴ αὐτῆς κατάληξις (§ 41, 48, 65), οὕτω καὶ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἀλλεπαλλήλων παραλείπεται ἐκ τῆς μιᾶς ἢ καὶ ἐκ δύο ἡ πτωτικὴ κατάληξις· π.χ. مكتب بنجه‌سی آچاجلرینك

μεγάλου καὶ ὁ καρπὸς τῶν δένδρων τοῦ κήπου τῆς σχολῆς, ἀντὶ میوه‌سی مکتب بغچه‌سنك μεκτεπέϊν πανγδεσδηνὴν κτλ.

ΘΕΜΑ

٨٥

درسکز بندیمی بن ایشمی بیتیرمدم سن ترکچه درسکی دها بیتیره‌مامشسین
نه ایچیورسکز چوجغه نه ایچیردك هانیا یاندیغکز اوطه چوجغی
یاتیردکمی بوکچه‌جکسز کوپری آخشامی تیورمیدم کیجه‌لری نصل
چیررسکز دها کوتش یاتمامش ایکن آی طوغدی بزم قاپغمزی یاتیران
ایشته بوکیدر یمکگز پشدیمی آشجی بوکون یمك پیشرمدی بوکون
نه پیشرتدیکز قوشمه دوشرسین افندم! منه‌یلکزی دوشوردیکز
مکتبدن بیك سکزیوز طقسان برسنه‌سنده چیقدم بزی خاطردن چیقارمیك
آللهدن قورقملی چوجغی قورقوتمه نیه بویله صراردك چوق اوقویونی
صرارتدی هوا قرارمش آخشامی اولدی یوخسه یغموری کلیور
چوق طانلیلر دیشلرکزی قرارتمجق محمد افندی سوزینی اجرا ایلدی
سوزکز اجرا اولندیمی نه ظن ایدیورسکز بونی کیمسه‌یه ظن
ایتدیرمامیلیسکز سعید افندی رجامزی قبول ایتمدی بن اکا قبول
ایتدیردم طعامه بیورکز افندم! طعامدن کلیورم بز ارکن طعام ایدیورز
سزه بر رجام وار کیمه رجا ایتملی بیله‌میوردم رشید افندینك معامله‌سنی
بکندم طوغریسی بزه پك ایو معامله ایتدی صبحی افندینك حقمزده‌کی
معامله‌سنه نه دیرسکز غرتپی اوقودکمی جریده‌ده یکی بر شی وارمی
بن بر شی کورمدم

٨٦

شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلری حشمتلو آلمانیا امپراطوری حضرتلرینه
اعلا ایکی آت کوندرمشلردر حشمتلو آلمانیا امپراطوری کچن سنه
پایتختمزی زیارت ایلدکاری صره‌ده بنده‌کز بوراده دکل ایدم رضا افندینك

یانه واردیغکز وقتده سزی اوتورتمزمی غرتپی چوجغه یرتیرمه دیدم
سعید افندی بزی سویلتمیور هپ کندیسی سویلیور نه یر نه یدیرر نه
ایچر نه ایچیرر دون عمر افندی کوپریدن کچر ایکن ساعتنی چالدرمش
سن‌ده چالدرمیه‌سین قورقه آناجغم! بن چالدرم انلر قرنداش دکلیدرلر
سوزده قرنداشدرلر فقط دشمن کبی بری برلرینی بیه‌جکلر قرنداشلق
بویله‌می اولور بری برلرینی قرنداشجه معامله ایدیورلر طور باقهلم دها
بر برمزی کورمدك دون فلان یره کیدلدی طعام اولنه‌جغی وقتده.
مکتوب کلدی طعامدن صکره یارم ساعت قدر بغچه‌ده کزلدی بو
سوقاقدن کچلمز بغچه‌یه چیقیلورمی خیر افندم! چیقلهمز ادرنه‌یه اون
ایکی ساعتده کیدیلور باره ویره ویره اوصانلمزمی صفره‌دن قالقلدقدن
صکره برآز آیاق اوزره کچیریلهرك اندن صکره تیاتروبه کیدلدی بری
برمزی پك زیاده سور ایدك بری برمزه طارلدق بری برمزدن خبر
الهمدق بو سوز سویلنمز افندم! سویلدیککز اینانلهجق شی دکلدر
خیرالدین سویلهجك چوجقدر بو دوشونیلهجك شیدر اونودیلهجق شی
دکلدر آرتو اولنه‌جق شیلردندر یوسف افندینی کورر کورمز
طانیدم محمود افندی مکتبدن کلورکلز درسلرینی اوقومغه باشلادی
صباح اولور اولمز سوقاغه چیقار

89

Ἐκεῖνο, ὅπερ ἐγὼ φοβοῦμαι, δὲν εἶναι τοῦτο· ἔκαμε τοῦτο διὰ νὰ μ' ἐκφοβήσῃ· διατί φεύγεις; τίς ἐφυγάδευσε τὸ πτηνόν; τὸ ἀτμόπλοιον ἡμῶν σήμερον ἐπέρασε τὸ ὑμέτερον· οὐδεὶς δύναται νὰ μὲ περάσῃ· τὸ ἔαρ θὰ διέλθω (θὰ κάμω νὰ διέλθῃ) εἰς τὰς νήσους· ὑμεῖς ποῦ θὰ διέλθετε τὸν χειμῶνα; τὸ φαγητὸν ψήνεται· σήμερον τί θὰ ψήσητε; δὲν δύναμαι νὰ φάγω τὸ φαγητόν, ὅπερ ψήνετε· τί θὰ διατάξητε (βάλητε) τὸν μάγειρον νὰ ψήσῃ; ἐγὼ δὲν ἐκοιμήθην ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ, ἐκοιμήθην ἐν ἐκείνῳ· τὸ δωμάτιον,

ἐν ᾧ ἐκοιμίσατε τὸν παῖδα, νὰ μὴ ἦ ψυχρόν; ἀπόψε ἀφ' ἑνὸς μέρους θὰ δύῃ ὁ ἥλιος καὶ ἀφ' ἑτέρου θ' ἀνατέλλῃ ἡ σελήνη· εἶμαι βεβυθισμένος εἰς χρέη· χθές, ἐνῷ ἠρχόμεθα ἐκ τῶν νήσων εἰς τὴν γέφυραν, τὸ ἀτμόπλοιον ἡμῶν ἔμπροσθεν τῆς Χαλκηδόνος ἐβύθισεν ἓν ἀκάτιον· καθ' ἑκάστην πρωΐαν πίνω ἑκατὸν δράμια γάλακτος· μᾶς ἔδωκε νὰ πίωμεν (προσέφερεν) ἕνα καφέ· ἀκόμη δὲν ἐτελείωσεν ὁ τυρός σας; ἐτελειώσατε τὴν ἐργασίαν ὑμῶν; ὁ ῥάπτης δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὰ ἐνδύματα ἡμῶν· ὁ παῖς, ὁσάκις πίπτει, κλαίει· μικροῦ δεῖν θὰ μ' ἐρρίπτετε εἰς τὴν θάλασσαν· κύριε! μὴ φοβεῖσθε· πῶς νὰ μὴ φοβῶμαι· κατὰ ποῖον ἔτος ἐγεννήθητε; ἐγεννήθην πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἐν Σμύρνῃ· ἡ θυγάτηρ σας πότε ἐγέννησε; δὲν ἠκούσατε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σᾶς εἶπον; κύριέ μου! μὴ λέγετε τοῦτο· μή με κάμητε νὰ εἴπω πράγματα, ἅτινα δὲν θέλετε ν' ἀκούσητε.

90

Ἀκόμη δὲν ἠγέρθης; κύριέ μου! χθὲς πολὺ ἐξώρας κατεκλίθημεν· τί ἔγινε τὸ ποτήριον, ὅπερ ἐσπκώσατε ἐκ τῆς τραπέζης; σὺ μόνος δὲν δύνασαι νὰ σπκώσῃς τὸν σάκκον τοῦτον τῆς ὀρύζης· διατί ἐμαυρίσατε; ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ μ' ἐμαύρισεν· ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης πολὺ ὠχρίασε· τί ἔχει; εἶναι ἀσθενὴς ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν· διατί ἴστασαι ἐπὶ ποδός; ὁ Ἀρηφῆ ἐφένδης, ὁσάκις πηγαίνω, μὲ βάλλει νὰ καθήσω πλησίον του· διατί ἔσχισες τὴν ἐφημερίδα; δὲν τὴν ἔσχισα ὁ δοῦλός σας· τὴν ἔσχισεν ἐκεῖνος ὁ παῖς· διατί ἀφῆκες νὰ τὴν σχίσῃ; τίς σᾶς ἔβαλε νὰ κάμητε τοῦτο; τίς ὁ μὴ ἀφήσας ὑμᾶς νὰ κάμητε τοῦτο; ἐκ τοῦ οἴνου τούτου

οὔτε ἐγὼ θὰ πίω, οὔτε ἄλλον θ' ἀφήσω νὰ πίῃ· εἶπον τοῦτο διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφήσω νὰ νομίσῃ ὅτι δὲν ἐνόησα τὸν λόγον του· τοῦτο ὁ Ριφὰτ ἐφένδης δὲν θὰ ἐκτελέσῃ; ἐγὼ θὰ τὸν κάμω νὰ τὸ ἐκτελέσῃ· δὲν τολμῶ νὰ εἴπω τοῦτο· τὸ πρᾶγμα τοῦτο μ' ἔκαμε νὰ τολμήσω νὰ ἐξέλθω σήμερον· ἐδέησε νὰ μεταβῶ εἰς τὸ δεῖνα μέρος· τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀπαιτεῖ νὰ μεταβῶ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος· ἐγευματίσατε; ὁρίσατε νὰ γευματίσωμεν ὁμοῦ· ὁ Ἰζζὲτ ἐφένδης φέρεται πρὸς ἡμᾶς ὡς εἰς ἐχθρούς· δὲν μᾶς ἐδέχθη· διατί δὲν παραδέχεσθε τοῦτο; θὰ σᾶς κάμω νὰ τὸ παραδεχθῆτε· τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς ποῦ θὰ ἦσθε (εὑρίσκεσθε); τὸ κρέας τοῦ κωδιοῦ εἶναι νοστιμώτερον τοῦ κρέατος τοῦ σκόμβρου· οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς τοῦ Καδῆ-κιοῖ εἶναι περισσότεροι τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς Κουζγουντζουκίου.

91

Ἔχετε, λέγει, μίαν παράκλησιν πρὸς ἡμᾶς· παρακαλῶ νά μοι ἀναγνώσητε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην· ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Φουὰτ ἐφένδη πρὸς τοὺς φίλους του εἶναι ἐξαίρετος· φέρεται πρὸς αὐτοὺς ὡς ἀδελφός· ὁ Ἀλῆ ἐφένδης εἶναι ἐχθρὸς τοῦ Ὀσμὰν ἐφένδη· ἤθελον νὰ κόψω τὸ δένδρον τοῦτο· ὁ Κιαμὶλ ἐφένδης δὲν ἀφῆκε νὰ τὸ κόψω· τί εἴπατε πρὸς ἀλλήλους; γινώσκομεν ἀλλήλους· οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι ἀλληλοτρώγονται ὡς ἐχθροί· οἱ κύριοι Ναζὴφ καὶ Ζιδὲρ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους ὡς ἀδελφούς· ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας τὸ ἐλευσόμενον ἔτος θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα καὶ αὐθέντην ἡμῶν· ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν πρὸς

τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας· ἡ ξυλίνη αὕτη γέφυρα εἶναι καλλιτέρα ἐκείνης τῆς σιδηρᾶς γεφύρας· ὁ παῖς μόλις γεννᾶται, ἀρχίζει νὰ κλαίῃ· μόλις ἀνεχώρησεν ὁ Γιουσούφ, ἦλθεν ὁ πατήρ σας· ὁ Ζεκῆ ἐφένδης μόλις ἔφθασεν, ἦλθεν εἰς τὸ πτωχικόν μου· ὁ ἄρτος οὗτος δὲν τρώγεται· εἶναι πολὺ ἔωλος· τὸ ὕδωρ τοῦτο δὲν πίνεται· εἶναι πολὺ ψυχρόν· ἡ οἰκία ἐκείνη δὲν κατοικεῖται (εἶναι ἀκατοίκητος)· εἶναι πολὺ παλαιά· ἐν ἐκείνῳ τῷ δωματίῳ δὲν δύναταί τις νὰ κατακλιθῇ· εἰς πόσας ὥρας δύναταί τις νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν νῆσον Χάλκην; εἰς τὴν Πρίγκηπον ἐφθάσαμεν τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς δέκα καὶ τέταρτον· ὁ λόγος οὗτος δὲν λέγεται· δὲν εἶναι πρᾶγμα ὅπερ δίδεται· δὲν εἶναι πρᾶγμα, ὅπερ ἐκτελεῖται· εἶναι πρᾶγμα, ὅπερ δύναται νὰ πιστευθῇ (πιστευτόν); εἶναι πρᾶγμα, ὅπερ δύναται νὰ λησμονηθῇ;

ΜΑΘΗΜΑ 43.

Ρῆμα δυνητικὸν — Ρῆμα σπουδῆς.

§ 228. *Δυνητικόν.* Ἐκφράζεται καὶ ἐν τῇ τουρκικῇ διὰ δύο ρημάτων, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.

Καὶ τὸ μὲν *δύνασθαι* ἐκφέρεται διὰ τοῦ ملمك **ϊλμεκ** (*γινώσκειν*) ἑπομένου, τὸ δ' ἕτερον ρῆμα προηγούμενον τίθεται εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς· π. χ.

ملمك يلمز **γιαζὰ-ϊλμὲκ** δύνασθαι γράφειν.

ملمك اوقويو **ὠκουγὰ-ϊλμὲκ** δύνασθαι ἀναγινώσκειν·

Ὡς ἀποφατικὸν τοῦ δυνητικοῦ χρησιμεύει τὸ *ἀδυνάτως ἀποφατικὸν* (§ 219)· π. χ.

ملمك يلمز δύνασθαι γράφειν· يازمامق **γιαζά-μα μακ** μὴ δύνασθαι γράφειν, καὶ οὐχὶ ملمك يلمز **γιαζὰ ϊλμεμεκ.**

ملمك اوقويو δύνασθαι ἀναγινώσκειν· اوقويامامق **ὠκουγά-μα-μακ** μὴ δύνασθαι ἀναγινώσκειν, καὶ οὐχὶ اوقويو ملمك **ὠκουγὰ ϊλμεμεκ.**

§ 229. *Ρῆμα σπουδῆς.* Τὸ ρῆμα τοῦτο ἐκφράζον ὅτι τὸ σημαινόμενον αὐτοῦ γίνεται ἐν βίᾳ καὶ σπουδῇ, εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ كمك **βερμὲκ** (διδόναι) ἑπομένου, καὶ ἐκ τῆς ῥίζης οἱουδήποτε ῥήματος προτασσομένης καὶ λαμβανούσης ἓν ς ἐὰν ἡ συμφωνόληκτος, ἢ δύο ἤτοι ق ἐὰν ἡ φωνηεντόληκτος· π. χ.

كمك يازى **γιαζὶ-βερμὲκ** γράφειν ἐν σπουδῇ·

كمك اوقوى **ὠκουγὶ-βερμὲκ** ἀναγινώσκειν ἐν σπουδῇ·

§ 230. Ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ῥήμασι τούτοις, ἤτοι τῷ *δυνητικῷ* καὶ τῆς *σπουδῆς*, κλίνεται μόνον τὸ β' ῥῆμα, ἤτοι τὸ ملمك **ϊλμὲκ** ἢ τὸ كمك **βερμὲκ**, τὸ δὲ πρῶτον μένει ἄκλιτον ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐγκλίσεσι καὶ ἐν ἅπασι τοῖς χρόνοις· π. χ.

يازمق يلمز θὰ δυνηθῶ νὰ γράψω· يازمش يلمز ὁ δυνάμενος νὰ γράψῃ· يازديكم يلمز ἐκεῖνο ὅπερ ἠδυνήθην νὰ γράψω κτλ.

قوتلاق κωκλα-μάκ, ὀσφραίνεσθαι

[μανθάνειν

ڤايصه ڤاى-μάκ, ἐκτρέπεσθαι, [ἀλλάσσειν δρόμον

اسمك ἐδ-μέκ, πνέειν

كيوب ٭ڤيڤيد-μέκ, αὐξάνεσθαι, (μεγαλύνειν)

كيرچ ٭ڤيڤير-μέκ, στρέφειν

كيدو ٭ڤون-μέκ, ἐπιστρέφειν

اورمان ὡρμάν, δάσος

كركاور ٭ڤرك-μέκ, πτοεῖσθαι

ڤير κήρ, ἐξοχή

ڤيڤ كوى-μάκ, ἢ ڤوق كو-[μάκ, τιθέναι

طاغ ٭ڤاغ, ὄρος

عيب ٭ڤيب, ἔντροπή

ڤوڤق كوك-μάκ, ὄζειν, (δίδειν ὀσμήν)

عالم ٭ڤلم, κόσμος

روزگار ٭ڤوزگيار, ἄνεμος

چشمه ٭ڤشمه, κρήνη

قارشو καρᾶσσ ἀπέναντι

ڤاغلى ٭ڤاغلى-μάκ, γαλήνη

ساده ٭ڤاده-μάκ, βούτυρος

ڤوتلاق κωκλα-μάκ, ὀσφραίνεσθαι [μανθάνειν

ڤايصه ڤاى-μάκ, ἐκτρέπεσθαι, [ἀλλάσσειν δρόμον

اسمك ἐδ-μέκ, πνέειν

كيوب ٭ڤيڤيد-μέκ, αὐξάνεσθαι, (μεγαλύνειν)

كيرچ ٭ڤيڤير-μέκ, στρέφειν

اورمان ὡρμάν, δάσος

كيدو ٭ڤون-μέκ, ἐπιστρέφειν

ڤير κήρ, ἐξοχή

كركاور ٭ڤرك-μέκ, πτοεῖσθαι

طاغ ٭ڤاغ, ὄρος

ڤيڤ كوى-μάκ, ἢ ڤوق كو-[μάκ, τιθέναι

عيب ٭ڤيب, ἔντροπή

ڤوڤق كوك-μάκ, ὄζειν, (δίδειν ὀσμήν)

عالم ٭ڤلم, κόσμος

روزگار ٭ڤوزگيار, ἄνεμος

چشمه ٭ڤشمه, κρήνη

قارشو καρᾶσσ ἀπέναντι

ساده ٭ڤاده-μάκ, βούτυρος

ڤاغلى ٭ڤاغلى-μάκ, γαλήνη

ڤيڤ كوى-μάκ, ἢ ڤوق كو-[μάκ, τιθέναι

ڤوڤق كوك-μάκ, ὄζειν, (δίδειν ὀσμήν)

ڤايصه ڤاى-μάκ, ἐκτρέπεσθαι, [ἀλλάσσειν δρόμον

كيوب ٭ڤيڤيد-μέκ, αὐξάνεσθαι, (μεγαλύνειν)

كيرچ ٭ڤيڤير-μέκ, στρέφειν

كيدو ٭ڤون-μέκ, ἐπιστρέφειν

كركاور ٭ڤرك-μέκ, πτοεῖσθαι

ڤيڤ كوى-μάκ, ἢ ڤوق كو-[μάκ, τιθέναι

ڤوڤق كوك-μάκ, ὄζειν, (δίδειν ὀσμήν)

ڤاغلى ٭ڤاغلى-μάκ, γαλήνη

ساده ٭ڤاده-μάκ, βούτυρος

Ἀνώμαλα ἐνεργητικά. Τὰ ῥήματα ڤيڤ—كركاور σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τὸ ἐνεργητικόν των, ἤτοι طوتورمق ٭توتوروب-μάκ *διαδίδειν* (κάμνω ν' ἀκουσθῇ), ἀντὶ طوتدرمق ٭توت-توتور-μάκ—اوركتمك ٭ورك-تورت-μέκ ποιεῖν, ἀντὶ كندرمك اوركدرمق ٭ورك-تدر-μέκ—قوڤدرمق κωκ-ουτ-μάκ *κάμνω τὰ μυρίσῃ*, ἀντὶ قوڤدرمق κωκ-τουρ-μάκ.

Τὸ δὲ ڤايصه γίνεται καὶ ὁμαλῶς ساپدرمق σαπ-τηρ-μάκ, καὶ ἀνωμάλως ڤايصه σαπ-ητ-μάκ ποιεῖν *ἐκτρέπεσθαι*.

Ὀνόματα κύρια: اسعد Ἐσάτ· موسى Μουσά· نظيم Ναζήμ· جيل Δζεμίλ· راسم Ρασήμ· نظيمه Ναζημέ (γυν.)· مقبوله

Μακπουλέ (γυν.)· زينت Ζιϊνέτ (γυν.)· پاكيزه Πακιζέ (γυν.).

§ 231. *Ἀποφατικὸν ῥῆμα.* Τὸ γ' πρόσωπον τοῦ ἀποφατικοῦ ἐνεστῶτος μετὰ τοῦ ῥήματος كلك γκελμὲκ ἔρχεσθαι σχηματίζει ἰδιωτισμόν τινα, σημαῖνον τὸ προσποιεῖσθαι τι· π. χ.

كلك كورمزدن γκιορμεζ-τὲν γκελμὲκ προσποιεῖσθαι μὴ βλέπειν·

كلك بيلمزدن πιλμεζ-τὲν γκελμὲκ προσποιεῖσθαι μὴ γινώσκειν·

كلك ايشيتمزدن ἰϊτμεζ-τὲν γκελμὲκ προσποιεῖσθαι μὴ ἀκούειν.

Μετὰ τὸν προσδοκώμενον ἐνεστῶτα δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἡ καταληξις τῶν ἀρῤῥημένων لك λὶκ ἢ كل λίκ· ὡς كورمزلكدن كلدى γκιορμεζλικτὲν γκελτί.

Ὁ ἰδιωτισμὸς οὗτος γίνεται καὶ διὰ τῆς ὀνοματικῆς ἀπαρεμφάτου τῆς διὰ τοῦ μορίου لك λήκ, ἡ كل γινομένης, τρεπομένου μὲν τοῦ παραλήγοντος ك ἢ ق εἰς ڭ (ὡς كورماكلك γκιόρμεμεκ-λὶκ τὸ μὴ βλέπειν, كلمزلك γκιορμεμεζ-λίκ, ايشيتماكلك ἰϊτμεμεκ-λὶκ τὸ μὴ ἀκούειν, كلمزلك ايشيتمزلك ἰϊτμεμεζ-λὶκ) συνταττομένων δὲ τῶν τοιούτων ἀπαρεμφάτων μετὰ τῶν ῥημάτων كلمك ἰτμὲκ ποιεῖν ἢ كلك γκελμὲκ ἔρχεσθαι ἢ ورمق اورمق βουρμὰκ κτυπᾶν· π. χ.

ايتدى كورماكلك προσεποιήθη (ἔκαμε) ὅτι δὲν εἰδε·

كلدى ايشيتمامزلكدن كلدى اوكا بر شى يازيوبرميسكز ايشته بنم بابه بيلديكم بودر داعيكز بر شى يايه‌مدم بنم المدن نه‌كليور يارين ساعت اوچ بچقده فقيرخانه‌مه كلهبيله‌جكميسكز كلهجككزه سوز ويره‌بيلورميسكز سوز ويره‌م بونى باقيوبر رجايدرم اسعد افندى زاده شمدى بو قيودن بغچه‌يه چيقيوبردى بن‌ده كيده‌يمى سز بيلورسكز رجايدرم ايشمى بيتيريوبريكز عجلم وار افندم! ايشكز بش اون دقيقه‌ده بيتر ايش دكلدر بر ساعت ايستر اويله ايسه بن‌ده قالورم كيتميوبررم بر شى طويدم صحيحيدر دكليدر بيلەم بر سوز ايشيتديكى كبى عاله طويوبرير چابوق اولك بزى اسعد افندى آشاغيده بكليور وارسون بكلسون موسى‌نه اولدى او سوقاغك ايچنه صايدى نجون بولى صايتديكز سن بك اوغلنه كيده‌جك ايدك نيه دوندك نظم افندى بنى بولدن چويردى بوهوا ايله قيره‌كيدىلورمى راسم افندى طاغه‌كيتمش افندم! بونى بر دها سويلمك عبيدر سزك بورجكزى ويرمامكز عيب دكلى قارشومزده‌كى افندى كيم اوكزك قارشوسنده نه وار بر دكان وار بخره‌لرى لدوسه قارشودر نه‌دن

Ἐν τοιαύτῃ θέσει ἰσοδυναμεῖ πολλάκις τῷ ἡμετέρῳ *μόνος*· π. χ. يالڭز كندى كنديمه كيديورم كندى كنديمه پيغامنو مونس.

Ἡ ἀντωνυμία αὕτη τίθεται καὶ ἐπιθετικῶς· τότε δὲ προτάσσεται τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὅπερ προσδιορίζει, καὶ μένει ἐπίσης ἄκλιτος· π. χ. كندى ايشمه باقيورم كندى βλέπω τὴν ἰδικήν μου ἐργασίαν· كندى باباسنه بيله سويلمدى οὔτε εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα εἶπεν.

ΘΕΜΑ

ΛΖ

بو مكتوبى اوقويه بيلورميسين كورەيم افندم! بنده‌كز اوقويەم لكن برادرم قولكز اوقويه بيلور افندم! سزه بر رجام وار بكا بر شى

كلدى اوكا بر شى ويرمەمكز اوغلم بكا بر شى ويرمەمش بنم بر شى يوقدر بنم بر شى يوقدر بنم بر شى يوقدر

اورکدیکز سزی کیم اورکودی بنده‌کزی اورکودن ایشته بودر بونی
دوشوندیجه آغلایه‌جغم کلیور

٨٨

اوطه‌نك پنجره‌سی آچیقدر پنجره‌سی آچیق اولان بو اوطه بنم دکل
همشیره‌مکدر بو مملکتك اهالیسی زنکیندر اهالیسی زنکین اولان بو
مملکت بزم مملکتدن دها کوچکدر بو طاوغك یمورطه‌سی اوفاق
و اوزوندر یمورطه‌سی اوفاق و اوزون اولان بو طاوق قومشومز حسین
افندینك طاوقلرندن دکلی بو چوجغك اوستی باشی تمیزدر اوستی باشی
تمیز اولان بو چوجق همشیره‌کز مقبوله خانمك محدومی دکلیدر دون
زینت خانمه ویردیککز نه ایدی خیریه خانمه بر مکتوب یازه‌جغم خیریه
خانمه یازه‌جغم مکتوبی راسم افندی ایله کندوسنه کوندره‌جکم اوغلم !
دون کندی کندیکزه نره‌یه کیدیور ایدیکز حیوانلر کندی کندیلرینه
کیدیورلر بن انسان اولدیغم حالده کندی کندیمه کیده‌مزمیم نظیمه
خانم بنده‌کزی کوردیکی حالده کورمامزلك ایتدی پاکیزه خانمك
سوزلرینی ایشیتدم لکن ایشیتمامزلکه اوردم نظیم افندی بیلمامزلك‌ایدیور
بو کنج دلیلکه اوردی بزده خسته‌لکه اوری ویریز صبحی و رضا
افندیلری نره‌ده بوله‌بیله‌جکمی سویلرمیسکز افندم ! بو کون بر یرده
بوله‌مزسکز یارین کله‌بیلورمیسکز کلهم احمد افندی بورایه کله‌جکه
بو ایشك بیته‌جکی یوقدر

92

Αὔριον δύνασθε νὰ μεταβῆτε εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἐσὰτ ἐφένδη; οὐχί· ἔχω ἐργασίαν· δὲν δύναμαι νὰ μεταβῶ· ἠδυνήθης νὰ ἐννοήσῃς ὅ,τι εἶπον; τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω τίποτε· ὁ παῖς οὗτος δύναται νὰ περιπατῇ ταχέως· ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ περιπατῶ ὅσον αὐτός· πιστεύετε ὅτι ὁ Ναζὴμ ἐφένδης θὰ δυνηθῇ νὰ τολμήσῃ τοῦτο;

δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω· ὁ Δζεμὶλ ἐφένδης δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τοῦτο· μὴ ὑπόσχεσθε πρᾶγμα, ὅπερ δὲν δύνασθε νὰ ἐκτελέσητε· θὰ δυνηθῆτε νὰ δώσητε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τῷ Ρασὶμ βέῃ; δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ὑποσχεθῶ· ἠδυνήθητε νὰ γνωρίσητε τὸν Σαλὶχ βέην; ἅμα τὸν εἶδον, τὸν ἐγνώρισα· τοῦτο τίς δύναται ν' ἀναγνώσῃ; οὐδεὶς δύναται ν' ἀναγνώσῃ· τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑμεῖς δὲν δύνασθε νὰ κάμητε, ἄλλος δὲν δύναται νὰ κάμῃ; πῶς δὲν δύναται νὰ κάμῃ; παρακαλῶ, γράψον τοῦτο ἀμέσως· ὁ παῖς οὗτος λησμονεῖ ἀμέσως πᾶν πρᾶγμα· κύριέ μου! θεωρεῖτε τοῦτο ἀμέσως; μὲ ὑποχρεοῦτε· παρακαλῶ, κόψατε τοῦτο ἀμέσως· ὁ διδάσκαλος μόλις ἦλθεν, ἔκραξεν ἀμέσως τὸν Δζεμὰλ ἐφένδην· ἄνοιξον ἀμέσως τὴν θύραν· μόλις ἦλθεν ὁ Ρεφὴκ βέης, ἀνεχώρησεν ἀμέσως ὁ Χαμδῆ ἐφένδης· τὰ δένδρα ταῦτα ταχέως αὐξάνουσιν· ἐμεγαλώσατε πολὺ τὴν ὑπόθεσιν· πότε καὶ ἐγὼ θὰ μεγαλώσω! παρὰ τίνος ἐμάθετε τοῦτο; ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ἐκεῖνο ὅπερ ἔμαθον, αὔριον θὰ ἔλθῃ ἡ κ. Μακπουλέ· ἐνόσῳ δὲν τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις ἦν γινώσκετε, ἡ κ. Μακπουλὲ δὲν εἶναι διὰ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.

93

Μὴ παρεκκλίνητε τῆς εὐθείας ὁδοῦ· ὅλως κατ' εὐθεῖαν ὑπάγετε· ἀπόψε δὲν θὰ ἔλθω· θὰ μένω ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ μου· πότε θὰ ἐπιστρέψητε; αὔριον τὸ πρωΐ· στρέψατε τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ μέρος τοῦτο· ὁ Ναζὴφ ἐφένδης δὲν στρέφει τὸ πρόσωπον πρὸς ἡμᾶς (τὸ ἡμέτερον μέρος)· ποῦ ἐθέσατε τὸν κάλαμόν μου; ἔθηκα αὐτὸν ἐπὶ τοῦ γραφείου σας· ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἄνεμος, αὔριον θὰ ὑπά-

γω εἰς τὰς νήσους· ποῖον ἄνεμον φοβεῖσθε; τὸν νότον ἢ τὸν βορρᾶν; τώρα οὔτε βορρᾶς, οὔτε νότος πνέει· ἡ θάλασσα εἶναι γαλήνη· τί ἔχει διὰ νὰ φοβηθῇ τις; ἔρχεται μία κακὴ ὀσμή· κάτι τι βρωμᾷ· ἔχετε λάθος· πόθεν ἔρχεται ἡ ὡραία αὕτη ὀσμή; ἔρχεται ἀπὸ τὸν κῆπον· εἶναι ὀσμὴ τοῦ ἰασμίνου, ὅπερ ἤνθησεν· ὁ δοῦλός σας δὲν δύναμαι νὰ ὀσφρανθῶ τὴν ὀσμὴν ταύτην· ἅμα ὀσφρανθῶ, ζαλίζομαι (στρέφεται ἡ κεφαλή μου)· πάτερ μου! σήμερον ἐνῶ ἐπήγαινα εἰς τὴν σχολήν, ἐτρόμαξα πολύ· μὲ ἦλθε νὰ φωνάξω· διατί υἱέ μου ἐτρόμαξας; ἐτρόμαξα ἀπὸ τὴν φωνὴν ἐνὸς ζώου· μ' ἐτρόμαξεν ὁ (ἐκ θείου πρὸς πατρὸς) ἐξάδελφός σας Ἰδραήμ· ὁ παῖς οὗτος φθάνει εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀκόμη δὲν εἶναι διὰ νὰ γένῃ ἄνθρωπος· αἱ κκ. Ναζημὲ καὶ Μακπουλὲ σήμερον μετέβησαν εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ νὰ περιπατήσωσι· τὸ δάσος τοῦτο εἶναι τῆς κ. Μακπουλέ· ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐκείνου ὑπάρχουσι δένδρα; ὑπάρχει ἓν δάσος ἐξ ἐλαιῶν· ἐκτὸς ἐλαιῶν δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλα δένδρα; ἀγαπῶ πολὺ τὰς ἐλαίας· δὲν ἀγαπῶ τὸ βούτυρον τὸ κατασκευαζόμενον ἐκ βοείου γάλακτος· ποῦ ὑπῆγεν ἡ Πακιζέ; ὑπῆγε διὰ νὰ φέρῃ ὕδωρ· ποῦ εἶναι ἡ κρήνη; ἀπέναντι τῆς οἰκίας ἡμῶν· ἐκεῖνο ὅπερ κάμετε εἶναι ἐντροπή· μὴ τὸ κάμνητε ἄλλοτε.

94

Δύνασθε νὰ ὑπάγητε μόνος εἰς τὴν ἀγοράν; διατί νὰ μὴ ὑπάγω; θὰ ἀναγνώσω μόνος (κατ' ἰδίαν) τὸ μάθημά μου· ἡ κ. Ζεϊνὲπ τί σκέπτεται καθ' ἑαυτήν; οἱ παῖδες μόνοι των ἐπιστρέφουσιν ἐκ τῆς σχολῆς· μὴ τὸ λέγητε, νὰ

μὴ ἀκουσθῇ· κύριέ μου! τοῦτο ὁ κόσμος γινώσκει· ὑμεῖς τί λέγετε; τίς τὸ διέδωκε; δὲν δύναμαι νὰ γνωρίζω· σᾶς εἶδεν ὁ Ζιδὲρ ἐφένδης; μὲ εἶδεν, ἀλλὰ προσεποιήθη ὅτι δὲν εἶδε· δὲν ἤκουσεν, ὅτι ἐκράξατε; ἤκουσεν, ἀλλὰ προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσεν· ὁ Ρεφὴκ ἐφένδης δὲν ἔχει τίποτε· προσεποιήθη τὸν ἀσθενῆ· τὸ ὡρολόγιον τοῦ Ἐσὰτ ἐφένδη ἐκλάπη· ὁ Ἐσὰτ ἐφένδης, οὗ τὸ ὡρολόγιον ἐκλάπη, ἐγένετο παράφρων· τὰ ἄπια τοῦ κήπου τούτου εἶναι ἐξαίρετα· ὁ κῆπος οὗτος, τοῦ ὁποίου τὰ ἄπια εἶναι ἐξαίρετα, πωλεῖται ἀντὶ δέκα χιλιάδων γροσίων· ἡ ἐκκλησία τοῦ χωρίου τούτου εἶναι μικρά· τοῦ χωρίου τούτου, οὗ ἡ ἐκκλησία εἶναι μικρά, πόσοι εἶναι οἱ κάτοικοι; ἡ ὠφέλεια τοῦ μαθήματος τούτου εἶναι πολλή· τὸ μάθημα τοῦτο, οὗ ἡ ὠφέλεια εἶναι πολλή, εἶναι πολὺ βραχύ· ἡ ἐλαία, ἣν ἐφύτευσα ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ, δὲν εἶναι διὰ νὰ μεγαλώσῃ· ἐρράψατε τὸν ἐπενδύτην τοῦ Ὁμὲρ ἐφένδη· ὁ Ὁμὲρ ἐφένδης, οὗ τὸν ἐπενδύτην ἐρράψατε, εἶναι υἱὸς τῆς κ. Ναζιμέ· ὁ ἐπενδύτης τοῦ Ὁμὲρ ἐφένδη, ὃν ἐρράψατε, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν· ἐφύτευσα εἰς τὸν κῆπον τοῦτον μίαν ἐλαίαν· ἡ ἐλαία, ἣν ἐφύτευσα ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ, ἐμεγάλωσεν· ὁ κῆπος οὗτος, ἐν ᾧ ἐφύτευσα μίαν ἐλαίαν, ἐπωλήθη ἀντὶ ὀκτὼ χιλιάδων γροσίων· ἔρχεταί τις ἀπὸ τὸ ἀντικρὺ μέρος· τίς εἶναι ὁ ἀπέναντι ἡμῶν καθήμενος; δὲν ἠδυνήθητε νὰ τὸν γνωρίσητε; οὐχί· δὲν εἶναι ὁ Μιδὰτ ἐφένδης;

ΜΑΘΗΜΑ 44.

Ὑποθετικοὶ καὶ ἱστορικοὶ χρόνοι — Ρηματικὴ μετοχή.

§ 234. *Ὑποθετικοὶ χρόνοι.* Οἱ προεκτεθέντες χρόνοι τῆς ὁριστικῆς καὶ εὐκτικῆς συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑποθετικοῦ ἐνεστῶτος τοῦ συνδετικοῦ, ἤτοι τοῦ ایسه **ἰσέϊμ** ἐὰν ὦ, ایسه **ἰσέϊν** ἐὰν ᾖς κτλ. μεταβάλλονται εἰς ὑποθετικούς, ἤτοι σημαίνουσιν ὑπόθεσιν καὶ ἐξηγοῦνται παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ *ἐάν*· π. χ.

اگر ایسه كیدر سن (γκιτὲρ ἰσὲν), καὶ ἐγὼ μεταβαίνω·

اگر ویردی سن ایسه ایدردم (βερδὶ ἰσὲν), καὶ ἐγὼ νὰ δώσω.

§ 235. Ἐνίοτε προτάσσεται καὶ ὁ ὑποθετικὸς σύνδεσμος اگر **ἔγκερ** ἐάν· π. χ.

اگر استانبولده قالمغی آرزو ایدیور ایسه دیه‌جك یوق ἐὰν ἐπιθυμῇς νὰ μένῃς (τὸ μεῖναι) ἐν Κωνσταντινουπόλει, δὲν ἔχω νὰ εἴπω τι.

§ 236. Ὁ ὑποθετικὸς ἐνεστὼς τῆς εὐκτικῆς εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ μέλλοντος, ἤτοι ἔχει σημασίαν μελλοντικήν· ὡς اگر افندیی كورسه‌گز طانیرسكز ἐὰν ἴδητε τὸν Ἀχμὲτ ἐφένδην, θὰ τὸν γνωρίσητε;

Ὁ χρόνος οὗτος τίθεται καὶ ἐπὶ εὐχῆς καὶ ἀπευχῆς·

π. χ. ایسه بولسه‌م یاره یوله شویله یوله وارایم νὰ εὕρω χρήματα καὶ νὰ κάμω τοῦτο τὸ ἄλλο*.

§ 237. Ὅταν αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι كیم τίς, ne τί, قنی ποῖος καὶ τὸ ἐρωτηματικὸν ἐπίρρημα نه **νέρε** ποῦ συντάσσωνται μετὰ χρόνου ὑποθετικοῦ, ἐπέχουσι θέσιν ἀορίστου ἀντωνυμίας ἢ ἐπιρρήματος· π. χ. كیدر كیم τίς εἶναι; اولور ایسه اولسون كیم ὅστις καὶ ἐὰν ᾖ, ἔστω· ایسه كیدر نره‌یه كیتسون ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ, ἂς ὑπάγῃ.

§ 238. Ὅταν κατόπιν ὑποθετικοῦ χρόνου ἀκολουθῇ ὁ συμπλεκτικὸς وه (καί), ὁ χρόνος ἐκεῖνος γίνεται ἐναντιωματικὸς καὶ ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ *ἂν καί*, ἢ *καίτοι καίπερ*· π. χ. محمد افندی بیلور ایسه‌ده كیسه‌یه ر شی سویلیور ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης ἂν καὶ γινώσκῃ, οὐδενὶ οὐδὲν λέγει.

§ 239. *Ἱστορικοὶ χρόνοι.* Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι ἐκτὸς τοῦ ἀορίστου (ἤτοι οἱ δύο ἐνεστῶτες, οἱ δύο μέλλοντες καὶ ὁ παρακείμενος τῆς ὁριστικῆς, ὡς καὶ ὁ ἐνεστὼς τῆς εὐκτικῆς) λαμβάνοντες τὸν παρακείμενον τοῦ συνδετικοῦ ایمش **ἰμίϊμ** δῆθεν εἶμαι κτλ. (βλ. § 20) καλοῦνται *ἱστορικοί*.

Οἱ χρόνοι οὗτοι εἶναι ἐν χρήσει ὅταν ὁ λαλῶν λέγει τι οὐχὶ οἰκοθεν καὶ ἐξ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὡς φήμην, ἢ λόγον ἄλλου,

* Ἡ ὑπόθεσις ἐκτὸς τῶν ὑποθετικῶν χρόνων ἐκφέρεται καὶ δι' ἁπλῆς εὐκτικῆς ὡς καὶ τῆς προστακτικῆς (βλ. § 175 καὶ 180).

ὃν αὐτὸς δὲν γινώσκει θετικῶς ἢ καὶ δὲν παραδέχεται, ἰσοδυναμεῖ δὲ τῷ ἡμετέρῳ *λέγουσιν ὅτι, ἢ ᾔθεν, ἢ ἔμαθον ὅτι·* π.χ. صبحی افندینك سوزینه باقیلور ایسه احد افندی یوکون صبحی افندینك سوزینه باقیلور ایسه احد افندی یوکون

Πολλάκις προηγεῖται τῶν χρόνων τούτων τὸ μόριον کویا **γκιόγια** ᾔθεν, ἢ صانکه **σάν-κι** ὡς ἐάν, ἢ مکر **μέγερ** ἐν τούτοις, ἕπεται δὲ τῷ مش τὸ کی **γκιπί·** π. χ. سعید افندی بوکون بیلیور ایمش کی ایشه قاریشیور سعید افندی بوکون بیلیور ایمش کی ایشه قاریشیور

§ 240. *Ρηματικὴ μετοχή.* Ἡ μετοχὴ αὕτη γινομένη ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος διὰ τῆς καταλήξεως یوب ἐάν ἡ ῥίζα ᾖ συμφωνόληκτος, ἢ یوب ἐάν ᾖ φωνηεντόληκτος (βλ. Γραμ. σ. 92 § 80 β), ἐπέχει θέσιν παντὸς χρόνου ἀρχικοῦ, παρφχημένου, ἱστορικοῦ, ἢ ὑποθετικοῦ, ὡς καὶ ἀπαρεμφάτου καὶ πάσης οἱασδήποτε μετοχῆς· π. χ.

گیدیور گلیور ἐρχόμενος ἀπέρχεται, ἀντὶ گیدیور و گلیور

گیتمش گلمش ἐλθὼν ἀπῆλθε, λέγουσιν, ἀντὶ گلمش و گیتمش

گیدمجك ایسه گلمجك ἐὰν ἔλθῃ καὶ· ἀπέλθῃ, ἀντὶ گلمجك و گیدمجك ایسه

گیتدکجه گلوب گلدکجه ὅτε ἦλθε καὶ ἀπῆλθεν, ἀντὶ گلدکده و گیتدکده

Ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἡ μετοχὴ αὕτη ἐξηγεῖται ὡς τὸ ἑπόμενον, ὅπερ ἀντικαθιστᾷ, εἴτε ῥῆμα εἶναι, εἴτε μετοχὴ καὶ ἀπαρέμφατον.

Ὅταν δὲ τὸ ἑπόμενον ἢ ῥῆμα ἀποφατικόν, ἐξηγεῖται καὶ αὕτη ἀποφατικῶς· یشیتمدم ایشیتمدی کوروب یوب τοιοῦτον πρᾶγμα δὲν εἶδον (ἰδών), δὲν ἤκουσα.

یاقلو **πιάνκο,** λαχεῖον	یتشمك **γετιαμέκ,** φθάνειν, προ-
جواب **τζεβάπ,** ἀπάντησις	[φθάνειν (δοτ.)
مکافات **μουκαφάτ,** ἀμοιβή,	عودت **ἀθέτ,** ἐπιστροφὴ
[βραβεῖον	عودت ایتمك ἐπιστρέφειν
خرسز **χηρσήζ,** κλέπτης	دوام **τεβάμ,** διάρκεια, φοίτησις
معلوم **μαλοῦμ,** γνωστὸς	دوام ایتمك ἐξακολουθεῖν, φοι-
منفعت **μενφαάτ,** ὠφέλεια	[τᾶν (δοτ.)
مجال **μετζάλ,** δύναμις	یاردم **γιαρδήμ,** βοήθεια
مکر **μέγερ,** ἐν τούτοις, φαί-	یاردم ایتمك βοηθεῖν
[νεται ὅμως ὅτι	ناز **ναῖλ,** ἄξιωθείς
ایچون **ἐϊτζόν,** περὶ (δοτ.)	ناز اولمق ἀξιοῦσθαι (δοτ.)
که **κέ,** ὅτι (σύνδεσμος)	جهان **τζιχάν,** κόσμος
که **κέ,** ὅστις, ἥτις, ὅ τι	صانکه **σάν-κι,** ὡς ἐάν, τάχα
آه **ἄχ,** (χ) ἐπιφώνημα	

§ 241. Τὸ ἐπίθετον معلوم μετὰ τῶν καταληκτικῶν κτη-

τικῶν ἀντωνυμιῶν, ἤτοι μοῦ **μαλῶμ-σμ**, γνωστόν μου, σοῦ **μαλουμ-σν**, γνωστόν σου κτλ. ἰσοδυναμεῖ τῷ γινώσκω, γινώτκεις κτλ.

§ 242. *Ἐρωτηματικὸν ς*. Τὸ μόριον τοῦτο (§ 44. 177) τίθεται καὶ ἐν τέλει τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ ἐρωτηματικῶν ἐπιρρημάτων, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνεται περὶ αὐτῶν· π. χ.

نه کیمی دیورسین — نه وار مې مې ځ ἐγὼ τί ἔχω (τί μου ὑπάρχει); τί μου (δηλ. τί πρᾶγμά μου) θὰ λάβῃ;—τί σου (**νενί μοι**) λέγεις;

نه کلدك نیچون کلدك διατί ἦλθες;— διατί (**νίτδουν-μι**) ἦλθον;

§ 243. *Ἐρώτησις διαζευκτική*. Ἐκεῖ ἔνθα ἡμεῖς πρὸς ἀπορυγὴν ἐπαναλήψεως τοῦ ρήματος θέτομεν τὸ οὔ, οἱ ὀθωμανοὶ ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ρῆμα ἀποφατικῶς προτάττοντες ρηματικὴν μετοχὴν (§ 240)· π. χ. کوب کورمی θὰ ἔλθῃ ἢ οὔ (κατὰ λέξιν δὲν θὰ ἔλθῃ) ὁ πατήρ, δὲν γινώσκω.

Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις ρήμασιν (§ 179) ἐπαναλαμβάνεται μόνον τὸ ρῆμα ایتمك—ایلمك κτλ. οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ρηματικὸν ἀρχρημένον· π. χ. جسارت ایدوب ایتمیه‌جکی معلوم دکلدر θὰ τολμήσῃ ἢ οὔ (**ιτμεγιετζεγί**, ἀντὶ **τζεδαρὲτ ιτμεγιετζεγί**) γνωστὸν δὲν εἶναι.

§ 244. *Εἰδικὸν ἀπαρέμφατον*. Εἴδομεν (§ 121) ὅτι τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον δύναται ν' ἀναλυθῇ διὰ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου ک καὶ ὅτι· π. χ. τό:

ایشیتدم که فرانسه‌یه کیده‌جکمی ایشیتدم که فرانسه‌یه کیده‌جکمکز ἤκουσα, ἀναλύεται εἰς τό: ἤκουσα ὅτι θὰ μεταβῆτε εἰς Γαλλίαν.

Ἐπὶ τὸ ζωηρότερον ἡ ἀνάλυσις αὕτη τοῦ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου δύναται νὰ προταχθῇ τοῦ κυρίου ρήματος ἄνευ τοῦ συνδέσμου ک, τὸ δὲ κύριον ρῆμα νὰ ἐπιταχθῇ ἐν εἴδει παρενθετικοῦ λόγου· π. χ. τό ظن ایدرم که یوکون نیچون کلمه‌جکلر νομίζω ὅτι σήμερον θὰ ἔλθωσι, γίνεται καὶ یوکون ظن ایدرم کلمه‌جکلر σήμερον θὰ ἔλθωσι, νομίζω.

ΘΕΜΑ.

٨٩

اکر سویلدیکمه اینانمیور ایسه‌کز احمد یکدن صوریکز دیدیککز صحیح ایسه رفیق بك نیچون کلمدی طوغریسنی ایستر ایسه‌ك اورایه کیتمکه نیتم یوقدر محمد افندی ایچریده‌می باقیم ایچریده ایسه سکا خبر ویرم پیانقو نومره‌کز چیقار ایسه بکا اون بش لیرا ویره‌جککزی وعد ایتش ایدیکز نیچون ویرمیورسکز او ویرمز ایسه بن ویرم اکر کلمك سنه امتحان ویرمز ایسه‌ك سنی مکتبدن قوغه‌جقلر کیم اولور ایسه اولسون نه دیرسه دیسون نه ایتدی ایسه انی بولدی کندی ایتدی کندی بولدی سن بابه‌مدك ایسه بن نصل بابارم بز کیتمش ایسه‌ك نه اولدی واپور سکز بجقده قالقه‌جق ایسه یتشیرسکز افندم! بر شی

صورسەم جوابنی ویرمیسکز بیلدیکم شی ایسه نجون جواب ویرمیەیم
بویله ایکی آی چالشسەك غالب بکه یتشیرسین آنجق تنبلك ایله وقت کچورر
ایسەك ایکی آیده دکل ایکی سنه‌ده بیله یتیشەمیه‌جکسین بر شی سویلسەم
اینانورمیسکز آه نه اولور ایدی بن‌ده وقتیله چالشسەمده مکافاته نائل
اولسەم کنجلکم عودت ایتسه‌ده درسه دوام ایلسەم بیله ایدم کلور ایدم
ویانه‌یه کیده ایدك چوق منفعت کورر ایدك کتابم بورادە اوله ایدی اوقور
ایدم کاشکی کیده ایدم کاشکی کوچکلکمده اوقویه ایدم

۹۰

عثمان پاشانك یارین ویانه‌دن شهریزه کلەجکنی غزته‌لر یازیور ایمش کیده‌جکمز
یر پك اوزاق دکل ایمش بوکاغدی همشیره‌زاده‌کز بیرتمش ایمش نه فنا
آدم ایمشم ده خبرم یوغیمش ! دون آخشام کیتدیکمز تیاترو یکی
یاپلمش بر تیاترو ایمش بونلره بو یولده بر جواب ویریلور ایسه کندیلری
کیدرلر فقط یرلرینه بشقه‌لرینی کوندررلر ایمش بن اورایه کیتملی ایمشم
دکلمی سز بونی سویلمامللی ایمشسکز بو سنه اطلیه کیده ایمشم چوق
فائده کوره‌جك ایمشم بن بونی یاپه‌مز ایمشم سن درسکه باقمز ایمشسین
سزکله کورشدیکمزی احمد افندی‌یه آکلاتدم مکر او سزی بیلور ایمش
غزته اوقومق صانکه بیوك بر شی ایمش کبی اوتەکنه بریکنه سویلیور
آرقداشکزه نجون یاردم ایتمیورسکز نصل یاردم ایتملی نصلمی یاردم
ایتملی پاره ویرملیسکز انسان چوق بر ایسه نه اولور نه‌می اولور
خسته‌لقلر هپ چوق یمکدن اولور احمد افندی هرکون آطلیه کلوب
کیدیور محمد افندی شمسیه‌سنی آلوب کیتدی بونی آطلره کیدوب
کلانلردن صورملیسکز عالی افندی درسنی اوقویوب تعلیمنی یازدقدنصکره
کزمکه چیقاز عزیز افندی ویانه‌ده بر آی اوتوروب ایشی کوره‌جك ایمش

۹۱

احمد افندینك بو آخشام کلوب کلیه‌جکنی بیلمم محمد افندینك مکتوب
یازوب یازمدیغی معلومم دکلدر محمود افندی خانه‌سنی صاتوب صاتمیه‌جغنه
دائر کیمسه‌یه برشی سویلمدی واپورك حرکت ایدوب ایتمیه‌جکی کیمسه‌نك
معلومی دکلدر بوکا دائر غزته‌ده بر شی اوقودیکزمی الدینم شرابی
یکنوب بکنمدیککزی بیلمم جهاتده بولنماز بر کتاب اله کچدی فالقمنه
مجالی اولمیه‌جق قدر خسته‌در او قدر خسته‌درکه فالقمنه مجالی یوق
دون آخشام شمندوفر ایله ویانه‌دن کلان ذات نره‌ده‌در او ذاتکه دون
آخشام ویانه‌دن شمندوفر ایله کلش نره‌ده‌در کچن سنه جمال افندی‌یه
اون بیك غروشه صاتدیغکز دکان بوکون یکرمی بش بیك غروشه صاتلدی
او دکانکه انی کچن سنه جمال افندی‌یه اون بیك غروشه صاتمشسکز بو
کون یکرمی بش بیك غروشه صاتلدی بن رضا افندینك بو آخشام
یزده فالەجغنی دیدم بن دیدمکه رضا افندی یزده فالەجق بن رضا
افندی بو آخشام یزده فالەجق دیدم

95

Ἐὰν λάβητε καμμίαν εἰδησιν, παρακαλῶ νὰ μὲ πληροφορήσητε· ἐὰν ὁ υἱός σας ἐπιθυμῇ νὰ ἔλθη μεθ' ὑμῶν, ἂς τὸ εἴπῃ· ἐὰν δὲν δώσητε τὸ χρέος ὅπερ ἔχετε πρὸς ἐμέ, τὸ λέγω εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν μητέρα σας· ἐὰν ἀκούσω τι περὶ ὑμῶν, σᾶς γράφω· ἐὰν ὑμεῖς ἐδώκατέ τι, καὶ ἡμεῖς νὰ δώσωμεν· ἐὰν ὅμως δὲν ἐδώκατε, διατί ζητεῖτε παρ' ἡμῶν; ἐὰν ἐκεῖνοι δὲν ἐμελέτησαν τὸ μάθημά των, ἐγὼ τί πταίω; ἐὰν ἡμεῖς δὲν ἔχομεν σκεφθῇ τοῦτο, τί πρὸς ὑμᾶς; αὔριον ἐὰν θὰ ἔλθω, φέρω καὶ τὸ βιβλίον σας· ἐὰν δὲν ἔλ-

θητε, τί θὰ γείνῃ; θὰ σᾶς τὸ στείλω διὰ τοῦ Νουρῆ βέη· εἰς ποῖον νὰ δώσω τὴν ἐπιστολήν; νὰ δώσω τῷ Ζεκῆ βέη; εἰς ὄντινα θέλῃς, δός· τί εἶπεν ὁ Γιουσούφ; ὅ,τι εἶπεν, εἶπεν· ὑμεῖς μὴ ἐρωτᾶτε τοῦτο; ἐζητήσατε τὸν Ἰζζὲτ καὶ τὸν Φουάτ· ποῖος ἐξ αὐτῶν νὰ ἔλθῃ; ὅστις (ἐξ αὐτῶν) θέλῃ, ἂς ἔλθῃ· νὰ τὸν ἴδητε, δὲν θὰ τὸν γνωρίσητε· ἂν τῷ γράψω, θ' ἀπαντήσῃ; ἂν τὸ εἴπω, τί γίνεται; ἂν ἀπόψε μένητε παρ' ἡμῖν, τί γίνεται; νὰ ἐκληροῦτο ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου μου, καὶ νὰ ἐγινόμην πλούσιος! νὰ βρέξῃ ἀπόψε καὶ αὔριον ν' ἀνοίξῃ! νὰ τὸν ἐβλέπετε, δὲν ἠθέλετε τὸν γνωρίσῃ· νὰ εἰργαζόμην δύο ὥρας τὴν ἡμέραν θὰ τὸν ἐπρόφθανον· νὰ ἤμην πλούσιος, θὰ ἠδυνάμην νὰ δώσω περισσότερον· εἴθε νὰ ἔμενον ἐκεῖ! εἴθε νὰ μὴ ἔλεγον τοῦτο! εἴθε νὰ μὴ σὲ ἔβλεπον!

96

Αὔριον ἡ ἀγορὰ θὰ ᾖ, λέγει, κλειστή· δὲν ἐγνώριζε ὅπου ὅτι εἶσθε ἀδιάθετος· σᾶς περιέμενε ὅπου μέχρι τῆς ἑνδεκάτης καὶ ἡμισείας· ἐὰν ὁ καιρὸς ᾖ κακός, δὲν θὰ δυνηθῇ, λέγει, νὰ ἔλθῃ αὔριον· ἐγὼ δὲν φοιτῶ ὅπου εἰς τὸ σχολεῖον· ὑμεῖς δὲν βοηθεῖτε ὅπου τοὺς ἀδελφούς σας· ἡμεῖς πόσον εὐτυχεῖς ἄνθρωποι εἴμεθα, λέγει, καὶ δὲν τὸ γνωρίζομεν, λέγει (δὲν ἔχομεν, λέγει, εἴδησιν)· ἐγὼ δὲν πρέπει, λέγει, νὰ εὑρεθῶ ἐδῶ· σὺ πρέπει, λέγει, ἀπόψε νὰ μένῃς· τὸ σχολεῖον τοῦτο κατεσκευάσθη, λέγει, πρὸ δέκα ἐτῶν· νὰ κατεγίνεσθε, λέγει, ὀλίγον περισσότερον εἰς τὰ μαθήματά σας, θὰ ἠξιοῦσθε, λέγει, τοῦ πρώτου βραβείου· νὰ ἠρχόμην, λέγει, ὀλίγῳ τι πρότερον, θὰ εὕρισκον, λέγει ἐν-

ταῦθα τὸν Σαφὲτ ἐφένδην· ἡμεῖς θὰ πωλήσητε, λέγει, τὴν ἄμπελόν σας, ἤτις εἶναι ἐν τῷ χωρίῳ· εἶναι ἀληθές, ἢ οὔ; ἔδωκα εἴδησιν εἰς τὴν οἰκίαν σας, ὅτι ἀπόψε δὲν θὰ ὑπάγητε· ἐν τούτοις εἶχον, φαίνεται, γνῶσιν· ὁ Μιδὰτ ἐφένδης ἔκαμεν ὡς νὰ ἐνόησε δῆθεν τὴν ὑπόθεσιν· ὁ Μουσταφὰ ἐφένδης, ὡσὰν τάχα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔκαμε νὰ ἦτο μέγα τι, τὸ κατεχώρισεν (ἐπέρασεν) εἰς τὴν ἐφημερίδα· τί σκέπτεσθε; τί σκέπτομαι; ἐὰν ἐγὼ δὲν σκεφθῶ, τίς θὰ σκεφθῇ; διατί κλαίεις; διατί κλαίω; τάχα δὲν γινώσκεις τὴν αἰτίαν; τί ἐρωτᾷς; ἡ κ. Νουριὲ ἤνοιξε τὸ παράθυρον καὶ εἶδεν· ἡ κ. Λατηφὲ χθὲς ἦλθεν εἰς ἡμᾶς καὶ ἠρώτησε κάτι τι· οἱ ἐκ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐρχόμενοι καὶ διερχόμενοι εἶναι πολλοί.

97

Ἐνόσῳ δὲν γράψῃ ὁ Μαχμοὺτ ἐφένδης καὶ δὲν ἀναγγείλῃ τὸ πρᾶγμα, δὲν πιστεύω· ὁ Σεβκὲτ ἐφένδης εἶναι εἷς τῶν ἰδόντων τὸ πρᾶγμα ἰδίοις ὀφθαλμοῖς καὶ ἀκουσάντων ἰδίοις ὠσίν· ὁ Ἀρηφῆ ἐφένδης ὑπῆγεν ἢ οὔ εἰς τὸ γραφεῖον δὲν γινώσκω· ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης θὰ ἐξέλθῃ ἢ οὔ εἰς περίπατον δὲν γινώσκετε; ὁ Κιαμὴλ ἐφένδης δὲν εἶπεν εἰς ὑμᾶς τίποτε περὶ τοῦ ἂν θὰ μένῃ ἀπόψε παρ' ἡμῖν ἢ οὔ; ὁ Ἰβραχὴμ ἐφένδης θὰ παραδεχθῇ ἢ οὔ τὴν παράκλησίν σας δὲν εἶναι γνωστόν· ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ὑπάρχει τι περὶ τούτου; ἀνεγνώσατέ τι ἐν ταῖς ἐφημερίσι περὶ τῆς εἰς Βιέννην ἀναχωρήσεως τοῦ Ριφὰτ ἐφένδη; αἱ χθεσιναὶ ἐφημερίδες δὲν ἔγραψάν τι περὶ τούτου· ἤκουσα ὅτι τὸν ἐπενδύτην σας ἐρράψατε εἰς τὸν δεῖνα ράπτην· τὸν ἐπενδύτην σας εἰς τὸν δεῖνα ράπτην ἐρράψατε ἤκουσα· εἶναι

ἀληθές; νομίζω, ὅτι θὰ ἐξέλθητε τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ κάθησθε· θὰ ἐξέλθητε τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ κάθησθε, νομίζω· ἐγὼ εἶπον, ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης ὁ ἴδιος θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν σχολὴν ἡμῶν, δὲν εἶπον θὰ στείλῃ τὸν υἱόν του· τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ὅπερ κλαίει*, εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ γείτονος ἡμῶν· τὸ κλαῖον παιδίον εἶναι υἱὸς τοῦ γείτονος ἡμῶν· ἐκεῖνον τὸν παῖδα, ὅστις δὲν ὑπακούει* εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του, δὲν ἀγαπᾷ κανείς· οὐδεὶς ἀγαπᾷ τὸν παῖδα, τὸν μὴ ὑπακούοντα εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του*.

ΜΑΘΗΜΑ 45.

Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

صرف σάρῤ, δαπάνη	اسنمك **ἐσνε-μέκ**, χασμᾶσθαι
صرف ايتمك δαπανᾶν	طوقوندرمق **τωκουν-μάκ**, ἐγγίζειν [πειράζειν, προσβάλλειν
راحت **ραχάτ**, ἄνεσις	صاقنمق **σακην-μάκ**, ἀποφεύγειν
راحتسز **ραχατσήζ**, ἀνήτυχος	آيرمق **ἀϊρ-μάκ**, χωρίζειν
عفو **ἄφ(ϐ)**, συγγνώμη	كوچ **γκιότζ**, δύσκολος
عفو ايتمك συγχωρεῖν	كوچلك **γκιοτζλὸκ**, δυσκολία
امتحان **ιμτιχάν**, ἐξέτασις	متسلى **μουτσελλί**, παρηγορη- [μένος
امتحان ايتمك ἐξετάζειν	متسلى اولمق παρηγορεῖσθαι
سؤال **σουάλ**, ἐρώτησις	سرت **σέρτ**, σφοδρός
سؤال ايلمك ἐρωτᾶν	

* Μεταρρυθμίσθητωσαν δ' ἀναλελυμένης ἀναφορικῆς μετοχῆς βλ. § 196.

تبديل **τεπτίλ**, ἀλλαγὴ	مساعد **μουσαΐτ**, εὐνοϊκός
تبديل ايتمك ἀλλάσσειν	يال **γιάλ**, μέλι
مراق **μεράκ**, ἀνησυχία, πε- [ριέργεια	زدان **γερτιπάν**, κοινῶς μερ- [τιβέν, κλίμαξ
مراق ايتمك ἀνησυχεῖν	چكه **τσενέ**, σιαγών
تسليم **τεσλίμ**, ἐγχείρισις	هيچ **χίτς**, οὐδαμῶς
تسليم ايلمك ἐγχειρίζειν	ر هيچ **χὶτς πίρ**, οὐδείς,μία,ἕν
امانت **ἐμανέτ**, παρακαταθήκη	هركس **χερκές**, πᾶς τις
طاقم **τακήμ**, τάξις, σωρὸς	آنجق **ἄντζακ**, ἀλλὰ
پوسته **πώστα**, ταχυδρομεῖον	ايكى **ζίρα**, چونكه **τσοῦνκι** } διότι
خوی **χοΰϊ**, φυσικόν, ἕξις	
حال **χάλλα**, εἰσέτι	جامور **τσαμούρ**, πηλός, λάσπη
برده **πιρτὲν πιρέ**, διὰ μιᾶς, [αἴφνης	جامورلو **τσαμουρλοῦ**, λασπώ- [δης

درجه‌سنه كلك **τερετζεδινὲ γκελμέκ**, ἔρχεσθαι εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ . . . ἤτοι εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ·

درجه‌سنه كلك اولمق ἔρχεσθαι εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀποθανεῖν, ἤτοι εἰς ἀκμὴν θανάτου, ἢ κινδυνεύειν ἀποθανεῖν.

§ 245. *Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.* Αὗται ἐκφέρονται διττῶς, ἤτοι:

1] Διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ايكى ἢ چونكه (διότι) προτασσομένων τῆς αἰτιολογικῆς προτάσεως· π.χ. بوجوق

چوجقلردندر فقط زیرا کورشمه یلی μετὰ τοῦ παιδὸς τούτου μὴ συναναστρέφου· διότι εἶναι ἐκ τῶν κακοήθων παίδων.

2] Διὰ μιᾶς τῶν αἰτιολογικῶν μετοχῶν προτασσομένης τοῦ ρήματος τῆς κυρίας προτάσεως, ἣν αἰτιολογεῖ· ὡς αἰτιολογικαὶ δὲ μετοχαὶ χρησιμεύουσι τὰ ἑξῆς:

α'] αἱ σύνθετοι ἀναφορικαὶ μετοχαὶ τοῦ ἀορίστου (§ 105) καὶ τοῦ μέλλοντος (§ 157) λαμβάνουσαι τὴν πρόθεσιν ὁ (ἐκ)· π. χ. رمضانه چیقیشاری طیشاری یاندیلر اولدیغی حالده ἐπειδὴ ἤμην ἀσθενής, δὲν ἐξῆλθον (**ὡλτουγουμ-τάν,** ἐκ τοῦ ὅτι).

Μετὰ τὴν πρόθεσιν ταύτην ἀκολουθεῖ πολλάκις καὶ ἡ λέξις یلی طولاییله **τωλαῖ** ἢ **ιλὲ ναὶ** (προερχόμενος, ἕνεκα)· π.χ. سلیمان افندی سنی اوزاق اولدیغندن طولایی ὁ Σουλεϊμὰν ἐφένδης ἕνεκα τοῦ ὅτι ἦτο μακρὰν τὸ μέρος του, δὲν ἠδυνήθη νὰ προφθάσῃ (**ὡλτουγουν-τὰν τωλαῖ,** προερχόμενον ἐκ, ἢ ἕνεκα τοῦ ὅτι)·

ἢ συνοδευόμεναι ὑπὸ μιᾶς λέξεως αἰτίας δηλωτικῆς, οἷαι αἱ جهتیله **τζιχέτ-λε** μὲ τὴν αἰτίαν, διὰ τὸν λόγον, اجلدن **ἐτζιλ-τὲν** ἐξ αἰτίας, ὀφείλει **ἰτσοὶν** διὰ τὸ ὅτι, ایچون **ἴτσιν** ἢ مینه **μεϐνὶ** ἐπὶ τῇ βάσει (ἕνεκα) π. χ.

یالان سویلمك پك كوتی خویلردن اولدیغی جهتله غایت صاقیلیر τὸ ψευδολογεῖν ἐπειδὴ εἶναι ἐκ τῶν κακῶν ἕξεων, δέον ν' ἀποφεύγῃ τις (**ὡλτουγοῦ τζιχέτλε,** διὰ τὸν λόγον ὅτι).

Ἐπειδὴ αἱ λέξεις ایچ καὶ مینی συντάσσονται δοτικῇ, καὶ αἱ μετοχαὶ αὗται δέον νὰ τίθενται κατὰ δοτικήν· π.χ. سردی کوزل سویلدیکنه مینی مکافات کوردی ὁ Χουσεὶν ἕνεκα τοῦ ὅτι εἶπε καλῶς τὸ μάθημά του, ἠμείφθη (**σοϊλεϊτ-γινὲ μεϐνί,** ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι).

β'] ἡ ἀπαρέμφατος, κυρία ἢ ὀνοματικὴ (βλ. Μαθ. 34) λαμβάνουσα τὴν πρόθεσιν یله **ἰλὲ** (ἢ ل κατ' ἔκθλιψιν τοῦ ای)· π. χ. هوا مساعد اولمغله ازمیره ایکی کوندە واردق ἐπειδὴ ἦτο ὁ καιρὸς εὐνοϊκός, εἰς Σμύρνην ἐν δυσὶν ἡμέραις ἐφθάσαμεν (**ὡλμάγ-λε,** μὲ τὸ νὰ ἦτο).

ἢ συνοδευομένη ὑπὸ μιᾶς τῶν λέξεων حسبیله **χαϑεπὶ-ιλε** ἕνεκα τοῦ ἢ καθόσον, مناسبتیله **μουναϑεπετὶ-ιλε** ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ, جهتیله **τζιχετὶ-ιλε*** διὰ τὸν λόγον τοῦ· π. χ. بوگون یورولی اولق حسبیله پازار قپالیدر κλειστή, καθόσον εἶναι ἑορτὴ (**ὡλμὰκ χαϑεπὶ-ιλε,** μὲ τὴν αἰτίαν τοῦ εἶναι).

ἢ λαμβάνουσα τὴν πρόθεσιν ایچون ἀκολουθουμένην ὑπὸ τοῦ ایسه **ναὶ** (προερχόμενον ἐκ, ἢ ὡς ἐκ τοῦ εἶναι) π. χ. غالب افندینك قالوب قالمیهجغی سؤال اولنمدیغی . . . جواب ویرلدی ἐπειδὴ ἐγένετο ἐρώτησις θὰ μένῃ ἢ οὔ ὁ Γαλὴπ ἐρένδης,

* Τὰ ἀνωτέρω εἶναι σύνθετα ἐκ τῶν λέξεων جهت—مناسبت—حسب ἐκ τῆς καταληκτικῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας ه καὶ ἐκ τῆς προθέσεως یله ἢ ل.

ἐδόθη ἀπάντησις (**σουὰλ ὡλουνμακτὰν ναὰι,** ὡς ἐκ τοῦ ἐρωτηθῆναι).

γ'] ἡ ὀνειματικὴ ἀπαρέμφατος κατὰ δοτικὴν τιθεμένη καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν λέξεων **ایچون** καὶ **ایچی** ἔνεκα· π.χ. **هوا مساعد اولمامسنه ایچی بو کون اطلاه واپور ایشلیه‌مدی** καιρὸς δὲν ἦτο εὐνοϊκός, σήμερον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐργασθῇ ἀτμόπλοιον εἰς τὰς νήσους (**ὡλμαμασηνὰ μεβνί,** ἕνεκα τοῦ μὴ εἶναι).

ΘΕΜΑ.

۹۲

بونی بر دها یاپمیکز زیرا فنا شی‌در بونی سزه سویلیه‌جکم زیرا بیلمکز
لازمدر چونکه سز کیده‌جکسکز بز قالمایز بز کیده‌لم شمدی چونکه سز
کلدیکز پدرمك کوندردیکی پاره‌لری یتون صرف ایدوب شمدی پاره‌سز
قالدیغمدن نه یاپه‌جغمی بیلمیورم بو کون کیدیله‌جك بر بر آز اوزاق
اولدیغندن عربه ایله کیدلسه دها ایو اولور قرنداشم هر کون مکتبه
کیتدیکی ایچون انی برآز کزمکه کوتوره‌جکم اسماعیل افندی کیمسه‌یی
سومدیکی ایچون کیمسه انی سومز بو خبری سزه بویله بردنبره سویلدیکم
ایچون عفوکزی رجا ایدرم امتحانده صوریلان سؤاللره کوزل جواب
ویردیکمزدن کندیمزی بختیار عد ایتمایز رؤف افندی امتحانده برنجی
چیقمق حسبیله مکافات الدی پاره‌یی الده ایتدیکی جهتله شمدی بویله
سویلیور ذکی افندی برآز کیفسز اولق سببیله بو کون مکتبه کلیه‌جك
سعید افندی نردبانلدن دوشمکله بلنی قیردی بیلمامك انسانی پك اوتاندیران

شی اولمسیله هرکس آره‌سنده اوتانمامق ایچون اوکرنمکه چالشملی بوکیجه راحتسز اولدیغمدن هیچ اویقو اوبویه‌مدم

۹۳

عزیمتکز کیجه‌سی بوراده برآز پوپراز اسمش اولمسیله مراق ایتمش ایسه‌کده یاز روزکاری اولغله دکزه طوقونمدیغی آکلاشلمشدر هوالرك سرت اولمسیله پوسته واپوری کلدیکی خبر النوب براز متسلی اولدق ازمیر بیوك بر شهر اولوب هر شیك اعلاسی بولندیغندن ممنون قالهجقکزی مأمول ایدرم کویمزده هیچ کلیسا بولنمامقدنناشی اهالیجه کوجلك چکلدیکنه مبنی یکیدن بر کلیسا یاپلمسنه قرار ویرلدی هوا مساعد اولغله ازمیره ایکی کونده وارلدی فهم افندینك برآز کیفسز اولمسیله هوا تبدیلی ایچون بر قاچ کونده اطابه کیتمسی لازم کلدی ایشك برآز زور کورلمسنه مبنی بهاره قدر براغلمسی ایجاب ایتدی حمدی افندی کیندکدن صکره بر دها کلدیکندن کندی الله تسلیم ایتمك ایچون ویردیکمز امانت حالا المده طوریور سعید افندی اویقویی سور طاقدن اولمسیله ساعت بره وارر وارمز یتاغنه کیرر استمکدن چکلرم آیرلق درجه‌سنه کلدی رشید بك سویلدیککزی آکلامش ایسه‌ده آکلامامزلق ایدیور او آره‌لق ازمیر طرفنه کیده‌جك برکمی بولنمسیله ایکیمز دخی اوکمی‌یه بیندك بو چوچقلر کوتو اولدیریله انلری کیمسه سومز احمد ایله محمد ایو آدم اولدقلرندن انلر ایله کوروش

98*

Μηδενὶ εἴπῃς τι, διότι δὲν θέλω ν' ἀκουσθῇ ὁ λόγος οὗτος· χθὲς δὲν ἠδυνήθην νὰ ἔλθω, διότι ἤμην ὀλίγον ἀνήσυχος· ἐὰν ἦτο ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης, τὸν συνεχώρουν· ἀλλὰ τὸν Μεχμὲτ ἐφένδην δὲν δύναμαι νὰ συγχωρήσω, διότι δὲν εἶναι παῖς· ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι) ἀπὸ μηνὸς δὲν ἠδυνήθην νὰ λάβω ἐπιστολήν, εἶμαι ἀνήσυχος (ἐν ἀνησυχίᾳ)· ἐπειδὴ (διὰ τὸν λόγον ὅτι) χθὲς ἦτο νότος, δὲν ἠδυνήθην νὰ καταβῶ ἐκ τῆς νήσου· ἐπειδὴ (ἕνεκα τοῦ ὅτι) χθὲς ποσῶς δὲν ἠδυνήθης νὰ κοιμηθῇς, σήμερον δὲν ἔχεις διάθεσιν· ὅλον χασμᾶσαι· ἐπειδὴ (μὲ τὸ νὰ) ὁ λόγος σας μὲ ἤγγισε, βεβαίως δυσηρεστήθην· ἐπειδὴ (ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι) τὰ χρήματα ταῦτα μένουσι παρ' ἐμοὶ παρακαταθήκη, δὲν δύναμαι νὰ τὰ ἐγγίσω· διότι (διὰ τὸ ὅτι) ὁ δεῖνα κύριος ἐχωρίσθη ἀφ' ἡμῶν δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ δυσαρεστηθῶμεν κατ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ (ἐξ αἰτίας) αὔριον εἶναι ἡμέρα ἐξετάσεως, σήμερον πρέπει νὰ μελετήσητε· διότι (διὰ τὸ ὅτι) ἐκεῖνος οὐδενὸς τὸ πταῖσμα συγχωρεῖ, καὶ ἡμεῖς δὲν συγχωροῦμεν τὸ πταῖσμά του· ἐπειδὴ (μὲ τὸ νὰ ᾖ) ὁ Χουσεὶν εἶναι κακὸς ἄνθρωπος, δέον νὰ προφυλάττηταί τις ἀπ' αὐτοῦ· ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι)

---

* Πρὸς εὐκολίαν τοῦ σπουδαστοῦ περὶ τὴν χρῆσιν τῶν αἰτιολογικῶν μετοχῶν ἐν τῇ μεταφράσει τῶν θεμάτων τούτων, ἐτέθη ἐπίτηδες ἀναλυτικῶς ἐν παρενθέσει ἡ λέξις ἡ ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι τῶν αἰτιολογικῶν μετοχῶν (§ 245) σημειωθεῖσα, ἐξ ἧς ὁ σπουδαστὴς ὁδηγούμενος δύναται ν' ἀνεύρῃ τὴν μετοχὴν ἥτις ἁρμόζει εἰς τὸ ὑπὸ μετάφρασιν παράδειγμα.

ἐκρύωσα, σήμερον εἶμαι ὀλίγον ἀδιάθετος· ἐπειδὴ (ὡς ἐκ τοῦ εἶναι) τὸ πολλὰ λαλεῖν εἶναι κακὸν πρᾶγμα, δέον ν' ἀπέχῃ τις αὐτοῦ· ὁ Ζεκῆ ἐφένδης ἐπειδὴ (ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι) ἐνόησεν ὅτι μόνον ἐὰν καταγίνηται εἰς τὰ μαθήματά του θ' ἀξιωθῇ βραβείου, μεγάλως καταγίνεται· ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι) ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος εἶναι πρᾶγμα ὠφελιμώτατον τῇ ὑγιείᾳ, κατ' ἔτος τρεῖς περίπου μῆνας μεταβαίνομεν εἰς τὰς νήσους πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος.

99

Ἐπειδὴ (μὲ τὸ νὰ) ἡ θάλασσα μ' ἐπείραξεν, ἤμην ὅλην τὴν ἡμέραν ἀνήσυχος· ἐπειδὴ (ἕνεκα τοῦ ὅτι) τὴν ἐπιστολὴν δὲν ἠδυνήθην νὰ προφθάσω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἔμεινεν αὔριον· ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι) τὰ μαθήματά σας δὲν ἐμελετήσατε καλῶς, δὲν ἠδυνήθητε νὰ δώσητε ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ διδασκάλου· ἐπειδὴ (μὲ τὸ νὰ) τὸ ταχυδρομεῖον ἦτο κλειστόν, δὲν ἠδυνήθην νὰ δώσω τὴν ἐπιστολήν· ἐπειδὴ (ἕνεκα τοῦ ὅτι) ἐκρύωσα, αἱ σιαγόνες μου πονοῦσιν ὁσάκις χασμῶμαι· ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι) δὲν ὑπῆρχε κλίμαξ, δὲν ἠδυνήθην ν' ἀναβῶ ἐπάνω· ἐπειδὴ (μὲ τὸ νὰ) τὸ γάλα τοῦ προβάτου εἶναι καλλίτερον διὰ τὸν ἀσθενῆ, καὶ ὁ θεράπων σας ἐκ τούτου θὰ λάβῃ· ἐπειδὴ (ὡς ἐκ τοῦ) ὁ κῆπός σας εἶναι ἀπέναντι τοῦ βορρᾶ, τὰ δένδρα βραδέως ἀνθοῦσιν· ἐπειδὴ (ὡς ἐκ τοῦ, ἢ μὲ τὸ νὰ) ὁ ἡμέτερος εἶναι ἀπέναντι τοῦ νότου, τὰ δένδρα ταχύτερον ἀνθοῦσιν· ἐπειδὴ (ὡς ἐκ τοῦ ὅτι) σήμερον εἶναι Κυριακή, ἡ μὲν ἐκκλησία θὰ εἶναι ἀνοικτή, τὸ δὲ σχολεῖον κλειστόν· ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι) σήμερον δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐξέλθω ἕνεκα ἀδιαθεσίας, παρακα-

λῶ ἡ ὑπόθεσις νὰ μένῃ αὔριον· ὁ Ἰσμαὴλ ἐφένδης ἐπειδὴ (ἐκ τοῦ ὅτι) ἐνόησεν ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ ἄλλως πως ν' ἀξιωθῇ τοῦ πόθου του, διότι ἦτο (μὲ τὸ νὰ) πτωχός, ἤρχισε νὰ ἐργάζηται μεγάλως.

ΜΑΘΗΜΑ 44.

Ρῆμα ὑπαρκτικόν, ἢ σύνθετοι χρόνοι.

§ 246. Εἴδομεν ὅτι τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου ἐνεστῶτος (§ 88), τοῦ παρακειμένου (§ 134) καὶ τοῦ μέλλοντος (§ 148) χρησιμεύουσι καὶ ὡς μετοχαί.

Ἐξ αὐτῶν καὶ τοῦ ῥήματος اولق *γίνεσθαι*, ἢ بولمق *εὑρίσκεσθαι*, σχηματίζονται σύνθετοι χρόνοι ἀντιστοιχοῦντες πρὸς τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα* τῆς ἑλληνικῆς τὸ διὰ τοῦ *τυγχάνειν, διατελεῖν* κτλ. καὶ τινος μετοχῆς γινόμενον.

Οἱ χρόνοι οὗτοι εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ἐνεστώς: يازار اولدم **يازمق** γράφων διετέλεσα

يازمش اولورم يا **يازمش** γεγραφὼς γίνομαι

Παρακείμενος	اولورم	»	»	**يازمش اولورم**	» γενήσομαι
	اولدم	»	»	**يازمش اولدم**	» ἐγενόμην (ἔτυχον)
	اولجغم	»	»	**يازمش اولجغم**	» γενήσομαι
	اولمش	»	»	**يازمش اولمش**	» γεγενημην
	اول	»	»	**يازمش اول**	» γενοῦ

* Βλ. καὶ § 183.

	اولمق	يازمش	**يازمش اولمق**	»	γίγνεσθαι
	اولان	»	**يازمش اولان**	»	γιγνόμενος
	اولديغم	»	**يازمش اولديغم***	»	ἐκεῖνο ὅπερ ἔχω γεγραμμένον

Μέλλ. يازمش اولورم يازاجق **يازمش اولورم** γράψων γενήσομαι

اولدم	»	»	**يازمش اولدم**	γράψων ἐγενόμην (ἔμελλον γράψαι)

Οὕτω καὶ διὰ τοῦ بولمق π. χ.

بولدم يازمش **يازمش بولدم** γεγραφὼς εὑρέθην

يازمش بولنجغم » **يازمش بولنجغم** » εὑρεθήσομαι

Ὁ τοιοῦτος σύνθετος μέλλων, ὡς καὶ ἡ εὐκτική, ἐξηγοῦνται ἐν τῇ νεοελληνικῇ διὰ τοῦ *θέλω ἢ ἤθελον* π.χ.

صاتمش ايسه ايلور ايسه **صاتمش ايلور ايسه** ἐὰν ἤθελε πωλήσει (πωλήσων ἔσται) τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἐγὼ τὴν ἀγοράζω.

يوق سويلمش اولسه يله اينانان وارمى **يوق سويلمش اولسه يله** εἰρηκὼς εἴη) τοῦτο, ὑπάρχει ὁ πιστεύσων.

§ 247. *Ἀναφορικαὶ προτάσεις.* Εἴδομεν (§ 40. 207) ὅτι αἱ πλάγιαι καὶ αἱ ἐξηρτημέναι προτάσεις προηγοῦνται τῆς κυρίας, καὶ ἐπομένως ὅτι καὶ αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις (§ 200) προηγοῦνται αὐτῆς.

Ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον ἢ ἄλ-

* Βλέπε § 134. 160.

λος τις ὅρος τῆς κυρίας προτάσεως, προσδιορίζεται δι' ἀναφορικῆς προτάσεως ἐχούσης ὡς ἀντικείμενον εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, δηλαδὴ ὁλόκληρον πρότασιν ἀρχομένην παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου ὅτι, κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον ἡ μὲν ἀναφορικὴ πρότασις δέον νὰ προηγηθῇ τοῦ ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου κτλ. τὸ δὲ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἤτοι ἡ διὰ τοῦ (ὅτι) παρ' ἡμῖν ἀρχομένη πρότασις νὰ προταχθῇ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ὡς ἑξῆς:

ویانیه کیتمش اولدیغی سویلدیکم آدم ویانیه کیتمیوب پارسه کیتمش ὁ ἄνθρωπος, περὶ οὗ εἶπον ὅτι ἀνεχώρησεν εἰς Βιέννην, δὲν μετέβη εἰς Βιέννην, ἀλλ' εἰς Παρισίους· ἔνθα τὸ μὲν ویانیه کیتمش اولدیغی (ὅτι ἔχει ἀναχωρήσει) προὐτάχθη τοῦ سویلدیکم (περὶ οὗ εἶπον), τοῦτο δὲ τοῦ ὑποκειμένου ادم (ὁ ἄνθρωπος پارسه‌کی عموجه‌سه کوندرمش اولدیغی سویلدیکم کتاب بو دفعه عموجهم τὸ βιβλίον, περὶ οὗ εἶπον ὅτι εἶχον ἀποστείλει αὐτὸ πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις θεῖόν μου, ἐπεστράφη τώρα ὑπὸ τοῦ θείου μου· ἔνθα τὸ μὲν کوندرمش اولدیغی (ὅτι εἶχον ἀποστείλει) προὐτάχθη τοῦ سویلدیکم (περὶ οὗ εἶπον), τοῦτο δὲ τοῦ کتاب (βιβλίον).

٩٤

محمد افندی انی اوقویجه برآز دوشنور کبی اولدی آرتق مکتوبی یازمش بولندم بونی پاپار ایسه‌کز بیوك بر ایولك ایتمش اولورسکز برادرکز بر مکتوب یازه‌جق اولدی بونی بیلمش اول سزکلنجه‌یه قدر بن یازمش

بولنه‌جغم سکا ویرمش اولدیغمز امانت نه اولدی سز اورایه وارنجه‌یه قدر ایش بیتمش اولمجق بکا یاپمش اولدیغکز ایولکی اوتوتمیه‌جغم کیده‌جك اولور ایسه‌کز خبر ویرمکزی رجا ایدرم صالح افندینك رجا ایتمش اولمسی اوزرینه دها او وقت عفو ایتمشیدم بونی صوره‌جق اولور ایسه جوابنی المش اولور مکتبمزی زیارت ایتمش اولان ذات عارفی افندیدر صوران اولور ایسه نه سویلیه‌یم صوره‌جق اولانلره اویله سویلیك صبحی‌اوینی صاتمه‌جق اولور ایسه سزه خبر ویره‌یمی درسلرینه پك چوق چالشقان اولدیغنی خبر ویردیککز چوجق ادرنه‌ده بولنان قومشومز شوکت افندینك اوغلی اولدیغنی نه‌دن بیلیورسکز

٩٥

پترسبورغه کیتمك اوژره اولدیغنی خبر ویریلان ذات عارفی افندی دکل محمد بکدر سوقاغه آچلدیغنی سویلدیکم پنجره بنم اوطه‌مك پنجره‌سی اولیوب والده خانمك اوطه‌سنك پنجره‌سیدر نوری افندینك پارسدن الدیغنی ظن ایلدیککز مکتوب پارسدن اولیوب برلیندن کلش اولدیغنی خبر الدم ایشته سزك بیلدیککزی ایستمدیکم بر شی وار ایسه اوده بومکتوبك ترەدن کلدیکی ماده‌سیدر عزت و محمد افندیلرك دون آخشام ذکی بکه ویرمش اولدقلرینی سویلدکلری کتاب کندیلرینك اولیوب دوستلری احمد و محمد افندیلرك ایمش قاضی کوینی اوکنده بر قایق باتمش اولدیغنی غزته‌ده اوقودیغکز واپور قاضی کوینی واپوری اولیوب اطه‌لره اشلیان واپورلردن بریسی اولدیغنی خبر الدم همشیره‌کزك قالق اوزره کیتمش اولدیغنی خبر ویردیککز کویده سزك برخصمکز بر دوستکز وارمی کامل افندی حقنده صفوق معامله‌ده بولندیغنی ایشیتدیکم فؤاد افندینك بوکون سزه بر مکتوب

یازدیغی سویلیلیور طعام ایتك اوزره کیدیلهجکنی سویلدیکلرینی خبر ویرهبیلورمیسکز

100

Ἀφότου δὲν σᾶς εἶδομεν εἶναι ἀρκετὸς καιρός· ἀπὸ τοσούτου καιροῦ δὲν σᾶς βλέπομεν (διατελοῦμεν μὴ βλέποντες)· ὁ Ἀχμὲτ ἐφένδης εὑρέθη κλαίων· ἐφάνη (ἐγένετο) ὡς γινώσκων ὑμᾶς· τοῦτο πλέον εἴχετε γράψει (εἶσθε γεγραφώς)· ἐὰν τοῦτο εἴπω, ψεῦδος θὰ ἔχω εἴπει (εἰρηκὼς ἔσομαι)· ἕως οὗ φθάσω ἐγώ, ἐκεῖνος θὰ ἔχῃ ἀναχωρήσει (ἀνακεχωρηκὼς ἔσται)· ἐλησμόνησα ἐκεῖνο ὅπερ εἴχετε ἐρωτήσει· ἐπειδὴ ὁ Μιδὰτ ἐφένδης εἶχε κόψει τὴν χεῖρά του, ἐπὶ ἕνα μῆνα δὲν μετέβαινε (διετέλεσε μὴ μεταβαίνων) εἰς τὴν σχολήν· ἐὰν ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης δὲν θὰ ἔλθῃ (θὰ ᾖ μὴ ἐλευσόμενος), τί νὰ κάμω; ἐὰν ὁ Ριφὰτ ἐφένδης ἤθελεν ἐρωτήσει (θὰ ᾖ ἐρωτήσων) τοῦτο, τίνα ἀπάντησιν νὰ δώσω; ὅτε ἦλθεν ὁ Ρεσὶτ ἐφένδης, ἐγὼ εὑρέθην ἐνδεδυμένος· ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει τοῦτο ἀκούσει (εἶναι ἀκούσας) εἶναι ὁ ἡμέτερος γείτων Φεχὶμ βέης· ἐὰν ὑπάρξῃ τις μὴ κρατῶν (ἀθετῶν) τὸν λόγον του, πῶς νὰ προσενεχθῶ αὐτῷ; εἰς ἐκείνους μὲν οἵτινες θέλουσιν ἐπιστρέψει (εἶναι ἐπιστρέψοντες) νὰ δώσῃς ἀνὰ δέκα γρόσια, εἰς ἐκείνους δὲ οἵτινες θέλουσι μείνει, ἀνὰ εἴκοσι γρόσια.

101

Καίτοι ὁ Βόσπορος εἶναι ὡραιότερος τῶν νήσων, ὁ θεράπων σας ὅμως καλλίτερον ἀγαπῶ τὰς νήσους· ἡ ὁδὸς αὕτη εἶναι μὲν συντομωτέρα τῆς ἄλλης, ἐπειδὴ ὅμως εἶναι (μὲ

τὸ νὰ ᾖ) λασπώδης, δὲν πηγαίνω ἐξ αὐτῆς· ὁ ἀδελφός μου εἶναι μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν μικρός, ἀλλ' ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐμπρός· ὁ Μεχμὲτ ἐφένδης ἦλθε μὲν μέχρι τῆς οἰκίας, δὲν ἠθέλησεν ὅμως νὰ εἰσέλθῃ ἔνδοθεν τῆς θύρας· ἡ ἀδελφὴ ὑμῶν ἐμελέτησε μὲν τὸ μάθημά της, ἀλλὰ δὲν ἔγραψε τὸ θέμα της· ὁ Σαφὲτ ἐφένδης δὲν πιστεύει μὲν τὰ λεγόμενά σας, ἀλλὰ δὲν λέγει τίποτε· ὁ Ἀρηφῆ ἐφένδης ὑπόσχεται μέν, δὲν ἐκτελεῖ δέ· ἡ οἰκία, περὶ ἧς εἶπον ὅτι ἔχει δύο θύρας πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ μέγαν κῆπον ὄπισθεν, εἶναι τοῦ φίλου ἡμῶν Σαφὲτ ἐφένδη, δὲν εἶναι τοῦ Ἀρηφῆ· τὸ ἀρνίον περὶ οὗ ἐλέγετε χθὲς ὅτι ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀγίῳ Στεφάνῳ διαμένοντος φίλου σας Ριφάτ, σήμερον εἰσελθὸν εἰς τὸν κῆπον τοῦ γείτονός μας κατέφαγε τὰ ἄνθη του· ὁ Φεχὶμ βέης, περὶ οὗ ἤκουσα ὅτι εἶναι πολὺ φρόνιμος καὶ ἐπιμελὴς παῖς, ἀναχωρεῖ αὔριον μετὰ τοῦ πατρός του εἰς Παρισίους.

102

Ὁ Γαλὶπ βέης, οὗτινος τὸν υἱὸν Ἀζὶζ ἐφένδην εἴπετε ὅτι θέλετε νὰ ἴδῃ, εἶναι ὁ πλουσιώτερος τῆς χώρας ἡμῶν· ὁ Γιουσοὺφ ἐφένδης, οὗτινος τὸν υἱὸν Λατὶφ ἐφένδην εἴπετε ὅτι εἴδετε χθὲς ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἶναι γείτων μας· τὸ πλοῖον, ἐξ οὗ σήμερον εἴδετε ὅτι ἐξήρχετο ὁ Ριζᾶ βέης, εἶναι τὸ ταχύτερον ἀτμόπλοιον τῶν Πριγκηπονήσων· τὸ ὡρολόγιον, περὶ οὗ εἶπον ὑμῖν χθὲς ὅτι ἠγόρασα ἀντὶ πέντε λιρῶν, εἶναι χρυσοῦν, δὲν εἶναι ἀργυροῦν· ὁ ἄνθρωπος, περὶ οὗ ἠκούσατε ὅτι προσποιεῖται τὸν ἀσθενῆ, εἶναι ὁ φίλος τοῦ ὑμετέρου φίλου Ὀσμάν· ὁ Δζεμὰλ βέης, περὶ οὗ ἠκούσαμεν ὅτι

ὁ πατήρ του ὅδον οὔπω ἀναχωρεῖ εἰς Παρισίους, εἶναι ἐξάδελφος τοῦ ἐν Βεδεκίῳ διαμένοντος φίλου ἡμῶν Νουρῆ βέη· ὁ Σουηχῆ καὶ ὁ Μιδὰτ ἐφένδης, περὶ τῶν ὁποίων ἠκούσθη ὅτι αἱ σχέσεις των δὲν εἶναι καλαί, σήμερον ἀμφότεροι μετέβησαν ὁμοῦ εἰς τὴν ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι οἰκίαν τῆς Α. Ε. τοῦ Ὀσμὰν βέη· τὸ ὠὸν τοῦτο, ὅπερ λέγετε ὅτι εἶναι τῆς μαύρης ταύτης ὄρνιθος, εἶναι νωπότερον τοῦ ἄλλου· ἐπειδὴ τὸ χασμᾶσθαι πλησίον τῶν μεγάλων ἀνθρώπων εἶναι ἐντροπή, δέον ν' ἀπέχῃ τις αὐτοῦ· ὁ καιρὸς ἐπειδὴ εἶναι νότος, εἶναι θερμός· ὁ Ὁμὲρ ἐφένδης ἐπειδὴ (ἕνεκα τοῦ ὅτι) ἠγάπα μεγάλως τὸν Ἀβδοὺρ ραχμὰν βέην, ἤρχετο φοράς τινας εἰς τὴν οἰκίαν του.

ΜΑΘΗΜΑ 47.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ ἑλληνικόν.

ترلا[1] قوشلرندن بريسی ياوريسی[2] ايله برابر ترلاده كزر ايكن قوشبازلرك[3] قورمش اولديغی طوزاغی[4] كورر ياورينك هيچ بر شيدن خبری اولمديغندن اورادە اولان بغدای[5] دانەلرينی يمكە كيدر ايكن آنامی كلوب «ياورم! شو كورديكك شی طوزاقدر پك چوق يانه وارمه اورادە طوتيلور قالورسك صكره آوجی[6] النه كيرسك قارشمام كندينی كوزت»[7] ديۑش ياوری ايسه آنامسنك او كوزل نصيحتی[8] ياری[9] ديكلەمش ياری ديكلەمامش اولديغندن طوزاغه صوقيلوب[10] بتون بغدای دانەلرينی يدكدن صكره اصل[11] طوزاغك اوزرنده بولنان بغدايی دخی بر ايكن طوتلمش و باغرمغه[12] باشلايجه بچاره[13] والدەسی ياورينك باغرديغی ايشيدنجه يانه كلش ايسەده

نه چاره كه[14] بركره[15] طوزاغه طوتلمش و «ياورم! نه يابدك نجون تنبيهمی[16] ديكلەمدك» ديدكده «آمان والدەم! تنبيهكی ديكلەدم بر دانه قالنجيه قدر بر شی اولدم[17] صكره دها بر دانه قالش ايدی انی بر ايكن طوتلدم» دير ايكن قوشبازلر كلوب المشلر و فقير والدەسی يالكزجه[18] آجيقلی[19] آجيقلی قاچشدر

1. **تارلا,** ἀγρός· **تارلا كوشی,** κορυδαλός (πτηνὸν τοῦ ἀγροῦ. 2. **يابرغه,** νεοσσός, μικρόν. 3. **كوڤرشقاز,** ὀρνιθοθήρας. 4 **طوتزاق,** παγίς. 5. **طوغشاق,** σῖτος. 6. **اڤجی,** κυνηγός. 7 **كوزلەمك,** προσέχειν. 8 **نصيحت,** συμβουλή· 9. **ياری,** ἥμισυ. 10 **صوقولمق,** πλησιάζειν πολὺ (χώνομαι). 11. **اصل,** ἄσπλ, ὁ κυρίως (ῥίζα, ἀρχή). 12. **طاغيرمق,** κραυγάζειν. 13. **طرپار,** δυστυχής· 14. **طرپار,** τρόπος, θεραπεία· **نه طرپار,** δυστυχῶς (τί τρόπος)· 15. **كره,** φορά. 16. **تنبيه,** παραγγελία. 17. **اولمق,** γίνεσθαι· ἐνταῦθα παθαίνειν. 18. **يالنيزلق,** κατάμονος. 19. **آچلقلی,** τεθλιμμένος, περίλυπος.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ τουρκικόν.

Εἷς μαθητὴς σχολῆς μεταβαίνων κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν διακοπῶν[1] εἰς τὴν πατρίδα του, καθ' ὁδὸν ἀναγκάζεται[2] νὰ μένῃ τὴν νύκτα ἔν τινι μύλῳ[3]. Εἰς τὸν τοῖχον[4] τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ κατεκλίθη, βλέπει ἀνηρτημένον[5] χρυσοῦν ὡρολόγιον. Διανοεῖται, ἵνα τὸ μεσονύκτιον[6] λαβὼν τὸ ὡρολόγιον, **πηδήσῃ**[7] ἔξω τοῦ παραθύρου καὶ φύγῃ· ἀλλ' ἡ συνείδησίς του[8] οὐδαμῶς[9] συναινεῖ[10]· φέρει εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι ἡ κλοπὴ[11] εἶναι κακὸν πρᾶγμα.

Ἀφοῦ ικανῶς[12] ἐσκέφθη, δὲν ἔλαβε τὸ ὡρολόγιον καὶ ὁ ἴδιος δὲ δὲν ἐστάθη ἐκεῖ· ἐπήδησεν ἐκ τοῦ παραθύρου καὶ ἔφυγεν. Ἐπί τινα καιρὸν[13] ἐπορεύθη ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης. Ἅμα ἔδυσεν ἡ σελήνη καὶ ὁ ὁρίζων[14] ἐσκοτίσθη, ὁ παῖς μὴ βλέπων ποῦ ἐπάτει[15], ἔπεσεν εἰς βόρβορον[16]. Ἀπαλλάξας[17] δυσκόλως[18] ἑαυτόν, ἀνέβη εἷς τι ὑψηλὸν μέρος. Ἐπειδὴ ἦτο πολὺ κεκοπιακώς, ἐκεῖ ἀπεκοιμήθη[19]. Ὅτε τὸ πρωῒ ἀφυπνισθεὶς ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδεν ὅτι ἐπὶ τοῦ δένδρου, κάτωθι τοῦ ὁποίου εἶχε κατακλιθῇ, ἦτο ἀπηγχονισμένος[20] ἄνθρωπος, οἱ δὲ κόρακες[21] ἦσαν συνεσωρευμένοι[22] ἐπ' αὐτοῦ. Ἐνόησεν ὅτι ὁ ἀπηγχονισμένος οὗτος ἄνθρωπος θὰ ἦτο κλέπτης. Ὁ μαθητὴς ἰδὼν τὴν κατάστασιν[23] ταύτην εἶπε καθ' ἑαυτόν· δόξα[24] σοι, Θεέ μου! [25] καλὸν ἔγινεν ὅτι ἠκολούθησα[26] τὴν συνείδησίν μου εἰς τὸ[27] νὰ μὴ λάβω τὸ ὡρολόγιον.

1. تمطيل ta'tîl. 2. مجبور اولق mecbûr olmak. 3. دكرمن degirmen. 4. ديوار duvâr. 5. آصيلو âsîlu. 6. كيجه يارسى gece yarısı. 7. آتلامق atlamak. 8. جدان vicdân. 9. در دلو dert dolu (κατ' οὐδένα τρόπον). 10. راضى اولق râzî olmak. 11. خرسزلق harâmzalık. 12. سرقت sirkat. 13. مدت müddet. 14. اوفق ufuk (κυρίως ὁ ὁρίζων). 15 باصمق basmak. 16. بتاقلق batakalık. 17. قورتارمق kurtarmak. 18. كوچ حال ايله güçbelâ ile. 19. قالق uyku basmak. 20. آصلمش asılmış. 21. قارغه karga. 22. اوشمك üşümek, τὸ ἀλληλοπαθὲς اوششمك

23. حال hâl. 24. شكر şükr, şükür. 25. يارب yâ rab. 26. اوبمق uymak. 27. خصوصنده hususunda (ἐν τῇ ὑποθέσει τοῦ . . .).

ΜΑΘΗΜΑ 48.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ ἑλληνικόν.

قرق بيلق[1] بر قواق[2] آغاجنك دينه[3] بر قباق[4] اكرل وقتى كلوب بيتر[5] بيور دير ايكن[6] قواغه صاريلور بر ايكى آيك ايچنده حريفك[7] باشنه قدر چيقار چوك چوك دالرينى صارمغه باشلار و اوراده چيچك آچوب قباق ويرمكه باشلار قباقلر بيور چر قواغك دالرينه آغراق[8] چوكرك[9] ايكى قات ايدر[10] بر كون قواق قباغه «برادر! بو قدر صيقندى[11] ويرمه» ديه[12] رجا ايدر قباق ايسه[13] «بن نه وقت اولسه سنك تپه‌كده‌يم[14] صوص[15]» ديه‌رك قواغه حدت[16] ايدر دير ايكن قيش كلمكه باشلار قيراغلر[17] ياغار قباغكده عمرى[18] بيتر دالرى پيراقلرى قورومغه باشلايوبده قباق يره دوشه‌جكنى خصوصيله[19] او قدر يوكسكدن دوشه‌جكنى دوشونجه قواغه يالوارمغه باشلار ايسه‌ده سوزى كار[20] ايتمز بر كون صابى[21] قورور تپه طاقلق[22] يره دوشر پارچه پارچه اولور

حصه[23]—قباق الى آيلق عمرينه باقيوبده قرق بيلق اختيار قواغه غلبه[23] ايتمكه چالشديغى و ياشنه اولسون[25] مرحمت[26] ايتديكى ايچون صوكنده ايله پارچه پارچه اولمشدر طبق انسانده انه فرصت[28] كچوبده بيوجك بر يره چر ايسه اسكيلره فنالق ايتماليدر شايد ايله كندينه اقبال[29] توجه[30] ايدوبده بيورسه اسكيلرى آياق التنه الماليدر صكره بر كون اولورکه قباق كبى تپه طاقلق اولور

1. **γῆλ,** ἔτος· **γηλ-λήκ,** ἐτήσιος· **κὴρκ γηλ-λήκ,** τεσσαρακοντούτης. 2. **καβάκ,** αἴγειρος. 3. **τίπ,** ῥίζα. 4. **καπάκ,** κολοκύνθη. 5. **πιτμέκ,** φύεσθαι, καὶ λήγειν. 6. **τὲρ ικέν,** χρονικὴ μετοχὴ τοῦ ῥήματος **τεμὲκ** λέγειν· ἰσοδυναμεῖ τῷ τῆς κοινῆς **λέγοντας,** ἤτοι ἐν τῷ μεταξύ. 7. **χερίβ,** ὁ καλὸς (περιφρονητικῶς)· κυρίως σημαίνει **ὁμότεχνος.** 8. **ἀγηρλήκ,** βάρος. 9. **τσιοκμέκ,** πίπτειν, κατακάθησθαι. 10. **κάτ,** πτυχή· **ικὶ κὰτ ὀλμάκ,** γίνομαι δύο πτυχαί, καμπουριάζω, κυρτοῦμαι. 11. **σηκηντή,** στενοχωρία, πίεσις. 12. **τεγέ,** γ' πρόσωπον εὐκτικῆς τοῦ **τεμέκ,** ἰσοδυναμεῖ τροπικῇ μετοχῇ **λέγων.** 13. **ισέ,** γ' πρόσ. τοῦ ὑποθ. ἐνεστῶτος τοῦ βοηθητικοῦ· τίθεται ἀντὶ τοῦ ἡμετέρου ἀντιθετικοῦ **δέ.** 14. **τεπέ,** κορυφή. 15. **σούς,** (ἐπίθων.) σιωπή! 16. **χηττὲτ ιτμέκ,** ὀργίζεσθαι. 17. **κηραγῆ,** πάχνη· 18. **ἰὸμρ,** βίος· 19. **χουσουσοῦ-ιλέ,** πρὸ πάντων (σύνθ. ἐκ τοῦ **χουσούς,** ὑπόθεσις· τῆς καταλληκτ. ἀντων. τοῦ γ' προσ. καὶ τῆς προθ. **ιλὲ** ἢ **λέ**). 20. **κιάρ,** ἔργον· **κιὰρ ιτμέκ,** ὠφελεῖν· 21. **σάπ,** μίσχος. 22. **τακλὰκ** (τακλᾶς) κυδιστίνδα, **τεπὲ τακλάκ,** (κατακέφαλα), κατὰ κεφαλῆς. 23. **χηδδέ,** ἐπιμύθιον (μερίδιον). 24. **γαλεπέ,** νίκη. 25. **ὠλσούν,** ἔστω (προστακτικὴ τοῦ **ὠλμάκ**)· ἰσοδυναμεῖ τῷ **τουλάχιστον.** 26. **μερχαμέτ,** εὐσπλαγχνία. 27. **τηπκῆ,** ἀπαραλλάκτως. 28. **φουρδάτ,** εὐκαιρία. 29. **ικπάλ,** τύχη, εὐτυχία. 30. **τεβετζτζοὶχ ἐτμέκ,** διευθύνεσθαι, εὐνοεῖν.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ τουρκικόν.

Εἷς κηπουρὸς1 εἶχε, λέγει, ἕνα δένδρον2· διὰ τοῦ δένδρου τούτου μετέφερε3, λέγει, τὰ προϊόντα4 τοῦ κήπου του εἰς

τὴν ἀγοράν. Διὰ τοῦτο ὁ δένδρος πάντοτε ἐστενοχωρεῖτο5 καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξῃ6 εἰς τοὺς κόπους7 οὓς ἐδοκίμαζεν8, ἤθελε ν' ἀπαλλαγῇ9 ὅτι τάχιον10 ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ κηπουροῦ καὶ πάντοτε παρεκάλει τὸν Θεόν11. Ὁπωσδήποτε12 ἡ δέησις13 τοῦ δένδρου εἰσακούεται· ὁ κηπουρὸς πτωχεύσας14 προδαίνει15 καὶ πωλεῖ τὸν δένδρον εἴς τινα βυρσοδέψην16, ὁ δὲ δένδρος ἐπειδὴ δὲν γινώσκει τί θὰ συμβῇ17, χαίρει18 μεγάλως19. Τέλος ὁ βυρσοδέψης λαβὼν τὸν δένδρον φέρει εἰς τὸν οἶκόν του. Αἴφνης τὴν ἐπιοῦσαν φορτόνει20 ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ δένδρου δύο κοφίνους21 καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ ἐργαστήριόν του. Καθ' ὁδὸν πορευόμενος, γεμίζει εἰς τὰς κοφίνους τὰς κόπρους22 τῶν κυνῶν, ἃς ἁπλώνει ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ διὰ τοῦ δένδρου μεταφέρει23 αὐτάς. Ὁ δυστυχὴς24 δένδρος, ἅμα εἶδε τὴν κατάστασιν ταύτην καὶ τὰς ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ δυσωδίας25, συνελθὼν26 εἰς ἑαυτὸν λέγει «ἔλεος27 Θεέ μου!28 ἐγὼ μέγα, μάλιστα29 μέγιστον λάθος30 ἔπραξα· ἐκεῖνο ὅπερ μοὶ ἔκαμεν ὁ κηπουρὸς δὲν ἦτο τυραννία31, μᾶλλον32 ἦτο χάρις»53, καὶ ἀρχίζει μετανοεῖν34 διὰ τὴν εὐχὴν ἣν ἐποίησε, νὰ ἐπιθυμῇ πάλιν τὴν παλαιάν του κατάστασιν.

1. بغچوان **ڤاغتسەبάν.** 2. اشك **ἐσέκ.** 3. محصول **μαχσούλ.** 4. كوتورمك **γκμοτουρμὲκ** ἢ طاشيتمق **ταὰπτμάκ.** 5. جانی صيقلق **τζανὶ σηκπλμάκ.** 6. طاقت كتيرمك **τακὰτ γκετιρμέκ.** 7. زحمت **ζαχμέτ.** 8. چكمك **τσεκμέκ.** 9. قورتلمق **κουρτουλμάκ.** 10. ساعت اول **ἀὶρ σαὰτ ἐββὲλ** (μίαν ὥραν πρότερον). 11. الله **ἀλλὰχ** καὶ حق جناب **τζενάπ-ι χάκκ.** 12. نصلسه **νάσηλ-σε.** 13. دعا **ἀωά.** 14. مفلس اولق **μουφλὶς ὀλμάκ.** 15. طوتمق **τουτ-μάκ** (πιάνειν). 16. دباغ

τεπάγ. 17. كلك باشنه **παάπνὰ γκελμὲκ** (ἔρχεται εἰς τὸ κεφάλι). 18. كتوسو **σεβινμέκ.** 19. ياصيلاده زيادە **ζιαπε-δί-ιλε.** 20. كتكلو يوكلو **γουκλετμέκ.** 21. كوسو **κιουβέ.** 22. ترس **τέρς.** 23. طاشيمق **ταάπμάκ.** 24. يانه يچلو **πὶ τσαρέ.** 25. قفا قوتو **φενὰ κωκοῦ** (κακὴ ὀσμή) 26. عقلى باشنه كلك (ἔρχεται ὁ νοῦς του εἰς τὸ κεφάλι του). 27. آمان **ἀμάν.** 28. يارا **γιά ρααπ.** 29. هم (καί). 30. خطا **χατά.** خطاده بولنمق **χαταὰ πουλουνμάκ,** πράττειν λάθος (εὑρίσκεσθαι εἰς λάθος). 31. اذيت **ἐζιγέτ.** 32. بلكه **πέλκι.** 33. عنايت **ἰναγέτ.** 34. پشيمان اولمق **πισμὰν (πεσμὰν) ὠλμὰκ** (συντάσσεται δοτικῇ).

ΜΑΘΗΜΑ 49.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ ἑλληνικόν.

محمود افندينك باباسى هركون كندىسنه بر نصيحت ويرر ايدى بر كون «سكا كوتولك ايدنلره ايولك ايت» نصيحتنى ويرنجه محمود «يا كتابمى الوب بيرتان و قلمى الوب قيران و ساڭر كوتولك ايدن چوجقلره بن نصل ايولك ايدەيم» ديه صوردى پدرى «اوغلم! بو بر آز كوچ كورينور ايسەده يواش يواش آليشه بيلورسين بر سنەيه قدر بو نصيحتى طوتمغه سوز ويرده باق نه كوزل شيدر» ديدى نهايت محمود بر آى ايچون طوتمغه سوز ويردى بر كون آرقداشلريله برابر اويناميق اوزره قيره كيتدىلر اوبون آراسنده بركوچك چوجق محمود افندينك بورونه اوره‌رق قاناتدى محمود افندى او قدر

حدتلنەدى كه چوجغى بر ايوجه دوكك ايسته‌دى ايسەده صكره‌دن باباسنك نصيحتى وكندى وعدينى خاطرينه كتيره‌رك صبر ايتدى ديكر چوچقلر ايسه اونادن « محمود افندى نه قورقاق چوچقدر » ديه‌رك انى تعيب ايدر طوررلر ايدى آره‌دن بر قاچ كون كچنجه بر ايرمق يانندە اوينامقده اولدقلرى حالده محمود افندينك بورونه اوروب قاناتمش اولان چوجغك قرنداشى نصل ايسه ايرمغه دوشدى چوچقلر طوپلانوب قرنداشى‌ده كندى ايسەده هيچ برى قورتارمغه جسارت ايده‌مدى محمود افندى درحال ايرمغه آتيلوب چوجغى قورتاردى بونك بو مردلكنى كورن چوچقلر «محمود افندى فنالق ايتك ايچون قورقاقدر اما ايولك ايتمك ايچون پك يكيت ايمش» ديمكه باشلادىلر بو وجه ايله هم آرقداشلرينك مدحنه هم‌ده پدرينك بر قات دها آفرينه مظهر اولدى

1. **γιαβάς,** ὴρέμα, βαθμηδόν. 2. **ἀλπὰμάκ,** συνειθίζειν. 3. **ἀρκαταάς,** συνάδελφός. 4. **κήρ,** ἐξοχή. 5. **ὠγιούν,** παίγνιον. 6. **πουρούν,** ρίς. 7. **καναγμάκ,** αἱματοῦν (κάμνω νὰ ματώσῃ). 8. **χπὲτετλενμέκ,** ὀργίζεσθαι. 9. **τοβμέκ,** δέρειν. 10. **σάπρ ἰτμέκ,** ὑπομονεῖν ποιεῖν, ὑπομένειν. 11. **χοτέ, χοτεκέν,** ἐκεῖθεν, ἀφ' ἑτέρου. 12. **κωρκάκ,** δειλός. 13. **τα'γὶπ ἰτμέκ,** ὀνειδίζειν, κακίζειν. 14. **τουρμάκ,** ἵστασθαι· ἐνταῦθα ὁμοῦ μετὰ τοῦ προηγουμένου σημαίνει ἐξακολουθεῖν. 15. **ἰρμάκ,** ποταμός. 16. **τὲρ χάλ,** ἐν τῷ ἅμα, πάραυτα. 17. **μερτλίκ,** ἀνδρία. 18. **γιγίτ,** ἥρως (παλληκάρι). 19. **βέτζχ,** τρόπος· **πού βὲτζχ-ιλέ,** μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, τοιουτοτρόπως. 20. **μέτχ,** ἔπαινος, 21. **κάτ,** πτυχή, φορά· **πὶρ κὰτ ταχά,** μίαν φορὰν ἔτι, ἔτι μᾶλλον. 22. **ἄφεριν,** εὖγε. 23. **μαζχὰρ ὠλμάκ,** ἀξιοῦσθαι.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ τουρκικόν.

Ὁ ἐκ τῶν στρατηγῶν1 τῆς Γαλλίας διάσημος2 Δορινί, ἐνῷ νύκτα τινὰ μετέβαινεν εἰς Παρισίους, καθ' ὁδὸν συνέλαβον αὐτὸν κλέπται. Οὗτοι, ἀφοῦ ἔλαβον τὰ ἐπ' αὐτοῦ εὑρεθέντα χρήματα, ἐζήτησαν καὶ τὸν ἐν τῷ δακτύλῳ3 αὐτοῦ δακτύλιον4. Ὁ στρατηγὸς λέγει ὅτι τοῦτο εἶναι ἐνθύμιόν5, ὑπόσχεται δ' ὅτι μετὰ μιαν ἡμέραν ὡς ἀντιστάθμισμα6 θὰ δώσῃ ἑκατὸν λίρας καὶ διαβεβαιοῖ7 ἐπὶ τούτῳ τοὺς ληστάς. Τῇ ἐπαύριον ὁ θαρραλεώτερος8 ἐξ αὐτῶν, μεταβὰς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ στρατηγοῦ, πλησιάζει10 αὐτὸν συνδιαλεγόμενον11 μετὰ τῶν φίλων του, καὶ τῷ ὑπομιμνήσκει12 τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὁ στρατηγὸς ἐκπληροῖ13 τὸν λόγον του, ἀφοῦ δ' ὁ κλέπτης ἀρκετὰ14 ἀπεμακρύνθη15 τῆς οἰκίας του, ἐκτίθησιν16 εἰς τοὺς φίλους του τὸ συμβάν17· ἰδὼν δ' ὅτι οἱ φίλοι του ἠπόρουν18 ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ19 ἀκριβείᾳ20 του, λέγει: «διατί ἀπορεῖτε; ἐπλήρωσα21 τὸ χρέος μου· ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἶναι ἀκριβής, δέον νὰ ἐκπληροῖ τὸν λόγον ὃν ἔδωκε· καὶ εἰς κλέπτας ἐὰν ἔχῃ δώσει, δὲν πρέπει ν' ἀθετῇ22 αὐτόν· καὶ ἐγὼ λοιπὸν ἐξετέλεσα τὴν ὑπόσχεσιν, ἣν εἶχον δώσει εἰς τοὺς κλέπτας τούτους.

1. جنرال **tzenerál.** 2. رسم **meşhúr.** 3. پارمق **parmák.** 4. يوزك **yüzük.** 5. يادكار **yadıkiár.** 6. قارشولق **karşoulúk.** 7. تأمين ايتمك **te'emín itmék.** 8. جسارتلى **tzesaretlí.** 9. ايچلرينده **içlerindé,** ἐξ αὐτῶν ἢ μεταξὺ αὐτῶν. 10. ياقاشمق **yaklaşmák.** 11. كورشمك **görüşmék.**

12. خاطر ايچون **içún hatır.** 13. يرينه كتيرمك **yerinè getirmék** (φέρειν εἰς τὴν θέσιν του) ἢ ايفا ايتمك **ifà itmék.** 14. ايچه **épeïtzé.** 15. اوزاقلاشمق **uzaklaşmák.** 16. آكلاتمق **anlatmák** (δίδειν τινὶ νὰ ἐννοήσῃ). 17. باشنه كلان **başına gelén** (τὸ ἐλθὸν εἰς τὴν κεφαλήν του). 18. شاشمق **şaşmák** ἢ ايتمك **tzaşmak itmék.** 19. درجه يو **pek derétzé.** 20. طوغرلق **doğrulúk.** 21. اودمك **ödemék.** 22. سوزندن دونمك **sözündén dönmék** (γυρίζει ἀπὸ τὸν λόγον του).

ΜΑΘΗΜΑ 50.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ ἑλληνικόν.

كويلونك برينى روم ايليده بر جايرا1 دن كچر ايكن بر تپه2 اوت هرطرفندن آتش الەرق ياقمقده و اوزرنده بربيوك يلانك3 دخى قيورانمقده اولديغى كورنجه آتشك يم5 توبره سنى قارغيسنك6 اوجنه7 باغلايوب8 اوزادر9 و يلان قنفال قنفال10 طوبره‌نك ايچنه كيردكدنصكره چكوب قورتارر بوندنصكره يلان « اى كويلى ! بنى قورتاردك اما قارنم آج سنى يەجكم » ديديكنده كويلى «جانم ! اللهدن قورق سنى آتشدن قورتاردم ايلكه كلك11 اولورى» ديدى ايسەده يلان «بو عالمده بعض مخلوق12 واردركه ايلكه كلكى مشروع13 كورر سز انسانلر و بز يلانلر دخى بو قبيلدنز14 اينانمز ايسەك شو قارشو جايرده بولنان قوجه15 اوكوزه16 صورالم» ديدى و ايكيسى بردن اوكوزك يانه كيدوب كويلى حالى17 تقرير18 ايلدى اوكوز

«اوت! يلانك حق وار زيرا ايلكه كلك مشروع اولمامش اولسه ايدى بن بو حالده‌مى بولنور ايدم اون بش سنه‌در صاحبه[19] چفت[20] سوردم[21] عربه چكدم شمدى اختيار اولدم قوتم قالدى شو حالده بنى تقاعد[22] ايتك و اولنجه‌يه[23] قدر راحت راحت بسيلمك انصاف[24] شاشندن[25] دكليدر حالبوكه[26] بورايه قويدىلر هركون قصاب[27] كلوب يوقلايور[28] و بر آز دها شميرر[29] ايسه‌م كه‌جكنى صاحبه سويليور» ديدى حاصلى[30] كويلو هر قنسى حيوانه صوردى ايسه موافق[31] بر جواب الهديغندن محزون[32] محزون كيدر ايكن قارشوسنه بر تلكى[33] چيقدى و كويلى دعوايى[34] تلكيه دخى آكلاتدى تلكى دعوايى ديكلدكدنصكره[35] كويلى‌نك قولاغنه «آه!»[36] سزده بويله‌سكز ناتكورسكز[37] ايلكه كلكدن كيرو طورمزسكز نهايت بكا بر فنالق ايتيه‌جكسكى بيلسه‌م سنى بونك التدن قورتارزم» ديدى

1. **تصاڭر**, لعين. 2. **تپه**, لوث, قذر. 3. **يلان**, ثعبان. 4. **قبرانمق**, تعفن, تقيح. 5. **يم**, طعام. 6. **قارغى**, غراب. 7. **اوڭ**, يمين. 8. **صاغلامق**, ربط. 9. **اوزاتمق**, مد. 10. **كنكال**, هيكل. 11. **كملك**, قميص. 12. **مشروع**, قانوني. 13. **صاحبه**, صاحبة. 14. **چفت**, زوج. 15. **سورمك**, طرد. 16. **عربه**, عربة. 17. **اختيار**, مختار. 18. **تقاعد**, تقاعد. 19. **اينجه‌يه**, الى الأبد. 20. **انصاف**, إنصاف. 21. **شاشمق**, تعجب. 22. **دكلدر**, ليس. 23. **قصاب**, جزار. 24. **يوقلامق**, تفقد. 25. **شميرمك**, تعفن. 26. **سويلمك**, تكلم. 27. **حاصلى**, خلاصة. 28. **موافق**, مناسب. 29. **محزون**, حزين. 30. **تلكى**, ثعلب. 31. **دعوا**, دعوى. 32. **ديكلدكدنصكره**, بعد ما سمع. 33. **ناتكور**, عديم الشرف. 34. **كلكمك**, خجل. 35. **طورمزسكز**, لا تقعد. 36. **نهايت**, أخيرا. 37. **فنالق**, شر. 38. **ايتيه‌جك**, سيء. 39. **بيلسه‌م**, لو علمت. 40. **قورتارزم**, أنقذ.

Пρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ τουρκικόν.

Ἐν Βελγικῇ1, ἔν τινι μικρᾷ πόλει2 κατῴκει εἷς πτωχότατος ὑφάντης3. Οὗτος ἐν τῷ κόσμῳ εἶχε τὸ ὅλον4 ἓν τέκνον ὀνόματι5 Ἀδριανός. Ὅτε ὁ Ἀδριανὸς εἰσῆλθεν6 εἰς τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας7 του, ἡμέραν τινὰ ὁ πατήρ του τῷ ἔκαμε τὴν ἐξῆς πρότασιν8. — Τέκνον μου! ἡμεῖς εἴμεθα πτωχοί· σὺ μέχρι τοῦδε ἀρκετὰ ἐσπούδασας9· εἰς τὸ ἐξῆς πλέον10 εἶναι καιρὸς νὰ μάθῃς (τοῦ μαθεῖν) τὴν τέχνην μου— Ἀγαπητέ μου11 πάτερ! παρακαλῶ, ἄφες με καιρόν12 τινα ἀκόμη ἐν τῇ σχολῇ νὰ σπουδάσω. — Τέκνον μου! βλέπεις πόσην δυστυχίαν13 ὑποφέρομεν14. μόλις15 μετὰ δυσκολίας16 δύναμαι νὰ κερδήσω17 τὸν ἄρτον μας· σχεδὸν18 γυμνοὶ19 περιφερόμεθα· μὴ ὄντες ἱκανοὶ20 ν' ἀγοράσωμεν τὸν κηρόν, ὃν θὰ καύσωμεν τὴν ἑσπέραν, κατακλινόμεθα μόλις δύσῃ ὁ ἥλιος. Ἐκτιμῶ21 τέκνον μου, τὴν πρὸς τὰ γράμματα22 ἔφεσίν σου· ἀλλὰ σοὶ ἀναγκαιοῦσι βιβλία καὶ ἄλλα23· ἐγὼ ποῦ νὰ σοὶ εὕρω ταῦτα; — Ἀγαπητὲ πάτερ μου! τὰ βιβλία καὶ τὰ ἄλλα ἐγὼ εὑρίσκω· μόνον σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ ἀποσύρῃς24 ἀπὸ τὸ σχολεῖον.

σύνης. 26. **χάλ πού κι**, ἐν τούτοις (σύνθετος ἐκ τοῦ **χάλ**, κατάστασις, **πού** οὗτος, **κὶ** ὅτι). 27. **καββάπ**, κρεωπώλης. 28. **γιοκλα-μάκ**, ψαύειν, ἐξετάζειν. 29. **δεμιρμέκ**, παχύνεσθαι. 30. **χάσηλη**, τέλος. 31. **μουβαφίκ**, σύμφωνος, εὐνοϊκός. 32. **μαχζούν**, τεθλιμμένος. 33. **τιλκί**, ἀλώπηξ. 34. **ἑαβά**, ἀγωγή, ζήτημα. 35. **ἑινλε-μέκ**, ἀκροάζεσθαι. 36. **ἆχ** (ἐπιφων.) ὤ! 37. **νανκιόρ**, ἀγνώμων.

Ὁ πατὴρ του ἐπείσθη25. Ὁ Ἀδριανὸς ἐξηκολούθησε26 τὸ σχολεῖόν του καὶ ἔδειξε τόσην εὐφυΐαν καὶ νοημοσύνην29, ὥστε πολλοὶ ὀκνηροὶ29 παῖδες ἤρχισαν νὰ φθονῶσιν30 αὐτόν.

Εἷς ἐκ τῶν ὀκνηρῶν τῶν μὴ ἀνεχομένων31 αὐτὸν λέγει «ἐξάπαντος32 πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τις ὅστις δίδει αὐτῷ μάθημα». Ἕτερος λέγει «δὲν εἶναι δυνατόν33, διότι εἶναι τόσῳ34 πτωχὸς ὥστε σχεδὸν δὲν δύναται νὰ εὕρῃ ἄρτον διὰ νὰ φάγῃ· ποῦ θὰ εὕρῃ τὰ χρήματα διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν διδάσκαλον;» Καὶ εἷς τρίτος λέγει: «τὰς ἑσπέρας, ὅταν ἀπολυώμεθα35 ἐκ τῆς σχολῆς, οὐδέποτε ἔρχεται ὁμοῦ36 μεθ' ἡμῶν· ἄλλην ὁδὸν τρέπεται37 καί, ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἰκόν του, μεταβαίνει ἀλλαχοῦ. Συνάδελφοι! συμφωνεῖτε38 νὰ ἐξετάσωμεν39 ποῦ οὗτος μεταβαίνει;» Οἱ μαθηταὶ πάντες40 ὁμοῦ «ναί, ναί, συμφωνοῦμεν» εἶπον.

1. بلجيه **πέλτζικα.** 2. اسكان اتمك **ισκιὰν ιτμέκ.** 3. چوالها **τσουλχά.** 4. طوپی **τοποῦ.** 5. اسم **ὔσμ-** ὀνόματι Ἀδριανός اسمنده آدریانوس (κατὰ λέξιν ἐν τῷ ὀνόματι Ἀδριανός). 6. كيرمك **γκιρμέκ,** ἢ باصمق **πασμὰκ** (πατεῖν). 7. ياش **γιάς.** 15ον ἔτος τῆς ἡλικίας του ياشنده . اون بش 8. تكليف **τεκλίφ-** ποιεῖν πρότασιν اتمك تكليف ἢ تكليفنده بولنمق . 9. تحصيل اتمك **ταχσὶλ ιτμέκ.** 10. بوندنصكره **πουνὰν σόνρο.** 11. سوكيلى **σεβγκιλί.** 12. مدت **μουὰτέτ.** 13. سفالت **σεφαλέτ.** 14. كمك چكمك **τσεκμὲκ** (τραβῶ). 15. آتمق **ἄντζακ.** 16. كوچكلك **γκιτζλὸκ-** μετὰ δυσκολίας ἐλεύθερος. كوچ حال ايله . 17. چيقارمق **τσηκαρμὰκ** (ἐβγάζω). 18. همان **χέμαν.** 19. چيلاق

τσηπλάκ. 20. مقتدر **μουκτεδὶρ** (δυνατός). 21. تقدير اتمك **τακτὶρ ιτμέκ.** 22. علم **ἴλμ.** 23. كتاليشين تكسى **κατ'ἔλλειψιν τῆς λέξεως** پراگماتا شيلر بشه ياضيلر ἢ **σαϊρέ.** 24. المق **ἀλμὰκ** (λαμβάνειν). 25. قانع اولمق **κανὶ ὀλμάκ.** 26. اتمك دوام **τεβὰμ ιτμέκ.** 27. كاذب اولمق **ζεκμά.** 28. فطانت **φετανέτ.** 29. تنبل **τεμπέλ,** ἢ يلاز خيلاز **χαϊλάζ.** 30. قيصقانلق **κπσκανμάκ.** 31. چكمك **τσεκμέκ.** 32. لطفاً **μούτλακα.** 33. محتمل **μουχτεμίλ,** ἢ احتمالى يوق **ἰχτιμαλί γιόκ,** πιθανότης τοῦ δὲν ὑπάρχει. 34. او درجه ده فقيرك **ὁ τερετζετὲ φακίρ κι.** 35. آزاد اولمق **ἀζὰτ ὀλμάκ.** 36. برلكده **πιρλικτέ.** 37. صاپمق **σαπμάκ.** 38. موافقت اتمك **μουβαφεκὰτ ιτμέκ.** 39. تفتيش اتمك **τεφτὶς ιτμέκ.** 40. جمله **τζοῦμλε.**

ΜΑΘΗΜΑ 51.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ ἑλληνικόν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 50οῦ μαθήματος).

كويلو تلكيه يالواروب[1] ياقاروب[2] كندوسنه بر چوملك ياغ دخى هديه[3] ايده‌جكنى وعد ايلدى تلكى «بو سوزكره اينانمز ايسه‌مده باری[4] قورتاره‌يم» ديوب بيلانه دونه‌رك «سن بو طوبره‌يه‌كيردم ديورسك اما بو قدر اوزون حيوان بو طوبره‌يه صيغارمى[5]» ديدى بيلان دعواسنى اثبات[6] ايچون قنفال قنفال طوبره‌يه كيرر كيرمز تلكنك اشارتى[7] اوزرينه كويلو قوچه بر قيا[8] ايله طوبره ايچنده‌كى بيلانى ازوب[9] تلف ايلدى[10] بوندنصكره كويلو فلان كون فلان آغاجك دبينه بر چوملك ياغ كتيره‌جكنى وعد ايله كوينه كيدوب

بر آز ملاحظه ایلدکده[11] «بو تلکیه اوتوز قرق غروشلق یاغ کتیرمکدن ایسه قرق اللی غروش دکری[12] اولان دریسنی[13] المق اولا[14] در» دیو الته بر بوش[15] کوپ[16] و تفنکی الوب معهود[17] محله کیتدی تلکی بر طاش آرقه سنده کیزلی[18] اولدیغی حالده کویلویه «انسان قسمنه[19] اعتماد[20] اولماز سکا امنیتم[21] یوقدر سن کوپی اورادہ قیر یاغلر یره دوکلسون سن کیت بن صکره کلوب بیرم» دیوب کویلو دخی مسئلهیی[22] آکلایه‌رق کوپی قیروب بوش ظهور[23] ایدنجه تلکی «هایدی قوزم هایدی سن بر احمق[24] بولدہ انی الدات[25] بن سنك مرادکی[26] دها اوموزنده[27] تفنکی کوردیکم زمان آکلامشیدم» دیدی — انسان کلك ایلدیکی ذاتدن شویله طورسون[28] ایولك ایتدیکی طرفدن دخی مکافات بکلمك خصوصنده[29] اشبو تلکی قدر احتیاط[30] ایدر ایسه عقللیجه[31] بر حرکت ایتمش اولور

1. **γιαλδαρμάκ,** παρακαλεῖν. 2. **γιακαρμάκ,** καθικετεύειν. 3. **χετιγὲ ἰτμέκ,** δῶρον ποιεῖν, δωρεῖν. 4. **ἀάρπ,** τούλάχιστον. 5. **σηγμάκ,** χωρεῖν. 6. **ἰσπάτ,** ἀπόδειξις. 7. **ἰσαρέτ,** νεῦμα. 8. **καγιά,** βράχος, μέγας λίθος. 9. **ἐζμέκ,** συντρίβειν. 10. **τελὲϕ ἔϊλεμέκ,** φονεύειν. 11. **μουλαχαζά ἔϊλεμέκ,** σκέψιν ποιεῖν, σκέπτεσθαι. 12. **ἀεγέρ,** ἀξία. 13. **ἀερί,** δέρμα. 14. **ἐδλιά,** προτιμότερον. 15. **ἀώς,** κενός. 16. **κιούπ,** πίθος. 17. **μα'χούἀ,** συμπεφωνημένος. 18. **γκιζλί,** κεκρυμμένος. 19. **κήσμ,** μέρος, τάξις. 20. **ἰτιμάἀ,** πίστις, πεποίθησις. 21. **ἐμνιέτ,** ἐμπιστοσύνη. 22. **μεσελέ,** ζήτημα. 23. **ζοὐχοὺρ ἰτμέκ,** ἐμφανίζεσθαι, παρουσιάζεσθαι. 24. **ἀχμάκ,** εὐήθης. 25. **ἀλἀατμάκ,** ἀπατᾶν. 26. **μουράἀ** θέλησις, σκοπός. 27. **ὠμούζ,** ὦμος. 28. **δοῦ-**

λὲ ἐουρδούν, οὕτως στήτω, ἤτοι ἀφίνομεν κατὰ μέρος. 29. **ἀεκλεμὲκ χουδουδ-ουν-ἐά,** ἐν τῇ ὑποθέσει τοῦ περιμένειν, ἤτοι προκειμένου νὰ περιμένῃ τις. 30. **ἰχτιὰτ ἐτμέκ,** ἐπιφύλαξιν ποιεῖν, ἐπιφυλάττεσθαι. 31. **ἀκηλλη-τζά,** ἀρκετὰ φρόνιμος (ἐνταῦθα ἡ ὑποκοριστικὴ κατάληξις τζὲ σημαίνει ἀρκετά). 32. **χαρεκὲτ ἰτμέκ,** ποιεῖν, ἐνεργεῖν, πράττειν.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ τουρκικόν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 50ου μαθήματος)

Τὸ ἑσπέρας ὅτε ἀπελύθησαν ἐκ τῆς σχολῆς, παρηκολούθησαν1 κρυφίως2 τὸν Ἀδριανόν. Τί νομίζετε3 νὰ εἶδον; Εἶδον ὅτι ὁ Ἀδριανὸς μεταβὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἤρχισε νὰ μελετῇ τὰ μαθήματά του ὑπὸ τὸ φῶς4 τῆς λυχνίας5. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἔκραξεν:6 Ἀδριανέ! τί κάμνεις ἐκεῖ; Ὁ Ἀδριανὸς ἐπτοήθη7, ἅμα δ' ἐγείρας τὴν κεφαλὴν εἶδε τοὺς συναδέλφους του, ἔγεινε κατακόκκινος8 καὶ ἐκ τῆς συστολῆς9 του ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐπί τέλους εἶπε: Κύριοι! ἀφοῦ ἀνεκαλύψατε10 ὅτι ἐγὼ ἔρχομαι ἐνταῦθα, πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς ἐκθέσω11 τὴν κατάστασίν μου, ὡς ἔχει. Εἶμαι πτωχός· τοσοῦτον πτωχός, ὥστε δὲν ἔχω χρήματα διὰ ν' ἀγοράσω τὸν κηρὸν τὸν ἀναγκαιοῦντα διὰ νὰ μελετῶ τὰς νύκτας ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Ἰδού, διὰ τὸν λόγον12 τοῦτον ἀπὸ τεσσάρων μηνῶν ἐρχόμενος ἐνταῦθα, μελετῶ τὰ μαθήματά μου ἔν τινι γωνίᾳ13 ὑπὸ τὸ φῶς τῆς λυχνίας.

Ἀλλὰ δὲν κρυόνεις14; ἠρώτησεν εἷς.—Οὐχί, λέγει· ἐὰν θέλῃς ἐλθέ, ἰδέ· καὶ μάλιστα15 γινώσκεις τὴν αἰτίαν; διότι ἐνταῦθα16 ἐν τῇ καρδίᾳ μου17 ὑπάρχει κάτι τι τὸ ὁποῖον μοὶ δίδει τὸ θάρρος18 νὰ περιφρονῶ19 καὶ τὸ ψῦχος20 καὶ τὸν περίγελων ὑμῶν21.

Μετὰ τοῦτο, οὐδεὶς μαθητὴς ἐτόλμησε22 νὰ περιγελάσῃ23 τὸν Ἀδριανόν, ὁ δὲ φθόνος24 καὶ ἡ ζηλοτυπία25 των μετεβλήθη26 εἰς ἀγάπην27 καὶ σεβασμόν28. Τέλος ὁ Ἀδριανὸς διὰ τῆς προσπαθείας του29 καὶ διὰ τοῦ πρὸς τὴν σπουδὴν ζήλου του30 ἠξιώθη τῶν μεγαλειτέρων βαθμῶν31 καὶ ἐπὶ τέλους ἔφθασεν εἰς τὴν περιωπὴν πάππα Ρώμης32.

1. دوشمك πεσινὲ ἐσάμὲκ (πίπτω κατόπιν). 2. كيزليجه γκιζλίτζε. 3. ظن ايتمك ζὰνν ἰτμέκ· ἐνταῦθα ἀποτελεῖ ἰδιωτισμόν: کورسکز بکنورسکز τί νὰ εἶδον ἀρέσετε; ἤτοι νομίζετε; 4. آيدينلق ἀϊτηνλὴκ ἢ ايشق ἠσήκ. 5. قنديل κανδήλα (κανδήλα). 6. باغرمق παγηρμάκ. 7. اوركمك ὄρκμέκ. 8. قبرمزی κὴπ κηρμηζή. 9. محجوبيت μαχτζουτιγέτ. 10. كشف κέσὸ ἰτμέκ. 11. بيان ايتمك πεγὰν ἰτμέκ. 12. سبب σεπέπ. 13. كوشه κιοσέ. 14. اوشومك ὄσσμέκ. 15. هدر χέμτε. 16. شورادە σούρασα. 17. يورك γιωρέκ. 18. جسارت τζεσαρέτ. 19. صايمامق σαΐμαμακ (μὴ λογαριάζειν). 20. برودت πουρουτέτ. 21. ذولنمك ζεβκλενμὲ ἢ استهزا ἰστιχζά. 22. جسارت ايتمك τζεσαρὲτ ἰτμέκ. 23. ذولنمك ζεβκλενμὲκ ἢ استهزا ايتمك ἰστιχζὰ ἰτμέκ. 24. حسد χασέτ. 25. غيصاغلق κησκαντζλήκ. 26. دونمك τονμὲκ ἢ مبدل اولق μουπεττὲλ ὀλμάκ. 27. محبت μουχαππέτ. 28. حرمت χουρμέτ. 29. اقدام ικτάμ. 30. غيرت γαϊρέτ. 31.

رتبه ρουτπέ. 32. پاپا πάπα, پاپاس πάπας· پاپاس Ρώμης روما پاپاسی **Ρώμα παπασή**· τὸ ἀξίωμα ἢ ἡ περιωπὴ τοῦ πάπα روما پاپالغی **Ρώμα παπαλιγή.**

ΜΑΘΗΜΑ 52.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ ἑλληνικόν.

تجاردن[1] بری يانيردن[2] دونر ايكن سجيم[3] كي ياغمور ياغمغه باشلار بچاره فنا حالده اصلانجه[4] «آللهم برکوزل هوا احسان[5] ايتسه ايدك نه اولور ايدی» ديه شكايت[6] ايدر بو صره ده چديكی اورمان[7] اينجه بولنان خرسزلردن بری النده‌كی تفنكی اوزرينه بوشالدر[8] اكر باروت اصلاق[9] اولسه ايدی حريفك ايشی بيتمش[10] اولجق ايدی زواللی آدم بوندن استفاده ايدرك[11] قاچار ايكن «يارب ! ياكلدم[12] زيرا صبر ايتيوب بنی قورتارمغه سبب اولان ياغموردن شكايت ايتدم دعشدر هر شيده بر حكمت واردر[13] اللهك حكمتی دائما كونش كي آشكار[14] در صبر اكثريا[15] مصيبت[16] ظن اولنان شيك نتيجه‌سی[17] سلامت[18] اولور

1. توتزتزάρ, ἔμποροι· ὁ πληθυντικὸς ἀντὶ ἑνικοῦ, ἔμπορος. 2. παναΐρ, πανήγυρις. 3. ديتزίμ, σπάγγος· ἐπὶ βροχῆς, χονδρός. 4. ايسلانمάκ, βρέχεσθαι. 5. ايچدان ἰτμέκ, δωρεῖν. 6. ديكايەت ἰτμέκ, παραπονεῖσθαι. 7. ورمان, δάσος. 8. تفنكلت-μάκ, ἐκκενοῦν. 9. ايسلاك, βεβρεγμένος. 10. ايی ايتمك, φονεύεσθαι (ἡ δουλειὰ του τελειό-

νει). 11. **ιστιφαπὲ ετμέκ,** ἐπωφελεῖσθαι. 12. **γιανηλμάκ,** ἀπατᾶσθαι, λανθάνεσθαι. 13. **χικμέτ,** σοφία, μυστήριον. 14. **ἀσικιάρ,** φανερός. 15. **ἔκσερια,** ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. 16. **μουσηπέτ,** δυστυχία, συμφορά. 17. **νετιτζέ,** ἀποτέλεσμα, τέλος. 18. **σελαμέτ,** σωτηρία.

برجوجق مكتبدن چيقوب اوه كيدر ايكن اوكون تبديل[1] كرمكه جيقمش اولان پادشاهه تصادف[2] ايتمش پادشاه چوجغك عقلى بر شى اولديغنى حالندن[3] آكلايوب شويله قوتوشمغه[4] باشلامش — پادشاه : اوغلم نره‌دن كليورسين — چوجق : مكتبدن — پادشاه : نه اوقويورسين — چوجق : الفباء جزءينى[5] بيتردم چوجقلره قرائت[6] جزءينه باشلايه‌جغم — پادشاه : آفرين[8] اوغلم آل شو التونى‌ده شكر آل — چوجق : الهام بابام كورر بو التونى نره‌دن الدك ديه طارلير — پادشاه : بابك صورار ايسه پادشاه ويردى ديينجه طارلماز — چوجق: يناغزكه . . . — پادشاه: نيچون اينانميه‌جق — چوجق : پادشاه هيچ بر آلتون ويرمى ويرر ايسه چوقه ويرر — چوجق جوابلرى پادشاهك خوشنه[9] كيدر كيسه‌سنى[10] التون ايله طولديرر

1. **τεπίλ,** μεταβολὴ καὶ μετημφιεσμένος. 2. **τεσαδοὺφ ετμέκ,** συναντᾶν. 3 **χάλ,** κατάστασις, ἐξωτερικόν. 4. **κωνονσμάκ,** συνδιαλέγεσθαι. 5.**ἑλιφ-πά,**ἀλφάβητον. 6. **τζζζ,** μέρος. **ἑλιφ-πὰ τζζζδ,** ἀλφαβητάριον. 7. **κηραέτ,** ἀνάγνωσις· **κηραὲτ τζζζδ,** ἀναγνωσματάριον. 8. **ἄφεριν,** εὖγε. 9. **χωὸς,** εὐάρεστος· **χωὸουνὰ γκιτμέκ,** εὐαρεστεῖν· 10.**κεσέ,** βαλάντιον.

Πρὸς μετάφρασιν εἰς τὸ τουρκικόν.

Ναύτης τις, ὅστις πολλὰ ταξείδια1 εἶχε κάμει εἰς τὰς πλησίον θαλάσσας, ἠμέραν τινὰ ἐγγράφεται2 εἰς πλοῖον ὅπερ ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Κίνας3. Ἐπειδὴ ἐν τῷ βίῳ του εἰσέτι δὲν εἶχε μεταβῇ εἰς τόσον μεμακρυσμένας θαλάσσας, εἷς τῶν φίλων του δεικνύων μεγίστους κινδύνους4 προσπαθεῖ νὰ τὸν κάμῃ νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐπιχειρήσεως6 ταύτης καὶ νὰ τὸν καταπείσῃ7 ὅπως ζήσῃ ἐν τῇ ξηρᾷ· ἀλλ' ὁ ναύτης ἀπαντᾷ; Ἀδίκως8 μὴ κουράζεσαι9· μὴ ὀμίλει10 περὶ δυστυχημάτων11· ἐν τῇ ξηρᾷ ὑπάρχουσι περισσότεροι κίνδυνοι ἢ ἐν θαλάσσῃ. Ἐπὶ τούτοις μεταξὺ αὐτῶν λαμβάνει χώραν 12 ὁ ἑξῆς13 διάλογος14.

Φίλος: Ὁ πατήρ σου τί ἦτο; — Ναύτης: Ἦτο ναύτης— Φ. Καὶ15 ποῦ ἀπέθανε; — N. Ἐν τῇ θαλάσσῃ, βυθισθέντος τοῦ πλοίου του— Φ. Καὶ ὁ πάππος σου ποῦ ἀπέθανε; — N. Καὶ οὗτος ἐν τῇ θαλάσσῃ, πεσὼν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ πνιγείς16.—Φ. Καὶ ὁ πάππος τοῦ πάππου σου;—N. Καὶ οὗτος ἐν τῇ θαλάσσῃ, τοῦ πλοίου αὐτῶν προσκρούσαντος17 ἐπὶ τῆς ὑφάλου καὶ συντριβέντος18. — Φ. Ἐὰν οὕτως ἔχῃ, σὺ ἀνόητος19 εἶσαι, ὥστε ἀφοῦ ἐκ τῆς γενεᾶς20 σου τοσοῦτοι ἄνθρωποι ἀπωλέσθησαν21 ἐν τῇ θαλάσσῃ, σὺ ἀκόμη νὰ ἐπιχειρῇς22 νὰ κάμῃς ταξείδια εἰς τὴν θάλασσαν. — N. Λοιπὸν καὶ σὺ εἰπέ μοι· ὁ πατήρ σου ποῦ ἀπέθανεν;—Φ. Γνωστὸν23 βεβαίως24 ἐν τῇ ξηρᾷ, ἐντὸς τῆς κλίνης. — N. Καὶ ὁ πάππος σου;—Φ. Καὶ ἐκεῖνος ἐν τῇ κλίνῃ του.—N. Τότε καὶ σὺ

ἀνόητος πρέπει νὰ ἦσαι, ὅστις ἐνῷ οἱ πλεῖστοι τῶν προγόνων σου25 παρέδωκαν26 τὸ πνεῦμα27 ἐν τῇ κλίνῃ, πάλιν τὰς ἑσπέρας κατακλίνεσαι εἰς αὐτήν. Δὲν γινώσκεις ὅτι ὁ Κύριος28, ἐὰν θέλῃ, φυλάττει τοὺς δούλους του καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ.

1. سفر σεφέρ. 2. قيد اولمق καῖτ ὁλουνμάκ. 3. چين Τσίν. 4. تكلكه τεχλικέ. 5. واز كچمك βὰζ γκετσμέκ, ἢ فراغت اڤرهگات ἐτμέκ. 6. تشبث τεϐεπποὺς. 7. قاندرمق καντηρμάκ. 8. ناڤيلة ναφιλέ. 9. يورلق γιωρουλμάκ. 10. بحث اڤكاچ πὰχῳ ἰτμέκ. 11. قضا καζά. 12. جريان اڤكاچ τζερεγὰν ἐτμέκ. 13. شو σοῦ. 14. محاوره μουχαϐερέ. 15. ἐνταῦθα ὁ καὶ εἶναι ἀντὶ τοῦ *λοιπὸν* ای ἔϊ (ἐπιφών.) 16. يوغلمق γιωγουλμάκ. 17. چارپمق τσαρπμάκ. 18. پارلمق παραλανμάκ. 19. احمق ἀχμάκ. 20. صلصلة σιλσιλέ, صوی σόϊ. 21. تلف اولق τελὲφ ὠλμάκ. 22. قالقشمق καλκηδμὰκ (σηκόνομαι). 23. معلوم μα'λουμ. 24. βεβαίως Τ (ἐπιφών). 25. آتا ἀτά. 26. تسليم اڤكاچ τεσλὶμ ἰτμέκ. 27. روح ρούχ, ἢ جان τζάν. 28. يوم μεϐλά.

ΤΕΛΟΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΟΝΤΙ ΒΙΒΛΙΩ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

Ὑποκείμενον.

Θέσις § 2. 4. 53. 75. 131 — Παράλειψις § 5—Ἔναρθρον, ὡρισμένον § 8. 53 —Ἄναρθρον, ἀόριστον § 52. 53. 98—Περιληπτικὸν § 60—Συμφωνία ὑποκειμένου καὶ ρήματος § 82. 112. 136. 153—Ἐπικρατέστερον πρόσωπον § 221.

Κατηγορούμενον.

Θέσις § 2. 102—Συμφωνία § 3. 11—Παράλειψις § 45.

Συγκριτικόν.

Ὑπεροχῆς § 17—Ἰσότητος § 35—Ἐλάσσονος § 47—Θέσις § 22.

Συνδετικόν.

Θέσις § 2—Παράλειψις § 6. 12. 45. 83—Ἐπὶ διαρκείας § 167.

Ρῆμα.

Ἐνεστώς, Παρατατικὸς Μάθ. 18—Ἐνεστώς, Παρατατικὸς προσδοκώμενος Μάθ. 19—Διαφορὰ δύο ἐνεστώτων § 81—Ἀόριστος, Ὑπερσυντελικὸς Μάθ. 22—Παρακείμενος, Ὑπερσυντελικὸς Μάθ. 26—Διαφορὰ μεταξὺ παρακειμένου καὶ ἀορίστου § 128. 129. 130—Μέλλων Μάθ. 28—Μέλλων τῆς ἀνάγκης Μάθ. 31—Προστακτική, Εὐκτικὴ Μάθ. 32—Εὐκτικῆς παρατατικὸς Μάθ. 33—Ὑποθετικοὶ χρόνοι Μάθ. 10 καὶ 44 § 234—Ἱστορικοὶ χρόνοι Μάθ. 44 § 239—Σύνθετοι χρόνοι § 246—Σύνθετα ρήματα § 179—Ὑπαρκτικὸν ρῆμα § 183. 246—Ἀπρόσωπα ρήματα § 188. 225—Διάμεσα, ἐνεργητικὰ ἐξ οὐδετέρων § 209. 210—Ἀλληλοπαθῆ, Παθητικά, Μέσα § 213. 214. 215—Ἀποφατικόν, ἀδυνάτως ἀποφατικὸν § 219. 220. 223. 231—Ρῆμα δυνητικόν, ρῆμα σπουδῆς § 228. 229. 230—Πλάγιαι προτάσεις § 40—Παρεμπίπτουσα ἀναφορικὴ πρότασις § 199. 247—Χρονικαὶ προτάσεις § 207—Αἰτιολογικαὶ προτάσεις § 245.

Ἀπαρέμφατος.

Τελικὸν § 77. 78. 123—ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον, προσδιορισμὸς § 185—ἀπαρέμφατον συνδετικοῦ § 106. 122—Εἰδικὸν § 118. 119. 120. 121. 163. 164. 244—ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον, προσδιορισμὸς § 186—Ὀνοματικὰ ἀπαρέμφατα 187—ὑποκείμενον ἀπαρεμφάτου 216.

Μετοχαί.

Ἀναφορικαὶ ἐνεστῶτος § 88. 226—ἀορίστου § 105. 111—παρακειμένου § 134. 135—μέλλοντος § 148. 149. 150. 151. 152. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 164. 226. 232—Ἀναφορικὴ μετοχὴ § 191. 192. 193. 194—Διαφορὰ ἀναφορικῆς καὶ συνθέτου ἀναφορικῆς § 195—ἀνάλυσις § 196—Τροπικὴ § 197. 198. 199—Χρονικαὶ § 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207—Ρηματικὴ 240.

Ἀντικείμενον.

Ὡρισμένον, ἀόριστον § 76—διπλοῦν § 101—θέσις § 102—ὁλόκληρος πρότασις § 132—μετάθεσις § 137—παράλειψις § 181.

Προσδιορισμός.

Διὰ γενικῆς § 33. 34. 66. 71. 80—ἀλληλουχία γενικῶν § 47. 227—παράλειψις πτωτικῆς καταλήξεως γενικῆς § 41. 48. 65. 72. 84. 90. 94. 182—τοῦ τιμήματος § 67. 110—τοῦ κατά τι § 30—διὰ τιμητικῶν § 7. 23. 25. 57. 63. 74. 104. 109—ὀνοματικὸς § 29. 39—ἀριθμητικὸς § 27. 51. 87. 143. 170—ἐπιθετικὸς § 9. 22. 49. 95. 97—ἀντωνυμικός: δεικτικαὶ § 13. 24. 138—ἐρωτηματικαὶ § 28. 43. 91. 125—ἀόριστοι § 54. 108—αὐτοπαθεῖς § 126. 233—καταληκτικαὶ § 31. 55.—ἐπιθετικὴ § 21. 42. 212—ἐπιμεριστικαὶ § 56—χρονικὸς § 18. 124

—Ἐπιρρηματικὸς § 50—Ἡ ἐν τόπῳ στάσις, ἡ εἰς τόπον καὶ ἡ ἀπὸ τόπου κίνησις § 10. 14. 79—Μετάθεσις προσδιορισμῶν § 137.

Μόρια.

دن—دە § 10. 14. 37. 56. 85. 96. 147 — قدر § 35. 133. 222—دە—دخی—و § 38.58—یوخسه § 45—آ § 61—ایله—ما § 96—ما § 115—جه § 116, 222—یا . . . یا—یاخود § 86. 92 § اوزره—178 § کی—169 § کە—147 § ایچون—93 § هم—ب— 211. 218. 222—برو § 218—کوره § 217—ه . . . . ه § 222.

Ἐρώτησις.

Μόριον ἐρωτηματικὸν § 44. 177. 242. 243.